

400
34

ΑΧΙΛΛΕΟΣ Α. ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ
· στὸν νόμον 3438 διὰ μίαν πενταετίαν
χορηγεῖται τοῦ ἔτους 1931—1932

2, 27 Ιουλίου 1931

Σ.Μ.Η.

ΑΘΗΝΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46
1937

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

Αθάρηνο

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
Ι. ΜΩΥΣΙΑΔΟΥ & Β. Π. ΜΑΡΔΑ
ΦΑΒΙΕΡΟΥ 45 - ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α' ΦΘΟΓΓΟΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 1. *Γράμματα* λέγονται τὰ γραπτὰ σημεῖα, διὰ τῶν ὅποιῶν παριστάνονται οἵ φθόγγοι, ἥτοι αἱ ἀπλαῖ φωναί, ἀπὸ τὰς ὅποιας ἀποτελεῖται ἐκάστη λέξις· π.χ. ἡ λέξις θεὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσαρας φθόγγους, οἱ ὅποιοι παριστάνονται διὰ τῶν γραπτῶν σημείων *θ, ε, ο καὶ σ*.

§ 2. Τὰ γράμματα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι 24, τὰ αὐτὰ μὲ τὰ γράμματα τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης.¹ Άλλὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἐποφέροντο πάντα τὰ γράμματα ταῦτα ἀκριβῶς, δπως τὰ προφέρομεν ἡμεῖς οἱ νέοι Ἑλληνες.² Εκ τούτου ἔξηγείται πρὸς τοῖς ἄλλοις, διατὶ πολλάκις ὁ αὐτὸς φθόγγος τῆς νέας γλώσσης (π.χ. ὁ φθόγγος *ι*) φαίνεται παριστανόμενός εἰς διαφόρους λέξεις ἢ εἰς διαφόρους συλλαβᾶς ἵτης αὐτῆς λέξεως διὰ διαφόρων γραμμάτων (π.χ. καὶ διὰ τοῦ *η* ἢ τοῦ *υ*) ὁ *ι*, μῆς, μυστήριον. (³Ιωτακισμός!).

Σημ. Τὸ ἀρχαιότατον Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον περιελάμβανε καὶ τὸ γράμμα F, τὸ δποῖον διὰ μὲν τὸ σχῆμα του λέγεται δίγαμμα, διὰ δὲ τὴν προφοράν του βαῦ. Ἐπροφέρετο περίπου, ὅπως προφέρεται νῦν τὸ β ἢ ὅπως τὸ υ εἰς λέξεις, ὅποια π.χ. ἡ λέξις αὔριον.

α' Φωνήεντα

§ 3. Ἐκ τῶν ἑπτὰ φωνηέντων α, ε, η, ι, ο, υ, ω

α') τὸ ε καὶ τὸ ο λέγονται **βραχέα** (ἥτοι σύντομα εἰς τὴν προφοράν).

β') τὸ η καὶ τὸ ω λέγονται **μακρὰ** (ἥτοι παρατεταμένα εἰς τὴν προφοράν), διότι ἀρχῆθεν τὸ μὲν η ἐπροφέρετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὡς παρατεταμένον ε (ἥτοι περόπου ὡς εε), τὸ δὲ ω ὡς παρατεταμένον ο (ἥτοι περίπου ὡς οο).

γ') τὸ α, ι, υ λέγονται **δίχρονα**, διότι ταῦτα ἀρχῆθεν εἰς ἄλλας μὲν συλλαβᾶς ἐπροφέροντο βραχέα, εἰς ἄλλας δὲ μακρά.

Σημ. Ἰνα δηλωθῇ ὅτι τὸ δίχρονον φωνῆν συλλαβῆς τινος εἶναι βραχύ, γράφεται ὑπεράνω αὐτοῦ τὸ σημεῖον —, ἵνα δὲ δηλωθῇ ὅτι εἶναι μακρόν, γράφεται ὑπέρανω αὐτοῦ τὸ σημεῖον — π.χ. κτῆμα, κτῆσις, πῆχυς — ὥρα, τιμή, θῦμός.

β' Σύμφωνα

§ 4. Ἐκ τῶν 17 συμφώνων

1) ἐννέα, ἥτοι τὰ σύμφωνα κ, γ, χ—π, β, φ—τ, δ, θ λέγονται **ἄφωνα**.

2) πέντε, ἥτοι τὰ σύμφωνα μ, ν—λ, ρ—σ (ζ) λέγονται **ἡμίφωνα** καὶ

3) τρία, ἥτοι τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται **διπλᾶ**.

Σημ. Εἰς τὰ ἡμίφωνα συγκαταλέγεται προσέτι τὸ δίγαμμα (F) καὶ ἔτερός τις φθόγγος τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ j (γιώτ), τοῦ δποίου δὲν παρεδόθη γραπτὸν σημεῖον. Τοῦτο ἐπροφέρετο ὅπως τὸ ἰδικὸν μας ε ἢ τὸ γι εἰς λέξεις, ὅποια π.χ. ἡ λέξις (παιδιά) παιδεύει, (καθάριος) καθάριος, Πανάγια κ.λ.π.

§ 5. Τὰ ἀφωνα διαιροῦνται

1) κατὰ τὸ φωνητικὸν δργανον, μὲ τὸ ὅποιον κυρίως προφέρονται, εἰς τὰ **οὐρανικὰ** κ, γ, χ, εἰς τὰ **χειλικὰ** π, β, φ, καὶ εἰς τὰ **δοντικὰ** τ, δ, θ.

2) κατὰ τὸ ποιὸν τῆς πνοῆς, ἡ ὅποια τὰ συνοδεύει κατὰ τὴν προφοράν των, εἰς τὰ **ψιλὰ** (ἥτοι λεπτὰ) κ, π, τ, εἰς τὰ **μέσα** γ, β, δ, καὶ εἰς τὰ **δασέα** (ἥτοι παχέα) χ, φ, θ.

§ 6. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τὰ **ένδρινα** μ, ν, εἰς τὰ **ύγρα** λ, ο καὶ εἰς τὸ συριστικὸν σ (ς).

Σημ. 1. Ἔνδρινον εἶναι καὶ τὸ γ, δταν εὑρίσκεται πρὸ τῶν οὐρανικῶν κ, γ, χ ἡ πρὸ τοῦ ξ· ἀγγεῖον, ἄγκω, ἄγξω.

Σημ. 2. Τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι πλειστάκις προέρχονται ἐξ τῆς ἑνώσεως δύο συμφώνων, ἥτοι τὸ μὲν ξ ἐξ τοῦ κ+σ ἡ γ+σ ἡ χ+σ, τὸ δὲ ψ ἐξ τοῦ π+σ ἡ β+σ ἡ φ+σ καὶ τὸ ζ ἐξ τοῦ σ+δ ἡ ἐξ συμπλέγματος ἄλλων συμφώνων κόραξ (κόραξ), Ἄραιρ (=Ἄραιρες), Θήβαζε (=Θήβασδε), Ζάπλουτος (=διάπλουτος).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

	<i>Οὐρανικὰ</i>	<i>Χειλικὰ</i>	<i>Δοντικὰ</i>
ά φ ω ν α	κ	π	τ
	γ	β	δ
	χ	φ	θ
	ένδρινα	μ	ν
ή μ ί φ ω ν α	ύγρα	λ	ο
	συριστικὰ	(F, j)	σ(ς)
δ ι π λ α	ζ	ξ	ψ

γ' Δίφθογγοι

§ 7. **Διφθόγγους** ή ἀρχαία γλῶσσα ἔχει ἐνδεκα, τὰς ἑξῆς· αι, ει, οι, νι, αυ, ευ, ην, ου, α, γ, ω. Ἐκ τούτων αἱ ὁκτὼ αι, ει, οι, νι, αυ, ευ, ην, ου λέγονται **κύριαι**, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς α, γ, ω λέγονται **καταχρηστικαὶ**.

Σημ. 1. Νῦν η δίφθογγος αι προφέρεται ώς τὸ ε, αἱ δὲ δίφθογγοι ει, οι, νι καὶ γ προφέρονται ώς τὸ ι, η δίφθογγος ω ώς καὶ τὸ ἀπλοῦν α καὶ η δίφθογγος φ ώς τὸ ἀπλοῦν ω, αἱ δὲ δίφθογγοι αυ, ευ, ην προφέρονται πρὸ φωνήντος μὲν καὶ πρὸ τῶν συμφώνων β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν καὶ ρ, ώς αβ, εβ, ηβ, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ώς αφ, εφ, ηφ. Ἀρχῆθεν ὑμῶς ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐκάστη δίφθογγος ἐπιφρέστο οὕτως, ὅστε διεκρίνοντο κατὰ τὴν προφορὰν οἱ δύο φθόγγοι, ἢτοι τὰ δύο φωνήντα, ἐκ τῶν δοποίων αὐτῇ ἀποτελεῖται (πβ. νῦν *τριάδα*, αὐγολέξμονο, ρόζδο).

Σημ. 2. Τὸ ι, τὸ δοποῖον ὑπάρχει εἰς τὰς καταχρηστικὰς διφθόγγους ὑπὸ τὸ α, η, ω, λέγεται ὑπογεγραμμένον *ἴδτα*. Τοῦτο ὅμως, ὅταν αἱ δίφθογγοι αὗται γράφωνται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, γράφεται κανονικῶς οὐχὶ ὑποκάτω τῶν κεφαλαίων φωνηέντων Α, Η, Ω, ἀλλὰ πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῶν (Αι, Ηι, Ωι), καὶ τότε λέγεται προσγεγραμμένον *ἴδτα*: *Ἄιδης* (πρόφ. ἄιδης), ΤΗι ΘΕΩι (πρόφ. τῆ θεῷ).

§ 8. Αἱ δίφθογγοι γενικῶς εἶναι μακραί. Μόνον η αι καὶ η οι λαμβάνονται ώς βραχεῖαι, ὅταν εὑρίσκωνται ἐντελῶς εἰς τὸ τέλος λέξεως κλιτῆς, πλὴν ὅμιματος εὐκτικῆς ἐγκλίσεως μούσαι, πᾶλοι, βούλομαι παιδεῦσαι-μούσαις, πώλοις, παιδεύσαι ἄν, οἴκοι.

δ' Συλλαβαί. Συλλαβισμός.

§ 9. **Συλλαβὴ** λέγεται τεμάχιον λέξεως ἀποτελούμενον ἀπὸ ἓν η περισσότερα σύμφωνα μεθ' ἐνὸς φωνήντος η διφθόγγου· τε-τρά-δρα-χμον, στρα-τεύ μα-τα.

Συλλαβὴ λέξεως δύναται νὰ ἀποτελῇται καὶ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆν η μίαν δίφθογγον· *ἴ-α, οϊ-ει* (=νομίζεις).

§ 10. 1) Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν αὐτῆς λέξις τις, ἐὰν μὲν ἔχῃ μίαν μόνον συλλαβήν, λέγεται μονοσύλλαβος (π.χ. *μῆν*), ἐὰν δὲ ἔχῃ δύο συλλαβάς, λέγεται δισύλλαβος (π.χ. *οἶκος*),

ἕὰν δὲ ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται τρισύλλαβος (π.χ. παιδίον), καὶ ἕὰν ἔχη περισσοτέρας τῶν τριῶν συλλαβῶν, λέγεται πολυσύλλαβος (π.χ. φιλάνθρωπος).

2) Λέξεως ἔχούσης συλλαβὴς περισσοτέρας τῆς μιᾶς ἢ τελευταία συλλαβὴ λέγεται **λήγουσσα**, ἢ ποὸ τῆς ληγούσης λέγεται **παρελήγουσσα** καὶ ἡ ποὸ τῆς παραληγούσης λέγεται **προπαρελήγουσσα**, ἢ δὲ πρώτη συλλαβὴ αὐτῆς λέγεται **ἀρχική**.

§ 11. Ὁ χωρισμὸς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς αὐτῆς λέγεται **συλλαβεισμός**, γίνεται δὲ οὕτος εἰς τὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης κατὰ τοὺς ἔξης κανόνας·

α') ἐν σύμφωνον εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζεται μὲ τὸ ἐπόμενόν του φωνῆν (ἢ δίφθογγον). λέγο μεν, ἄπειροι.

β') δύο σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζονται μὲ τὸ ἐπόμενόν των φωνῆν (ἢ δίφθογγον), ἕὰν δὲν εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ ἕὰν εἶναι ἀρκτικὰ λέξεως τῆς (ἀρχαίας) Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀλλως χωρίζονται καὶ συλλαβίζεται τὸ μὲν πρῶτον μὲ τὸ προηγούμενον, τὸ δὲ δεύτερον μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆν (ἢ δίφθογγον). πέτρα (τρόπος), βάθρον (θρόνος), ἔστω (σταυρὸς) — ἀλλὰ — βάλλω, ἐννέα, ἐλλικω, ἄρμα, ἔντερον.

Σημ. Καὶ τὰ συμπλέγματα γμ ἥ χμ, θμ, τν, φν, ἐπειδὴ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ συμπλέγματα κμ, τμ, θν, πν, ἀπὸ τὰ δόποια ἀρχίζουν λέξεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, συλλαβίζονται καὶ αὐτὰ μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήντος πραγμα, αἰχμὴ (κμητός), ἀριθμός (τμῆμα), φάτνη (θνητός), δάφνη (πνέω).

γ') τρία σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολούθου φωνήντος, ὅταν καὶ τὰ τρία ταῦτα σύμφωνα ἥ τοντλάχιστον τὰ δύο πρῶτα ἔξι αὐτῶν εἶναι ἀρκτικὰ λέξεως Ἑλληνικῆς ἔστρατενε (στρατός), ἔχθρος (χθές), δίδακτρα (κτῆμα), ἵσχνδος (σχῆμα).

"Ἄλλως χωρίζονται, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν τριῶν συμφώνων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ προηγουμένου φωνήντος, τὰ δὲ δύο ἄλλα μετὰ τοῦ ἐπομένου ἄρκτος, ἄνδρες, Ἀμβρακία.

δ') αἱ σύνθετοι λέξεις κατὰ τὸν συλλαβισμὸν χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά των μέρη, ἐκτὸς ἕὰν κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχῃ συμβῆ

ἔκθλιψις, δπότε καὶ αὕται συλλαβίζονται ώς ἀπλαῖ λέξεις· προσ-
έχω, συν-άγω, νουν-εχής, Ἐλλήσ-ποντος — ἀλλὰ — πα-ρέχω, ο-πά-
γω, φί-λιππος, ἄ-γρουπνος, πρω-ταγωνιστής.

§ 12. *Ποσότης συλλαβῶν*. “Ωρισμένη τις συλλαβὴ λέξεως
λέγεται

1) *φύσει μακρά*, ἐὰν ἔχῃ μακρὸν φωνῆν ἢ δίφθογγον· κοί-
τη, κρού-ω.

2) *θέσει μακρά*, ἐὰν ἔχῃ μὲν βραχὺ φωνῆν, ἀλλὰ κατόπιν
αὐτοῦ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα ἢ ἐν διπλοῦν· ἀ-
στός, ἄλ-λος, ἐ-χθρός, τό-ξον.

4) *βραχεῖα*, ἐὰν ἔχῃ βραχὺ φωνῆν, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἄλλο
φωνῆν ἢ ἐν μόνον ἀπλοῦν σύμφωνον ἢ τίποτε· ἀ-έ-ρες, φύ-γε-τε.

ε' Πνεύματα καὶ τόνοι

1. Τὰ πνεύματα

§ 13. Πᾶσα λέξις, ἡ δποία ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν ἢ ἀπὸ ρ,
λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήντος ἢ τοῦ ρ σημεῖον πνεύμα-
τος ἢ **πνεῦμα**.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, **ἡ ψιλὴ**², ἥτοι σημεῖον λεπτῆς
πνοῆς, καὶ **ἡ δασεῖα**³, ἥτοι σημεῖον παχείας πνοῆς· ἀρετή, ὥρα,
ὅδος.

Σημ. Τὸ δασὺ πνεῦμα ἐπροφέρετο περίπου δπως νῦν τὸ σύμφω-
νον χ' π' χ' ἄμαξα (πρόφ. χάμαξα).

§ 14. *Δασύνονται* (ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν δασεῖαν)
κανονικῶς πᾶσαι αἱ λέξεις, αἱ δποῖαι ἀρχίζουν ἀπὸ ν ἢ ρ·
ἄπνοις, ὅρτωρ.

²Ἐκ τῶν λοιπῶν λέξεων ἀλλαι μέν, αἱ πλεῖσται, **ψιλοῦνται**
(ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν ψιλήν), ἀλλαι δὲ δασύνονται.

2. Οἱ τόνοι

§ 15. Πάσης δισυλλάβου, τρισυλλάβου ἢ πολυσυλλάβου λέ-
ξεως μία συλλαβὴ **τονίζεται**, ἥτοι προφέρεται ἵσχυρότερον ἀπὸ

τὰς ἄλλας συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως. Ὁπὶ τοῦ φωνήντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῆς τονιζομένης συλλαβῆς γράφεται ἐν σημεῖον, τὸ δποῖον καλεῖται **τόνος**: **κόρη**, **κῆπος**, **παιζομεν**, **ἀγαθὸς μαθητής**.

Σημ. Σημεῖον τόνου κανονικῶς σημειοῦται καὶ ἐπὶ τοῦ φωνήντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· **μήν**, **φᾶς**, **παῖς**.

§ 16. Οἱ τόνοι εἰναι τρεῖς, ἡτοι ἡ ὀξεῖα', ἡ βαρεῖα' καὶ ἡ περισπωμένη·

Σημ. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου δὲν παρέχει οὐδεμίαν αἰσθητὴν διαφορὰν τῆς προφορᾶς τῶν φωνηέντων ἢ τῶν διφθόγγων εἰς ήμας τοὺς νέους Ἐλληνας, ὅπως οὐδὲ ἡ μακρότης καὶ ἡ βραχύτης αὐτῶν. Πρβλ., (δ) ἔλαιαί—(τῶν) ἔλαιαῖν, τὸν **κῆπον**—τῶν **κήπων**.

3. Κανόνες τοῦ τονισμοῦ

§ 17. Ὁ τονισμὸς τῶν λέξεων τῆς ἀρχαίας γλώσσης γίνεται κατὰ τοὺς ἔξης κανόνας:

1) οὐδέποτε λέξις τις τονίζεται ὑπεράνω τῆς προπαραληγούσης· (**ἄνθρωπος**) **φιλάρνθρωπος**.

2) ὅταν ἡ λήγουσα εἴναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· (**Ομηρος**) **Ομήρου**, (**διδάσκαλον**) **διδασκάλων**.

3) ἡ προπαραλήγουσα καὶ πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη δεξύνεται· **πείθομαι**, **λόγος**, **ἔλιθε**.

4) μακρὰ παραλήγουσά πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη δεξύνεται· **μήτηρ**, **παύω**.

5) μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· **μῆτερ**, **παῦε**.

6) ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης δεξύνεται· ἡ **τιμὴ**, **τὴν τιμήν**, ὁ **τιμὴ**—**οῖς θεοί**, **τὸν θεούς**, ὁ **θεοὶ**—**ἡ ἐσθήτης**, **ὁ ποιμήν**, **ὅς ιμάς**.

7) ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ἐν γένει τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· **κριτοῦ**, **κριτῆ**—**κριτῶν**, **κριταῖς**—**θεοῦ**, **θεῷ**—**θεῶν**, **θεοῖς**.

8) τῶν ὀνομάτων, ὅπου τονίζεται ἡ ἑνική ὀνομαστική, ἐκεῖ τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐκτὸς ἂν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα γέρων, γέροντες—ἄλλα—γερόντων.

9) ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα λέξεως τονίζομένη περισπάται· (τιμᾶ) τιμᾶ, (ἡχός) ἡχοῦς. Ἐκτὸς ἔὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἡ δευτέρᾳ τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ὠξύνετο· (ἔσταὼς) ἔστως, (κληὶς, κλής) κλείς.

10) ἡ θέσεις μακρὰ συλλαβὴ ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα· χειρῶνάξ, αὐλάξ.

11) κατὰ τὴν σύνθεσιν ὁ τόνος συνήθως ἀναβιβάζεται ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνωτέρῳ τῆς ληγούσης, ἄλλο ὅχι καὶ ἀνωτέρῳ τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· (καιρὸς) εὔκαιρος, (δός) ἀπόδος, (φοὴν) μεγαλό-φρων, μεγαλό-φρον.

12) **βαρεῖα** τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης λέξεώς τινος ἀντὶ τῆς ὀξείας, ὅταν κατόπιν τῆς λέξεως ταύτης δὲν ὑπάρχῃ σημεῖον στίξεως· δ ἀγαθὸς ἀγήρ τιμᾶς τοὺς σοφοὺς ἀνδρας.

§ 18. Κατὰ τὸν τόνον αὐτῆς λέξις τις λέγεται

1) **δέκτινος**, ἔὰν ἔχῃ δέξειαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· ἀνήρ.

2) **παροξύτινος**, ἔὰν ἔχῃ δέξειαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· κώμη.

3) **προπαροξύτινος**, ἔὰν ἔχῃ δέξειαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· φιλότιμος.

4) **περισπωμένη**, ἔὰν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· τοῦ κριτοῦ, τιμᾶ.

5) **προπερισπωμένη**, ἔὰν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· κῆπος.

6) **βαρύτονος**, ἔὰν ἔχῃ βαρεῖαν ἀντὶ δέξείας ἐπὶ τῆς ληγούσης, καὶ ἐν γένει ἔὰν τονίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῆς ληγούσης· χειμῶν βαρὺς ἐπῆλθε—πείθω, παιδεύω.

4. Θέσις τοῦ τόνου καὶ τοῦ πνεύματος

§ 19. Ὁ τόνος ἢ τὸ πνεῦμα

α') ἐπὶ τῶν ἀπλῶν φωνηέντων καὶ τῶν καταχρηστικῶν διφθόγγων σημειοῦται ὑπεράνω μὲν αὐτῶν, ὅταν ταῦτα γράφωνται διὰ μικρῶν γραμμάτων, ἐμπροσθεν δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἄνω,

ὅταν ταῦτα γράφωνται διὰ κεφαλαίων· ἡώς, ὁδός—^ο*Ηώς*, ^ο*Ορά-*
τιος—^{τη}*Θεᾶ*, ^φ*Φδή*—^ο*Ωιδεῖον* (^ἢ ^ο*Ωδεῖον*). ^ο*Ιδὲ* § 7, σημ. 2.

β') ἐπὶ τῶν κυρίων διφθόγγων σημειοῦται πάντοτε ὑπεράνω τοῦ δευτέρου τῶν φωνηέντων, ἐκ τῶν δύοιων αὗται ἀποτελοῦνται· *Αἰγεύς*, αἴρετός, αὐλός, οὐρανός, σφαῖρα, τὰς σφαῖρας, *Οἰδίπονς*.

§ 20. Οταν τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος συμπίπτουν ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, τότε ἡ μὲν δέξια (^ἢ ἡ βαρεῖα) σημειοῦται μετὰ τὸ πνεῦμα, ἡ δὲ περισπωμένη ὑπεράνω αὐτοῦ· ^ο*Αρτεμις*, ^ο*Ηρα*, ^ο*Ομηρος*, αὔρα, *Αἴας*—*Εῦρος*, *αἴμα*.

Σ' "Ατονοι καὶ ἔγκλιτικαι λέξεις

1. Πρόκλισις

§ 21. Δέκα μονοσύλλαβοι λέξεις, ἦτοι οἱ τέσσαρες τύποι τοῦ ἄρθρου δ, ἥ, οἶ, αἴ, αἵ τρεῖς προθέσεις εἰς, ἐν, ἐξ ἢ ἐκ καὶ τὰ τρία μόδια ὡς, εἰ, οὐ, ἐπειδὴ πάντοτε προφέρονται λίαν στενῶς μετὰ τῆς ἐκάστοτε ἐπομένης λέξεως, δὲν τονίζονται, καὶ δι^ο αὐτὸ λέγονται *ἄτονοι λέξεις ἢ προκλιτικαι*.

Σημ. Τὸ μόδιον οὐ τονίζεται, ὅταν εὐθὺς μετ' αὐτὸ ὑπάρχῃ στίξις· ἐτόξενον μέν, ἐξικνοῦντο δ' οὖ. φῆς ἢ οὐ; πῶς γὰρ οὖ;

2. Ἔγκλισις

§ 22. Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι προφέρονται πάντοτε λίαν στενῶς μετὰ τῆς ἐκάστοτε προηγουμένης λέξεως καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόνος αὐτῶν κανονικῶς μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως (ὡς δέξια) ἢ δλως ἀποβάλλεται· ἀνθρωπός τις ταῦτα φησι τῷ πατρί μου.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται *ἔγκλιτικαι λέξεις* ἢ ἀπλῶς *ἔγκλιτικά*. (Προβ. τῆς νέας γλώσσης π.χ. φώναξέ με, μίλησέ μου —δ φίλος του, λέγε μας).

§ 23. Συνήθεις ἔγκλιτικαι λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης είναι
1) οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μοῦ, μοί, μὲ—σοῦ,
σοί, σὲ—(οῦ) οἶ, (εῖ).

2) οἱ τύποι τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας τίς, τί, πλὴν τοῦ τοῦ που αὐτῆς ἄττα (=τινά).

3) οἱ τύποι τῆς δοιστικῆς τοῦ ἐνεστῶτος τῶν ὅημάτων εἰμὶ (=εἶμαι) καὶ φημὶ (=λέγω), πλὴν τῶν τύπων αὐτῶν εἰ καὶ φήσ.

4) τὰ ἐπιορήματα πού, πρό, ποθέν—πώς, πῇ ἢ πή, ποτέ.

5) τὰ μόρια γέ, τέ, τοί, πέρ, πώ, νύν.

6) τὸ πρόσφυμα δέ, (ἀσχετον πρὸς τὸν σύνδεσμον δέ)· τοιόσδε, *Μεγαράδε.*

§ 24. Τῶν ἐγκλιτικῶν διάτονος

1) μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως (ῶς δέξεῖα), ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι προπαροξύτονος (ἄνθρωπός τις, κήρυκες τινες) ἢ προπερισπωμένη (σφαῖρά τις, στρατιῶται τινες) ἢ ἄτονος ἢ ἐγκλιτική (εἴ τις φησί μοι ταῦτα).

2) ἀποβάλλεται πάντων μὲν τῶν ἐγκλιτικῶν, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι δέξύτονος ἢ περισπωμένη (θεός τις, θεοί τινες—δρῶ σε, καλῶ τινα), μόνον δὲ τῶν μονοσυλλάβων, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος (γέρων τις, λέγει τι).

3) διατηρεῖται, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον (φίλοι τινές, δλίγοι εἰσίν) ἢ ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις ἔχῃ πάθει ἔκθλιψιν (πολλοὶ δ' εἰσὶν ἀγαθοί) ἢ ὅταν προηγῆται τοῦ ἐγκλιτικοῦ στίξις (Ομηρος, φασί, τυφλὸς ἥν) ἢ ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως (φαμὲν ταῦτα).

Σημ. Ἐγκλιτικά τινα μὲν ὠρισμένας πρὸ αὐτῶν λέξεις ἑνώνονται καὶ γράφονται μετ' αὐτῶν ὡς μία λέξις· (δῆδε, ἥδε, τόδε—δσπερ, ἥπερ, δπερ—τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε—οὗτε, ὕσπερ, ὥστε κλπ.). Αἱ ἐκ τοιαύτης ἑνώσεως προερχόμεναι λέξεις διατηροῦν τὸν ἀρχικὸν τῶν τονισμῶν· (ἥ δε, ἥ περ, τοιά δε, οὖ τε, ὡς περ κλπ.).

ΑΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΝ Τῷ ΓΡΑΠΤῷ ΛΟΓΩ

§ 25. Ἐκτὸς τῶν σημείων τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ χρησιμοποιοῦνται προσέτι τὰ ἔξης σημεῖα·

1) ἡ *ὑποδιαστολή* (.). Αὕτη γράφεται εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν δ', τι πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συνδέσμου δτι.

2) τὰ *διαλυτικά* (.). Ταῦτα γράφονται ὑπεράνω τοῦ εἰ ἢ τοῦ ν, ὅταν ζητῆται νὰ δηλωθῇ δτι τὸ εἰ ἢ τὸ ν δὲν ἀποτελεῖ δίφθογ-

γον μετὰ τοῦ ἀμέσως προηγουμένου φωνήντος τῆς αὐτῆς λέξεως·
ἀϋπνία, τοῦ Παῖον.

Τὰ διαλυτικὰ δύνανται νὰ παραλείπωνται, ὅταν ὁ χωρισμὸς
τῶν δύο φωνήντων ὑποσημαίνεται ἐκ τῆς θέσεως τῶν σημείων
τῶν τόνων ἢ τῶν πνευμάτων· ἀνλος, ἀνλον, Γάιος.

3) **ἡ ἀπόστροφος** (‘), σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως. (‘Ιδὲ κατω-
τέρω).

4) **ἡ κορωνὶς** (‘), σημεῖον τῆς κράσεως. (‘Ιδὲ κατωτέρω).

5) **τὰ σημεῖα τῆς στίξεως**, ἦτοι

α') **ἡ τελεία στιγμὴ** (.). Διὰ ταύτης χωρίζονται ἀπ' ἄλλή-
λων περίοδοι, ἦτοι μέρη τοῦ γραπτοῦ λόγου περιέχοντα ἐν δπωσ-
δήποτε πλῆρες νόημα.

β') **ἡ μέση στιγμὴ** ἢ **ἄνω στιγμὴ** (‘). Διὰ ταύτης χωρίζον-
ται ἀπ' ἄλλήλων κῶλα περιόδου, ἦτοι μέρη αὐτῆς περιέχοντα
νόημά τι δπωσδήποτε αὐτοτελές.

γ') **ἡ ύποδιαστολὴ** ἢ **τὸ κόμμα** (,). Διὰ τούτου κανονικῶς
χωρίζονται ἀπ' ἄλλήλων αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ἀπὸ τὰς
κυρίας προτάσεις καὶ πᾶν δνομια κλητικῆς πτώσεως ἀπὸ τὰς ἄλ-
λας λέξεις τῆς προτάσεως.

δ') **τὸ ἔρωτηματικὸν** (;). Τοῦτο γράφεται κατόπιν λέξεως ἢ
εἰς τὸ τέλος προτάσεως ἢ περιόδου ἐκφερομένης ἔρωτηματικῶς.

ε') **τὸ θαυμαστικὸν** ἢ **ἐπιφωνηματικὸν** (!). Τοῦτο γράφε-
ται εἰς τὸ τέλος προτάσεώς τινος ἢ περιόδου ἢ καὶ κατόπιν μιᾶς
λέξεως ἢ ἀπλῆς φράσεως, ἵνα δηλωθῇ ὅτι ταῦτα ἐκφράζουν θαυ-
μασμὸν τοῦ λέγοντος, ἀναφώνησιν, ἔκπληξιν κ.τ.τ.

ζ') **τὰ ἀποσιωπητικὰ** (...). Διὰ τούτων δηλοῦται ὅτι (ἀπο-
σιωπᾶται, ἦτοι) παραλείπεται νὰ ἐκφρασθῇ λέξις τις ἢ φράσις
ἢ φόβου, ἐντροπῆς κ.τ.τ.

ζ') **ἡ παρένθεσις** (()). Ἐντὸς ταύτης περικλείεται λέξις
τις ἢ φράσις δλόκληρος παρεμβαλλομένη μεταξὺ τῶν λέξεων προ-
τάσεως ἢ περιόδου πρὸς ἐπεξήγησιν ἢ συμπλήρωσιν ἐν γένει τῶν
λεγομένων.

η') **τὰ εἰσαγωγικὰ** (« »). Ἐντὸς τούτων περικλείονται λόγοι
τινὸς ἀποδιδόμενοι αὐτολεξεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' ΦΘΟΓΓΙΚΑ ΠΑΘΗ

§ 26. Σπανίως αἱ λέξεις διαμένουν ἀπαθεῖς καὶ ἀκέραιαι, ὅπως ἔξ ἀρχῆς ἐπλάσθησαν. Συνήθως συμβαίνουν εἰς αὐτὰς διάφορα πάθη τῶν φθόγγων (ἥτοι τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων), ἐκ τῶν δποίων ἀποτελοῦνται. (Πρβλ. νῦν· λέγει, λέει, κάθισε, κάτσε). Τὰ πάθη ταῦτα καλοῦνται *φθογγικὰ πάθη*, τὰ δὲ συνηθέστερα ἔξ αυτῶν είναι τὰ ἐπόμενα.

α'. Πάθη φωνηέντων καὶ διφθόγγων Εύφωνικὰ σύμφωνα

1. Συναίρεσις

§ 27. *Συναίρεσις* λέγεται ἡ ἐντὸς μιᾶς λέξεως συγχώνευσις δύο ἐπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνήντος καὶ διφθόγγου εἰς ἓν μακρὸν φωνῆν *ἢ διφθογγον*. (*Ἄθηνάα*) *Ἀθηνᾶ*, (νόος) *νοῦς*, (ἀγαπάει) *ἀγαπᾶ*.

§ 28. Ἡ ἐκ τῆς συναίρεσεως προερχομένη συλλαβὴ κανονικῶς τονίζεται, εὰν πρὸ τῆς συναίρεσεως ἐτονίζετο ἡ μία ἐκ τῶν δύο συναίρεθεισῶν συλλαβῶν *τιμῶμεν* (*τιμάομεν*)—*ἔθνη* (*ἔθνεα*), γέλα (*γέλαε*). (Ἴδε καὶ § 17, 9).

2. Κρᾶσις

§ 29. *Κρᾶσις* λέγεται ἡ συναίρεσις τοῦ τελικοῦ φωνήντος ἢ διφθόγγου μιᾶς λέξεως μετὰ τοῦ ἀρχιτικοῦ φωνήντος ἢ διφθόγγου τῆς ἀμέσως ἐπομένης λέξεως καὶ ἡ διὰ ταύτης συγχώνευσις τῶν δύο λέξεων εἰς μίαν· (τὰ ἄλλα) *τᾶλλα*, (τὸ ὄνομα) *τοῦνομα*, (καὶ εἴτα) *κάτα*. (Πρβλ. *θά ἀγαπῶ*—*θάγαπῶ*, τὸ ἐλάχιστον—*τουλάχιστον*).

“Υπεράνω τοῦ φωνήντος ἢ τῆς διφθόγγου, ἡ δποία προκύπτει ἐκ τῆς κράσεως, γράφεται ἡ κορωνίς. (Ἴδε § 25, 4). “Οταν ὅμως ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς πασχούσας κρᾶσιν λέξεις είναι τις τῶν δασυνομένων τύπων τοῦ ἀρθρου (*δ, ἥ, οι, αι*) ἢ τῆς ἀναφορικῆς

ἀντωνυμίας (δς, ή, δ), τότε δὲν σημειοῦται ἡ κορωνίς ἀλλὰ ἡ δασεῖα· (δ ἀνήρ) ἀνήρ, (ἄν) ἄν.

§ 30. Κρᾶσιν μὲν ἄλλας λέξεις συνήθως πάσχουν

1) τύποι τοῦ ἀρθροῦ ἡ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (δς, ή, δ) λήγοντες εἰς φωνῆν ἡ διφθογγον, καὶ τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὁ· (δ ἀνθρωπος) ἀνθρωπος, (τοῦ ἀνδρὸς) τάνδρος, (τὸ ἴματιον) θολμάτιον, (τὰ αὐτὰ) ταῦτα, (ὁ ἀγαθὲ) ὡγαθὲ—(ἄν ἔγω) ἄγω, (δ ἐφόρει) οὐφόρει, (οὗ ἔνεκα) οὐνεκα.

2) ἡ λέξις ἔγω μετὰ τῆς λέξεως οἴδα (=γνωρίζω) καὶ οἶμαι (=νομίζω)· ἔγῳδα, ἔγῳμαι.

3) δ σύνδεσμος καὶ καὶ ἡ πρόθεσις πρός· (καὶ ἔγω) κάγω, (καὶ δπως) χῶπως, (πρὸς ἔργου) προὔργου.

4) δ σύνδεσμος μέντοι μετὰ τοῦ μορίου ἀν· μεντᾶν.

Σημ. 1. Μετὰ τὴν κρᾶσιν δ τόνος τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων ἀποβάλλεται. ‘Υπάρχει δὲ ε εἰς τὸν ἐκ τῆς κρᾶσεως προερχόμενον φθόγγον, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχῃ εἰς τὴν δευτέραν τῶν συναρουμένων συλλαβῶν’ κἄτα (=καὶ εἰτα), ἔγῳδα (=ἔγω οἴδα)—ἀλλὰ—κἄπαιτα (=καὶ ἔπειτα).

Σημ. 2. Τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἔτερος κατὰ τὴν κρᾶσιν αὐτῆς μὲ τὸ προηγούμενον ἀρθρον λαμβάνεται ὁ (ἀρχαιότερος) τύπος ἄτερος· (τοῦ ἀτέρου) θάτερος, (τὸ ἀτερον) θάτερον.

3. Ἐκθλιψις

§ 31. Ὁταν λέξις τις λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆν, πλὴν τοῦ ὃ, ἡ δὲ ἀμέσως ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ὥσαντως ἀπὸ φωνῆν ἡ διφθογγον, συμβαίνει συνήθως ἐκθλιψις, ἡτοι ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήντος τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήντος (ἡ διφθόγγου) τῆς ἀμέσως ἐπομένης· (ἄλλα ἔγω) ἀλλ' ἔγω, (οὗτε εἰδον) οὕτε εἰδον, (ἐπὶ αὐτὸν) ἐπ' αὐτόν, (ἀπὸ ἐκείνου) ἀπ' ἐκείνουν.

‘Υπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήντος σημειοῦται ἡ ἀπόστροφος (§ 25, 3), οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἡ ἐκθλιψις συμβαίνῃ κατὰ τὴν σύνθεσιν λέξεων· (παρὰ ἐμοῦ) παρ' ἐμοῦ—(παρὰ ἔχω) παρέχω.

§ 32. Ἐὰν τὸ ἐκθλιβὲν φωνῆν ἐτονίζετο, δ τόνος αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκθλιψιν,

α') ἐὰν μὲν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι ἀκλιτος, συναποβάλλεται· (ἐπὶ αὐτοῦ) ἔπ' αὐτοῦ.

β') ἐὰν δὲ ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι κλιτὴ ἢ τὸ ἀριθμητικὸν ἔπτα, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῆς· (δεινὰ ἔπαθον) δείν' ἔπαθον—(ἐπτὰ ἥσαν) ἔπτ' ἥσαν.

§ 33. Εὰν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν μένη εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως ἄφωνον ψιλὸν ἢ δύο ἑτερόφωνα ἄφωνα ψιλά, ἢ δὲ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τότε τὸ ψιλὸν ἢ τὰ ψιλὰ ἄφωνα τρέπονται εἰς δασέα· (ὑπὸ ἥμῶν) ὑφ' ἥμῶν, (κατὰ ἑαυτὸν) καθ' ἑαυτόν, (νύκτα ὅλην) ρυχθ' ὅλην, (ἐπτὰ ἥμέραι) ἐφθήμερος—ἄλλα.—(σάκκος, ὑφάντης) σακχυφάντης.

Σημ. Πλὴν τοῦ ς δὲν ἐκθλίβεται προσέτι

α') τὸ τελικὸν ἄ καὶ ο μονοσυλλάβων λέξεων, οἷον τά, τό, πρό κλπ.

β') τὸ τελικὸν ὅ τῶν προθέσεων ἄχοι, μέχοι, περί, τῶν ἀντωνυμικῶν τύπων τί, τί καὶ σ, τι καὶ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου στι.

4. Προσθετὰ ἡ εὔφωνικὰ σύμφωνα

§ 34. Λέξεις τινὲς λήγουσαι εἰς φωνῆν, ὅταν ἡ ἀμέσως ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ὠσαύτως ἀπὸ φωνῆν, προσλαμβάνουν εἰς τὸ τέλος αὐτῶν ἐν τῶν συμφώνων ν ἢ ζ ἢ κ, τὰ δποῖα τότε καλοῦνται προσθετὰ ἢ εὐφωνικὰ σύμφωνα.

§ 35. Τὸ εὐφωνικὸν ν προσλαμβάνουν

1) οἱ τύποι ὀνομάτων, ὁημάτων καὶ ἐπιρρημάτων οἱ λήγοντες εἰς -σι· καὶ ὁ ὁηματικὸς τύπος ἐστι· ἀνδράσιν ἀγαθοῖς. εἴκοσιν ἄνδρες. παντάπασιν ἀνόμοιός ἐστιν ἐκείνω. λέγουσιν ἥμιν.

2) οἱ τύποι τῶν ὁημάτων οἱ λήγοντες εἰς ε· εἰπεν ἥμιν.

§ 36. Τὸ προσθετὸν ὅ εὐφωνικὸν σ προσλαμβάνει τὸ ἐπίρρημα οὕτω· (οὕτῳ λέγουσιν) οὕτως ἔλεγον.

Σημ. Τὸ προσθετὸν ν καὶ τὸ προσθετὸν σ δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ πρὸ συμφώνου.

§ 37. Τὸ εὐφωνικὸν κ προσλαμβάνει τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐ· (οὐ λέγω) οὐκ ἔλεγον.

“Οταν ὅμως ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τὸ εὐφωνικὸν κ τρέπεται εἰς χ· (οὐκ ἔρχομαι) οὐχ ἔπομαι. (πρβλ. § 33).

Σημ. Κατὰ τὸ οὐκέτι (=οὐκ ἔτι) ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λέξις μηκέτι (=μὴ ἔτι). Ἀγεν δὲ τοῦ εὐφωνικοῦ καὶ λέγεται οὐ καὶ πρὸ φωνήντος, ὅταν εὐθὺς μετὰ τὸ οὐ ὑπάρχῃ στίξις· ἐξικνοῦντο γὰρ οὖ, οὐδὲ ἔβλαπτον οὐδέν. (§ 21, Σημ.).

5. Πάθη φωνήντων

§ 38. Φωνῆν τι ἐντὸς τοῦ θέματος τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ συγγενῶν ἑταμολογικῶς λέξεων πολλάκις

1) μεταβάλλεται **ποιοτικῶς**, ἥτοι τρέπεται εἰς ἄλλο φωνῆν τοῦ αὐτοῦ χρόνου· **νέμω—νομή, δήγγυμα—δωγμή**. Ομοίως **ἀμείβω—ἀμοιβή, λείπω—λέλοιπα**.

2) μεταβάλλεται **ποσοτικῶς**, ἥτοι ἀπὸ βραχέος γίνεται μακρὸν (**ἐκτείνεται**) ἢ ἀπὸ μακροῦ γίνεται βραχὺ (**συστέλλεται**)· **ποιέω—ποιητής, ἵστημι—ἵσταμεν, χιών—χιόν-ος**.

Συστολὴν εἰς ἄπλοῦν βραχὺ φωνῆν πάσχουν καὶ δίφθογγοι· **φεύγω—ἔφυγον, λείπω—ἔλειπον**.

Η ἔκτασις βραχέος φωνήντος εἰς μακρὸν φωνῆν ἢ δίφθογγον μετὰ τὴν ἀποβολὴν συμφώνου ἢ συμφώνων, κατόπιν αὐτοῦ εὐρισκομένων, καλεῖται **ἀντέκτασις** ἢ **ἀναπληρωματικὴ ἔκτασις**· (**μέλαν-ς**, **μέλας**, (**ἐν-ς**) **εἰς**, (**οδόντς**) **οδούς**, (**τιθέντς**) **τιθείς**, (**φθέρο-յω**, **φθέροω**) **φθείρω**.

3) πάσχει **ἀντιμεταχώρησιν**, ἥτοι ἐναλλάσσει τὸν χρόνον του μὲ τὸν χρόνον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου φωνήντος καὶ γίνεται αὐτὸ μὲν ἀπὸ μακροῦ βραχύ, τὸ δὲ ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἐπόμενον φωνῆν ἀπὸ βραχέος μακρόν· (**ντάσις, νηδός**) **νεώς**, (**βασιλῆος**) **βασιλέως**, (**βασιλῆα**) **βασιλέα**, (**ἥρικειν**) **ἔψηειν**.

4) πάσχει **ἀφομοίωσιν**, ἥτοι γίνεται ὅμοιον πρὸς τὸ φωνῆν τῆς ἀμέσως ἐπομένης ἢ τῆς ἀμέσως προηγουμένης συλλαβῆς τῆς λέξεως· **ἄτερος—ἔτερος, μολάχη—μαλάχη, ὀβελός—ὄβολός, (τέσσαρα—τέσσερα)**.

5) πάσχει **μετάθεσιν**, ἥτοι ἀλλάσσει θέσιν ἐντὸς τῆς λέξεως· **Μυτιλήνη—Μιτυλήνη, Δανούβιος—Δούναβις**. (Πρβλ. νῦν: **δηνειρο—εῖνορο, ὑλακτῶ, ὑλαχτῶ—ἀλνχτῶ**).

6) πάσχει **συγκοπήν**, ἥτοι ἀποβάλλεται πατέρα, πατρὸς (=πατερ-ός), σκόροδον—σκόρδον, γίγνομαι (**γιγεν-ομαι**), **ἔ-σχον** (**ἔ-σεχ-ον**). (Πρβλ. νῦν: **σιτάρι—στάρι**).

Σημ. Εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, ἐκ τοῦ δποίοι γίνονται πολλαὶ συγγενεῖς λέξεις, δύνανται νὰ παρουσιάζωνται πολλαὶ δμοῦ παθήσεις τοῦ φωνήντος τοῦ θέματος· φρήν, φρενός, φρονῶ, ἀφρων—λείπω, λοιπός, ἔλιπον—φέρω, φέρος, φώρω, δι-φρ-ος. (*Μετάπτωσις*).

β' Πάθη συμφώνων

1. Τροπαὶ καὶ συγχωνεύσεις συμφώνων

§ 39. Ἐντὸς λέξεώς τυνος

1) οὐρανικὸν ἢ χειλικὸν πρὸ δδοντικοῦ εὑρισκόμενον, ἐὰν εἴναι ἑτερόπνουν, (*συμπνευματίζεται*, ἦτοι) γίνεται δμόπνουν μὲ τὸ ἐπόμενον δδοντικόν· ταγ-ός, (ταγ-τὸς) τακ-τός, (ἐ-τάγ-θην) ἐ-τάχ-θην—κρύφα, (κρυψ-τὸς) κρυπ-τός, (κρύψ δην) κρύβ-δην. Οὕτω καὶ ἐπ-τὰ ἀλλὰ ἔβ-δομος, δκ-τὼ ἀλλὰ ὅγ-δοος.

Τὰ δυνατὰ δηλαδὴ συμπλέγματα οὐρανικῶν ἢ χειλικῶν μετὰ δδοντικῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἴναι **κτ**, **γδ**, **χδ**—**πτ**, **βδ**, **φδ**.

Σημ. Τῆς προθέσεως ἐκ τὸ κ δὲν συμπνευματίζεται ἐκδέρω, ἐκθέω, ἐκφέρω, ἐκχέω, κλπ.

2) δδοντικὸν πρὸ δδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σφεύδομαι, (ἐψεύδ-θην) ἐψεύσ-θην, ἄδω, (ἄδ-μα) ἄσ-μα, πιθ-ανός, (πιθ-τὸς) πισ-τός.

Σημ. Εἰς τινας μεμονωμένας λέξεις διατηρεῖται τὸ δδοντικὸν πρὸ ἀλλού δδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ· Πιτθεύς, Ἀτθίς—Κάδμος, πυθμήν, ἀτμός. Ομοίως διατηρεῖται τὸ ττ τὸ προελθὸν ἐκ κj, γj, χj· (ἰδὲ κατωτέρω).

3) οὐρανικὸν κ ἢ χ πρὸ τοῦ μ γίνεται γ· διώκω, (διωκ-μός) διω-γμός, βρέχ-ομαι, (βεβρεχ-μένος) βεβρεγ-μένος.

Σημ. Εἰς τινας μεμονωμένας λέξεις διατηροῦνται τὰ συμπλέγματα κυ καὶ χμ· ἀκμή, αἰχμή.

4) χειλόφωνον εὑρισκόμενον πρὸ τοῦ μ (*ἀφομοιοῦται* μὲ αὐτό, ἦτοι) γίνεται καὶ αὐτὸ μ· κόπ-ος, (κόπ-μα) κόμ-μα, τρίβ-ω, (τρίβ-μα) τρῖμ-μα, γράφ-ω, (γράφ-μα) γράμ-μα.

5) τὸ τ τῆς συλλαβῆς **τι** κατόπιν φωνήντος ἢ τοῦ ἐνρίουν νείς πολλὰς λέξεις ἔχει τραπῆ εἰς σ· πλοῦτ-ος, (πλούτ-ιος) πλούσ-ιος, ἀθάνατος, (ἀθανατ-ία) ἀθανασία, ἐκόντη-ες (ἐκόντη-ιος, ἐκόνσιος) ἐκούσιος· (ἰδὲ § 33, 2).

Ἄλλὰ σκότιος, αἰτία, ἐναντίος κλπ

6) ὅταν συμβῇ δύο ἀλλεπάλληλοι συλλαβαινὲ νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ ἄφωνον δασύ, τότε γίνεται **ἀνομοίωσις**, ἥτοι τῆς πρώτης συλλαβῆς τὸ δασὺ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· χορεύω, (χειρόρευ-κα) κε-χόρευ-κα, φύω, (φέ-φυ-κα) πέ-φυ-κα, θύω, (θέ-θυ-κα) τέ-θυ-κα, (ἐ-θέ-θην), ἐτέθην, θρεύμα (=θρέφ-μα), τρέφω, τροφ-ή, ἡ θρίξ, ταῖς θριξὶ—ἄλλα—τριχ-ός, τρίχ-ες.

Σημ. Εἰς τὸ β' ἔνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου α' τρέπεται οὐχὶ τῆς πρώτης ἀλλὰ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασὺ εἰς ψιλόν· ἐλύθην, (λύθη-θι) λύθητι.

Πολλάκις παραμένει τὸ δασὺ εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβᾶς συμφώνιας πρὸς ἄλλους συγγενεῖς τύπους τῆς λέξεως· ὁρθώθην (ὅπως ὁρθώσω, ὁρθωσα κλπ.)—ἐθέλχθην (ὅπως θέλξω, ἔθελξα, κ.λ.π.), φάθι (ὅπως φάτω, φατὲ κλπ.).

7) τὸ **ν** πρὸς οὐρανικοῦ καὶ πρὸς τοῦ **ξ** τρέπεται εἰς ἔνοινον **γ**· (ἐν-κύπτω) ἐγκύπτω, (συν-γράφω) συγγράφω, (συν-χέω) συγχέω, (ἐν-ξύω) ἐγξύω.

8) τὸ **ν** πρὸς χειλικοῦ καὶ πρὸς τοῦ **ψ** τρέπεται εἰς **μ**· (ἐν-πνέω) ἐμπνέω, (συν-βάλλω) συμβάλλω, (ἐν-φύομαι) ἐμφύομαι, (ἐν-ψυχος) ἐμψυχος.

9) τὸ **ν** πρὸς τοῦ **μ** καὶ πρὸς τῶν ὑγρῶν **λ**, **ρ** εὗρισκόμενον ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά· (ἐν-μένω) ἐμμένω, (συν-λέγω) συλλέγω, (συν-ράπτω) συρράπτω.

Σημ. Εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἔνοινολήκτων τινῶν ὁημάτων καὶ εἰς λέξεις συγγενεῖς πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ συμπλέγματος **νμ** προέρχεται σμ ἀντὶ τοῦ **μμ** μαίνω, (μεμίαν-μαι) μεμίασμα, μίασμα, ὑφαίνω, (ὑφαν-μαι) ὑφασμα, ὑφασμα.

10) οὐρανικὸν (**κ**, **γ**, **χ**) εὗρισκόμενον πρὸς τοῦ **σ** ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς **ξ**· (φύλακ-ς) φύλαξ, λέγω, (ἔλεγ-σα) ἔλεξα, (ὄννυχ-ς) ὄννυξ.

11) χειλικὸν (**π**, **β**, **φ**) εὗρισκόμενον πρὸς τοῦ **σ** ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς **ψ**· τρέπ-ω, (τρέπ-σω) τρέψω, (**Ἄραβ-ς**) **Ἄραψ**, γράφ-ω, (γράφ-σω) γράψω.

12) Τὸ ἡμίφωνον **ϳ** (§ 4, Σημ.)

α') εὗρισκόμενον κατόπιν τοῦ **λ** ἀφωμοιώθη πρὸς αὐτό· ἄγγελ-ος, (ἄγγελ-ϳω) ἄγγέλλω, ἔ-βαλ-ον, (βάλ-ϳω) βάλλω.

β') ενδισκόμενον κατόπιν τοῦ **ρ** ἢ τοῦ **ν**, ὅταν δὲν ὑπῆρχε πρὸς αὐτῶν **α** ἢ **ο**, ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτά, ἔπειτα δὲ ἔγινε ἀπλοποίησις τῶν (δύο) **ρρ** ἢ **νν** εἰς ἓν **ρ** ἢ **ν** καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου **ε** εἰς **ει** καὶ τοῦ **ι** ἢ **υ** εἰς **ι** ἢ **υ**. (σπέργω, σπέρω) **σπείρω**, (οἰκτίρ-**ω**, οἰκτίρ-**ρω**) **οἰκτίρ-ρω**, (φύρ-**ω**, φύρ-**ρω**) **φύρ-ρω**, (τέν-**ω**, τέννω) **τείνω**, (κλίν-**ω**, κλίν-**νω**) **κλί-νω**, (ἀμύν-**ω**, ἀμύν-**νω**) **ἀμύ-νω**.

γ') ενδισμόμενον κατόπιν τῶν ὄντων (κ, γ, χ) καί, σπανιώτερον, κατόπιν τῶν ὀδοντικῶν **τ** καὶ **θ** συνεχωνεύθη μετ' αὐτῶν εἰς **σσ** ἢ **ττ**. (φυλάκ-**ω**) **φυλάσσω** ἢ **φυλάττω**, (τάγ-**ω**) **τάσσω** ἢ **τάττω**, (ταράχ-**ω**) **ταράσσω** ἢ **ταράττω**, (χαρίετ-**ja**) **χαρίεσσα**, (πλάτ-**ω** ἢ **πλάθ-ω**) **πλάσσω**.

δ') ενδισκόμενον κατόπιν τοῦ ὀδοντικοῦ **δ** συνεχωνεύθη μὲν αὐτὸν εἰς **ζζ** (παίδ-**ω**) **παίζω**, (ἔριδ-**ω**) **ἔριζω**.

Σημ. Εἰς τινας λέξεις τὸ **γ** μὲν τὸ πρὸς αὐτοῦ **γ** συνεχωνεύθη εἰς **ξξ** οἰμώγη, (οἰμώγ-**ω**) **οἰμώζω**.

ε') ενδισκόμενον κατόπιν ὀδοντικοῦ ἔχοντος πρὸς αὐτοῦ **ν** (ἢ τοι κατόπιν τοῦ **ντ** ἢ **νδ** ἢ **νθ**) συνεχωνεύθη μετ' αὐτοῦ εἰς **σ** καὶ ἔπειτα ἔγινε ἀποβολὴ τοῦ **ν** μὲν ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήντος· (πάντ-**ja**, πᾶ'νσα) **πᾶσα**, (ἐκόντ-**ja**, ἐκόνσα) **ἐκόνσα**.

(13) τὸ **σ** ἐντὸς λέξεως εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ενδισκόμενον κατόπιν ὑγροῦ (**λ**, **ρ**) ἢ ἐνρίνευ (**μ**, **ν**) ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτό, ἔπειτα δὲ ἔγινε ἀπλοποίησις τῶν (δύο) ὑγρῶν ἢ ἐνρίνευ **λλ**, **ρρ—μμ**, **νν** εἰς ἓν **λ**, **ρ—μ**, **ν**, καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήντος, ἢ τοι τοῦ **ᾳ** εἰς **ῃ** (ἢ **ᾳ**), τοῦ **ε** εἰς **ει**, τοῦ **ι** καὶ **υ** εἰς **ι** καὶ **υ**. (ἔφανσα, ἔφαν-**να**) **ἔφηνα**, (ἥγγελ-**σα**, **ἥγγελλα**) **ἥγγειλα**, (ἔφθεο-**σα**, ἔφθερρα) **ἔφθειρα**, (ἔνεμ-**σα**, **ἔνεμμα**) **ἔνειμα**, (ἔφυρ-**σα**, **ἔφυρρα**) **ἔφυρα**. (Προβλ. § 39, 12, β').

Σημ. Εἰς τινας λέξεις δὲν ἀφωμοιώθη τὸ **σ** μὲν τὸ προηγούμενον ὑγρόν, ἢ μετὰ τὴν ἀφωμοιώσιν διετηρήθησαν τὰ δύο ὑγρά· **ἄλσος**, **Ἐρ-**ση, **χέρσος**—**θάρρος**, **χερρόνησος**.

2. Μεταθέσεις καὶ ἀποβολαὶ συμφώνων

§ 40. 1) Τὸ ἡμίφωνον ἐντὸς λέξεως εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ενδισκόμενον κατόπιν τῶν συλλαβῶν **αν**, **αρ**, **ορ** ἔπαθε ἐπέν-

θεσιν, ἦτοι μετετέθη πρὸ τοῦ **ν** ἢ τοῦ **ρ** καὶ ἡνώθη μὲ τὸ προηγούμενον **α** ἢ **σ** εἰς **αι** ἢ **οι**: χαρ-ά, (χάρ-յω) χαίρω, (ὑφάν-յω) ὑφαίνω, (τάλαν-յα) τάλαινα· (πρβλ. νῦν : χαμαῖλί—χαϊμαλί).

2) Ἐκ τῶν συμφώνων τελικὰ λέξεων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι μόνον τὸ **ν**, τὸ **ρ**, τὸ **σ**, τὸ **ξ** (=κς) καὶ τὸ **ψ** (=πς). Πᾶν ἄλλο σύμφωνον, διταν εὐρεθῇ εἰς τὸ τέλος λέξεως, ἀποβάλλεται· (τοῦ γάλακτος), τὸ γάλα (ἀντὶ γάλακτος), (τοῦ γέροντος), ὁ γέρον (ἀντὶ ὁ γέροντος).

Σημ. Ἡ πρόθεσις ἐκ καὶ τὸ μόριον **ούν** (ἢ **ούνχ**) προφέρονται μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως ώς μία λέξις καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὰ τὸ **κ** (ἢ τὸ **χ**) δὲν εἶναι κυρίως τελικόν.

3) Τὸ **σ** μεταξὺ δύο συμφώνων εὐρισκόμενον ἀποβάλλεται· (γέγραφ-θε, (ἐσπάρ-σθαι) ἐσπάρ-θαι.

Σημ. Οὕτω ἐκ τοῦ ἀρχικού τύπου τῆς προθέσεως **ξξ** (=κκς) προηλθεν δ τύπος αὐτῆς ἐκ πρὸ συμφώνου· (ἐξ Κορίνθου, ἦτοι ἐκ Κορίνθου) ἐκ Κορίνθου. (Πρβλ. § 6, Σημ. 2).

4) Τὸ **σ**, **γ** καὶ τὸ **Φ** εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους εὐρισκόμενα ἐντὸς λέξεως μεταξὺ φωνηέντων ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν λέξεως πρὸ φωνήντος ἀπεβλήθησαν. Ἀπὸ τὸ **σ** καὶ τὸ **γ** κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν προηλθε δασὺ πνεῦμα· (τελεσ-φόρος, ἄλλὰ τέλεσ-ος, τέλε ος) τέλους, (λέγοι-σο) λέγοι-ο, (σέρπω) ἔρπω, (σέπομαι) ἔπομαι, (σίστη-μι) ἕστημι, (σέχω, ἔχω καὶ εἴτα) ἔχω, (τιμά-յω) τιμάω-ῶ, (καλέ-յω) καλέω-ῶ, (δηλό-յω) δηλώω-ῶ (jῆπαρ) ἥπαρ, (jή-ημι) ἵημι, (πνεύω, πρβλ. πνεῦμα, πνέ-Φω) πνέω, (**Φοίνος**) οἶνος.

Σημ. Τύποι οἷοι **κρέασι**, γένεσι, ἐτέλεσα, κλπ. προηλθον ἐκ τῶν τύπων **κρέασ-σι**, γένεσ-σι, ἐτέλεσ-σα δι' ἀπλοποιήσεως τοῦ **σσ** εἰς **σ**.

5) Ὁδοντικὸν πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται· (τάπητ-ς) τάπης, (ἐπίεδ-σα) ἐπίεσα. Οὕτω καὶ ἄναξ (ἐκ τοῦ ἄνακτ-ς), νὺξ (ἐκ τοῦ νύκτ-ς). Ἰδε § 39, 10.

6) Ὁδοντικὸν μὲν **ν** πρὸ αὐτοῦ (ἦτοι **ντ**, **νδ**, **νθ**) εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται μὲ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήντος· (ἱμά'ντ-σι) ἱμᾶσι, (δόδοντ-ς) δόδούς, (τιθέντ-ς) τιθείς, (πάσχω—πένθ-σομαι) πείσομαι (=θὰ πάθω). Πρβλ. § 39, 12, ε' καὶ 13.

7) Τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται μὲν ἀντέκτασιν (συνήθως εἰς τὴν ἔνικὴν ὄνομαστικὴν τῶν ὄνομάτων) ἢ ἀνευ ἀντεκτάσεως (συνήθως εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικήν)· (τάλαν-ς) τάλας, (κτέν-ς) κτείς, ἀλλὰ—(κτεν-σὶ) κτεσί, (γείτον-σι) γείτοσι. (Προβλ. προηγούμενον),

Σημ. Τῆς προθέσεως ἐν τὸ ν εἰς συνθέτους μὲν αὐτὴν λέξεις διατηρεῖται καὶ πρὸ τοῦ σ καὶ πρὸ τοῦ ζ ἢ τοῦ ρ· ἐνσημαίνω, ἐνσκήπτω, ἐνζεύγνυμι, ἐνράπτω, ἐνρινος (ἀλλὰ καὶ ἐρινος).

Τῆς δὲ προθέσεως σὺν τὸ ν εἰς συνθέτους μὲν αὐτὴν λέξεις, ἐάν μὲν ἀκολουθῇ ἀπλοῦν σ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸν (σύν-σιτος, σύν-σιτος), ἐάν δὲ ἀκολουθῇ ζ ἢ σ μετ' ἄλλου συμφώνου, ἀποβάλλεται· (σύν-ζυγος, σύ-ζυγος—συν-σκευάζω, συ-σκευάζω—συν-στρέφω, συ-στρέψω).

8) Πᾶν σύμφωνον ἐν γένει, ὅταν ὑπάρχῃ εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβᾶς μιᾶς λέξεως, δύναται νὰ ἀποβάλλεται δι' **ἀνομοίωσιν**. (Προβλ. § 39, 6). Οὕτω προηλθε τὸ γίνομαι ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γέγριμα, τὸ γινώσκω ἐκ τοῦ γιγράσκω, τὸ ἀγήοχα ἐκ τοῦ ἀγήγοχα. (Προβλ. πεντήκο-ντα, πεντή-ντα, πενή-ντα).

Καὶ συλλαβὴ διόκληδος μιᾶς λέξεως δύναται νὰ ἀποβάλλεται, ὅταν ἡ ἀμέσως ἐπομένη συλλαβὴ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὸ αὐτὸν ἢ δμοιόν πως σύμφωνον· (ἀμφιφορεὺς) **ἀμφορεύς**, (σκιμπόπονς) **σκίμπονς**.

3. Ἀνάπτυξις συμφώνων

§ 41. 1) Τὸ ἀρκτικὸν ρ διπλασιάζεται

α') εἰς τὰ ἀπὸ ρ ἀρχίζοντα δήματα, ὅταν ταῦτα λαμβάνουν αὐξησιν (ἢ ἀναδιπλασιασμὸν) ε· δέω—**ἐδρεον**, δίπτω—**ἐδριπτον**, **ἐδροιφα**.

β') εἰς πᾶσαν λέξιν ἀρχίζουσαν ἀπὸ ρ, ὅταν ἐν συνθέσει εὑρεθῇ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆν· δητός, ἀπό-**ρεητος**, **ἄρρητος**—δωστός, **ἄρρωστος**—ἀλλὰ εῦ-**ρωστος**, εῦ-**ρυθμος**.

2) Μεταξὺ ὑγροῦ καὶ ἐνόρινου ἀνεπτύχθη εἰς τινας λέξεις βιοηθητικός τις φθόγγος πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προφορᾶς. Οὕτω μεταξὺ τοῦ μ καὶ τοῦ ρ ἢ τοῦ μ καὶ τοῦ λ ἀνεπτύχθη β· (μεση-μερία, μεσημ-οία) **μεσημ-β-οία**, (μολ-ῶν λαβέ, μέ-μλω κα) μέ-μβλω-κα· μεταξὺ δὲ τοῦ ν καὶ τοῦ ρ ἀνεπτύχθη δ· (ἄνερ, ἀνερός, ἀν-ρός) **ἄν-δ-ρος**.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Α' ΓΕΝΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Μέρη τοῦ λόγου

§ 42. 1) Τὰ μέρη τοῦ λόγου (ἥτοι τὰ κύρια εἰδη τῶν λέξεων) είναι δέκα· ἀρθρον, (ὄνομα) οὐσιαστικόν, (ὄνομα) ἐπίθετον, ἀντωνυμία, μετοχή, ὁρῆμα, ἐπίρρημα, πρόθεσις, σύνδεσμος καὶ ἐπιφάνημα.

2) Ἐκ τῶν δέκα μερῶν τοῦ λόγου τὰ ἔξ, ἥτοι τὸ ἀρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, ἡ μετοχὴ καὶ τὸ ὁρῆμα, λέγονται **κλιτά**, διότι **κλίνονται**, ἥτοι ἔκαστον ἔξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ὑπὸ διαφόρους μορφὰς (π. χ. θεός, θεοῦ, θεδν **κλπ.** λέγω, λέγεις, λέγει **κλπ.**)· τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα λέγονται **ἀκλιτά**, διότι δὲν κλίνονται, ἥτοι ἔκαστον ἔξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον πάντοτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν (π.χ. ἐν, ἐκεῖ, καί, φεῦ).

§ 43. Αἱ διάφοροι μορφαί, ὑπὸ τὰς διοίας παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ἔκαστη κλιτὴ λέξις, λέγονται **τύποι** αὐτῆς (π.χ. ἥρως, ἥρωος, ἥρωα, **κλπ.**, λύω, λύεις, λύει **κλπ.**).

1) Τὸ πρὸς τὸ τέλος μεταβλητὸν μέρος κλιτῆς λέξεως λέγεται **κατάληξις** αὐτῆς· (π.χ. —ι, —οι, —α, —ω, —εις, —ει). Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀμετάβλητον μέρος κλιτῆς λέξεως λέγεται **θέμα**· (π.χ. ἥρω—, λυ—),

2) Ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος (φωνῆν ἢ σύμφωνον) λέγεται **χαρακτήρ** αὐτοῦ· (π.χ. τὸ ω τοῦ θ. ἥρω—, τὸ γ τοῦ θ. λεγ—).

2. Πτώσεις

§ 44. Ἐκ τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου τὰ πέντε, ἥτοι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή, λέγονται **πτωτικά**, διότι ἔχουν **πτώσεις**.

Πτώσεις λέγονται οἱ τύποι, ὅποι τοὺς δποίους παρουσιάζεται πᾶν πτωτικόν.

Ἄν πτώσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι πέντε· **ἡ δνομαστική**, **ἡ γενική**, **ἡ δοτική**, **ἡ αἰτιατική** καὶ **ἡ κλητική**.

1) Ὁρομαστικὴ καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν δποίαν μεταχειριζόμενα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίς**; (*Tίς ἥλθεν;* *Ο Παῦλος*).

2) Γενικὴ καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν δποίαν μεταχειριζόμενα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνος**; (*Tίνος εἶναι τὸ βιβλίον;* *Τὸν Παῦλον*).

3) Δοτικὴ καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν δποίαν μεταχειριζόμενα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτητιν **εἰς τίνα**; (*σέ ποιόν*). (*Eἰς τίνα ἔδωκε τὸ βιβλίον;* *Τῷ Παύλῳ=εἰς τὸν Παῦλον*).

4) Αἰτιατικὴ καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν δποίαν μεταχειριζόμενα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνα**; (*ποιόν*). (*Tίνα εἶδες;* *Τὸν Παῦλον*).

5) Κλητικὴ καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν δποίαν μεταχειριζόμενα, ὅταν θέλωμεν νὰ καλέσωμεν τίνα· **Ἄλεξανδρε, ζαρέ.**

Σημ. Ἐκ τῶν πτώσεων ἡ ὄνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ λέγονται μὲν ὁνομα **δρθαὶ** πτώσεις, ἡ δὲ γενική, ἡ δοτικὴ καὶ ἡ αἰτιατικὴ **πλάγιαι** πτώσεις.

3. Γένος, ἀριθμός, κλίσις

§ 45. Τὰ πτωτικὰ ἐκτὸς τῶν πτώσεων ἔχουν προσέτι **γένος**, **ἀριθμόν** καὶ **κλίσιν**.

1) Τὰ γένη τῶν πτωτικῶν εἶναι τρία, **ἀρσενικόν**, **θηλυκόν** καὶ **οὐδέτερον** ὁ μαθῆτης, ἡ μαθήτρια, τὸ δένδρον.

Σημ. Τὸ γραμματικὸν γένος πτωτικοῦ τίνος διακρίνεται συνήθως ἐκ τῆς καταλήξεως αὐτοῦ **οἰκ-ος**, **οἰκι-α**, **μῆλ-ον**. Κανονικῶς ὅμως τὸ γραμματικὸν γένος διακρίνεται ἐκ τοῦ ἄρθρου, τὸ δποίον δύναται νὰ προτάσσεται πρὸ τοῦ πτωτικοῦ, καὶ ἀρσενικὰ μὲν εἶναι τὰ πτωτικά, τῶν δποίων δύναται νὰ προτάσσεται τὸ ἄρθρον δ, θηλυκά ἐκεῖνα τῶν δποίων δύναται νὰ προτάσσεται τὸ ἄρθρον ἥ, καὶ οὐδέτερα ἐκεῖνα τῶν δποίων δύναται νὰ προτάσσεται τὸ ἄρθρον τό δ λίθος, ἡ ἁρέτης, τὸ κοράσιον.

Δὲν συμφωνεῖ δὲ πάντοτε τὸ γραμματικὸν γένος πρὸς τὸ γένος τὸ φυσικόν, ἢτοι δύναται ὄνομά τι νὰ είναι γραμματικῶς γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐνῷ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνομενον ὃν είναι φυσικῶς γένους οὐδετέρου (δ λίθος, ἡ ράβδος), καὶ ἀντιστρόφως δύναται ὄνομά τι νὰ είναι γραμματικῶς γένους οὐδετέρου, ἐνῷ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνομενον ὃν είναι φυσικῶς ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους· (τὸ μειράκιον=ὁ νέος, τὸ κοράσιον=ἡ κόρη).

2) *Οἱ ἀριθμοὶ* εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν είναι τρεῖς, ὁ ἔννοιας, ὅστις δηλοῖ ἐν ὅν, ὁ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλὰ ὄντα, καὶ ὁ δυϊκός, ὅστις δηλοῖ δύο ὄντα· (τὼ δρυθαλμῷοι δύο δρυθαλμοί).

3) *Ἄι κλίσεις* είναι τρεῖς, ἡ πρώτη, ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη.

Σημ. Ἡ πτῶσις, τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ κλίσις λέγονται παρεπόμενα (ἢτοι παρακολουθήματα) τῶν πτωτικῶν.

Τὸ ἄρθρον

§ 46. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα ἔχει μόνον δριστικὸν ἀρθρὸν ὁ, ἡ, τό. Τοῦτο κλίνεται ὡς ἔξῆς·

Ἐνικὸς

Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ὅν.	ὅ	ἡ
γεν.	τοῦ	τῆς
δοτ.	τῷ	τῇ
αἰτ.	τὸν	τὴν

Πληθυντικὸς

Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
οῖ	αῖ	τὰ
τῶν	τῶν	τῶν
τοῖς	ταῖς	τοῖς
τοὺς	τὰς	τὰ

(Δυϊκὸς ὄνομ. καὶ αἰτ. τώ, γεν. καὶ δοτ. τοῖν καὶ διὰ τὰ τρία γένη. Σπανιώτεροι τύποι τοῦ θηλυκοῦ προσέτι είναι τά, ταῖν).

Σημ. Τὸ ἀρθρὸν δὲν ἔχει κλητικήν. Τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ὄνομάτων προτάσσεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὅ, τὸ διοτίον ἔνεκα τούτου καλεῖται κλητικὸν ἐπιφώνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΟΝΟΜΑΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. Ὁρισμὸς καὶ διαίρεσις τῶν οὐσιαστικῶν

§ 47. Ὁνόματα οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ διοῖαι

σημαίνουν πρόσωπα, ζῷα ἢ πράγματα, πρᾶξιν, κατάστασιν ἢ
ἰδιότητα.

1) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ δποῖα σημαίνουν πρόσωπα, ζῷα ἢ πρά-
γματα, λέγονται **συγκεκριμένα**: Ἀριστοτέλης, θεός, λέων, τράπεζα.

2) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ δποῖα σημαίνουν πρᾶξιν, κατάστασιν
ἢ ἰδιότητα, λέγονται **ἀφηρημένα**: θυσία, ἡρεμία, λευκότης.

§ 48. Τὰ συγκεκριμένα οὐσιαστικὰ λέγονται

1) **δνόματα κύρια**, ὅταν σημαίνουν ἐν μόνον ὠρισμένον πρό-
σωπον ἢ ζῷον ἢ πρᾶγμα: Περικλῆς, Βουκεφάλας, Σπάρτη, Πίνδος.

2) **δνόματα προσηγορικά**, ὅταν σημαίνουν ἐν σύνολον ὁμοει-
δῶν προσώπων ἢ ζῷων ἢ πραγμάτων: μαθητής, ἵππος, ὅρος.

2. Γένος τῶν οὐσιαστικῶν

§ 49. Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ἔχουν ἔνα μόνον τύ-
πον καὶ ἐν μόνον γένος: ὁ ἀνήρ, ἡ γυνή, τὸ τέκνον—οἱ κίνων, ἡ
θύρα, τὸ ξύλον.

Τὰ τοιαῦτα οὐσιαστικὰ καλοῦνται **μονοκατάληκτα καὶ μο-**
νογενῆ, ἐὰν δὲ εἶναι δνόματα ζῷων, καλοῦνται **ἐπίκοινα**: ὁ ἱέ-
ραξ, ἡ γαλῆ.

Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ὅμως, τὰ δποῖα σημαίνουν ζῶντα ὅντα,

1) πολλὰ ἔχουν μὲν ἔνα μόνον τύπον ἄλλὰ δύο γένη, ἀρσε-
νικὸν καὶ θηλυκόν: ὁ παῖς, ἡ παῖς—οἱ ἵπποι, ἡ ἵππος—οἱ βοῦς,
ἡ βοῦς.

Ταῦτα καλοῦνται **μονοκατάληκτα καὶ διγενῆ** ἢ **κοινοῦ**
γένους.

2) πολλὰ ἔχουν δύο τύπους, ἔνα διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ
ἔνα διὰ τὸ θηλυκόν: ὁ μαθητής, ἡ μαθήτρια—οἱ ἱερεύς, ἡ ἱέρεια
—οἱ λέων, ἡ λέαινα.

Ταῦτα λέγονται **δικατάληκτα καὶ διγενῆ**.

Σημ. Τῶν ἐπικοίνων οὐσιαστικῶν τὸ φυσικὸν γένος καθορίζεται,
ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, διὰ τῶν ἐπιθέτων ὁ ἄρρεν, ἡ ἄρρεν—οἱ θῆλυς, ἡ θή-
λεια: ὁ ἄρρεν ἀετός, ἡ ἄρρεν ἀλώπηξ—οἱ θῆλυς ἀετός, ἡ θήλεια ἀλώπηξ.
(Πρβλ. καὶ νῦν: ἀρσενικὸς—θηλυκός ἀετός, ἀρσενικὴ—θηλυκὴ ἀλεποῦ).

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

I. Πρώτη κλίσις.

1. Ἀσυναίρετα

§ 50. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ μόνον, ἀρσενικὰ λήγοντα εἰς —ας ἢ —ης καὶ θηλυκὰ εἰς —α ἢ —η.

§ 51. ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ἐνικὸς

ὅν, ὁ ταμίας (θ. ταμια.)	¹ Ατρείδης (θ. Ἄτρειδα.)	βουλευτὴς (θ. βουλευτα-)
γεν. τοῦ ταμίου	¹ Ατρείδου	βουλευτοῦ
δοτ. τῷ ταμίᾳ	¹ Ατρείδῃ	βουλευτῇ
αἰτ. τὸν ταμίαν	¹ Ατρείδην	βουλευτὴν
κλ. ὡς ταμίᾳ	¹ Ατρείδῃ	βουλευτά

Πληθυντικὸς

ὅν. οἱ ταμίαι	¹ Ατρεῖδαι	βουλευταὶ
γεν. τῶν ταμίων	¹ Ατρειδῶν	βουλευτῶν
δοτ. τοῖς ταμίαις	¹ Ατρειδαῖς	βουλευταῖς
αἰτ. τοὺς ταμίας	¹ Ατρειδας	βουλευτὰς
κλ. ὡς ταμίαι	¹ Ατρειδαι	βουλευταὶ

§ 52. ΘΗΛΥΚΑ

Ἐνικὸς

ὅν. ἥ μάχαιρα (θ. μαχαιρα.)	φρουρὰ (θ. φρουρα-)	μοῦσα (θ. μουσα-)
γεν. τῆς μαχαίρας	φρουρᾶς	μούσης
δοτ. τῇ μαχαίρᾳ	φρουρᾶ	μούση
αἰτ. τὴν μάχαιραν	φρουρὰν	μοῦσαν
κλ. ὡς μάχαιρα	φρουρὰ	μοῦσα

Πληθυντικὸς

ὅν. αἱ μάχαιραι	φρουραὶ	μοῦσαι
γεν. τῶν μαχαιρῶν	φρουρῶν	μουσῶν

δοτ.	ταῖς μαχαιραῖς	φρουραῖς	μούσαις
αἴτ.	τὰς μαχαιράς	φρουράς	μούσας
κλ.	ῶ μάχαιρα	φρουραὶ	μοῦσαι

‘Ενικὸς

Πληθυντικὸς

δὸν.	ἡ νύμφη (θ. νυμφα-)	τιμὴ (θ. τιμα-)	αἱ νύμφαι τιμαὶ
γεν.	τῆς νύμφης	τιμῆς	τῶν νυμφῶν τιμῶν
δοτ.	τῇ νύμφῃ	τιμῇ	ταῖς νύμφαις τιμαῖς
αἴτ.	τὴν νύμφην	τιμὴν	τὰς νύμφας τιμᾶς
κλ.	ῶ νύμφῃ	τιμῇ	ῶ νύμφαι τιμαὶ

§ 53. ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΩΝ

‘Ενικὸς

Πληθυντικὸς

‘Αρσενικὸν	Θηλυκὸν	‘Αρσ. καὶ Θηλ.
δὸν.	ἄς ἥ ης	ἄ ἥ ἄ ἥ η
γεν.	οὐ	ἄς ἥ ης
δοτ.	α ἥ ॥	α ἥ η
αἴτ.	ἄν ἥ ην	ἄν ἥ ἄν ἥ ην
κλ.	ἄ ἥ η ἥ ἄ	ἄ ἥ ἄ ἥ η

Σημ. Αἱ καταλήξεις αὗται προσήλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίων καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτῆρος, ὁ δόποιος εἰς τὰ πρωτόκλιτα εἶναι α ἥ η· π. χ. ἡ κατάληξις τῆς ἔνικης δονομαστικῆς —ας προσήλθεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος α μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —ς, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. γενικῆς —ῶν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος α μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —ων, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. αἰτιατικῆς —ας ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος α μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —νς· (—ανς=ἄς. Πρβλ. § 40, 7).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 54. Τὰ πρωτόκλιτα ὀνόματα

1) εἰς τὸν πληθυντικὸν (καὶ τὸν δυϊκὸν) ἔχουν πάντα τὰς αὐτὰς καταλήξεις.

2) τὸ **α** εἰς τὴν κατάληξιν —**ας** (καθὼς καὶ εἰς τὴν κατάληξιν —**α** τοῦ δυϊκοῦ) τὸ ἔχουν πάντοτε μακρόν· δ ὁρνιθοδήρας, τοὺς **Αιρείδας**, τῆς χώρας, τὰς σφαίρας, (τὸ **Αιρείδα**, τὸ ὕρα).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγού-

σης καὶ περισπῶνται· τῶν Ἀτρειδῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν σφαιρῶν. (Ἄλλὰ οἱ ἐτησίαι=τὰ μελτέμια, τῶν ἐτησίων).

Ίδε καὶ § 17, 6, 7 καὶ 8.

§ 55. Ἐκ τῶν εἰς -ης ληγόντων ἀρσενικῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων σχηματίζουν τὴν ἑνικὴν κλητικὴν εἰς ἄ

- 1) τὰ ἐθνικά· ὡς Πέρσα, ὡς Σκύθα.
- 2) τὰ εἰς -της· ὡς πολῖτα, ὡς δικαστά· δεσπότης, ὡς δέσποτα.
- 3) τὰ εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τείβης, -άνης κ. λ.π. (ἥτοι τὰ σύνθετα μὲν δεύτερον συνθετικὸν ὅημα)· ὡς γυμνασιάρχα, ὡς γεωμέτρα, ὡς παιδοτρίβα.

§ 56. Τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων εἰς -α τὸ α τοῦτο, ἐὰν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ φωνῆν ἢ ο, λέγεται καθαρὸν α (οἰκί-α, ὥρ-α), ἐὰν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ σύμφωνον, πλὴν τοῦ ο, λέγεται μὴ καθαρὸν α (ξίζ-α, μοῦσ-α, ἄκανθ-α).

Κατὰ κανόνα τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων

- 1) τὸ καθαρὸν α εἶναι μακρόν· βασιλεῖα, θήρα.
- 2) τὸ μὴ καθαρὸν α εἶναι βραχὺ καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ τρέπεται εἰς η· γλῶσσα (γλώσσης, γλώσση) — μᾶζα (μάζης, μάζη).

Σημ. Τὸ καθαρὸν α εἶναι βραχὺ

1) εἰς τὰ προπαροξύτονα ὀνόματα, ὡς εὐσέβεια, ἀλήθεια, Φώκαια, Χαιρώνεια, εὔνοια, κλπ.

2) εἰς τὰ ὀνόματα γοργά, μαῖα, αυτᾶ.

3) εἰς τὰ ἔξης εἰς -ρα δισύλλαβα ὀνόματα μοῖρα, πεῖρα, πρῷρα, σφαῖρα καὶ σφῆρα.

2. Συνηρημένα

§ 57. Τῶν πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν ὅσαν εἴχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἐπαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα· (^{τὸ} Αθηνά) Ἀθηνᾶ, (μνά) μνᾶ, (^{τὸ} Ερμέας) Ερμῆς, (γέα) γῆ.

§ 58. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

*Ενικὸς

δν. δ 'Ερμῆς (θ. 'Ερμεα, 'Ερμη) ἢ μνᾶ (θ. μναα, μνα) γαλῆ (θ. γαλεα, γαλη)
γεν. τοῦ 'Ερμοῦ τῆς μνᾶς γαλῆς

δοτ.	τῷ	Ἐρμῆ	τῇ	μνᾶ	γαλῆ
αἰτ.	τὸν	Ἐρμῆν	τὴν	μνᾶν	γαλῆν
κλ.	ὦ	Ἐρμῆ	ὦ	μνᾶ	γαλῆ

Πληθυντικός

δν.	οῖ	Ἐρμαῖ	αῖ	μναῖ	γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἐρμῶν	τῶν	μνῶν	γαλῶν
δοτ.	τοῖς	Ἐρμαῖς	ταῖς	μναῖς	γαλαῖς
αἰτ.	τοὺς	Ἐρμᾶς	τὰς	μνᾶς	γαλᾶς
κλ.	ὦ	Ἐρμαῖ	ὦ	μναῖ	γαλαῖ

§ 59. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα δνόματα

1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναιρέτων, πλὴν ὅτι τὸ εἰα εἰς τὸν ἔνικὸν τὸ συναιροῦν εἰς η· (δὲ Ἐρμέας—Ἐρμῆς—ἐνῷ—τοὺς Ἐρμέας—Ἐρμᾶς).

2) εἶναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις περισπώμενα· (ἰδὲ § 17, 9).

Σημ. Τὸ δνομα δ βορέας λαμβάνεται εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ ἀσυναιρέτως καὶ συνηρημένως, ἀλλὰ συνηρημένον ἐκφέρεται μὲ διπλοῦν ρ· δ βορέας—δ βορεᾶς, τοῦ βορέου—τοῦ βορεᾶ, τῷ βορέᾳ—τῷ βορεᾷ κλπ.

II. Δευτέρα κλίσις

1. Ἀσυναίρετα

§ 60. Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει δνόματα καὶ τῶν τοιῶν γενῶν, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς τὴν ἔνικὴν δνομαστικὴν εἰς —ος καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς —ον.

§ 61. α'. ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΑ

Ἐνικός

(θ. ἀνθρωπο-)	(θ. ἰατρο-)	(θ. ψηφο-)	(θ. ὄδο-)
δν.	δ ἄνθρωπος	ἰατρός	ἡ ψῆφος
γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	ἰατροῦ	ψῆφου
δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	ἰατρῷ	ψῆφῳ
αἰτ.	τὸν ἀνθρώπον	ἰατρὸν	ψῆφον
κλ.	ὦ ἀνθρώπε	ἰατρὲ	ψῆφε

Πληθυντικός

δν.	οῖ	ἄνθρωποι	ἴατροί	αῖ	ψῆφοι	όδοι
γεν.	τῶν	ἀνθρώπων	ἴατρῶν	τῶν	ψήφων	όδῶν
δοτ.	τοῖς	ἀνθρώποις	ἴατροῖς	ταῖς	ψήφοις	όδοῖς
αἰτ.	τοὺς	ἀνθρώπους	ἴατροὺς	τὰς	ψήφους	όδοὺς
κλ.	ῷ	ἄνθρωποι	ἴατροί	ῷ	ψῆφοι	όδοὶ

§ 62. β' ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Ἐνικός

Πληθυντικός

(θ. ποτηριο—)		(θ. φυτο—)	
δν.	τὸ ποτήριον	φυτὸν	τὰ ποτήρια
γεν.	τοῦ ποτηρίου	φυτοῦ	τῶν ποτηρίων
δοτ.	τῷ ποτηρίῳ	φυτῷ	τοῖς ποτηρίοις
αἰτ.	τὸ ποτήριον	φυτὸν	τὰ ποτήρια
κλ.	ῷ ποτήριον	φυτὸν	τῷ ποτήρια

§ 63. ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΩΝ

Ἐνικός

Πληθυντικός

Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
δν. —ος	—ον	—οι	—ά
γεν. —ου	—ου	—ων	—ων
δοτ. —ῳ	—ῳ	—οις	—οις
αἰτ. —ον	—ον	—ους	—ά
κλ. —ε	—ον	—οι	—ά

Σημ. Αἱ καταλήξεις αὗται προηλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίως καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος, διόποιος εἰς τὰ δευτερόκλιτα εἶναι ο (ἢ ε') π.χ. ἡ καταλήξις -ος ἢ -ον προηλθον ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -s ἢ -n, ἡ κατάληξις -ους ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -ns'. (-ονες=ους. § 40, 7).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 64. Τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων

1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ αὐταὶ εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

2) τῶν οὐδετέρων αἱ καταλήξεις διαφέρουν τῶν καταλήξεων τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἰς τὴν ὁνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἑνικοῦ καὶ εἰς τὴν ὁνομαστικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

§ 65. 1) Τὰ οὐδέτερα (οἵασδήποτε κλίσεως) ἔχουν τρεῖς πτώσεις ὄμοιας, ἢτοι τὴν ὁνομαστικήν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικήν.

2) Ἡ κατάληξις α εἰς τὰ οὐδέτερα εἶναι βραχεῖα· τὰ δῶρα, τὰ μῆλα, (τὰ ποιήματα).

Ίδε καὶ § 17, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8.

2. Συνηρημένα

§ 66. Τῶν δευτεροκλίτων οὐσιαστικῶν, δσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ο τοῦ θέματος ἄλλο ο ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἐπαθόν συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται **συνηρημένα δευτερόκλιτα ὄντα ματα**· (νόος) νοῦς, (ὅστεον) ὁστοῦν. (Πρβλ. § 57).

§ 67. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικὸς

θ.	(ἐκπλοο, ἐκπλου-)	(θ. ὁρο, ὁρο-)	(θ. προχοο, προχοο-)	(θ. ὁστεο, ὁστου-)
δν.	δ ἐκπλους	ὅις	ἡ πρόχοος	τὸ ὁστοῦν
γεν.	τοῦ ἐκπλου	ὅι	τῆς πρόχου	τοῦ ὁστοῦ
δοτ.	τῷ ἐκπλῳ	ὅφ	τῇ πρόχῳ	τῷ ὁστῷ
αἰτ.	τὸν ἐκπλουν	ὅιῦν	τὴν πρόχουν	τὸ ὁστοῦν

Πληθυντικὸς

δν.	οἱ ἐκπλοι	ὅι	αἱ πρόχοι	τὰ ὁστᾶ
γεν.	τῶν ἐκπλων	ὅῶν	τῶν πρόχων	τῶν ὁστῶν
δοτ.	τοῖς ἐκπλοις	ὅις	ταῖς πρόχοις	τοῖς ὁστοῖς
αἰτ.	τοὺς ἐκπλους	ὅιῦς	τὰς πρόχους	τὰ ὁστα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 68. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ὄνόματα

1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναιρέτων, πλὴν ὅπου τὰ ἀσυναιρέτα ἔχουν εἰς τὴν κατάληξιν ο ἢ ε,

ταῦτα ἔχουν **οὐ** (προερχόμενον ἐκ τῆς συναιρέσεως τοῦ **ο** + **ο** ή **ε** + **ο**).

2) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις εἰς τὴν συλλαβήν, εἰς τὴν δροίαν τονίζεται ή ἑνική ὀνομαστική· (τὰ σύνθετα παρὰ τὸν κανόνα § 28).

3) δὲν ἔχουν κλητικὴν (οὐδὲ δυϊκόν ἀριθμόν).

Αττικόκλιτα

§ 69. Ὁνόματά τινα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουν οὐχὶ εἰς **-ος**, **-ον**, ἀλλὰ εἰς **-ως**, **-ων**: ὁ **Αθως**, ἡ **ἄλως**, ὁ **νεώς**. Ταῦτα λέγονται **ἀττικόκλιτα**, διότι τὰ μετεχειρίζοντο πρὸ πάντων οἱ δμιλοῦντες τὴν **Ἀττικὴν** διάλεκτον.

§ 70. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικὸς

(θ. νεω-)	(θ. Μενελεω-)	(θ. ἄλω-)	(θ. ἀνώγεω-)
δν. ὁ νεώς	Μενέλεως	ἡ ἄλως	τὸ ἀνώγεων
γεν. τοῦ νεὼ	Μενέλεω	τῆς ἄλω	τοῦ ἀνώγεω
δοτ. τῷ νεῷ	Μενέλεῳ	τῇ ἄλῳ	τῷ ἀνώγεῳ
αἰτ. τὸν νεών	Μενέλεων	τὴν ἄλω	τὸ ἀνώγεων
κλ. ὁ νεώς	Μενέλεως	ὁ ἄλως	ὁ ἀνώγεων

Πληθυντικὸς

δν.	οῖ	νεῷ	αῖ	ἄλῳ	τὰ	ἀνώγεῳ
γεν.	τῶν	νεῶν	τῶν	ἄλων	τῶν	ἀνώγεων
δοτ.	τοῖς	νεῷσ	ταῖς	ἄλωσ	τοῖς	ἀνώγεωσ
αἰτ.	τοὺς	νεώς	τὰς	ἄλως	τὰ	ἀνώγεω
κλ.	ῷ	νεῷ	ῷ	ἄλῳ	ῷ	ἀνώγεῳ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 71. Τὰ ἀττικόκλιτα ὄνόματα

1) ἔχουν εἰς τὰς καταλήξεις πασῶν τῶν πτώσεων ω· ὑπὸ τοῦτο δὲ ὑπάρχει **ι** ὑπογεγραμμένον, διότι η ἀντίστοιχος κατάληξις τῶν κοινῶν δευτεροκλίτων ὄνομάτων ἔχει **ι**· (τῷ νεῷ — τῷ θεῷ, οῖ νεῷ — οῖ θεοῖ).

2) ἔχουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν δμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικήν.

3) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις ἐπου καὶ ὅπως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστική· ὁ λεώς, τοῦ λεώ, ὁ Δεξίλεως, τοῦ Δεξίλεω, ὁ ταῶς, τοῦ ταῶ, τῷ ταῷ, κλπ.

Σημ. Ἀττικόκλιτά τινα ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ τελικοῦ *ν'* τὸν *"Αθω*, τὴν *ἄλω*, τὴν *ἔω*, τὴν *Κῶ*, τὸν *Mirw* (κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν).

III. Τρίτη κλίσις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 72. *Η τρίτη κλίσις* περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν (ὅπως καὶ ἡ δευτέρα κλίσις).

Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λήγουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς ἐν τῶν φωνήντων *α*, *ι*, *υ*, *ω* ἢ εἰς ἐν τῶν ληκτικῶν συμφώνων (*ν*, *ρ*, *σ*, *ξ*, *ψ*), εἰς δὲ τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς *-ος* (καὶ σπανιώτερον εἰς *-ως* ἢ *-ους*).

§ 73. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λέγονται **περιττοσύλλαβα**, διότι κανονικῶς εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουν μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (καὶ κλητικῆς).

§ 74. 1) Τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων ἄλλα μὲν σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν μὲ τὴν κατάληξιν *-ς*, καὶ ταῦτα λέγονται **καταληκτικά** (*στάχυ-ς*, *γύγα-ς*), ἄλλα δὲ τὴν σχηματίζουν ἄνευ καταλήξεως, καὶ ταῦτα λέγονται **ἀκατάληκτα** (*λιμήν*, *γέρων*).

2) Τὰ οὐδέτερα τριτόκλιτα ὀνόματα οὐδεμίαν κατάληξιν ἔχουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν.

§ 75. Τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων

1) ἄλλα μὲν εἶναι **μονόθεμα**, ἥτοι σχηματίζονται ἐξ ἐνὸς θέματος εἰς πάσας τὰς πτώσεις (*σωλήν*, *σωλήν-ος*, κλπ.), ἄλλα δὲ εἶναι **διπλόθεμα**, ἥτοι σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων (*λιμήν*, *λιμέν-ος*, κλπ.).

2) τῶν διπλοθέμων τὸ ἐν θέμα, ὅταν τοῦτο ἔχῃ εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν του μακρὸν φωνῆν, λέγεται **ἰσχυρὸν** (*λιμην-*, *χιων-*), τὸ δὲ ἔτερον, τὸ ἔχον εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν του βραχὺ φωνῆν, λέγεται **ἀσθενὲς** (*λιμεν-*, *χιον-*).

§ 76. Τῶν τριτοκλίτων δνομάτων τὸ θέμα γενικῶς εὐδρίσκεται ἐκ τῆς ἔνικῆς γενικῆς, ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ ἡ κατάληξις αὐτῆς -ος (Ἑλλην-ος, γίγαντ-ος). Ἐὰν δὲ τὸ δνομα εἶναι διπλόθεμον, τὸ ἔτερον τῶν θεμάτων αὐτοῦ εὐδρίσκεται ἐκ τῆς ἔνικῆς δνομαστικῆς (λιμέν-ος, λιμὴν—χώρ-ος, χιών).

§ 77. 1) Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ θέματος αὗτῶν τὰ τριτόκλιτα δνόματα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** (στάχυ-ς, στάχυ-ος, πόλι-ς, πόλε-ως) καὶ εἰς **συμφωνόληκτα** (ἀγών, ἀγῶν-ος, γέρων, γέροντ-ος).

2) Τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτα δνόματα ὑποδιαιροῦνται εἰς **ἄφωνόληκτα**, ἥτοι μὲν χαρακτῆρα **ἄφωνον** (φύλαξ, φύλακ-ος, πατρίς, πατρίδ-ος) καὶ εἰς **ἡμιφωνόληκτα**, ἥτοι μὲν χαρακτῆρα **ἡμιφωνον** (λιμήν, λιμέν-ος, δήτωρ, δήτορ-ος).

A' ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

§ 78. Τὰ φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα δνόματα τὰ πλεῖστα εἶναι γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐλάχιστα δὲ εἶναι γένους οὐδετέρου.

§ 79. α' Καταληκτικὰ εἰς -ως, -ωος, ἢ -υς, -υος, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

(θ. ἡρω-)	(θ. θω-)	(θ. ἵχθυ-)	(θ. δρυ-)
δν. δ ἡρω-ς	θὼ-ς	ἵχθυ-ς	ἥ δρυ-ς
γεν. τοῦ ἡρω-ος	θω-δς	ἵχθυ-ος	τῆς δρυ-ὸς
δοτ. τῷ ἡρω-ι	θω-ὶ	ἵχθυ-ϊ	τῇ δρυ-ῃ
αἰτ. τὸν ἡρω-α	θῶ-α	ἵχθυ-ν	τὴν δρῦν
κλ. ὅ ἡρω-ς	θὼς	ἵχθὺ	ὅ δρῦ

Πληθυντικὸς

δν. οἱ ἡρω-ες	θῶ-ες	ἵχθυ-ες	αἱ δρύ-ες
γεν. τῶν ἡρώ-ων	θώ-ων	ἵχθυ-ων	τῶν δρυ-ῶν
δοτ. τοῖς ἡρω-σι	θω-σὶ	ἵχθυ-σι	ταῖς δρυ-σὶ
αἰτ. τοὺς ἡρω-ας	θῶ-ας	ἵχθυ-ς	τὰς δρῦς
κλ. ὅ ἡρω-ες	θῶ-ες	ἵχθυ-ες	ὅ δρύ-ες

Σημ. Κατὰ τὸ δνομα *ἵχθυς* κλίνεται καὶ τὸ δνομα δ *ἔγχελνς* εἰς τὸν ἔνικὸν ἀριθμόν. (Ὢδὲ καὶ § 81, Σημ.).

*Ομοίως δὲ κλίνονται καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ε δνόματα δ κῆς.

δ, ἥ οἰς (ἐκ τοῦ διεσ) καὶ τὸ κύριον ὄνομα δὲ Συέννεσις, προσέτι δὲ τὰ δύνοματα ἥ τίγρις καὶ ἥ τύρσις εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν δὲ κῆς, τοῦ κι-ός, τῷ κι-ί, τὸν κῆ-ν, οἱ κῆ-ς, τῶν κι-ῶν, τοῖς κι-σί, τοὺς κῆ-ς, κλπ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 80. Τῶν εἰς -υς, -νος τριτοκλίτων ὄνομάτων

1) ἡ ἐνικὴ κατητικὴ σχηματίζεται ἀνευ καταλήξεως, ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ μὲ τὴν κατάληξιν -ν ἀντὶ -α καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ μὲ κατάληξιν -ς ἀντὶ -ας· (ὦ ἰχθύ, τὸν ἰχθύ-ν, τὸν ἰχθῦ-ς).

2) οἱ μονοσύλλαβοι τύποι καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἐν γένει, δταν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν, περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα (§ 17, 6). δ μῆς, τὸν μῆν, ὦ μῆ, τὸν μῆς—τὰς δφρῦς, τὸν ἰχθῦς.

§ 81. β' Καταλητικὰ ἀρσ. καὶ θηλ. εἰς -ις, -εως, ἥ η υς, -εως, διπλόθεμα, καὶ τὸ οὐδέτερον τὸ ἄστυ.

Ἐνικὸς

(θ. πρυτανι-πρυτανε-)	(θ. πολι-πολε-)	(θ. πελεκυ-πελεκε-)	(θ. ἀστυ-ἀστε-)
δν. δ πρύτανι-ς	ἡ πόλι-ς	ὅ πέλεκυ-ς	τὸ ἄστυ
γεν. τοῦ πρυτάνε-ως	τῆς πόλε-ως	τοῦ πελέκε-ως	τοῦ ἄστε-ως
δοτ. τῷ πρυτάνει	τῇ πόλει	τῷ πελέκει	τῷ ἄστει
αἰτ. τὸν πρύτανι-ν	τὴν πόλι-ν	τὸν πέλεκυ-ν	τὸ ἄστυ
κλ. ὦ πρύτανι	ὦ πόλι	ὦ πέλεκυ	ὦ ἄστυ

Πληθυντικὸς

δν. οἱ πρυτάνεις	αἱ πόλεις	οἱ πελέκεις	τὰ ἄστη(ἄστε-α)
γεν. τῶν πρυτάνε-ων	τῶν πόλε-ων	τῶν πελέκε-ων	τῶν ἄστε-ων
δοτ. τοῖς πρυτάνε-σι	ταῖς πόλε-σι	τοῖς πελέκε-σι	τοῖς ἄστε-σι
αἰτ. τοὺς πρυτάνεις	τὰς πόλεις	τοὺς πελέκεις	τὰ ἄστη
κλ. ὦ πρυτάνεις	ὦ πόλεις	ὦ πελέκεις	ὦ ἄστη

Σημ. Κατὰ τὸ ὄνομα ἥ πόλις ἐκτὸς πολλῶν ἀλλων κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ δύνοματα τίγρις καὶ τύρσις. Κατὰ δὲ τὸ ὄνομα δὲ πέλεκυς κλίνονται τὰ δύνοματα δὲ πῆχνς, δὲ πρέσβυς καὶ τὸ ὄνομα δὲ ἔγχελνς εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν. (Ιδε § 79, Σημ.).

§ 82. Καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων ὄνομάτων εἶναι

Ἐνικός

Πληθυντικός

⁷ Αρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδετ.	⁷ Αρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδετ.
δν.	-ς ḥ -	-	-ες
γεν.	-ος (ḥ -ως)	-ος ḥ -ως	-ων
δοτ.	-ι	-ι	-σι
αῖτ.	-άς ḥ - ν	-	-άς ḥ -ς (-νς)
κλ.	-ς ḥ -	-	-ες

Σημ. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς -ως προηλθεν ἔξι ἀντιμετωχωρήσεως· πόλη-ος, πόλε-ως—βασιλῆ-ος, βασιλέ-ως. (Ἴδε § 38, 3).

Ἡ δὲ κατάληξις τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς -νς γίνεται -ς μετ' ἀποβολὴν τοῦ ν τοῦ πρὸ τοῦ σ. (Ἴδε § 40, 7 καὶ 38, 3).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὰ εἰς -ις ḥ -νς, γεν. -εως ὄνοματα.

§ 83. Τὰ εἰς -ις ḥ -νς, γεν. -εως φωνηντόληκτα ὄνοματα

1) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἢτοι τὰ μὲν λήγοντα εἰς -ις ἔξι ἑνὸς θέματος εἰς ι (πρυτανι-, πολι-) καὶ ἔξι ἑτέρου εἰς ε (πρυτανε-, πολε-), τὰ δὲ λήγοντα εἰς -νς ἔξι ἑνὸς θέματος εἰς -ν (πελεκυ-, πηχυ-) καὶ ἔξι ἑτέρου εἰς ε (πελεκε-, πηχε-). καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου θέματος, τοῦ λήγοντος εἰς ι ḥ ν, σχηματίζεται ἡ ἐνική ὄνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου, τοῦ λήγοντος εἰς ε, πᾶσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις.

2) τὸν χαρακτῆρα ε μετὰ τοῦ ἐπομένου ι ḥ ε τῶν καταλήξεων τὸν συναιροῦν εἰς ει· (πόλε-ι, πόλει—πόλε-ες, πόλεις).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ -ος ἀλλὰ -ως, καὶ εἰς τὴν πτῶσιν ταύτην καθὼς καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα (§ 17, 2). πόλε-ως, πήχε-ων.

4) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν ἀνευ καταλήξεως καὶ τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν μὲ τὴν κατάληξιν -ν, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὅμοιαν μὲ τὴν ὄνομαστικὴν (αἱ πόλεις—τὰς πόλεις, οἱ πήχεις—τὸν πήχεις).

Σημ. Τοῦ οὐδετέρου ὄνοματος τὸ ἄστυ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ὁ χαρακτῆρες συναιρεῖται μὲ τὴν κατάληξιν α εἰς η· (ἄστε-α) ἄστη-

§ 84. γ' Καταληκτικὰ εἰς -εύς, γεν. -έως, εἰς -αῦς καὶ εἰς -οῦς, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. ἵππευ·)	(θ. ἀλιευ·)	(θ. γραῦ·)	(θ. βου·)
δν.	δ ἵππεὺς	ἀλιεὺς-	ἡ γραῦς	δ βοῦς
γεν.	τοῦ ἵππέως	ἀλιέως καὶ ἀλιᾶς	γραῖς	τοῦ βοῖς
δοτ.	τῷ ἵππει	ἀλιεῖ	τῇ γραῖ	τῷ βοῖ
αἰτ.	τὸν ἵππέα	ἀλιέα καὶ ἀλιᾶ	τὴν γραῖν	τὸν βοῦν
κλ.	ὦ ἵππεῦ	ἀλιεῦ	ὦ γραῦ	ὦ βοῦ

Πληθυντικὸς

δν.	οἱ ἵππεῖς	ἀλιεῖς	αἱ γραῖς	οἱ βοῖς
γεν.	τῶν ἵππέων	ἀλιέων καὶ ἀλιῶν	γραῖν	τῶν βοῶν
δοτ.	τοῖς ἵππεῦσι		ταῖς γραῖσι	τοῖς βούσι
αἰτ.	τοὺς ἵππέας	ἀλιέας καὶ ἀλιᾶς	τὰς γραῖς	τοὺς βοῦς
κλ.	ὦ ἵππεῖς	ἀλιεῖς	ὦ γραῖς	ὦ βοῖς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 85. Τῶν εἰς -εύς ἢ -αῦς ἢ -οῦς φωνηντολήκτων δνομάτων ὁ χαρακτὴρ **υ** μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται· βασιλεύς, βασιλεῦ, βασιλεῦσι—γραῦς, γραῦν, γραυσί—ἄλλα—βασιλέως, βασιλέα—γραός, γράες. (Ἴδε § 40, 4).

§ 86. Τῶν εἰς -εύς φωνηντολήκτων δνομάτων

1) τὸ ε τοῦ θέματος τὸ μένον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος **υ** συναιρεῖται μὲ τὸ ἐπόμενον **ι** ἢ ε τῶν καταλήξεων εἰς ει· (ἵππε-ΐ) ἵππει, (ἵππε-ες) ἵππεῖς, (ἵππε-ε) ἵππεῖ (πρβλ. § 83, 2).

2) ἡ ἔνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα μόνον ἀνευ καταλήξεως· ὦ βασιλεῦ.

3) ἡ ἔνικὴ γενικὴ ἔχει κατάληξιν οὐχὶ **οις** ἀλλὰ -ώς, καὶ τὸ α τῆς καταλήξεως τῆς ἔνικῆς αἰτιατικῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς εἶναι μακρόν. (Ἴδε § 38, 3).

§ 87. "Οσα φωνηντόληκτα εἰς -εύς ἔχουν φωνῆν πρὸ τοῦ τελικοῦ ε τοῦ θέματος, συνήθως συναιροῦν τὸ ε τοῦτο μὲ τὸ ἐπόμενον ω καὶ α τῶν καταλήξεων (τῆς γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ

ένικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ· (Εὐβοέως) *Eύβοῶς*, (Εὐβοέων) *Eύβοῶν*, (Εὐβοέα) *Eύβοᾶ*, (Εὐβοέας) *Eύβοᾶς*.

§ 88. δ'. Ἀκατάληκτα εἰς -ώ, γεν. -οῦς, διπλόθεμα.

*Ε ν ι κ ḥ σ

(θ. Δητω-, Δητο-)

δν. ἦ Δητὼ

γεν. τῆς Λητοῦς (ἐκ τοῦ Δητό-ος)

δοτ. τῇ Δητοῖ (ἐκ τοῦ Δητό-ϊ)

αἰτ. τὴν Δητὼ (ἐκ τοῦ Δητό-α)

κλ. ὥ Δητοῖ

(θ. ἡχω-, ἡχο-)

ἡ ἡχὼ

τῆς ἡχοῦς

τῇ ἡχοῖ

τὴν ἡχὼ

ὥ ἡχοῖ

Σημ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα κανονικῶς ἔχουν μόνον ἑνικὸν ἀριθμόν, δσάκις δὲ σχηματίζονται καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, κλίνονται εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν· ἡ λεχώ, τῆς λεχοῦς, κλπ.— αἱ λεχοί, τῶν λεχῶν, ταῖς λεχοῖς, τὰς λεχοὺς κλπ.

Εἰς τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν ὁξύνονται παρὰ τὸν κανόνα (§ 17,3).

Β' ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1. Ἀφωνόληκτα

§ 89. Τὰ ἀφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα εἶναι

1) οὐρανικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα οὐρανικὸν (κ,γ,χ).

2) χειλικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα χειλικὸν (π,β,φ).

3) δδοντικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα δδοντικὸν (τ,δ,θ).

§ 90. Οὐρανικόληκτα καὶ χειλικόληκτα, καταληκτικὰ εἰς -ξ, -ψ, -ς, μονόθεμα.

*Ε ν ι κ ḥ σ

δν. ὁ φύλαξ

ἡ φλόξ

ὁ ὄνυξ

γεν. τοῦ φύλακ-ος

τῆς φλογ-ὸς

τοῦ ὄνυχ-ος

δοτ. τῷ φύλακ-ι

τῇ φλογ-ὶ

τῷ ὄνυχ-ι

αἰτ. τὸν φύλακ-α

τὴν φλόγ-α

τὸν ὄνυχ-α

κλ. ὥ φύλαξ

ὦ φλόξ

ὦ ὄνυξ

Π λ η θ u n t i k ḥ s

δν. οἱ φύλακ-ες

αἱ φλόγ-ες

οἱ ὄνυχ-ες

γεν. τῶν φυλάκ-ων

τῶν φλογ-ῶν

τῶν ὄνυχ-ῶν

δοτ.	τοῖς φύλαξι	ταῖς φλοξὶ	τοῖς ὅνυξι
αἵτ.	τοὺς φύλακας	τὰς φλόγας	τοὺς ὅνυχας
κλ.	ῳ φύλακες	ῳ φλόγες	ῳ ὅνυχες

Ἐνικὸς

ὅν.	ὅ κώνωψ	Ἄραψ	οἵ κώνωπες	Ἄραβ-ες
γεν.	τοῦ κώνωπ-ος	Ἄραβ-ος	τῶν κώνωπ-ων	Ἄραβ-ων
δοτ.	τῷ κώνωπ-ι	Ἄραβ-ι	τοῖς κώνωψι	Ἄραψι
αἵτ.	τὸν κώνωπ-α	Ἄραβ-α	τοὺς κώνωπ-ας	Ἄραβ-ας
κλ.	ῳ κώνωψ	Ἄραψ	ῳ κώνωπες	Ἄραβ-ες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικ. ὄνομ. καὶ τῆς πληθυντ. δοτ. προσήλθον ἔξ ἀρχικῶν τύπων φύλακ-ς, φλόγ-ς, ὅνυχ-ς, κώνωπ-ς, Ἄραβ-ς—φύλακ-σι, φλογ-σί, ὅνυχ-σι, κώνωπ-σι, Ἄραβ-σι. Ἰδε § 39, 10 καὶ 11.

§ 91. Ὁδοντικόληπτα. α' Καταληκτικὰ εἰς -ς, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

ὅν.	ὅ τάπης	ἥ Ἑλληνὶς	ὅ δρνις
γεν.	τοῦ τάπητ-ος	τῆς Ἑλληνίδ-ος	τοῦ δρνιθ-ος
δοτ.	τῷ τάπητ-ι	τῇ Ἑλληνίδ-ι	τῷ δρνιθ-ι
αἵτ.	τὸν τάπητ-α	τὴν Ἑλληνίδ-α	τὸν δρνιν
κλ.	ῳ τάπης	ῳ Ἑλληνὶς	ῳ δρνι

Πληθυντικὸς

ὅν.	οἵ τάπητ-ες	αἵ Ἑλληνίδ-ες	οἵ δρνιθ-ες
γεν.	τῶν ταπήτ-ων	τῶν Ἑλληνίδ-ων	τῶν δρνιθ-ων
δοτ.	τοῖς τάπητ-σι	ταῖς Ἑλληνίσ-σι	τοῖς δρνι-σι
αἵτ.	τοὺς τάπητ-ας	τὰς Ἑλληνίδ-ας	τοὺς δρνιθ-ας
κλ.	ῳ τάπητ-ες	ῳ Ἑλληνίδ-ες	ῳ δρνιθ-ες

Ἐνικὸς

ὅν.	ὅ ἀνδριὰς	ἔλέφας	οἵ ἀνδριάντ-ες	ἔλέφαντες
γεν.	τοῦ ἀνδριάντ-ος	ἔλέφαντος	τῶν ἀνδριάντ-ων	ἔλεφάντων
δοτ.	τῷ ἀνδριάντ-ι	ἔλέφαντι	τοῖς ἀνδριάντ-σι	ἔλεφασι
αἵτ.	τὸν ἀνδριάντ-α	ἔλέφαντα	τοὺς ἀνδριάντ-ας	ἔλεφαντας
κλ.	ῳ ἀνδριὰς	ἔλέφαν	ῳ ἀνδριάντ-ες	ἔλεφαντες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἑνικῆς ὄνομαστικῆς καὶ τῆς πληθυντ. δοτικῆς προηγέλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων τάπητ-ς, Ἐλληνίδ-ς, ὅρνιθ-ς, ἀνδριάντ-ς, ἐλέφαντ-ς — τάπητ-σι, Ἐλληνίδ-σι, ὅρνιθ-σι, ἀνδριάντ-σι, ἐλέφαντ-σι. Ἰδε § 40, 5 καὶ 6.

§ 92. α' Ἀκατάληκτα εἰς -ων, -οντος, διπλόθεμα, καὶ οὐδέτερα εἰς -α, -ατος.

Ἐνικὸς	Πληθυντικὸς	Ἐνικὸς	Πληθυντικὸς
δν.	δ γέρων	οἱ γέροντ-ες	τὸ σῶμα τὰ σώματ-α
γεν.	τοῦ γέροντ-ος	τῶν γερόντ-ων	τοῦ σώματ-ος τῶν σωμάτ-ων
δοτ.	τῷ γέροντ-ι	τοῖς γέρου-σι	τῷ σώματ-ι τοῖς σώμα-σι
αἰτ.	τὸν γέροντ-α	τοὺς γέροντ-ας	τὸ σῶμα τὰ σώματ-α
κλ.	ὦ γέρον	ὦ γέροντ-ες	ὦ σῶμα ὦ σώματ-α

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἑνικῆς δνόμαστικῆς καὶ κλητικῆς προηγέλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων γέρωντ, γέροντ, σῶματ, οἱ δὲ τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς ἐξ ἀρχικῶν τύπων γέροντ-σι, σῶματ-σι. Ἰδε § 40, 5 καὶ 6.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 93. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἀφωνόληκτα δνόματα κανονικῶς σχηματίζουν τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν εἰς α (τὸν πίνακα, τὴν πατρίδα) καὶ τὴν ἑνικὴν κλητικὴν δμοίαν μὲ τὴν ἑνικὴν δνόμαστικὴν (ὦ τάπης, ὦ πατρίς, ὦ ἴμας, ὦ δδούς).

Ἐξαιροῦνται καὶ

1) τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν τὰ βαρύτονα δδοντικόληκτα εἰς -ις τὴν σχηματίζουν εἰς -ν (κατὰ τὰ φωνηντόληκτα εἰς -ις, -εως). ἡ ἔρις—τὴν ἔριν, ἡ χάρις—τὴν χάριν, (ὅπως ἡ πόλις—τὴν πόλιν).

2) τὴν ἑνικὴν κλητικὴν

α') τὰ -ις βαρύτονα δδοντικόληκτα, τὸ δεῖντονον ὄνομα ἡ τυραννίς καὶ τὸ δνόμα δ παῖς (=πά-ις) τὴν σχηματίζουν ἄνευ τῆς καταλήξεως -ς (κατὰ τὰ εἰς -ις φωνηντόληκτα) ὦ παῖ, ὦ τυραννί, ὦ Ἀρτεμι, ὦ Ἄγι, ὦ ἔρι, ὦ ὁρνι, (ὅπως ὦ πρύτανι, ὦ πόλι).

β') τὰ εἰς -ας (-αντος) βαρύτονα δδοντικόληκτα τὴν σχηματίζουν δμοίαν μὲ τὸ θέμα ὦ ἐλέφαντ (=ἐλέφαντ), ὦ γίγαντ (=γίγαντ). Ἰδε § 40, 2.

Σημ. 1. Τὰ ὄνόματα ἡ ἀλώπηξ (τῆς ἀλώπεκ-ος) καὶ ὁ πούνις (τοῦ ποδ-ὸς) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἐξ ἴσχυροῦ (ἀλωπηκ-, πουδ-) εἰς τὴν ἔνικήν ὄνομαστικήν καὶ τὴν αλητικήν καὶ ἐξ ἀσθενοῦς (ἀλωπεκ-, ποδ-) εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Τὸ δὲ ὄνομα ἡ θριξ σχηματίζεται ἐκ τοῦ (ἀρχικοῦ) θέματος θριξ- εἰς τὴν ὄνομαστικήν καὶ τὴν αλητικήν τοῦ ἔνικοῦ καὶ εἰς τὴν δοτικήν τοῦ πληθυντικοῦ (ἡ θριξ, ὁ θριξ, ταῖς θριξί), καὶ ἐκ τοῦ θέματος τριχ- εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις (τῆς τριχός, τῇ τριχί, αλπ. Ἰδε § 39, 6).

Σημ. 2. Ὁδοντικόληκτά τινα ὄνόματα μὲν θέμα ληγον εἰς -ντ εἴπα- θον συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ θέματος (τοῦ α+ω ἡ α+ο εἰς ω, τοῦ α+ε ἡ α+ε εἰς α καὶ τοῦ ο+ει ἡ ο+ε εἰς ου). ὁ Ξενοφῶν (=Ξενοφάων), τοῦ Ξενοφῶντος (=Ξενοφάοντ-ος) αλπ. ὁ ἀλλᾶς (=ἄλλάεντ-ς, ἄλλάεις), τοῦ ἀλλάντ-ος (=ἄλλάεντ-ος) αλπ. ὁ πλακοῦς (=πλακόεντ-ς, πλακόεις), τοῦ πλακοῦντος (=πλακόεντ-ος) αλπ. Ἰδε § 17, 9 § 28, § 40, 5 καὶ 6.

2. Ἡμιφωνόληκτα

§ 94. Τὰ ἥμιφωνόληκτα τριτόκλιτα ὄνόματα εἶναι

- 1) ἐνρινόληκτα, ἦτοι μὲν χαρακτῆρα τοῦ θέματος ἐνρινον (**ν**).
- 2) ὑγρόληκτα, ἦτοι μὲν χαρακτῆρα ὑγρὸν (**λ, ε**).
- 3) σιγμόληκτα, ἦτοι μὲν χαρακτῆρα σ.

α') Ἐνρινόληκτα

§ 95. 1. Καταληκτικὰ εἰς -ις, γεν. -ῖνος, καὶ ἀκατάληκτα εἰς -άν, γεν. -ᾶνος, -ην, γεν. -ηνος καὶ -ων, γεν. -ωνος, μονόθεμα.

Ἐνικόδεις

	(θ. δελφιν-)	(θ. παιαν-)	(θ. Ἑλλην-)	(θ. χιτων-)
ὅν.	ὅ δελφὶς	παιὰν	“Ἑλλῆν	χιτὼν
γεν.	τοῦ δελφῖν-ος	παιᾶν-ος	“Ἑλλην-ος	χιτῶν-ος
δοτ.	τῷ δελφῖν-ι	παιᾶν-ι	“Ἑλλην-ι	χιτῶν-ι
αἵτ.	τὸν δελφῖν-α	παιᾶν-α	“Ἑλλην-α	χιτῶν-α
κλ.	ὦ δελφὶς	παιὰν	“Ἑλλῆν	χιτὼν

Πληθυντικός

ὅν.	οῖ δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	“Ἑλλην-ες	χιτῶν-ες
γεν.	τῶν δελφίν-ων	παιᾶν-ων	“Ἑλλήν-ων	χιτῶν. ων

δοτ.	τοῖς	δελφῖ-σι	παιᾶ-σι	"Ελλη-σι	χιτῶ-σι
αἰτ.	τοὺς	δελφῖν-ας	παιᾶν-ας	"Ελλην ας	χιτῶν-ας
κλ.	ῷ	δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	"Ελλην-ες	χιτῶν-ες

Σημ. Καταληκτικὸν ἐνοινόληκτον είναι καὶ τὸ μοναδικὸν ὄνομα ὁ κτεῖς (τοῦ κτεν-ός, τῷ κτεν-ῃ, τὸν κτέν-α, ὥς κτεῖς—οἱ κτέν-ες, τῶν κτεν-ῶν, τοῖς κτε-σί, τοὺς κτέν-ας, κλπ.).

Οἱ τύποι δελφίς, κτείς, δελφῖσι, παιᾶσι, "Ελληνι, χιτῶσι κ.τ.τ. προηλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων δελφῖν-ς, κτέν-ς, δελφῖν-σι, παιᾶν-σι, χιτῶν-σι. Ἰδε § 40, 7.

§ 96. 2. [Γ] Ακατάληκτα εἰς -ην, γεν. -ενος, -ων, γεν. -ονος, διπλόθεμα.

Ἐνικός

(θ. ποιμην-, ποιμεν-)	(θ. χελιδων-, χελιδον-)	(θ. κιων-, κιον-)
δὸν.	δὸς ποιμὴν	ἡ χελιδὼν
γεν.	τοῦ ποιμέν-ος	τῆς χελιδόν-ος
δοτ.	τῷ ποιμέν-ῃ	τῇ χελιδόν-ῃ
αἰτ.	τὸν ποιμέν-α	τὴν χελιδόν-α
κλ.	ῷ ποιμὴν	ὥς χελιδὼν

Πληθυντικός

δὸν.	οἵ ποιμέν-ες	αἵ χελιδόν-ες	οἵ κιον-ες
γεν.	τῶν ποιμέν-ων	τῶν χελιδόν-ων	τῶν κιόν-ων
δοτ.	τοῖς ποιμέ-σι	ταῖς χελιδό-σι	τοῖς κιό-σι
αἰτ.	τοὺς ποιμέν-ας	τὰς χελιδόν-ας	τοὺς κιόν-ας
κλ.	ῷ ποιμέν-ες	ὥς χελιδόν-ες	ὥς κιον-ες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς προηλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων ποιμέν-σι, χελιδόν-σι, κιόν-σι. Ἰδε § 40, 7.

β') "Υγρόληκτα

§ 97. 1. Ακατάληκτα εἰς -ηρ, γεν. -ηρος, μονόθεμα, καὶ εἰς -ηρ, γεν. -έρος, -ωρ, γεν. -ορος, διπλόθεμα.

Ἐνικός

(θ. κρατηρ-)	(θ. ἀθηρ-, ἀθερ-)	(θ. ὁητωρ-, ὁητορ-)
δὸν.	δὸς κρατήρ	ἀθήρ
γεν.	τοῦ κρατῆρ-ος	ἀθέρ-ος

δοτ.	τῷ	κρατῆρι	ἀθέρ·ι	ὅντορ·ι
αἰτ.	τὸν	κρατῆρα	ἀθέρ·α	ὅντορ·α
κλ.	ῷ	κρατήρῳ	ἀθήρῳ	ὅντορῳ

Πληθυντικὸς

δν.	οἱ	κρατῆρες	ἀθέρες	ὅντορες
γεν.	τῶν	κρατήρων	ἀθέρων	ὅντορων
δοτ.	τοῖς	κρατῆρσι	ἀθέρσι	ὅντορσι
αἰτ.	τοὺς	κρατῆρας	ἀθέρας	ὅντορας
κλ.	ῷ	κρατῆρες	ἀθέρες	ὅντορες

Σημ. 1. Κατὰ τὸ ὄνομα δὲ κρατὴρ ἀλίνεται ἐκτὸς ἄλλων καὶ τὸ ὄνομα δὲ σωτὴρ (τοῦ σωτῆρος), καὶ κατὰ τὸ ὄνομα δὲ ἀθὴρ ἀλίνεται καὶ τὸ ὄνομα δὲ ἀστὴρ (τοῦ ἀστέρος), ἄλλὰ τὸ μὲν ὄνομα δὲ σωτὴρ σχηματίζει ἐνικὴν ἀλητικὴν ὥστε, τὸ δὲ ὄνομα δὲ ἀστὴρ πληθυντικὴν δοτικὴν τοῖς ἀστράσι (κατὰ τὰ συγκοπτόμενα).

Σημ. 2. Ὑγρόληκτον μὲν καρακτῆρα λέγεται μόνον τὸ ὄνομα δὲ ἀλός (τοῦ ἀλός, τῷ ἀλί, τὸν ἄλα, ὥστε—οἱ ἄλες, τῶν ἀλῶν, τοῖς ἀλσί, τοὺς ἄλας, κλπ.).

Οὐδέτερα.

§ 98. Οὐδέτερα ὑγρόληκτα εἶναι τὰ ὄνόματα τὸ ἔαρ καὶ τὸ νέκταρ, εὔχροηστα μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν.

Τὸ ὄνομα τὸ ἔαρ ἐκφέρεται καὶ συνηρημένως τὸ ἔαρ—ἥρ, τοῦ ἔαρος—ἥρος, τῷ ἔαρι—ἥρι—κλπ. (Ίδε § 65 καὶ § 73, 2.).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὄνόματα.

§ 99. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὄνόματα

1) τὰ διπλόθεμα σχηματίζουν ἐκ μὲν τοῦ ἴσχυροῦ θέματος τὴν ἐνικὴν ὄνομαστικήν, ἐκ δὲ τοῦ ἀσθενοῦς τὰς ἄλλας πτώσεις· δὲ λιμήν, ἡ χιών, δὲ αἰθήρ, δὲ κοσμήτωρ—τοῦ λιμένος, τῆς χιόνος, τοῦ αἰθέρος, τοῦ κοσμήτορος, κλπ.

2) τὴν ἐνικὴν ἀλητικὴν τὴν σχηματίζουν τὰ πλεῖστα ὅμοίαν μὲ τὴν ἐνικὴν ὄνομαστικήν· ἡ ἀκτὶς—ὦ ἀκτὶς, δὲ πελεκάν—ὦ πελε-

κάν, δ ποιμήν—ῳ ποιμήν, η χελιδών—ῳ χελιδών, δ ἀστήρ—ῳ
ἀστήρ.

³Εξαιροῦνται ἐκ τῶν διπλοθέμων τὰ βαρύτονα εἰς -ων (γεν.
-ονος) καὶ -ωρ (γεν. -ορος), τὰ δόποια σχηματίζουν τὴν ἑνικὴν
κλητικὴν δμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα· δ γείτων—ῳ γείτον, δ αὐ-
τοκράτωρ—ῳ αὐτοκράτορ.

Τὰ κύρια ὄντα ποιμένων καὶ ³Αριστογείτων καὶ τὰ
δμοία εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν ποσέτι τὸν τόνον· ὡς
³Αγάμεμνον, ὡς ³Αριστόγειτον.

3. Συγκοπτόμενα.

§ 100. ³Ακατάληκτα εἰς -ηρ, γεν. -ρος, διπλόθεμα

³Ἐνικός ³Πληθυντικός ³Ἐνικός

(θ. πατηρ-, πατερ-, ἀνηρ-, ἀνερ-)

δν. δ πατήρ ἀνήρ οἱ πατέρ-ες ἄνδρ-ες ἡ Δημήτηρ
γεν. τοῦ πατρὸς ἀνδρὸς τῶν πατέρ-ων ἄνδρ-ῶν τῆς Δήμητρος
δοτ. τῷ πατρὶ ἀνδρὶ τοῖς πατρ-ά-σι ἄνδρ-ά-σι τῇ Δήμητρι
αἵτ. τὸν πατέρ-α ἄνδρ-α τοὺς πατέρ-ας ἄνδρ-ας τὴν Δήμητρ-α
κλ. δ πάτερ ἀνερ ὡς πατέρ-ες ἄνδρ-ες δ Δήμητρεο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 101. Τὰ διπλόθεμα εἰς -ηρ ὑγρόληκτα ὄντα πατήρ, μή-
τηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, Δημήτηρ καὶ ἀνήρ λέγονται συγκοπτό-
μενα, διότι (*συγκόπτονται*, ἥτοι) ἀποβάλλουν τὸ ε τοῦ ἀσθενοῦς
θέματος, τὰ μὲν ὄντα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ
εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ καὶ τὴν δοτικὴν τοῦ
πληθυντικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα Δημήτηρ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ
ἑνικοῦ, καὶ τὸ ὄνομα ἀνήρ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἑνικοῦ
καὶ εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ τοῦ δυϊκοῦ).
(³Ιδε § 41, 2).

Πάντα τὰ συγκοπτόμενα ὄντα ποιμένων εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πλη-
θυντικοῦ μεταξὺ τοῦ συγκεκομένου θέματος καὶ τῆς καταλήξεως
-σι ἔχουν α βραχύ, ἐπὶ τοῦ δποίου καὶ τονίζονται μητρ-ά-σι, θυ-
γατρ-ά-σι, γαστρ-ά-σι.

§ 102. ³Ἐκ τῶν συγκοπτομένων ὄνομάτων

1) τὰ μὲν δνόματα **πατήρ**, **μήτηρ**, **θυγάτηρ** καὶ **γαστήρ** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα **ἀνήρ** καὶ εἰς ταύτας τὰς πτώσεις καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· **μητρός**, **μητρὶ**—**ἀνδρός**, **ἀνδρὶ**, **ἀνδρῶν**.

2) τὸ ὄνομα **Δημήτηρ** εἰς πάσας τὰς βραχυκαταλήκτους πτώσεις τονίζεται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν.

3) τὰ δνόματα **πατήρ**, **θυγάτηρ** καὶ **ἀνήρ** εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν ἀναβιθάζουν τὸν τόνον ὡς **πάτερ**, **θύγατερ**, **ἄνερ**.

4) τὸ ὄνομα **γαστήρ** ἔχει τὴν ἑνικὴν κλητικὴν ὅμοίαν μὲ τὴν δνομαστικήν· ὃ **γαστὴρ** (κανονικῶς. Πρβλ. § 99, 2).

γ') Σιγμόληκτα

§ 103. α' Οὐδέτερα εἰς **-ας**, γεν. **-ως** (ἢ **-ατος**).

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. κερασ-)

δν. τὸ κέρας	ἢ	τὸ κέρας	τὰ κέρα	ἢ	τὰ κέρατ-α
γεν. τοῦ κέρως		τοῦ κέρατ-ος	τῶν κερῶν		τῶν κεράτ-ων
δοτ. τῷ κέρᾳ		τῷ κέρατ-ι		τοῖς κέρα-σι	
αἰτ. τὸ κέρας		τὸ κέρας	τὰ κέρα		τὰ κέρατ-α
κλ. ὃ κέρας		ὦ κέρας	ὦ κέρα		ὦ κέρατ-α

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 104. Σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς **-ας** είναι ἔξι· **κέρας**, **κρέας**—**γέρας**, **γῆρας**—**πέρας**, **τέρας**. Τούτων

1) ὁ χαρακτὴρ **σ** μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ **σ** φωνήεντα συναιροῦνται· (**κρέασ-ος**, **κρέα-ος**==) **κρέως**, (**κρέασ-ι**, **κρέα-ϊ**==) **κρέᾳ**, κλπ. Ἰδε καὶ § 40, 4.

2) σχηματίζονται ὡς σιγμόληκτα μόνον ἐκ θέματος εἰς **-ασ** τὰ δνόματα **κρέας**, **γέρας** καὶ **γῆρας**· (τὸ **κρέας**, τοῦ **κρέως**, τῷ **κρέᾳ** κλπ.). Ως σιγμόληκτον δὲ ἄμα καὶ ὡς ὀδοντικόληκτον ἐκ θέματος εἰς **-ατ** σχηματίζεται τὸ ὄνομα **τὸ κέρας** καὶ τὸ ὄνομα **τὸ τέρας** εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· (τὰ **τέρα** ἢ **τέρατα**, τῶν **τερῶν** ἢ **τεράτων**, κλπ.). Τὰ δνόματα **τὸ πέρας** καὶ **τὸ τέρας** ἐκ σιγμολήκτου θέματος εἰς **-ασ** σχηματίζουν μόνον τὴν ἑνικὴν δνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις τὰς σχηματί-

ζουν μόνον ἐκ θέματος εἰς -ατ (κατὰ τὰ εἰς -α οὐδέτερα ὅδοντικό-ληκτα· τὸ πέρας, τοῦ πέρατος, κλπ. τὰ πέρατα, τῶν περάτων, κλπ. τὸ τέρας, τοῦ τέρατος κλπ.). Ἰδε § 92.

Σημ. Τὸ ἐκ συναιρέσεως τοῦ α+α προελθόν ἡ τῆς πληθυντικῆς δύναμαστικῆς, αἵτιατικῆς καὶ κλητικῆς τῶν δύναμάτων τούτων δύναται νὰ βραχύνεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἄλλα οὐδέτερα· τὰ γέρα ἢ γέρᾳ (ὅπως τὰ δῶρα).

§ 105. β' Οὐδέτερα εἰς -ος, γεν. -ους.

Ἐνικὸς				Πληθυντικὸς			
(θ. στελεχεσ-)				(θ. χρεεσ-)			
δὸν.	τὸ	στέλεχος	χρέος	τὰ	στελέχη	χρέα	
γεν.	τοῦ	στελέχους	χρέους	τῶν	στελεχῶν	χρεῶν	
δοτ.	τῷ	στελέχει	χρέει	τοῖς	στελέχεσι	χρέεσι	
αἵτ.	τὸ	στέλεχος	χρέος	τὰ	στελέχη	χρέα	
κλ.	ὦ	στέλεχος	χρέος	ὦ	στελέχη	χρέα	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 106. Τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς -ος

1) τὸ θέμα λήγει εἰς -εσ, ἀλλὰ τὸ ε τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος σ εἰς τὴν ἔνικὴν δύναμαστικὴν (αἵτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τρέπεται εἰς ο· (θ. ἐθνεσ-) τὸ ἔθνος, ὦ ἔθνος. (§ 38, 1).

2) διχαρακτῆρος σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ φωνήεντα συναιροῦνται, ἥτοι τὸ ε+α εἰς η ἢ, ἀν προηγῆται ἄλλο ε, εἰς α (τὰ βέλεα—βέλη, τὰ χρέεα—χρέα), τὸ ε+ι εἰς ει (τῷ δάσε-ϊ—δάσει), τὸ ε+ο εἰς ου (δρε-ος—δρους), τὸ ε+ω εἰς ω (τῶν τειχέ-ων—τειχῶν). Ἰδε καὶ § 40, 4) Σημ

Σημ. Μερικὰ τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς -ος τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τὴν σχηματίζουν ἀσυναιρέτον (τῶν ἀνθέων, τῶν χειλέων) ἢ ἀσυναιρέτον ἄμα καὶ συνηρημένην (τῶν ὁρέων ἢ τῶν ὁρῶν).

§ 107. γ' Ἀρσενικά. Ἀκατάληκτα εἰς -ης, γεν. -ους (ἢ -ῆς γεν. -έους), διπλόθεμα.

(θ. Σωκρατησ-, Σωκρατεσ-) (θ. Ἡρακλεησ-, Ἡρακλεεσ-)

δν. δ Σωκράτης Ἡρακλῆς (οἱ Σωκράται Ἡρακλεῖς
 γεν. τοῦ Σωκράτους Ἡρακλέους τῶν Σωκρατῶν Ἡρακλέων
 δοτ. τῷ Σωκράτει Ἡρακλεῖ τοῖς Σωκράταις —
 αἰτ. τὸν Σωκράτη Ἡρακλέα τοὺς Σωκράτας Ἡρακλεῖς
 κλ. ὦ Σώκρατες Ἡράκλεις ὥ Σωκράται Ἡρακλεῖς)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 108. Τὰ ἀρσενικὰ σιγμόληκτα οὐσιαστικὰ εἰς -ης, γεν. -ους (ἢ -ης, γεν. -έους) εἶναι πάντα κύρια ὄντοτα (σύνθετα, μὲν δεύτερον συνθετικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄνομα σιγμόληκτον οὐδέτερον εἰς -ος ἢ ὅμια). *Πολυκράτης* (πολύς, κράτος) — *Δημοσθένης* (δῆμος, σθένος) — *Ἀγαθοκλῆς* (ἀγαθός, κλέος) — *(ἄριστος, φαίνομαι)* *Ἄριστοφάνης*, (δῆμος, χαίρω) *Δημοχάρων* κλπ.

Ταῦτα 1) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἐξ ἴσχυροῦ εἰς -ης εἰς τὴν ἔνικήν ὄνομαστικὴν καὶ ἐξ ἀσθενοῦς εἰς -εσ εἰς πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις. Τούτου δὲ καρακτήρος μεταξὺ δύο φωνήντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα φωνήντα συναιροῦνται, ὅπως εἰς τὰ σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ος (§ 106, 5).

2) εἰς τὴν ἔνικήν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον ὥ *Ἄριστοτελες*, ὥ *Ἀγαθόκλεις* (= *Ἀγαθόκλεες*).

3) ὁσάκις λαμβάνονται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν, σχηματίζονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτον τὰ μὲν εἰς -ης, γεν. -ους συνήθως κατὰ τὴν α' κλίσιν, τὰ δὲ εἰς -ης, γεν. -έους (ἥτοι τὰ εἰς -κλῆς) κατὰ τὴν τρίτην.

Σημ. Τὰ εἰς -ης, γεν. -ους σχηματίζουν τὴν ἔνικήν αἰτιατικήν καὶ εἰς -ην (κατὰ τὰ πρωτόκλιτα) τὸν Σωκράτην, τὸν Δημοσθένην, (ὅπως τὸν *Ἄριστειδην*).

§ 109. Τὰ λήγοντα εἰς -κλῆς συναιροῦν τὸ ε τῆς συλλαβῆς -κλε, ὅπου μετ' αὐτῷ ἀκολουθεῖ η ἢ ε ἢ ει. (*Θεμιστοκλένης*) *Θεμιστοκλῆς*, (*Θεμιστόκλεες*) *Θεμιστόκλεις*, (*Θεμιστοκλέει*) *Θεμιστοκλεῖ*.

§ 110.δ' Θηλυκά.² Ακατάληκτα εἰς-ώς, γεν. -οῦς, διπλόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. αἰδωσ-, αἰδοσ-)	(θ. Ἡωσ-, Ἡοσ-)
δύ.	ἡ αἰδὼς	ἡ Ἡώς
γεν.	τῆς αἰδοῦς (ἐκ τοῦ αἰδόσ-ος)	τῆς Ἡοῦς
δοτ.	τῇ αἰδοῖ (» » αἰδόσ-ι)	τῇ Ἡοῖ
αἰτ.	τὴν αἰδῶ (» » αἰδόσ-α)	τὴν Ἡῶ
κλ.	ῳ αἰδὼς	ῳ Ἡώς (πρβλ. § 88).

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 111. Αἱ καταλήξεις 1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν τριτοκλίτων ὄνομάτων εἶναι αἱ αὐταί.

2) τῶν οὐδετέρων τριτοκλίτων διαφέρουν ἀπὸ τὰς καταλήξεις τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν μόνον εἰς τὴν ὄνομαστικήν, τὴν αἰτιατικήν καὶ τὴν κλητικήν. (Ίδε § 64, § 65 καὶ § 74, 2).

§ 112. Τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως **-ι**, **-σι**, **-α** καὶ **-ας** τὸ δίχρονον **ι** καὶ **α** εἶναι βραχύ· **κλητῆρι**, **κλητῆρος**, **κλητῆρα**, **κλητῆρας**.

§ 113. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὄνόματα εἰς τὴν γενικήν καὶ τὴν δοτικήν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως (παρὰ τὸν κανόνα § 17, 8). δ θῆρ—τοῦ θηρός, τῷ θηρὶ—τῶν θηρῶν, τοῖς θηροῖς—(τοῖν θηροῖν). Άλλὰ τὰ μονοσύλλαβα ὄνόματα **ἡ δάς**, **ὁ θώς**, **τὸ οὖς**, **ὁ παῖς**, **ὁ Τρώς** καὶ τὸ φῶς εἰς τὴν πληθυντικήν γενικήν τονίζονται κανονικῶς· τῶν δάδων, τῶν θώων, τῶν ὥτων, τῶν παίδων, τῶν Τρώων, τῶν φώτων.

§ 114. Περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα, ἀν καὶ δὲν προέρχονται ἐκ συναιρέσεως (§ 17, 6)

- 1) ἡ ἐνικὴ ὄνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ὄνόματος **ἡ γλαῦξ**.
- 2) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς **-εύς** ὥ γραμματεῦ, ὥ Θησεῦ.
- 3) ἡ ἐνικὴ ὄνομαστική, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ὄνομάτων **τὸ πῦρ**, **τὸ οὖς**. (Ίδε καὶ § 80, 2).

Σημ. Περισπῶνται κανονικῶς αἱ λέξεις **παῖς** καὶ **φῶς**, διότι προῆλθον ἐκ συναιρέσεως (πάϊς, φάος). Ἡ δὲ λέξις **ἡ κλείς** προῆλθεν ἐξ ἀρχαιοτέρου τύπου **κληίς**, καὶ κανονικῶς δέχεται. (Ίδε § 17, 9).

Ο ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 115. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων πάσης κλίσεως ἔχει δύο μόνον τύπους, ἵτοι ἕνα διὰ τὴν ὀνομαστικήν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικήν, καὶ ἕνα διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικήν. Αἱ δὲ καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ τῶν ὀνομάτων εἰναι

- 1) τῆς α' κλ. ὀνομ., αἵτ. καὶ κλητ. **-α**, γεν. καὶ δοτ. **-αιν.**
- 2) τῆς β' κλ. ὀνομ., αἵτ. καὶ κλητ. **ω**, γεν. καὶ δοτ. **-οιν.**
- 3) τῆς γ' κλ. ὀνομ., αἵτ. καὶ κλητ. **-ε**, γεν. καὶ δοτ. **-οιν. π. χ.**
- α') τὸ βουλευτά, τοῖν βουλευταῖν—τὸ μούσα, τοῖν μούσαιν.
- β') τὸ ἱατρό, τοῖν ἱατροῖν—τὸ νήσω, τοῖν νήσοιν—τὸ δένδρω, τοῖν δένδροιν.

γ') τὸ ἡρώ-ε, τοῖν ἡρώ-οιν—τὸ βό-ε, τοῖν βο-οῖν—τὸ φύλακ-ε, τοῖν φυλάκ-οιν—τὸ πόλει, τοῖν πολέ-οιν—τὸ βασιλεῖ, τοῖν βασιλέ-οιν—(τὸ σκέλει, τοῖν σκελοῖν). (Ἴδε § 106, 2).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 116. Πολλὰ οὐσιαστικὰ ὄνόματα δὲν σχηματίζονται καὶ δὲν κλίνονται **δμαλῶς**, ἵτοι κατὰ πάντα συμφώνως μὲ τοὺς κανόνας μιᾶς τῶν τριῶν κλίσεων, διὸ λέγονται **ἀνώμαλα**.

Ἐκ τῶν ἀνωμάλων οὐσιαστικῶν καλοῦνται

1) **ἔτερογενῆ**, ὅσα εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἔχουν (**ἔτερον**, ἵτοι) διάφορον γένος ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ἐνικοῦ, ἢ συγχρόνως τὸ αὐτὸ γένος καὶ διάφορον· δὲ λύχνος—τὰ λύχνα, δὲ σῖτος—τὰ σῖτα, δὲ σεμδός—οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, τὸ στάδιον—τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι. (Πρβλ. νῦν: δὲ πλοῦτος—τὰ πλούτη, δὲ ναῦλος—οἱ ναῦλοι καὶ τὰ ναῦλα).

2) **διπλογενῆ**, ὅσα εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἐκφέρονται κατὰ δύο γένη· δὲ ζυγός καὶ τὸ ζυγόν, πληθ. τὰ ζυγά—δὲ νῶτος καὶ τὸ νῶτον, πληθ. τὰ νῶτα. (Πρβλ. νῦν: τὸ πεῦκο, δὲ πεῦκος—τὰ πεῦκα).

3) **ἔτερόκλιτα**, ὅσα εἰς τὸν ἔνα ἀριθμὸν κλίνονται κατά τινα κλίσιν, εἰς τὸν ἄλλον δὲ κατ' ἄλλην, ἢ εἰς τινας μὲν πτώσεις κατά τινα κλίσιν, εἰς ἄλλας δὲ κατ' ἄλλην, οἷον·

α') δὲ **πρεσβευτής**, τοῦ πρεσβευτοῦ κλπ. (κατὰ τὴν α' κλίσιν), οἱ πρέσβεις, τῶν πρεσβεων, κλπ. (κατὰ τὴν γ').

β') τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, κλπ. (κατὰ τὴν γ' κλίσιν) — τὰ πυρά,
τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, κλπ. (κατὰ τὴν β').

γ') ἡ γυνὴ (κατὰ τὴν α' κλίσιν), τῆς γυναικός, τῇ γυναικί,
τὴν γυναικα, ὡς γύναι—αἱ γυναικες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναιξί,
κλπ. (κατὰ τὴν γ'). Πρβλ. § 102, 1.

δ') δ Θαλῆς (=Θαλέης), τοῦ Θαλέω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν,
ὡς Θαλῆ (κατὰ τὰ συνηρ. τῆς α' κλίσεως καὶ τὰ ἀττικόκλιτα) — τοῦ
Θάλητος, τῷ Θάλητι, τὸν Θάλητα (κατὰ τὴν γ' κλίσιν).

ε') δ Ἀρης, τοῦ Ἀρεως (ἀρχῆθεν Ἀρηος), τῷ Ἀρει, τὸν
Ἀρη καὶ Ἀρην, ὡς Ἀρες (κατὰ τὴν γ' καὶ τὴν α' κλίσιν).

Ομοίως δ Ἀστυάγης, (Κυαζάρης, Τισσαφέρης καὶ ἄλλα
ξενικὰ ὀνόματα) — τοῦ Ἀστυάγους, τῷ Ἀστυάγει (κατὰ τὴν γ'
κλίσιν) — τὸν Ἀστυάγην, ὡς Ἀστυάγη (κατὰ τὴν α').

στ') δ ἀμνός, τοῦ ἀμνοῦ, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν) καὶ τοῦ
ἄρνος, τῷ ἄρνι, τὸν ἄρνα—οἱ ἄρνες, τῶν ἄρνῶν, τοὺς ἄρνας (ἐκ
θ. ἄρεν—, ἄρν— τοῦ σπανίου ὀνόματος τῆς γ' κλίσεως ὁ ἀρήν).
Πρβλ. § 101, κ. ἔ.

ζ') δ νίσις, τοῦ νίοῦ, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν) — τὸν νίέος,
τῷ νίεῖ—οἱ νίεῖς, τῶν νιέων, τοῖς νιέσι, τοὺς νιεῖς (κατὰ τὴν γ').

η') δ δνειρός, τοῦ δνείρου, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν) — τοῦ
δνείρατος (ἔξ ἀγρήστου δνομ. τὸ δνειραρ), τῷ δνείρατι — τὰ δνεί-
ρατα, τῶν δνειράτων (κατὰ τὴν γ').

θ') δ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος, τῷ Οἰδίποδι, ὡς Οἰδίπους
(κατὰ τὴν γ' κλίσιν) — τοῦ Οἰδίπου, τὸν Οἰδίπον (κατὰ τὰ συνη-
ρημένα τῆς β').

ι') δ χρώς, τοῦ χρωτός, τῷ χρωτί, τὸν χρῶτα (κατὰ τὴν γ'
κλίσιν), τῷ χρῷ (κατὰ τὰ ἀττικόκλιτα, εἰς τὴν φράσιν **Ἐν χρῷ=**
ἔως τὸ δέρμα).

4) μεταπλαστά, δσα κλίνονται μὲν κατὰ μίαν ὀρισμένην κλί-
σιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ἄλλὰ τὸ θέμα των (**μεταπλάσσεται**,
ητοι) μεταβάλλεται. (Πρβλ. τὸ γράψιμ-ον, τοῦ γραφίματος).

α') δ κύων, τοῦ κυν-ός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ὡς κύον—οἱ
κύνες, τῶν κυνῶν, τοῖς κυσὶ κλπ. (θ. κυων-, κυον-, κυν-).

β') δ μάρτυς, τοῦ μάρτυρος, κλπ. ὡς μάρτυς—οἱ μάρτυ-

φες, τῶν μαρτύρων, τοῖς μάρτυν-σι, τὸν μάρτυρας κλπ. (θ. μαρτυ-, μαρτυρ-).

γ') δ σής, τοῦ σε-ός, οἱ σέες, τῶν σέων, τὸν σέας—τοῦ σητ-ός, οἱ σῆτες, τῶν σητῶν, τὸν σῆτας. (θ. σησ-, σεσ-, σητ-).

δ') ἡ κλείς, τῆς κλειδ-ός, τῇ κλειδί, τὴν κλεῖδα καὶ τὴν κλεῖν—αἱ κλεῖδες κλπ., τὰς κλεῖδας καὶ τὰς κλεῖς. (θ. κλειδ-, κλει-). Πρβλ. § 93, 1.

ε') ἡ ναῦς, τῆς νε-ώς (ἀρχῆθεν νηός), τῇ νη-ί, τὴν ναῦν, ὁ ναῦ—αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταὶς ναυσί, τὰς ναῦς, ὁ νῆες. (θ. ναυ-, νη-, νε-).

ϛ') ἡ χείρ, τῆς χειρ-ός, κλπ. αἱ χεῖρες, τῶν χειρῶν, ταὶς χερ-σι, τὰς χειρας, κλπ. δυϊκ. τῷ χειρε, τοῖν χερ-οῖν. (θ. χειρ-, χερ-).

ζ') τὸ γόνυ, τοῦ γόνατ-ος, τῷ γόνατ-ι, τὸ γόνυ—τὰ γόνατα, τῶν γονάτων, τοῖς γόνασι, κλπ. (θ. γονυ-, γονατ-).

η') τὸ δόρυ, τοῦ δόρατ-ος, κλπ. (ὅπως τὸ προηγουμενον).

θ') τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατ-ος, τῷ ἥπατι, τὸ ἥπαρ—τὰ ἥπατα, τῶν ἥπατων, κλπ. (θ. ἥπαρ-, ἥπατ-).

‘Ομοίως τὸ δέλεαρ (τοῦ δελέατ-ος), τὸ στέαρ (τοῦ στέατ-ος), τὸ φρέαρ (τοῦ φρέατ-ος),

ι') τὸ ὄρδωρ, τοῦ ὄρδατ-ος, τῷ ὄρδατι, τὸ ὄρδωρ—τὰ ὄρδατα, τῶν ὄρδατων, τοῖς ὄρδασι, κλπ. (θ. ὄρδωρ-, ὄρδατ-).

ια') τὸ οὖς, τοῦ ὠτ-ός, τῷ ὠτ-ί, τὸ οὖς—τὰ ὠτα, τῶν ὠτων, τοῖς ὠσί, τὰ ὠτα—τῷ ὠτε, τοῖν ὠτοιν. (θ. οὖσ-, ὠτ-).³ Ιδὲ § 113, § 114.

ιβ') δ' Ἀπόλλων, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῷ Ἀπόλλωνι, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἀπόλλω, ὁ Ἀπολλον. (θ. Ἀπολλων-, Ἀπολλον-, Ἀπολλο-).

ιγ') δ' Ποσειδῶν (ἀρχῆθεν Ποσειδάων), τοῦ Ποσειδῶνος, τῷ Ποσειδῶνι, τὸν Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ, ὁ Πόσειδον. (θ. Ποσειδων-, Πόσειδο-).

ιδ') δ' Ζεύς, τοῦ Δι - ὄς, τῷ Δι - ί, τὸν Δί - α, ὁ Ζεῦ. (θ. Ζευ-, Δι-).

ιε') ἡ Πυκνή, τῆς Πυκν-ός, τῇ Πυκν-ί, τὴν Πύκν-α. (θ. Πυκν-, Πυκν-).

5) Ιδιόκλιτα, ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων ἀλλὰ κατὰ (Ιδίαν, ἥτοι) ιδιαιτέραν κλίσιν. Εἶναι δὲ ιδιόκλιτα

α') μερικὰ προσηγορικὰ ὀνόματα εἰς -ᾶς, ὡς ὁ φαγᾶς, ὁ καταφαγᾶς κλπ.

β') πολλὰ κύρια ὀνόματα συντετμημένα, ἵδια δὲ ἔνεικά, οἶον.
δ' Ἀλεξᾶς, (ἐκ τοῦ δ' Ἀλέξανδρος), τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξῆ, τὸν
Ἀλεξᾶν, ὥς Ἀλεξᾶ. (Πρβλ. Γεράσιμος—Μεμᾶς).

δ' Φιλῆς, (ἐκ τοῦ δ' Φιλήμων), τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν,
ὥς Φιλῆ. (Πρβλ. Σπυρίδων—Πίπης).

δ' Διονῦς, (ἐκ τοῦ δ' Διονύσιος), τοῦ Διονῦ, τῷ Διονῦ, τὸν
Διονῦν, ὥς Διονῦ.

δ' Ἰησοῦς, τοῦ Ἰησοῦ, τῷ Ἰησοῦ, τὸν Ἰησοῦν, ὥς Ἰησοῦ
(Ἐβραϊκὸν ὄνομα).

δ' Νεκῶς, τοῦ Νεκῶ, τῷ Νεκῷ, τὸν Νεκῶν, ὥς Νεκῶ (Αἰγυπτιακὸν ὄνομα).

6) ἀκλιτα, ὅσα δὲν κλίνονται, ἢτοι ἔχουν τὸν αὐτὸν τύπον
εἰς πάσας τὰς πτώσεις. Ἀκλιτα δὲ εἶναι

α') ἡ λέξις τὸ χρεῶν (=ἡ ἀνάγκη), τοῦ χρεῶν, τῷ χρεών.

β') πολλὰ ὀνόματα προσώπων ἢ πραγμάτων εἰλημμένα,
δπωσδήποτε ἀμετάβλητα, ἐκ ἔνων γλωσσῶν, οἶον δ' Ἄδαμ (τοῦ
Ἄδαμ, κλπ.), δ' Δαυΐδ (τοῦ Δαυΐδ, κλπ.), δ' Ἰώβ (τοῦ Ἰώβ, κλπ.),
τὸ Πάσχα (τοῦ Πάσχα, κλπ. λέξεις Ἐβραϊκαὶ)—τὸ ἄλφα (τοῦ
ἄλφα, κλπ.), τὸ βῆτα (τοῦ βῆτα, κλπ.), τὸ γάμμα (τοῦ γάμμα,
κλπ., δμοίως δὲ καὶ τὸ δίγαμμα, τοῦ δίγαμμα, κλπ.), τὸ δέλτα, ὡς
καὶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων, ἀρχῆθεν λέξεις Φοινικαί.
(Πρβλ. νῦν : δ' Γκαῖτε, δ' Κλεμαρσὼ—τὸ φοὺτ μπάλ, τὸ οεκόδο—
τὸ τράμ, τὸ ζερίθ, τὸ ναδίρ).

7) ἐλλειπτικά, ὅσα δὲν εἶναι εὔχρονα εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς ἢ εἰς πάσας τὰς πτώσεις (ἐλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν—ἐλλειπτικὰ κατὰ πτῶσιν).

α') Ἔλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν εἶναι

1) τὰ κύρια ὀνόματα. Ταῦτα κανονικῶς ἀπαντῶσιν ἢ εἰς μόνον τὸν ἔνικὸν ἢ εἰς μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· Μενέλαιος,
Ἄριστείδης—δ' Πειραιεύς, οἱ Δελφοί, ἡ Κέρκυρα, αἱ Ἀθῆναι—δ'
Ολυμπος, ἡ Πίνδος, τὸ Πτῶον, τὰ Κεραύνια—τὰ Ὀλύμπια, τὰ
Παναθήναια, τὰ Διονύσια. (Πρβλ. δ' Πύργος, ἡ Καρδίτσα, αἱ Σπέτσαι, τὰ Χριστούγεννα κλπ.).

2) τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων ἢ φυσικῶν σωμάτων ἢ φαινομέ-

νων· ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος, ὁ χρυσός—ἡ γῆ, ὁ οὐρανός, ὁ ἀήρ
τὸ ἔαρ, οἱ ἑτησίαι (=τὰ μελτέμια)—ἡ νεότης, τὸ γῆρας κλπ.

β) Ἐλλειπτικὰ κατὰ πτῶσιν (ἢ ἄμα καὶ κατ' ἀριθμὸν) εἶναι

1) αἱ λέξεις τὸ δφελος, τὸ ὄναρ, τὸ ὅπαρ (=δπτασία ἐν
ἐγοηγόρσει), εὔχοηστοι μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν
τοῦ ἔνικοῦ. (Πρβλ. νῦν· τὸ σέβας—τὰ σέβη, τὰ ἄρματα=τὰ ὅπλα).

2) ἡ λέξις μάλη, εὔχοηστος μόνον εἰς τὴν γενικὴν (εἰς τὴν
φράσιν ὑπὸ μάλης=ὑπὸ τὴν μασχάλην).

3) ἡ λέξις νέωτα, αἰτιατικῆς ἔνικοῦ, εὔχοηστος εἰς τὴν φρά-
σιν ἐς νέωτα (=τοῦ χρόνου).

4) αἱ λέξεις ὥ τἄν (=ὥ φύλε) καὶ ὥ μέλε (=καλέ μου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Όρισμός. Γενικαὶ παρατηρήσεις

§ 117. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ δποῖαι σημαίνουν
ποιότητα ἢ ίδιότητα οὐσιαστικοῦ τινος· (ἀρτος) λευκός, (οἰκία)
νηψηλή, (ὅπλον) βαρύ.

§ 118. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων

1) τὰ πλεῖστα ἔχουν τρία γένη, ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέ-
τερον, καὶ λέγονται τριγενῆ· ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλὸν—ὅς ἄκαρ-
πος, ἡ ἄκαρπος, τὸ ἄκαρπον—ὅς εὐθύς, ἡ εὐθεῖα, τὸ εὐθὺν—ὅς
εὐγενής, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές.

2) πολλὰ ἔχουν δύο μόνον γένη, τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυ-
κόν, καὶ λέγονται διγενῆ· ὁ φυγάς, ἡ φυγάς—ὅς ἀρπαξ, ἡ ἀρπαξ.

§ 119. Ἐκ τῶν τριγενῶν ἐπιθέτων

1) ὅσα ἔχουν τρεῖς καταλήξεις, ἥτοι μίαν δι^ο ἔκαστον γένος,
λέγονται τρικατάληκτα· κακός, κακή, κακὸν—βαρύς, βαρεῖα,
βαρύ.

2) ὅσα ἔχουν δύο καταλήξεις, ἥτοι μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ
τὸ θηλυκὸν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον, λέγονται δικατάλη-
κτα· ὁ, ἡ βάροβαρος, τὸ βάροβαρον—ὅς, ἡ εὔελπις, τὸ εὔελπι.

§ 120. Τὰ διγενῆ ἐπίθετα εἶναι **μονοκατάληκτα**· ὁ πένης,
ἡ πένης—ὁ βλάξ, ἡ βλάξ.

§ 121. 1) Τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν κλίνεται
πάντοτε κατὰ τὴν α' κλίσιν, τὸ δὲ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων
μὲν κατὰ τὴν β' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται **δευτερόκλιτα**,
ἄλλων δὲ κατὰ τὴν γ' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται **τριτόκλιτα**· (δί-
καιος, δικαί-a δίκαιον—εὐρό-ύς, εὐρό-εῖα, εὐρό-ύ).

2) Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται ἄλλα μὲν κατὰ τὴν β'
κλίσιν, ἄλλα δὲ κατὰ τὴν γ' δ, ἡ βάναυσος, τὸ βάναυσον—δ,
ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές.

3) Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν
γ' κλίσιν.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Α' ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

§ 122. 1. Ασυναίρετα

*Ενικός

(θ. καλο-, καλᾶ-, καλο-)			(θ. δικαιο-, δικαιᾶ-, δικαιο-)		
καλ-ὸς	καλ-ὴ	καλ-ὸν	δίκαιος	δικαιί-α	δικαιο-
καλ-οῦ	καλ-ῆς	καλ-οῦ	δικαιό-ου	δικαιά-ς	δικαιό-
καλ-ῷ	καλ-ῆ	καλ-ῷ	δικαιό-ῳ	δικαιά-ᾳ	δικαιό-ῳ
καλ-ὸν	καλ-ῆν	καλ-ὸν	δίκαιον	δικαιά-αν	δικαιο-
καλ-ὲ	καλ-ὴ	καλ-ὸν	δίκαιο-ε	δικαιά-α	δικαιο-

Πληθυντικός

καλ-οὶ	καλ-αὶ	καλ-ὰ	δίκαιοι	δικαιά-αι	δικαιά-α
καλ-ῶν	καλ-ῶν	καλ-ῶν	δικαιό-ων	δικαιά-ων	δικαιό-ων
καλ-οῖς	καλ-αῖς	καλ-οῖς	δικαιό-οις	δικαιά-αις	δικαιά-οις
καλ-οὺς	καλ-άς	καλ-ὰ	δικαιό-ους	δικαιά-ας	δικαιά-α
καλ-οὶ	καλ-αὶ	καλ-ὰ	δίκαιο-οι	δικαιά-αι	δικαιά-α

*Ιδὲ § 52 κ. ἔ.—§ 61 κ. ἔ.

§ 123. Τῶν τρικαταλήκτων εἰς -ος ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν
1) κανονικῶς λίγει εἰς -η· σοφός, σοφή—τερπνός, τερπνή.

*Αλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχῃ φω-

νῆσεν ἦ ο, τότε τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς **α** μακρόν· νέ-ος, νέ-ᾶ, τέ-λει-ος, τελεί-ᾶ, νεκρ-ός, νεκρ-ά· (πλὴν δύδο-ος, δύδο-η).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ γενικὴν τονίζεται ὅπου καὶ ὅπως τὸ ἀρσενικὸν εἰς τὰς αὐτὰς πτώσεις· πλούσιαι, πλούσιων (πλούσιοι, πλούσιων), ἀρχαῖαι, ἀρχαῖων (ἀρχαῖοι, ἀρ-χαῖων), μικραῖαι, μικρῶν (μικροί, μικρῶν).

§ 124. Ἐκ τῶν εἰς -ος ἐπιμέτων δικατάληκτα εἶναι

1) τὰ πλεῖστα τῶν συνθέτων εἰς -ος· (δ, ἥ) ἄ-καρπος, (δ, ἥ) ἀ-θάνατος, (δ, ἥ) ἐπί-τιμος, (δ, ἥ) ἔν-δοξος, κλπ.

2) μερικὰ ἀπλᾶ λήγοντα εἰς -ειος ἢ -ιος ἢ -ιμος· (δ, ἥ) βό-ρ-ειος, (δ, ἥ) γαμήλ-ιος, (δ, ἥ) δόκ-ιμος.

3) τὰ ἐπίθετα βάρανος, βάροβαρος, ἡμερος, ἡρεμος. ἡσυχος, κίβδηλος, λάβρος, λάλος.

Σημ. Μερικὰ σύνθετα εἰς -ος εἶναι τρικατάληκτα, ως ἀντάξιος, ἀντάξια, ἀντάξιον—ἐναντίος, ἐναντία, ἐναντίον—πάγκαλος, παγκάλη, πάγκαλον.

Ομοίως τὰ εἰς -ικός παρασύνθετα· (ἐξεταστής) ἐξεταστικός, ἐξετα-στική, ἐξεταστικόν—(εύδαιμων) εὐδαιμονικός, εὐδαιμονική, εὐδαιμονικόν.

Μερικὰ δὲ ἀπλᾶ ἢ σύνθετα εἰς -ος εἶναι συγχρόνως τρικατάληκτα καὶ δικατάληκτα· δ βέβαιος, ἡ βεβαία ἢ βέβαιος, τὸ βέβαιον—δ ἔρημος, τὸ ἔρημον — ὁ ἀναίτιος, ἡ ἀναίτια ἢ ἀναίτιος, τὸ ἀναίτιον — ὁ ἀνάξιος, ἡ ἀνάξια ἢ ἀνάξιος, τὸ ἀνάξιον.

§ 125. 2. Συνηρημένα

Ἐνικός

(θ. χρυσεο-, χρυσεᾶ-, χρυσεο-)			(θ. εύνοο—, εύνου-)	
χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν	δ, ἥ εύνους	τὸ εύνουν
χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ	τοῦ, τῆς εύνου	τοῦ εύνου
χρυσῷ	χρυσῇ	χρυσῷ	τῷ, τῇ εύνῳ	τῷ εύνῳ
χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν	τόν, τὴν εύνουν	τὸ εύνουν

Πληθυντικός

χρυσοῖ	χρυσαῖ	χρυσᾶ	οῖ, αῖ εύνοι	τὰ εύνοα
χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν	τῶν εύνων	τῶν εύνων
χρυσοῖς	χρυσαῖς	χρυσοῖς	τοῖς, ταῖς εύνοις	τοῖς εύνοις
χρυσοῦς	χρυσαῖς	χρυσᾶ	τούς, τὰς εύνους	τὰ εύνοα

*Ιδε § 66 κ. ἔ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 126. Τὰ τρικατάληκτα συνηρημένα εἰς -οῦς κανονικῶς σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς -ῆ· κυανοῦς, κυανῆ—χαλκοῦς, χαλκῆ.
"Άλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως -οῦς τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχῃ ε ḥρ, τότε τὸ σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς -ᾶ· ἐρεοῦς, ἐρεᾶ—κερα-
μεοῦς, κεραμεᾶ—ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ. (Πρβλ. § 123,1).

§ 127. Δικατάληκτα συνηρημένα εἰς -ους εἶναι ἐπίθετα σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὰς λέξεις νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς,
χροῦς· δ, ἡ κακόνους, τὸ κακόνουν—δ, ἡ εὔπλους, τὸ εὔπλουν—
δ, ἡ εὔρους, τὸ εὔρουν—δ, ἡ ἄχρους, τὸ ἄχρουν.

Σημ. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ εἰς -πλοῦς εἶναι τρικα-
τάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὸ συνηρημένον ἐπίθετον δ χειροῦς, ἡ
χειροῦ, τὸ χειροῦν· ἀπλοῦς, ἀπλῆ, ἀπλοῦν—διπλοῦς, διπλῆ, διπλοῦν κλπ.

§ 128. Τῶν δικαταλήκτων συνηρημένων εἰς -ους ἐπιθέτων
1) τὸ -οα τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου μένει ἀσυναίρετον·
τὰ εὔπλοα, τὰ ἄχροα.
2) ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη κατάληξις -οι τῆς πλη-
θυντικῆς ὄνομαστικῆς ώς πρὸς τὸν τονισμὸν λαμβάνεται ώς βρα-
χεῖα· οἱ εὖροι, οἱ εὔχροι (ὅπως π.χ. οἱ ταῦροι),

§ 129. 3. Ἀττικόκλιτα

Ἐνικόδης

Πληθυντικόδης

(θ. ἵλεω-

δ	ῆ	ἵλεως	τὸ	ἵλεων	οῖ	αῖ	ἵλεῳ	τὰ	ἵλεα
τοῦ, τῆς	ἵλεω		τοῦ	ἵλεω	τῶν		ἵλεων	τῶν	ἵλεων
τῷ, τῇ	ἵλεῳ		τῷ	ἵλεῳ	τοῖς	ταῖς	ἵλεως	τοῖς	ἵλεως
τὸν, τὴν	ἵλεων		τὸ	ἵλεων	τοὺς, τὰς	ἵλεως	τὰ	ἵλεα	
ῶ	ἵλεως		ῶ	ἵλεων	ῶ	ἵλεῳ	ῶ	ἵλεα	

* Ιδὲ § 69 κ. ἔ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 130. Τὰ ἀττικόκλιτα ἐπίθετα

1) εἶναι δικατάληκτα· δ, ἡ ἀξιόχρεως, τὸ ἀξιόχρεων—δ, ἡ
ἀγήρως, τὸ ἀγήρων—δ, ἡ ἔμπλεως, τὸ ἔμπλεων—δ, ἡ εὔκερως,
τὸ εὔκερων. Τρικατάληκτον δὲ εἶναι μόνον τὸ ἐπίθετον πλέως
(πλέα, πλέων).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ -ω ἀλλὰ -α, ὅπως τὰ οὐδέτερα τῆς κοινῆς β' κλίσεως τὰ ἔμπλεα.

B' Τριτόκλιτα

§ 131.

1. Φωνηεντόληκτα. Τρικατάληκτα

Ἐνικὸς

εὐθὺς	εὐθεῖα	εὐθὺ	ἡμισυ·ς	ἡμίσεια	ἡμισυ
εὐθέ·ος	εὐθείας	εὐθέ·ος	ἡμίσε·ος	ἡμισείας	ἡμισε·ος
εὐθεῖ	εὐθείᾳ	εὐθεῖ	ἡμίσει	ἡμισείᾳ	ἡμισει
εὐθύν·	εὐθείαν	εὐθύ	ἡμισυ·ν	ἡμίσειαν	ἡμισυ
εὐθὺ	εὐθεῖα	εὐθὺ	ἡμισυ	ἡμίσεια	ἡμισυ

Πληθυντικὸς

εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέ·α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμισε·α (καὶ ἡμίση)
εὐθέ·ων	εὐθειῶν	εὐθέ·ων	ἡμισέ·ων	ἡμισειῶν	ἡμισέ·ων
εὐθέ·σι	εὐθείαις	εὐθέ·σι	ἡμίσε·σι	ἡμισείαις	ἡμισεσι
εὐθεῖς	εὐθείας	εὐθέ·α	ἡμίσεις	ἡμισείας	ἡμισεα (καὶ ἡμίση)
εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέ·α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμισεα (καὶ ἡμίση)

§ 132. Τῶν εἰς -υς τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὰ πλεῖστα εἶναι δεξύτονα (βαθύς, βαρύς, εὐρύς, παχύς, ταχύς, κλπ.)· βαρύτονα δὲ εἶναι μόνον τὸ **ἡμισυς** καὶ **θῆλυς** (θήλεια, θῆλυ). Τὸ δὲ θηλυκὸν αὐτῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ εἰς -ε λήγοντος θέματος μὲ τὴν κατάληξιν -ια· (βαρέ·ια) **βαρεῖα**.

§ 133. Κατὰ τὴν γ' κλίσιν κλίνονται καὶ δικατάληκτα ἐπιθετα εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εος) σύνθετα, μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα φωνηεντόληκτον λήγον εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εως), ὡς

δ,	ἡ	εὐβοτρυ·υς	τὸ	εὐβοτρυ	δίπηχυ·ς	δίπηχυ
τοῦ,	τῆς	εὐβότρου·ος	τοῦ	εὐβότρου·ος	διπήχε·ος	διπήχε·ος
τῷ,	τῇ	εὐβότρου·ῃ	τῷ	εὐβότρου·ῃ	διπήχει	διπήχει

τόν, τὴν εὔβοιτον-ν τὸ εὔβοιτον κλπ.
οῖ, αἵ εὐβότον-ες τὰ εὐβότον-α δίπηχυν δίπηχυ κλπ.
τῶν εὐβοιτονύ-ων, τῶν εὐβοιτονύ-ων, διπήχεις διπήχε-α
(καὶ διπήχη)
διπήχε-ων, κλπ.

2. Συμφωνόληκτα

§ 134.

α' ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ἐνικὸς

(θ. ἀπαντ-.)

ἄπας	ἄπασα	ἄπαν	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
ἀπαντ-ος	ἀπάσης	ἀπαντ-ος	χαρίεντ-ος	χαριέσσης	χαρίεντ-ος
ἀπαντ-ι	ἀπάσῃ	ἀπαντ-ι	χαρίεντ-ι	χαριέσσῃ	χαρίεντ-ι
ἀπαντ-α	ἀπασαν	ἄπαν	χαρίεντ-α	χαριέσσαν	χαρίεν
ἄπας	ἄπασα	ἄπαν	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν

Πληθυντικὸς

ἀπαντ-ες	ἀπασαι	ἀπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαριέσσαι	χαρίεντ-α
ἀπάντ-ων	ἀπασῶν	ἀπάντ-ων	χαριέντ-ων	χαριέσσων	χαριέντ-ων
ἀπα-σι	ἀπάσαις	ἀπα-σι	χαρίε-σι	χαριέσσαις	χαρίε-σι
ἀπαντ-ας	ἀπάσας	ἀπαντ-α	χαρίεντ-ας	χαριέσσας	χαρίεντ-α
ἀπαντ-ες	ἀπασαι	ἀπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαριέσσαι	χαριέντ-α

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. ἀκοντ-.)

ἄκων	ἄκουσα	ἄκον	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α
ἀκοντ-ος	ἀκούσης	ἀκοντ-ος	ἀκόντ-ων	ἀκουσῶν	ἀκόντ-ων
ἀκοντ-ι	ἀκούσῃ	ἀκοντ-ι	ἀκου-σι	ἀκούσαις	ἀκου-σι
ἀκοντ-α	ἀκουσαν	ἄκον	ἄκοντ-ας	ἀκούσας	ἀκοντ-α
ἄκον	ἄκουσα	ἄκον	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α

² Ιδὲ § 91 κ. ἔ.

Σημ. Κατὰ τὸ ἄπας κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον πᾶς, πᾶσα, πᾶν (παντός, παντὶ—πάντες, πάντων). ¹ Ιδὲ § 39, 12, ε' καὶ § 113—§ 114.

Κατὰ τὸ ἐπίθετον χαρίεις κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα ἀστερόσης (ἀστερόσσα, ἀστερόν), ἵχθυόσεις, ὑλήσεις, φωνήσεις (φωνήσα, φωνῆν) κλπ. Τούτων ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ τὸ θηλυκὸν σχηματίζονται ἐκ

θέματος εἰς ἔτει (τοῖς φωνήεστι) φωνήεσι, (ή φωνήεστια) φωνήσσα.
Ἴδε § 39, 12, γ', § 40, 5.

Κατὰ τὸ ἄκων κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον ἔκθν, ἔκοῦσα, ἔκόν.
(Ἴδε § 39, 12, ε' καὶ § 92).

§ 135. Ἀφωνόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι προσέτι

1) δικατάληκτα ἐπίθετα σύνθετα, μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὅνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἀφωνόληκτον. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ πλεῖστον ὅπως καὶ τὸ δεύτερον συνθετικόν των, οἷον
δ, ή ἄχαρις, τὸ ἄχαρι, (τοῦ, τῆς ἀχάριτ-ος—τόν, τὴν ἄχαριν,
κλπ. Ἴδε § 93).

δ, ή εὔελπις, τὸ εὔελπι, (τοῦ, τῆς εὐέλπιδ-ος—τόν, τὴν εὔελ-
πιν κλπ., οἱ, αἱ εὐέλπιδες, τῶν εὐέλπιδων κλπ.).

δ, ή δίπους, τὸ δίπουν, (τοῦ, τῆς δίποδος, τοῦ δίποδος—τόν,
τὴν δίπουν, τὸ δίπουν κλπ. Ἴδε § 93, Σημ. 1).

δ, ή μονόδους, τὸ μονόδουν, (τοῦ, τῆς μονόδοντ-ος, τοῦ μονό-
δοντος, κλπ. Ἴδε § 92 κ. ἑ.).

2) μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ή σύνθετα, οἷον

δ, ή βλάξ—τοῦ, τῆς βλακ-ός, κλπ. δ, ή ἄρπαξ—τοῦ, τῆς ἄρ-
παγ-ος, κλπ.

δ, ή πένης—τοῦ, τῆς πένητ-ος κλπ. δ, ή φυγάς—τοῦ, τῆς
φυγάδ-ος κλπ.

δ, ή ἄπαις—τοῦ, τῆς ἄπαιδ-ος κλπ. δ, ή ἔπηλυς—τοῦ, τῆς
ἔπηλυδ ος κλπ.

β' ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ

§ 136. 1. Τρικατάληκτα

Ἐνικήδες

(θ. μελαν-)

μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλαν·ες	μέλαιναι	μέλαν·α
μέλαν·ος	μελαίνης	μέλαν·ος	μελάν·ων	μελαινῶν	μελάν·ων
μέλαν·ι	μελαίνη	μέλαν·ι	μέλα·σι	μελαίναις	μέλα·σι
μέλαν·α	μέλαιναν	μέλαν	μέλαν·ας	μελαίνας	μέλαν·α
μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλαν·ες	μέλαιναι	μέλαν·α

Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον τάλας (τάλαινα, τάλαν). Ἴδε
§ 40, 1 καὶ 7

Πληθυντικήδες

(θ. μελαν-)

μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλαν·ες	μέλαιναι	μέλαν·α
μέλαν·ος	μελαίνης	μέλαν·ος	μελάν·ων	μελαινῶν	μελάν·ων
μέλαν·ι	μελαίνη	μέλαν·ι	μέλα·σι	μελαίναις	μέλα·σι
μέλαν·α	μέλαιναν	μέλαν	μέλαν·ας	μελαίνας	μέλαν·α
μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλαν·ες	μέλαιναι	μέλαν·α

§ 137. Τῶν τριτοκλίτων τρικατάληκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν

1) λήγει πάντοτε εἰς **α** βραχύ· (ταχύς, ταχεῖα—πᾶς, πᾶσα—φωνήεις, φωνήεσσα—έκσων, ἔκουσσα—τάλας, τάλαινα).

2) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης· (τῶν ταχειῶν, πασῶν, φωνηεσσῶν, ἔκουσῶν, ταλαινῶν).
Ἴδε καὶ § 123, 2.

§ 138. Δικατάληκτα

Ἐνικός

(θ. εὐδαιμων-, εὐδαιμον-) (θ. ἀρρην-, ἀρρεν-)
δ, ἥ εὐδαίμων τὸ εὐδαιμόνος τὸ ἀρρην τὸ ἀρρεν
τοῦ, τῆς εὐδαίμονος τοῦ εὐδαίμονος τοῦ, τῆς ἀρρενος τοῦ ἀρρενος
τῷ, τῇ εὐδαίμονι τῷ εὐδαίμονι τῷ, τῇ ἀρρενι τῷ ἀρρενι
τόν, τὴν εὐδαίμονα τὸ εὐδαιμόνον τόν, τὴν ἀρρενα τὸ ἀρρεν
ῳ εὐδαιμόνον ὡς ἀρρεν

Πληθυντικός

οῖ, αῖ εὐδαίμονες τὰ εὐδαίμονα οῖ, αῖ ἀρρενες τὰ ἀρρενα
τῶν εὐδαιμόνων τῶν ἀρρένων
τοῖς, ταῖς εὐδαίμοσι τοῖς εὐδαίμοσι τοῖς, ταῖς ἀρρεσι τοῖς ἀρρεσι
τούς, τὰς εὐδαίμονας τὰ εὐδαίμονα τούς, τὰς ἀρρενας τὰ ἀρρενα
ῳ εὐδαίμονες ὠς εὐδαίμονα τὸ ἀρρενες τὸ ἀρρενα

Ἐνικός

δ, ἥ ἀπάτωρ τὸ ἀπατορ οῖ, αῖ ἀπάτορες τὰ ἀπάτορα
τοῦ, τῆς ἀπάτορος τοῦ ἀπάτορος τῶν ἀπατόρων
τῷ, τῇ ἀπάτορι τῷ ἀπάτορι τοῖς, ταῖς ἀπάτορσι τοῖς ἀπάτοροσι
τόν, τὴν ἀπάτορα τὸ ἀπατορ τούς, τὰς ἀπάτορας τὰ ἀπάτορα
ῳ ἀπάτορος ὡς ἀπάτορες τὸ ἀπάτορα

Πληθυντικός

§ 139. Ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἰναι προσέτι μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἐνρινόληκτον ἢ ὑγρόληκτον, οἶον

δ, ἥ μάκαρ, τοῦ, τῆς μάκαρος κλπ. δ, ἥ ὑψαύχην, τοῦ, τῆς ὑψαύχενος κλπ. δ, ἥ μακρόχειρ, τοῦ, τῆς μακρόχειρος κλπ.

§ 140. Τὰ ἐνοινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) τὴν ἐνικήν αλητικὴν τὴν σχηματίζουν πάντα δμοίαν μὲ τὸ θέμα, καὶ ἀν εἶναι διπλόθεμα, δμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα· ὁ μέλαν, ὁ τάλαν, (ἔλεήμων, τὸ ἔλεῆμον) ὁ ἔλεῆμον, (νοήμων, τὸ νοῆμον) ὁ νοῆμον, (ἄρρην, ἄρρεν-ος) ὁ ἄρρεν, (ἀπάτωρ, ἀπάτορ-ος) ὁ ἄπατος.

2) τὰ σύνθετα εἰς -ων, τὰ πλεῖστα ἀναβιβάζουν τὸν τόνον εἰς τὴν ἐνικήν αλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν (αἵτιατικὴν καὶ αλητικὴν) τοῦ οὐδετέρου· δ, ἡ εὐγνώμων—ὁ εὐγνωμον, τὸ εὐγνωμον, δ, ἡ εὐσχήμων, ὁ ευ-σχημον, τὸ εὐσχημον—ἀλλὰ—δ, ἡ ἀμνήμων—ὁ ἀμνῆμον, τὸ ἀμνῆμον, δ, ἡ μεγαλόφρων—ὁ μεγαλόφρον, τὸ μεγαλόφρον.

γ' ΣΙΓΜΟΛΗΚΤΑ

§ 141. Τὰ σιγμόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι πάντα δικατάληκτα, διπλόθεμα, εἰς -ης τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ εἰς -ες τὸ οὐδετέρον, σύνθετα δὲ τὰ πλεῖστα μὲ δεύτερον συνθετικὸν δῆνομα οὐδετέρον σιγμόληκτον εἰς -ος, ἥ ὅημα· δ, ἡ ὅημα, τὸ δηγιές—δ, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενὲς (εὖ, γένος)—δ, ἡ πλήρης, τὸ πλήρες—δ, ἡ εὐσεβής, τὸ εὐσεβὲς (εὖ, σέβομαι)—δ, ἡ ἀμελής, τὸ ἀμελές (ἀ, μέλει)—δ, ἡ εὐώδης, τὸ εὐώδες (εὖ, ὅξω, θ. ὅδ-).

§ 142. Ενικὸς

(θ. ἐπιμελησ-, ἐπιμελεσ-) (θ. εὐηθησ-, εὐηθεσ-)
δ, ἡ ἐπιμελής τὸ ἐπιμελὲς δ, ἡ εὐήθης τὸ εὐήθες
τοῦ, τῆς ἐπιμελοῦς τοῦ ἐπιμελοῦς τοῦ, τῆς εὐήθους τοῦ εὐήθους
τῷ, τῇ ἐπιμελεῖ τῷ ἐπιμελεῖ τῷ, τῇ εὐήθει τῷ εὐήθει
τόν, τὴν ἐπιμελῆ τὸ ἐπιμελὲς τόν, τὴν εὐήθη τὸ εὐήθες
ὅ ἐπιμελές ὁ εὐήθες

Πληθυντικὸς

οἱ, αἱ ἐπιμελεῖς τὰ ἐπιμελῆ οἱ, αἱ εὐήθεις τὰ εὐήθη
τῶν ἐπιμελῶν τῶν εὐήθων
τοῖς, ταῖς ἐπιμελέσι τοῖς ἐπιμελέσι τοῖς, ταῖς εὐήθεσι τοῖς εὐήθεσι
τούς, τὰς ἐπιμελεῖς τὰ ἐπιμελῆ τούς, τὰς εὐήθεις τὰ εὐήθη
ὅ ἐπιμελεῖς ὁ ἐπιμελῆ ὁ εὐήθεις ὁ εὐήθη

ΠΑΡΑΡΗΣΕΙΣ

§ 143. Τὰ εἰς -ης, -ες σιγμοληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) ἐκ τοῦ ἴσχυροῦ θέματος σχηματίζουν μόνον τὴν ἑνικὴν δνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους.

2) τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους τὴν μὲν ἑνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν δμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν δμοίαν μὲ τὴν πληθυντικὴν δνομαστικὴν ὁ, ἡ εὐσεβής, ὁ εὐσεβὴς—οἱ, αἱ εὐγενεῖς, τούς, τὰς εὐγενεῖς.

3) τὰ βαρύτονα εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ἑνικὴν δνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τοῦ οὐδετέρου ἀναβιβάζουν τὸν τόνον, εἰς δὲ τὴν πληθυντικὴν γενικὴν παντὸς γένους τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα· ὁ, ἡ συνήθης, ὁ σύνηθες, τὸ σύνηθες—ὁ, ἡ αὐτάρκης, ὁ αὔταρκες, τὸ αὔταρκες—οἱ, αἱ πλήρεις, τὰ πλήρη, τῶν πλήρων (ἐκ τοῦ πληρέσ-ων, πληρέων)—οἱ, αἱ εὐμεγέθεις, τὰ εὐμεγέθη, τῶν εὐμεγέθων (ἐκ τοῦ εὐμεγεθέσ-ων, εὐμεγεθέων). Ἐδὲ § 28.

Σημ. α' Τονίζονται κανονικῶς εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὸ οὐδετέρον τὰ σύνθετα τὰ λήγοντα εἰς -ώδης, -ώλης καὶ -ήρης εὐώδης, ὁ εὐώδεσ, τὸ σύνωδες—εξώλης, ὁ εξώδεσ—ξιφήρης, ὁ ξιφήρες, τὸ ξιφῆρες.

Σημ. β' Ἐπίθετον εἰς -ης ἀρχῆθεν ἥτο καὶ ἡ λέξις ἡ τριηρήσ (τῆς τριηρός, τῇ τριηροῖ, τὴν τριηρόη, ὁ τριηρός—αἱ τριηροῖς, τῶν τριηρῶν, τὰς τριηροῖς, κλπ.), ἔγενετο δὲ οὐσιαστικὸν ἡ λέξις αὕτη κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως ναῦς.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 144. Συνήθη ἀνώμαλα ἐπίθετα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι πέντε: **μέγας, πολύς, πρᾶος, σῶος** ἢ **σῶς** καὶ **φροῦδος**.

Ταῦτα κλίνονται ὡς ἔξης.

*Ενικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. μεγα- καὶ μεγαλο-)

μέγας	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις
μέγα-α	μεγάλην	μέγα	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα
ὦ μέγα ἢ μεγάλε	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα

(θ. πολυ- καὶ πολλο-)					
πολὺς	πολλὴ	πολὺ	πολλοί	πολλαὶ	πολλὰ
πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
πολὺν	πολλὴν	πολὺν	πολλούς	πολλὰς	πολλὰ
πολὺ	πολλὴ	πολὺ	πολλοί	πολλαὶ	πολλὰ

(θ. πραο- καὶ πραε-)					
πρᾶος	πραεῖα	πρᾶον	πρᾶοι	πραεῖαι	πραέα
πράου	πραείας	πράου	πραέων	πραεῖῶν	πραέων
πράφ	πραείᾳ	πράφ	πραέσι	πραείαις	πραέσι
πρᾶον	πραεῖαν	πρᾶον κλπ.	πρᾶονς	πραείας	πραέα κλπ.

ὅ σῶς ἥ σῶς τὸ σῶν οἱ σῷ αἱ σῷ τὰ σᾶ
τὸν σῶν τὴν σῶν τὸ σῶν τοὺς σῶς τὰς σῶς τὰ σᾶ
Οἱ ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ὅμαλοῦ σῶος, σώα,
σῶον.

Τὸ δὲ **φροῦδος**, **φρούδη** (καὶ **φροῦδος**), **φροῦδον** εἶναι ἐλ-
λειπτικὸν καὶ εὑρίσκεται μόνον εἰς τὴν ὁνομαστικὴν τοῦ ἔνικου
καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

ΜΕΤΟΧΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 145. Μετοχαὶ λέγονται τύποι τοῦ ὅματος ἐπιθετικοὶ δη-
λοῦντες ὅμως, ὅπως καὶ τὸ ὄχημα, διάθεσιν καὶ χρόνον· γράφων,
γράφουσα, γράφον—γραφόμενος, γραφομένη, γραφόμενον—γρά-
ψας, γράψασα, γράψαν—γραφεῖς, γραφεῖσα, γραφέν.

§ 146. Πᾶσαι αἱ μετοχαὶ εἶναι τρικατάληκτοι, καὶ τὸ μὲν
θηλυκόν των κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὸ δὲ
ἀρσενικόν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν,
ἄλλων δὲ κατὰ τὴν τρίτην. (Πρβλ. § 121, 1).

§ 147. Αἱ δευτεροκλίτοι μετοχαὶ λήγουν εἰς **-μενος**, **-μένη**,
-μενον γραφόμενος, γραφομένη, γραφόμενον—γεγραμμένος, γε-
γραμμένη, γεγραμμένον. (Ἴδε § 122, καλός, καλή, καλόν).

§ 148. Αἱ τριτοκλίτοι μετοχαὶ λήγουν

1) εἰς **-ᾶς**, **-ᾶσα**, **-ᾶν** λούσας, λούσασα, λούσαν, (τοῦ λούσαν-
τος, τῆς λούσασης, τοῦ λούσαντος, κλπ. ὥ λούσας, ὥ λού-

σασα, ὃ λοῦσαν—οἱ λούσαντ·ες, αἱ λούσασαι, τὰ λούσαντ·α, τοῖς λούσασι, κλπ. Ἰδὲ § 134, ἀπας).

2) εἰς -είς, -εῖσα, -έν· παιδευθείς, παιδευθεῖσα, παιδευθέν, (τοῦ παιδευθέντ·ος, τῆς παιδευθείσης, κλπ. ὃ παιδευθείς, ὃ παιδευθεῖσα, ὃ παιδευθέν—οἱ παιδευθέντ·ες, αἱ παιδευθεῖσαι, τὰ παιδευθέντ·α, τοῖς παιδευθεῖσι, κλπ. Πρβλ. § 134, χαρίεις).

3) εἰς -ούς, -οῦσα, -όν· διδούς, διδοῦσα, διδόν, (τοῦ διδόντ·ος, τῆς διδούσης, τοῦ διδόντ·ος κλπ. ὃ διδούς, ὃ διδοῦσα, ὃ διδόν—οἱ διδόντ·ες, αἱ διδοῦσαι, τὰ διδόντ·α, τοῖς διδοῦσι, κλπ. Πρβλ. § 91, δδούς, δδόντος).

4) εἰς -ύς, -ύσα, -ύν· ἀπολλύς, ἀπολλῦσα, ἀπολλύν, (τοῦ ἀπολλύντ·ος, τῆς ἀπολλύσης, τοῦ ἀπολλύντ·ος, κλπ. ὃ ἀπολλύς, ὃ ἀπολλῦσα, ὃ ἀπολλύν—οἱ ἀπολλύντ·ες, αἱ ἀπολλύσαι, τὰ ἀπολλύντ·α, τοῖς ἀπολλύσι κλπ. Πρβλ. § 91, ἀνδριάς, καὶ § 134).

5) εἰς -ων, -ουσα, -ον, (ἢ -ῶν, -ῶσα, -ῶν, ἢ -ῶν, -οῦσα, -οῦν)· γράφων, γράφουσα, γράφον, (τοῦ γράφοντ·ος, τῆς γραφούσης, τοῦ γράφοντ·ος, κλπ. ὃ γράφων, ὃ γράφουσα, ὃ γράφον—οἱ γράφοντ·ες, αἱ γράφουσαι, τὰ γράφοντ·α, τοῖς γράφουσι κλπ. Ἰδὲ § 134 ἀκων)—τιμῶν (τιμῶντ·ος), τιμῶσα (τιμώσης), τιμῶν (τιμῶντ·ος. Πρβλ. § 93, Σημ. 2, Ξενοφῶν)—καλῶν (καλοῦντ·ος), καλοῦσα (καλούσης), καλοῦν (καλοῦντ·ος).

6) εἰς -ώς, -υτα, -ός· εἰρηκώς, εἰρηκυῖα, εἰρηκός·

(θ. εἰρηκωσ-, εἰρηκοτ-)	(θ. εἰρηκυσ-)	(θ. εἰρηκοσ-, εἰρηκοτ-)
εἰρηκώς	εἰρηκυῖα	εἰρηκός
εἰρηκότ·ος	εἰρηκυίας	εἰρηκότ·ος
εἰρηκότ·ι	εἰρηκυίᾳ	εἰρηκότ·ι
εἰρηκότ·α	εἰρηκυῖαν	εἰρηκός
ἢ εἰρηκώς	ἢ εἰρηκυῖα	ἢ εἰρηκός
εἰρηκότ·ες	εἰρηκυῖαι	εἰρηκότ·α
εἰρηκότ·ων	εἰρηκυῖῶν	εἰρηκότ·ων
εἰρηκό·σι κλπ.	εἰρηκυίαις κλπ.	εἰρηκό·σι κλπ.

7) εἰς -ώς, -ῶσα, -ώς· ἔστώς, ἔστωσα, ἔστώς, (τοῦ ἔστωτ·ος, τῆς ἔστώσης, τοῦ ἔστωτ·ος, κλπ. ὃ ἔστώς κλπ. τοῖς ἔστῶσι κλπ. Ἰδὲ § 17, 9).

Σημ. Ἡ λύσασα ἐκ τοῦ ἡ λύσαντ·ια, ἡ παιδευθεῖσα ἐκ τοῦ ἡ παιδευθέντ·ια, ἡ διδοῦσα ἐκ τοῦ ἡ διδόντ·ια, ἡ ἀπολλῦσα ἐκ τοῦ ἡ ἀπολ-

λύντ-ια, ἡ γράφουσα ἐκ τοῦ ἡ γράφοντ-ια (ἴδε § 39, 12, ε'), ἡ εἰρηκυνῆ
ἐκ τοῦ εἰρηκύσ-ια (ἴδε § 40, 4)· τοῖς λύσασι, τοῖς σταύδευθεῖσι, τοῖς
διδοῦσι κλπ. ἐκ τοῦ τοῖς λύσαντ-σι, παιδευθέντ-σι, διδόντ-σι κλπ. (Ίδε
§ 40, 6).

§ 149. Ἡ ἑνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ (καὶ τοῦ οὐδετέρου)
τῶν τριτοκλίτων μετοχῶν εἶναι πάντοτε δμοία μὲ τὴν ὄνομαστι-
κήν· δ γράψας—ῶ γράψας, δ λυθεῖς—ῶ λυθεῖς, κλπ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 150. Ἡ ἴδιότης ἡ ποιότης, τὴν δποίαν δηλοῖ ἐν ἐπίθετον,
δύναται νὰ ὑπάρχῃ εἰς περισσότερα τοῦ ἔνδος ὅντα, ἀλλ᾽ εἰς διάφο-
ρον βαθμόν· **λευκὸς** δ ἀρτος, **λευκὸν** τὸ δστοῦν, **λευκὴ** ἡ χιών.

1) Ὄταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, δτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς
τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἡ ἴδιότητα, λέγεται **ἐπίθε-
τον θετικοῦ βαθμοῦ** ἢ **θετικόν**· δ **ὑψηλὸς** "Ολυμπος.

2) Ὄταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, δτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δη-
λουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἡ ἴδιότητα εἰς ἀνώτερον βαθμὸν **ἐν συγκρίσει πρὸς** ἐν **ἄλλῳ** οὐσιαστικὸν δμοειδὲς ἡ ἐτεροειδές, ἡ **ἐν συγκρίσει πρὸς πολλὰ** **ἄλλα**, ὃς ἐν τι λαμβανόμενα, λέγεται **ἐπί-
θετον συγκριτικοῦ βαθμοῦ** ἢ **συγκριτικόν**· δ **"Ολυμπός** ἐστιν
ὑψηλότερος τῆς **"Οσσης**—**ἴππος λευκότερος** **χιόνος**—**χρυσὸς** δὲ
κρείσσων μυριών λόγων **βροτοῖς**.

3) Ὄταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, δτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δη-
λουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἡ ἴδιότητα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν
καθ' **έαντὸ** ἡ **ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα τὰ** **ἄλλα** δμοειδῆ ὅντα,
λέγεται **ἐπίθετον ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ** ἢ **ὑπερθετικόν**· δ **ὑψη-
λότατος** **"Ολυμπος**—**"Ολυμπός** ἐστι τὸ **ὑψηλότατον** πάντων τῶν
δρέων τῆς **Ἐλλάδος**.

§ 151. Τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἔνδος ἐπιθέτου λέ-
γονται μὲ ἐν ὄνομα **παραθετικὰ** τοῦ ἐπιθέτου· διακρίνονται δὲ
ταῦτα ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐκ τῆς καταλήξεως αὐτῶν.

Συνήθεις καταλήξεις τῶν παραθετικῶν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν
γλῶσσαν εἶναι **-τερος**, **(-τέρα, -τερον)** διὰ τὸ συγκριτικὸν καὶ
-τατος, **(-τάτη, -τατον)** διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

1. Ὁμαλὰ παραθετικά

§ 152. Τὰ παραθετικὰ παντὸς ἐπιθέτου κανονικῶς σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ, ἀφοῦ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ γένους) προστεθοῦν αἱ παραθετικαὶ καταλήξεις, οἵον

ξηρὸς (θ. ξηρο-),	ξηρό-τερος	ξηρό-τατος
βραχὺς (θ. βραχυ-),	βραχύ-τερος	βραχύ-τατος
ὑγιὴς (θ. ὑγιεσ-),	ὑγιεσ-τερος	ὑγιεσ-τατος
χαρίεις (θ. χαριετ-),	χαριέσ-τερος	χαριέσ-τατος

§ 153. Τοῦ θέματος τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ὁ χαρακτὴρ οὗ, ἐὰν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραθετικῶν καταλήξεων ἔκτείνεται εἰς **ω**.

νέος (θ. νεο-),	νεώ-τερος	νεώ-τατος (¹)
σοφὸς (θ. σοφο-),	σοφώ-τερος	σοφώ-τατος
ἴκανὸς (θ. ίκανο-),	ἴκανώ-τερος	ἴκανώ-τατος
ἥσυχος (θ. ἥσυχο-),	ἥσυχώ-τερος	ἥσυχώ-τατος
τίμιος (θ. τιμιο-),	τιμιώ-τερος	τιμιώ-τατος κλπ.

Ἄλλα

ἀνιαρός—ἀνιαρότερος,	ἀνιαρότατος
ἰσχυρός—ἰσχυρότερος,	ἰσχυρότατος
λιτός—λιτότερος,	λιτότατος
ἐντιμος—ἐντιμότερος,	ἐντιμότατος
ἀκίνδυνος—ἀκινδυνότερος,	ἀκινδυνότατος
εὔθυμος—εὐθυμότερος,	εὐθυμότατος
ἄλυπος—ἄλυπότερος,	ἄλυπότατος
ἔλαφρός—ἔλαφρότερος,	ἔλαφρότατος
σεμνός—σεμνότερος,	σεμνότατος
ἔνδοξος—ἔνδοξότερος,	ἔνδοξότατος

Ίδε § 12, 2.

§ 154. Πολλῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικὰ σχηματίζονται οὐχὶ κανονικῶς διὰ τῆς προσθήκης μόνον τῶν παραθετικῶν καταλήξεων **-τερος** καὶ **-τατος** εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ **ἀναλογίαν** πρὸς τὰ παραθετικὰ ἄλλων ἐπιθέτων. (Πρβλ. νῦν

(¹) Τὰ ἐπίθετα **κενὸς** καὶ **στενὸς** ἀρχῆθεν **ἥσαν κεινός, στεινός,** καὶ δι' αὐτὸν τὰ ἀρχικὰ παραθετικά των εἶναι **κενότερος, στενότερος,** κλπ.

έλαφρός—έλαφρύ-τερος, ἀντὶ ἔλαφρό-τερος, κατὰ τὸ βαρύ-τερος, γλυκὺς—γλυκό-τερος, ἀντὶ γλυκύ-τερος, κατὰ τὸ πικρό-τερος, κλπ.). Οὕτω

1) τὰ παραθετικὰ τῶν εἰς -ων, -ον, γεν. -ονος, τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθέτων ἀσμενος (=εὐχαριστημένος), ἔρωμένος (=δυνατὸς) καὶ πένης σχηματίζονται εἰς -έστερος, -έστατος (κατὰ τὰ παραθετικὰ τῶν εἰς -ης, -ες σιγμολήκτων):

εὐδαίμων (θ. εὐδαιμον-) εὐδαιμον-έσ-τερος εὐδαιμον-έσ-τατος
ἀσμενος (θ. ἀσμενο-) ἀσμεν-έσ-τερος ἀσμεν-έσ-τατος
ἔρωμένος (θ. ἔρωμενο-) ἔρωμεν-έσ-τερος ἔρωμεν-έσ-τατος
πένης (θ. πενητ-) πεν-έσ-τερος πεν-έσ-τατος.

Όμοιώς σχηματίζονται τὰ παραθετικὰ τοῦ ἐπιθέτου ἀπλοῦς καὶ τῶν ἐπιθέτων τῶν συνθέτων μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὸ ὄνομα νοῦς:

ἀπλοῦς (θ. ἀπλοο-) ἀπλούσ-τερος ἀπλούσ-τατος
(ἐκ τοῦ ἀπλο-έσ-τερος ἀπλο-έσ-τατος)
εὔνοος (θ. εὔνοο-) εὔνοούσ-τερος εὔνοούσ-τατος
(ἐκ τοῦ εὔνο-έσ-τερος εὔνο-έσ-τατος).

2) τὰ παραθετικὰ τοῦ ἐπιθέτου παλαιὸς σχηματίζονται οὐχὶ μὲ τὸ θέμα αὐτοῦ παλαιο-, ἀλλὰ μὲ θέμα τὸ ἐπίρρημα παλαι- παλαι-τερος, παλαι-τατος (πρβλ. πρό—πρό-τερος). Κατὰ δὲ τὰ παραθετικὰ ταῦτα τοῦ παλαιὸς ἐσχηματίσθησαν κατόπιν (δι' ἀποκοπῆς τοῦ χαρακτῆρος ο τοῦ θέματος) καὶ τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιθέτων

γεραιὸς (γεραι-τερος, γεραι-τατος)
σχολαιῶς (σχολαι-τερος, σχολαι-τατος)

Κατὰ ταῦτα δὲ κατόπιν ἐσχηματίσθησαν τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιθέτων

δψιος (δψι-αί-τερος, δψι-αί-τατος)

ἴδιος (ἴδι-αί-τερος, ίδι-αί-τατος, ἀλλὰ καὶ ίδιώτερος, ίδιώτατος)
ἴσος (ἴσ-αί-τερος, ίσ-αί-τατος).

3) τὰ παραθετικὰ τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων ἀρπαξ, βλάξ, λάλος, ιλέπιης καὶ πλεονέκτης σχηματίζονται εἰς -ίστερος, -ίστατος (κατὰ τὰ παραθετικὰ τοῦ ἐπιθέτου ἀχαρις—ἀχαρίσ-τερος, ἀχαρίσ-τατος).

ἄρπαξ	(θ. ἄρπαγ-)	ἀρπαγ-ίστερος	ἀρπαγ-ίστατος
βλάξ	(θ. βλακ-)	βλακ-ίστερος	βλακ-ίστατος
λάλος	(θ. λαλο-)	λαλ-ίστερος	λαλ-ίστατος
κλέπτης	(θ. κλεπτα-)	κλεπτ ίστερος	κλεπτ-ίστατος
πλεονέκτης	(θ. πλεονεκτα-)	πλεονεκτ ίστερος	πλεονεκτ-ίστατος

Σημ. Τοῦ ἐπιθέτου φίλος τὰ παραθετικὰ εἶναι φίλ-τερος καὶ μᾶλλον φίλος—φίλιτας καὶ μάλιστα φίλος.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 155. Μερικῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικὰ ἔχουν καταλήξεις οὐχὶ -τερος, -τατος ἀλλὰ -ιων, -ιον εἰς τὸ συγκριτικόν, καὶ -ιστος, -ιστη, -ιστον εἰς τὸ ὑπερθετικόν.

Οὕτω μὲ διαφόρους φθογγικὰς παθήσεις καὶ ἀνωμαλίας σχηματίζονται τὰ παραθετικὰ τῶν ἔξης ἐπιθέτων·

αἰσχόδος — δ, ἡ αἰσχίων,	τὸ αἰσχιον	(θ. αἰσχ-) αἰσχιστος
ἔχθρος — δ, ἡ ἔχθιων,	τὸ ἔχθιον	(θ. ἔχθ-) ἔχθιστος
ἡδὺς — δ, ἡ ἡδίων,	τὸ ἡδιον	(θ. ἡδ-) ἡδιστος
καλὸς — δ, ἡ καλλίων,	τὸ κάλλιον	(θ. καλλ-) κάλλιστος
μέγας — δ, ἡ μεῖζων,	τὸ μεῖζον	(ἐκ τοῦ μέγ-ιων) μέγιστος
ὅρδιος — δ, ἡ ὅράων,	τὸ ὅραον	(θ. ὅρα-) ὅραστος
ταχὺς — δ, ἡ θάττων,	τὸ θᾶττον	(θ. θαχ-) τάχιστος
ἄγαθὸς — δ, ἡ ἀμείνων	τὸ ἀμεινον	(θ. ἀμεν-) ἀριστος
δ, ἡ βελτίων,	τὸ βέλτιον	(θ. βελτ-) βέλτιστος
δ, ἡ κρείττων,	τὸ κρεῖττον	(θ. κρετ-) κράτιστος (πβ. κράτος)
δ, ἡ λώων,	τὸ λῶον	(θ. λω-) λῶστος
κακὸς — δ, ἡ κακίων,	τὸ κάκιον	(θ. κακ-) κάκιστος
δ, ἡ χείρων,	τὸ χεῖρον	(θ. χερσ-) χείριστος
δ, ἡ ἥττων,	τὸ ἥττον	(θ. ἥκ-) (ἐπίρρ. ἥκιστα)
μικρὸς — μικρότερος		μικρότατος
δ, ἡ ἐλάττων,	τὸ ἐλαττον	(θ. ἐλαχ-) ἐλάχιστος
δλίγος — δ, ἡ μείων,	τὸ μεῖον	(θ. μει-) δλίγιστος
πολὺς — δ, ἡ πλέων,	τὸ πλέον	(θ. πλε-) πλεῖστος
	(γεν. τοῦ πλείονος καὶ τοῦ πλέονος)	

§ 156. Τὰ εἰς **-ιων (-ων)**, **-ιον (-ον)** συγκοιτικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἔξῆς παράδειγμα·

Ἐνικός

Πληθυντικὸς

(θ. ἀμεινων·, ἀμεινον· καὶ ἀμεινοσ·)

δ, ἥ ἀμεινων τὸ ἀμεινον οῖ, αἱ ἀμεινον-ες τὰ ἀμεινον-α
τοῦ, τῆς ἀμεινον-ος τοῦ ἀμεινον-ος τῶν ἀμεινόν-ων τῶν ἀμεινόν-ων
τῷ, τῇ ἀμεινον-ι τῷ ἀμεινον-ι τοῖς, ταῖς ἀμεινοσ-ι τοῖς ἀμεινοσ-ι
τὸν, τὴν ἀμεινον-α τὸ ἀμεινον τούς, τὰς ἀμεινον-ας τὰ ἀμεινον-α
ἥ ἀμεινω ἥ ἀμεινονος ἥ ἀμεινω
ῳ ἀμεινον ὠ ἀμεινον ὠ ἀμεινον-ες ὠ ἀμεινον-α
ἥ ἀμεινους ἥ ἀμεινω

(Πρβλ. § 138, εὐδαίμων).

Σημ. Οἱ τύποι **ἀμεινων**, **ἀμεινονος** σχηματίζονται ἐκ τοῦ σιγμολή-
κτου θέματος **ἀμεινοσ-** (ἀμεινοσ-α, ἀμεινοσ-ες. Ἰδὲ § 44,4).

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

§ 157. Παραθετικὰ ἐπιθέτων σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαίαν
γλῶσσαν καὶ διὰ περιφράσεως, ἥτοι τὸ μὲν συγκοιτικὸν διὰ τοῦ
ἐπιφράγματος **μᾶλλον** καὶ τοῦ θετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου, τὸ δὲ ὑπερθε-
τικὸν διὰ τοῦ ἐπιφράγματος **μάλιστα** καὶ τοῦ θετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου·
σοφὸς—**μᾶλλον σοφός**, **μάλιστα σοφός**· (πρβλ. νῦν· **πιὸ σοφός**,
πάρα πολὺ σοφός).

Περιφράστικῶς σχηματίζουν παραθετικὰ

1) κανονικῶς αἱ μετοχαί· **συμφέρων**—**μᾶλλον συμφέρων**, **μά-
λιστα συμφέρων**.

2) συνήθως μονοκατάληκτα ἐπίθετα· φιλόγελως—**μᾶλλον φι-
λόγελως**, **μάλιστα φιλόγελως**· εὔελπις—**μᾶλλον εὔελπις** κλπ.

§ 158. Πολλὰ ἐπίθετα ἐπειδὴ δηλοῦν ποιότητα ἥ ἰδιότητα,
ἥ δποία δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ διαφόρους βαθμούς, δὲν ἔχουν
παραθετικά. Τοιαῦτα ἐπίθετα ἄνευ παραθετικῶν εἶναι τὰ δηλοῦντα

1) ὅλην· χαλκοῦς, ἔύλινος.

2) καταγωγὴν ἥ συγγένειαν· **πατρικὸς**—**μητροφός**, **παππῶς**,
ἀδελφικός, **παιδικός**.

3) τόπον ἥ χρόνον· **γήινος**, **θαλάσσιος**—**ἡμερινός**, **νυκτερινός**.

4) μέτρον· **σπιθαμιαῖος**, **δίπηχνος**.

⁷ Επίσης πολλὰ σύνθετα μὲ πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἐπίθετον **πᾶς** ἢ τὸ στερητικὸν **ά-** πάγκαλος, πάντιμος—ἀθάνατος, ἄνπνος.

§ 159. Επιθέτων τινῶν ἔλλειπει τὸ θετικόν, ἢ ἐκτὸς τοῦ θετικοῦ ἔλλειπει καὶ τὸ ἔτερον τῶν παραθετικῶν. Τοῦτο συμβαίνει πρὸ πάντων εἰς ἐπίθετα παραγόμενα ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ προθέσεων.

- (ἄνω) — ἀνώ-τερος ἀνώ-τατος
(κάτω) — κατώ-τερος, κατώ-τατος
(πρὸ) — πρό-τερος, (πρῶτος)
(ὑπὲρ) — ὑπέρ-τερος, ὑπέρ-τατος
— ὑστερος,
(ἐπικρατῶν) — ἐπικρατέστερος
(προτιμώμενος) — προτιμότερος
— — ὕπατος
— — ἔσχατος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

§ 160. Παραθετικὰ σχηματίζουν καὶ πλεῖστα ἐπιρρήματα, πρὸ πάντων τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων καὶ τὰ ἔχοντα τοπικὴν σημασίαν.

1) Τῶν ἐξ ἐπιθέτων παραγομένων ἐπιρρημάτων παραθετικὸν συγκριτικοῦ μὲν βαθμοῦ εἶναι ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου, ὑπερθετικοῦ δὲ βαθμοῦ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ αὐτοῦ.

- (δίκαιος) δίκαιως — δικαιότερον, δικαιότατα
(σαφῆς) σαφῶς — σαφέστερον, σαφέστατα
(ἡδὺς) ἡδέως — ἥδιον, ἥδιστα
Οὕτω καὶ
(ἀγαθὸς)
εὖ — ἄμεινον, βέλτιον, κρείττον — ἄριστα, βέλτιστα, κράτιστα
(δλίγος)
δλίγον — ἔλαττον, μεῖον, ἥττον — ἔλάχιστα, ἥκιστα
(πολὺς)
πολύ, μάλα — πλέον, μᾶλλον — πλεῖστον, πλεῖστα, μάλιστα

2) Τῶν τοπικῶν ἐπιφερομάτων τὰ παραθετικὰ σχηματίζονται συνήθως μὲ τὰς καταλήξεις -τέρω, -τάτω·
 ἄνω —ἄνωτέρω, ἄνωτάτω πέρα —περατέρω —
 κάτω —κατωτέρω, κατωτάτω ἐγγὺς —ἐγγυτέρω, ἐγγυτάτω
 πόρρω —πορρωτέρω, πορρωτάτω ἢ ἐγγύτερον, ἐγγύτατα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 161. *Αντωνυμίαι* λέγονται αἱ λέξεις, αἱ δποῖαι λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ δνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων· ἐκεῖνος γράφει (π.χ. δ Πλάτων) —τοιοῦτος ἐγένετο *Ἄριστείδης* (δηλ. δίκαιος).

Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι ἐννέα εἰδῶν· προσωπικαί, δεικτικαί, δριστικὴ ἢ ἐπαναληπτική, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθής, ἔρωτηματικαί, ἀδριστοὶ καὶ ἀναφορικαί.

Σημ. Πολλοὶ τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης συμπίπτουν μὲ τοὺς ἀντιστοίχους τύπους τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς νέας, οἱ πλεῖστοι δμως διαφέρουν.

α' Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 162. *Προσωπικαὶ* λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ δποῖαι δηλοῦν τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, ἵτοι ἐκεῖνον δ δποῖος δμιλεῖ (*πρῶτον πρόσωπον*), ἐκεῖνον πρὸς τὸν δποῖον ἀπευθύνεται δ λόγος (*δεύτερον πρόσωπον*) καὶ ἐκεῖνον ἢ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ δποίου γίνεται λόγος (*τρίτον πρόσωπον*).

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν κλίνονται δς ἑξῆς·

**Ενικὸς*

α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.	α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.
ἐγὼ	σὺ	—	ἡμεῖς	ὑμεῖς	(σφεῖς)
ἐμοῦ, μου σοῦ, σου,	(οὗ)		ἡμῶν	ὑμῶν	(σφῶν)

Πληθυντικὸς

ἔμοιν, μοι σοί, σοι οἴ, οἴ ἡμῖν ὑμῖν σφίσι(ν)
ἔμε, με σέ, σε (Ἐ) ἡμᾶς ὑμᾶς (σφᾶς)

(Δυϊκ. α' προσ. νώ, νῷν—β' προσ. σφώ, σφῶν). Ἰδε § 23,1.

Σημ. Ἐκ τῶν τύπων τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου εὐχρηστοι εἰναι χροίωσοί τύποι τῆς δοτικῆς οἴ, οἴ—σφίσιν.³ Άντι τῆς ἐλλειπούσης ἔνικ. ὄνομαστικῆς αὐτῆς γίνεται χρῆσις τῶν δεικτικῶν ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος, ἀντὶ δὲ τῶν πλαγίων πτώσεων αὐτῆς γίνεται συνήθως χρῆσις τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ὄριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

Οταν πρὸς ἔμφασιν προστίθεται εἰς τοὺς τύπους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τὸ (ἐγκλιτικὸν) μόριον γέ, τότε οἱ τύποι τοῦ ἔνικοῦ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου τονίζονται ὡς ἔξῆς· ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἐμοιγε, ἐμέγε.

β' Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 163. Δεικτικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὅποιαι δηλοῦν δεῖξιν.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι αἱ ἔξῆς· ὅδε, ἥδε, τόδε (=αὐτὸς ἐδῶ, αὐτὸς δά).

οὗτος, αὕτη, τοῦτο (=ετοῦτος, αὐτός).

ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο.

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε — τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν) (=τέτοιος).

τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε — τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν) (=τόσος).

τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε — τηλικοῦτος, τηλικαύτη, τηλικοῦτο(ν) (=τόσον μέγας).

§ 164. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν

1) ή ὅδε, ἥδε, τόδε κλίνεται ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἄρθρον μὲ τὸ (ἐγκλιτικὸν) δὲ κατόπιν αὐτοῦ· (τοῦδε, τῆσδε, τοῦδε—τῷδε, τῇδε, τῷδε κλπ. οὖδε, αὖδε, τάδε—τῶνδε κλπ.).

Ομοίως αἱ ἀντωνυμίαι τοιόσδε, τοιάδε, τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε καὶ τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε, κλίνονται μόνον κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῶν μέρος (τοῖος, τοία, τοῖον—τόσος, τόση, τόσον—τηλίκος, τηλίκη, τηλίκον) μὲ τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ κατόπιν· τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε—τοιοῦδε, τοιαύδε, τοιοῦδε—τοιοῦδε κλπ.

2) ή οὗτος, αὕτη, τοῦτο κλίνεται ὡς ἔξῆς·

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

δὸν.	οὔτος	αὕτη	τοῦτο	οὔτοι	αὕται	ταῦτα
γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
αἴτ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
κλ.	ῶς οὔτος	ῶς αὕτη				

Σημ. Ἐκτὸς τῶν κλητικῶν ὡς οὔτος καὶ ὡς αὕτη ἄλλη κλητικὴ ἀντωνυμίας δὲν ὑπάρχει.

3) ἡ ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον τρικατάληκτον ἐπίθετον, ἄλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου. (Ἴδε § 122, καλός).

4) αἱ ἀντωνυμίαι τοιοῦτος, τοσοῦτος καὶ τηλικοῦτος (σύνθετοι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀντωνυμιῶν τοῖος, τόσος, τηλίκος καὶ τῆς ἀντωνυμίας οὔτος) κλίνονται ὅμοιώς μὲ τὴν ἀντωνυμίαν οὔτος αὕτη, τοῦτο. π. χ.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

τοιοῦτος	τοιαύτη	τοιοῦτο(ν)	τοιοῦτοι	τοιαῦται	τοιαῦτα
τοιούτου	τοιαύτης	τοιούτου	τοιούτων	τοιούτων	τοιούτων
τοιούτῳ	τοιαύτῃ	τοιούτῳ	τοιούτοις	τοιαύταις	τοιούτοις
τοιούτον	τοιαύτην	τοιοῦτο(ν)	τοιούτους	τοιαύτας	τοιαῦτα

Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων διφορεῖται, ἢτοι λήγει εἰς -ο ἢ εἰς -ον· τοσοῦτο ἢ τοσοῦτον, τηλικοῦτο ἢ τηλικοῦτον.

Σημ. Ἰνα ἔπιτείνεται περισσότερον ἡ δεικτικὴ σημασία τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, προσέθετον πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὸ τέλος αὖτῶν τὸ λεγόμενον δεικτικὸν -ι· οὐτοὶ (=οὔτος-ι), τουτοί, κλπ. αὗται, ταυτοί, κλπ. (Πρβλ. ἔτοῦτο δά, αὐτὸ δά).

Ο τόνος τότε πίπτει πάντοτε ἐπὶ τοῦ δεικτικοῦ -ι, (τὸ ὅποιον εἶναι μακρόν), ἐὰν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ βραχὺ φωνῆν, ἀποβάλλεται· δὸι (=δε—ι), ταυτὶ (=τοῦτο—ι), ταυτὶ (=ταῦτα—ι).

Τὸ δεικτικὸν -ι προσλαμβάνουν καὶ δεικτικὰ ἐπιφρόνιατα, ὡς ὁδί, οὐτωσί (=εῖσι δά).

γ' Ὁριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ

§ 165. Ὁριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ λέγεται ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς, αὐτή, αὐτό.

Καὶ δοιστικὴ μὲν εἶναι ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς (κατὰ πᾶσαν πτῶσιν), δταν λαμβάνεται, ἵνα δοῖση τι, (ἥτοι ἵνα διαστείλῃ, ἔχωρίσῃ τι ἀπὸ ἄλλα δμοειδῆ). Κῦρος ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην (=μόνος του, αὐτοπροσώπως, καὶ ὅχι κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀκολούθων του)

*Επαναληπτικὴ δὲ εἶναι ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς (εἰς τὰς πλαγίας μόνον πτῶσεις), δταν λαμβάνεται, ἵνα ἐπαναλάβῃ τι, περὶ τοῦ δποίου ἔγινε προηγουμένως λόγος. Κλεάρχῳ συγγενόμενος δὲ Κύρος ἡγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικοὺς (=τὸν ἔξετίμησε πολὺ καὶ τοῦ δίδει).

§ 166. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς (αὐτή, αὐτὸ)

1) κλίνεται ὅπως ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἔκειτος (ἔκεινη, ἔκεινο).

2) λαμβάνεται καὶ μετὰ τοῦ ἀρθρού (δὲ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό) καὶ τότε σημαίνει δὲ ίδιος, (όχι διάφορος).

Σημ. Ὄταν πάσχῃ κρᾶσιν μετὰ τοῦ ἀρθρού ἡ ἀντωνυμία αὐτός, τότε ἡ ἐνική ὁνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου αὐτῆς σχηματίζεται ὅχι μόνον μὲ τὴν κατάληξιν -ο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν κατάληξιν -ον. (τὸ αὐτό—) ταῦτο καὶ ταῦτόν. (Ιδὲ § 30, 2 καὶ § 164, 4).

δ' Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 167. Κτητικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ δποῖαι σημαίνουν κτῆσιν. Κτητικαὶ δὲ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι αἱ προσώπου, ἐπὶ ἐνὸς κτήτορος, ἐμός, ἐμή, ἐμὸν (=ἰδικός μου).

β' προσώπου, ἐπὶ ἐνὸς κτήτορος, σός, σή, σὸν (=ἰδικός σου).

α' προσώπου, ἐπὶ πολλῶν κτητόρων, ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον (=ἰδικός μας).

β' προσώπου, ἐπὶ πολλῶν κτητόρων, ὑμέτερος, ὑμετέρα, ὑμέτερον (=ἰδικός σας).

Κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου ἀρχῆθεν ἥτο ἐπὶ ἐνὸς μὲν κτήτορος ἔός, ἐή, ἐὸν (=ἰδικός του), ἐπὶ πολλῶν δὲ κτητόρων σφέτερος, σφέτερα, σφέτερον (=ἰδικός των): ἀλλ' ἡ μὲν ἔός, ἐή, ἐὸν εἶναι δλως ἀχρηστος εἰς τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς, ἡ δὲ σφέτερος, σφέτερα, σφέτερον σπανία, καὶ ἀντὶ αὐτῶν γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἥ τῆς δοιστικῆς ἥ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας: δὲ τούτους πατήρ, δὲ πατήρ αὐτοῦ, τοὺς ἔκεινων φίλους, τοὺς ἑαυτῶν φίλους.

ε' Αύτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι

§ 168. *Αὐτοπαθεῖς* ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὅποιαι λαμβάνονται ἐπὶ αὐτοπαθείας, ἢτοι ὅταν δηλοῦται ὅτι τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἔνεργει συγχρόνως καὶ πάσχει· γνῶθι *σαυτὸν* (=γνώσισε **σὺ τὸν ἔαυτόν σου**).

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἔχουν μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις κλίνονται δὲ ὡς ἔξῆς.

α' προσώπου

β' προσώπου

Ἐνικὸς

^{α'} Αρσ.	Θηλ.	^{α'} Αρσ.	Θηλ.
γεν.	ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς	σεαυτοῦ
δοτ.	ἐμαυτῷ	ἐμαυτῇ	σεαυτῷ
αἰτ.	ἐμαυτὸν	ἐμαυτὴν	σεαυτὸν

Πληθυντικὸς

^{α'} Αρσ.	Θηλ.	^{α'} Αρσ.	Θηλ.
γεν.	ἡμῶν	αὐτῶν	ἡμῶν
δοτ.	ἡμῖν	αὐτοῖς	ἡμῖν
αἰτ.	ἡμᾶς	αὐτοὺς	ἡμᾶς

γ' προσώπου

Ἐνικὸς

^{α'} Αρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
γεν.	ἐαυτοῦ	— —
δοτ.	ἐαυτῷ	— —
αἰτ.	ἐαυτὸν	ἐαυτὸ

Πληθυντικὸς

^{α'} Αρσ.	Θηλ.
γεν.	ἐαυτῶν
δοτ.	ἐαυτοῖς
αἰτ.	ἐαυτοὺς

ἡ σφῶν αὐτῶν
ἡ σφίσιν αὐτοῖς
ἡ σφᾶς αὐτοὺς

ἐαυτῶν ἡ σφῶν αὐτῶν
ἐαυταῖς ἡ σφίσιν αὐταῖς
ἐαυτὰς ἡ σφᾶς αὐτὰς
(Οὐδ. ἐαυτὰ)

Σημ. α'. Οἱ τύποι σεαυτοῦ, σεαυτῆς κλπ. ἔαυτοῦ, ἔαυτῆς κλπ. εὐρίσκονται καὶ συνηρημένου σαντοῦ, σαντῆς κλπ. αὐτοῦ, αὐτῆς κλπ.

Σημ. β'. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι προηλθόν ἐκ συνεκφορᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς δριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς (ἐμὲ—αὐτὸν=ἔμαντόν, σὲ—αὐτὸν=σεαυτὸν κλπ.), ὅπως τοῦτο καταφαίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

Γ' Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία

§ 169. Ἀλληλοπαθής λέγεται ἡ ἀντωνυμία, ἡ ὅποια λαμβάνεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας, ἦτοι ὅταν δηλοῦται ὅτι δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως ἀγαπᾶτε ἀλλήλους (=δ ἔνας τὸν ἄλλον).

Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τοῦ δυϊκοῦ, κλίνεται δὲ ὡς ἔξῆς.

Πληθυντικός	Δυϊκός
Ἄρσ.	Θηλ.
γεν.	ἀλλήλων
δοτ.	ἀλλήλοις
αἰτ.	ἀλλήλους
Θηλ.	Οὐδ.
ἀλλήλων	ἀλλήλων
ἀλλήλοις	ἀλλήλοις
ἀλλήλους	ἀλλήλω

γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλοιν
δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοιν
αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλω

Σημ. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία προηλθεν ἐκ συνεκφορᾶς τύπων τῆς ἀριθμού της ἀντωνυμίας ἄλλος, ὃς ἄλλοι—ἄλλους (=ἀλλήλους) ἄλλαι—ἄλλας (=ἀλλήλας) κλπ.

ζ' Ἔρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 170. Ἔρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὅποιαι λαμβάνονται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

- Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι
- 1) *τίς, τι* (=ποιός;)
 - 2) *πότερος, ποτέρα, πότερον* (=ποιός ἀπὸ τοὺς δύο;)
 - 3) *πόσος, πόση, πόσον*
 - 4) *ποῖος, ποία, ποῖον* (=ποιᾶς λογῆς;)
 - 5) *πηλίκος, πηλίκη, πηλίκον* (=ποιᾶς ἡλικίας, πόσον μεγάλος;)
 - 6) *ποδαπός, ποδαπή, ποδαπὸν* (=ἀπὸ ποιὸ μέρος;)
 - 7) *πόστος, πόστη, πόστον* (=ποῖος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν σειράν; Προβλ. *τρίτος, τέταρτος* κλπ.).

8) ποσταῖος, ποσταία, ποσταῖον (=ἐντὸς πόσων ἡμερῶν; Πρβλ. τεταρταῖος).

§ 171. Ἐκτὸς τῆς ἀντωνυμίας τίς, τί αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι δυτερόκλιτοι τρικατάληκτοι. (Ἴδε § 122).

Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἔξῆς.

Ἐνικὸς

Ἄρσ. καὶ Θηλ.

Οὐδ.

ὸν.	τίς	τί	τίνες	τίνα	τίνε
γεν.	τίνος ἢ τοῦ	τίνος ἢ τοῦ	τίνων	τίνων	τίνοιν
δοτ.	τίνι ἢ τῷ	τίνι ἢ τῷ	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίνοιν
αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα	τίνε

Σημ. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί δὲν τονίζεται ὅπως κανονικῶς τονίζονται τὰ μονοσύλλαβα. (Ἴδε § 113).

η' Αόριστοι ἀντωνυμίαι

§ 172. Αόριστοι λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὅποιαι δηλοῦν ἀόριστόν τι (ἥτοι οὐχὶ ὁρισμένον) πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.

Αόριστοι ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

1) τίς, τὶ (=κάποιος. Ἴδε § 23,2).

2) δ δεῖνα, ἥ δεῖνα, τὸ δεῖνα (=δ δεῖνα, ὁ τάδε).

3) ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια (=μερικοί).

§ 173. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια εὑρίσκεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ εἶναι δευτερόκλιτος τρικατάληκτος.

Ἡ τίς, τὶ καὶ δεῖνα κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἔξῆς.

Ἐνικὸς

Ἄρσ. καὶ Θηλ. Οὐδ. Ἄρσ. καὶ Θηλ.

Πληθυντικὸς

Οὐδ.

ὸν.	τὶς	τὶ	τινὲς	τινὰ ἢ ἄττα	τινὲ
γεν.	τινὸς ἢ του	τινὸς ἢ του	τινῶν	τινῶν	τινοῖν
δοτ.	τινὶ ἢ τῷ	τινὶ ἢ τῷ	τισὶ(ν)	τισὶ(ν)	τινοῖν
αἰτ.	τινὰ	τὶ	τινὰς	τινὰ ἢ ἄττα	τινὲ

*Ἐνικὸς**Πληθυντικὸς*

δν. δ, ἥ, τὸ δεῖνα
γεν. τοῦ, τῆς, τοῦ δεῖνος
δοτ. τῷ, τῇ τῷ δεῖνι
αἰτ. τόν, τήν, τὸ δεῖνα

οῖ, αῖ δεῖνες
τῶν δείνων
(τοῖς δεῖσι)
τούς, τὰς δεῖνας

Σημ. Ἡ ἀντωνυμία δεῖνα λαμβάνεται καὶ ἄκλιτος· τοῦ, τῆς δεῖνα — τῷ, τῇ δεῖνα — τόν, τήν δεῖνα — πληθ. οἱ δεῖνα, τῶν δεῖνα κλπ.

§ 174. Ως ἀόριστοι ἀντωνυμίαι λαμβάνονται καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις, αἱ δποῖαι εἰδικώτερον καλοῦνται ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

- 1) πᾶς, πᾶσα, πᾶν (=καθείς). (Ίδε § 134).
- 2) ἔκαστος, ἔκαστη, ἔκαστον. (Ίδε § 122).
- 3) ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο. (Ίδε § 164, 3, ἔκεινος).
- 4) οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν (=κανεὶς)
μηδείς, μηδεμία, μηδὲν
- 5) ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα (=καὶ οἱ δύο). Ίδε § 173, ἔνιοι).
- 6) ἔκατέρος, ἔκατέρα, ἔκατέρον (=καθεὶς ἀπὸ τοὺς δύο).
- 7) ἔτερος, ἔτέρα, ἔτερον (=ἄλλος, ἐπὶ δύο).
- 8) οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον (=οὗτε δ ἔνας οὗτε δ ἄλλος)
μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον
- 9) ποσός, ποσή, ποσὸν (=κάμποσος. Πρβλ. § 170,3).
- 10) ποιός, ποιά, ποιὸν (=κάποιας λογῆς. Πρβλ. § 170,4).
- 11) ἄλλοδαπός, ἄλλοδαπή, ἄλλοδαπὸν (=ἀπὸ ἄλλον τόπον.
Πρβλ. § 170,6).

Σημ. Ἡ ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν (μηδείς,
μηδεμία, μηδὲν) κλίνεται δπως τὸ ἀοιθμητικὸν εἰς, μία, ἐν, ἄλλα εἰς τὸ
ἀρσενικὸν γένος ἔχει καὶ πληθυντικὸν ἀριθμόν.

*Ἐνικὸς**Πληθυντικὸς*

δν. οὐδεὶς οὐδεμία οὐδὲν
γεν. οὐδενὸς οὐδεμιᾶς οὐδενὸς
δοτ. οὐδενὶ οὐδεμιᾷ οὐδενὶ¹
αἰτ. οὐδένα οὐδεμίαν οὐδὲν

οὐδένες
οὐδένων
οὐδέσι
οὐδένας

§ 175. **Ἀναφορικαὶ** λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, διὰ τῶν δποίων κανονικῶς ὅλη τις πρότασις **ἀναφέρεται** (ήτοι ἀποδίδεται) εἰς λέξιν τινὰ ἄλλης προτάσεως· **"Εστι Δίκης δφθαλμός,** δς τὰ πάνθ' ὁρᾶ.

³Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

1) δς, ᾧ, δ (=δ δποῖος, ᾧ δποία, τὸ δποῖον).

2) δσπερ, ᾧπερ, δπερ (=δ δποῖος ἀκριβῶς).

3) δστις, ᾧτις, δ, τι (=δποιος, δποια, δποιο).

4) δπότερος, δποτέρα, δπότερον (=δποιος ἀπὸ τοὺς δύο.

Πρβλ. § 170,2).

5) δσος, δση, δσον. (Πρβλ. § 170,3).

6) οῖος, οῖα, οῖον (=τέτοιος πού. Πρβλ. § 170,4).

7) δποῖος, δποία, δποῖον (=δποιας λογῆς. Πρβλ. § 170,4).

8) ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον
δπηλίκος, δπηλίκη, δπηλίκον (=δσον μέγας.Πρβ. § 170,5).

9) δποδαπός, δποδαπή, δποδαπὸν (=ἀπὸ τὸν τόπον πού.

Πρβλ. § 170,6).

§ 176. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι δς, δσπερ καὶ δστις κλίνονται ως ἔξης· (Πρβλ. § 164,3, § 164,1 καὶ § 173).

Ἐνικὸς

³ Αρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	³ Αρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
δν.	δς	ἥ	δ	δσπερ	ἥπερ
γεν.	οῦ	ἥς	οῦ	οῦπερ	οὗπερ
δοτ.	ῳ	ἥ	ῳ	ῳπερ	ῳπερ
αἰτ.	δν	ἥν	δ	δνπερ	ἥνπερ

Πληθυντικὸς

δν.	οῖ	αῖ	ἄ	οῖπερ	ἄπερ
γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶνπερ	ῶνπερ
δοτ.	οῖς	αῖς	οῖς	οῖσπερ	αῖσπερ
αἰτ.	οῦς	ἄς	ἄ	οῦσπερ	ἄσπερ

Ἐνικὸς

δν.	δστις	ἡτις	ὅ, τι
γεν.	οὔτινος ἢ δτου	ἥστινος	οὔτινος ἢ δτου
δοτ.	φτινι ἢ δτφ	ἥτινι	φτινι ἢ δτφ
αἰτ.	δντινα	ἥντινα	δ, τι

Πληθυντικὸς

δν.	οῖτινες	αῖτινες	ἄτινα ἢ ἄττα
γεν.	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
δοτ.	οῖστισι	αῖστισι	οῖστισι
αἰτ.	οὔστινας	ἄστινας	άτινα ἢ ἄττα

§ 177. ΠΙΝΑΞ

τῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων

<i>Ἐρωτηματικαὶ</i>	<i>Δεικτικαὶ</i>	<i>Ἄρριστοι</i>	<i>Ἀναφορικαὶ</i>
τίς ;	ὅδε, οὗτος, ἔκεινος	τίς, οὐδείς, δ δεῦνα, ἔκαστος, ἄλλος, ἔνιοι	ὅς, ὅστις
πότερος ;	(δ ἔτερος)	οὐδέτερος, ἔκάτερος, ἔτερος, ἀμφότεροι	διπότερος
πόσος	τοσόσδε, τοσοῦτος	ποσδός	δσος, διπόσος
ποιὸς ;	τοιόσδε, τοιοῦτος	ποιδός	οἰος, δποιος
πηλίκος ;	τηλικόσδε, τηλικοῦ-		ήλικος, διπηλίκος
ποδαρός ;	τος		δποδαρός
ποῦ ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτοῦ, ἔκει-	ποὺ	οῦ, δπου, ἔνθα
ποὶ ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτόσε, ἔκεισε	ποὶ	οἰ, δποι, ἔνθα
πόθεν ;	ἐνθένδε, ἐντεῦθεν, αὐτόθεν, ἔκειθεν,	ποθὲν	δθεν, διπόθεν, ἔνθεν
πότε ;	τότε	ποτὲ	δτε, δπότε
πηνίκα ;	τηνικάδε, τηνικαῦτα	—	ήνίκα, διπηνίκα
πῇ ;	τῇδε, ταύτῃ	πῇ	ῇ, δπερ, δπῃ
πᾶς ;	ῶδε, οὕτω(ς)	πώς	ῶς, δστερ, δπως

A. Τζαριζάνου, Γραμματικὴ ἀρχ. Ἑλλ. γλώσσης, ἔκδ. 7η, 1937

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 178. *Τὰ ἀριθμητικά*, ἦτοι αἱ λέξεις αἱ δποῖαι δηλοῦν ὁρισμένον πλῆθος ἢ μέτρον, εἶναι ὅνδματα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπιφρήματα.

§ 179. α' *Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα*. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα λέγονται

1) *ἀπόλυτα*, ὅταν δηλοῦν ἀπλῶς ὁρισμένον πλῆθος ὅντων τινῶν· *εἰς στρατιώτης*, *δέκα* ἡμέραι.

2) *τακτικά*, ὅταν δηλοῦν τὴν τάξιν, ἦτοι τὴν θέσιν τὴν δποίαν κατέχει τι ἐντὸς σειρᾶς τινος ὁμοιειδῶν ὅντων· *ἡ δεκάτη* ἡμέρα τοῦ μηνός. *τὸ πέμπτον* ἔτος *τοῦ* πολέμου.

Τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῇ μέχρι μὲν τοῦ 19 ἢ κατάληξις *-τος*, ἀπὸ δὲ τοῦ 20 καὶ ἄνω ἢ κατάληξις *-στος*: (*τρία*) *τρί-τος*, (*δέκα*), *δέκα-τος*, (*εἴκοσι*) *εἰκο-στός*, (*τριάκοντα*) *τρια-κο-στός*, (*χίλιοι*) *χιλιο-στός*. (*Ίδε § 122, καλός*).

3) *πολλαπλασιαστικά*, ὅταν δηλοῦν ἐκ πόσων ἀπλῶν μερῶν σύγκειται τι· ἄλλα *τριπλοῦν*.

Καὶ τῶν πολλαπλασιαστικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῇ ἢ κατάληξις *-πλοῦς*: (*τρί-α*) *τρι-πλοῦς*, (*ἐπτά*) *ἐπτα-πλοῦς*. (*Ίδε § 127, Σημ.*).

4) *ἀναλογικά*, ὅταν δηλοῦν, ποίᾳ ἢ ἀναλογίᾳ ποσοῦ τινος πρὸς ἄλλο ποσὸν ὁμοιειδές, ἦτοι ποσάκις ποσόν τι εἶναι μεγαλύτερον ἄλλου ὁμοιειδοῦς ποσοῦ· ὁ τῶν Περσῶν στρατὸς ἢν *δεκαπλάσιος* τοῦ τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ τῶν ἀναλογικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθῇ εἰς αὐτὸ ἢ κατάληξις *-πλάσιος*: (*τρία*) *τρι-πλάσιος*, (*δέκα*) *δεκα-πλάσιος*. (*Ίδε § 122, δίκαιος*).

5) *χρονικά*, ὅταν δηλοῦν χρόνον, ἦτοι τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν δποίαν συμβαίνει τι, ἀφοῦ τοῦτο ἥρχισε προηγόν-

μένην τινὰ ἡμέραν· ἐναταῖος ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας (==τὴν ἐνάτην ἡμέραν, ἀφότου ἔξεκίνησε).

Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν τακτικῶν. ἀφοῦ εἰς αὐτὸν προστεθῇ ἡ κατάληξις -*αῖος*· (τρίτος) *τριτ-αῖος*, (τέταρτος) *τεταρτ-αῖος* (πυρετός)· (Ίδε § 122, δίκαιος).

§ 180. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὰ ἀπὸ τοῦ **πέντε** μέχρι τοῦ **ἐνατὸν** εἶναι ἄκλιτα· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ **διακόσιοι**, (διακόσιαι, διακόσια)καὶ ἄνω εἰναιτρικατάληκτα δευτερόκλιτα (§ 122, δίκαιος).

Τὰ τέσσαρα πρώτα ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἔξῆς·

δν. εἰς μία ἐν δύο τρεῖς, τρία τέτταρες, τέτταρα γεν. ἐνὸς μιᾶς ἐνὸς δυοῖν τριῶν τεττάρων δοτ. ἐνὶ μιᾷ ἐνὶ δυοῖν τρισὶ τέτταροι αἰτ. ἐνα μίαν ἐν δύο τρεῖς, τρία τέτταρας, τέτταρα

Σημ. α' Τὸ δύο λαμβάνεται καὶ ὡς ἄκλιτον, ίδιᾳ μετὰ τοῦ ἄρθρου. π. χ. τῶν δύο μερῶν, τοῖς δύο μέρεσι.

Σημ. β' Ἀριθμοὺς συνθέτους, οἷοι οἱ ἀριθμοὶ 18, 19—28, 29 κλπ. τοὺς ἔξεφερον οἱ ἀρχαῖοι συνήθως δι' ἀφαιρέσεως ὡς ἔξῆς· **δυοῖν δέοντα εἴκοσι** (=18), **ἐνὸς δέοντα εἴκοσι** (=19), **δυοῖν δέοντα τριάκοντα** (=28), κλπ. (πρβλ. εἴκοσι παρὰ δύο, σαράντα παρὰ ἑνα κ.τ.τ.).

Τοὺς δὲ ἄλλους συνθέτους ἀριθμοὺς ἐν γένει τοὺς ἔξεφερον οἱ ἀρχαῖοι κατὰ τρεῖς τρόπους, ἥτοι ἡ προέτασσον τὸν ἐκάστοτε μικρότερον τοῦ μεγαλυτέρου, δόπτε κανονικῶς ἔθετον μεταξὺ αὐτῶν τὸν σύνδεσμον καὶ, ἥ προέτασσον τὸν ἐκάστοτε μεγαλύτερον τοῦ μικροτέρου μετὰ τοῦ καὶ μεταξὺ αὐτῶν, ἥ ἀνευ τοῦ καὶ δύως νῦν πέντε καὶ τριάκοντα καὶ διακόσιοι—διακόσιοι καὶ τριάκοντα καὶ πέντε—**διακόσιοι τριάκοντα πέντε**.

Ομοίως ἐπὶ τῶν τακτικῶν πέμπτοις καὶ τριακοστός—τριακοστός καὶ πέμπτος—(τριακοστός πέμπτος).

Σημ. γ' Τοὺς κλασματικοὺς ἀριθμοὺς οἱ ἀρχαῖοι ἔξεφερον δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὅρους προσθέτοντες ὅμως εἰς τὸν ἑνα ἐξ αὐτῶν τὴν λέξιν **μέρος** ἥ **μοῖρα**· π.χ. τῶν ἐπιὰ μερῶν τὰ πέντε ἥ τῶν ἐπιὰ αἱ πέντε **μοῖραι** (= $\frac{5}{7}$).

Ἐὰν δὲ ὁ παρονομαστὴς ἥτο μόνον κατὰ μίαν μονάδα μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμητοῦ, παρελείπετο· τὰ πέντε **μέρη** (= $\frac{5}{6}$), τὰ ἐννέα **μέρη** (= $\frac{9}{10}$).

§ 181. **Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά.** Τὰ οὐσιαστικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουν ἀφηρημένην ἀριθμητικὴν ποσότητα. Ταῦτα πάντα εἶναι θηλυκοῦ γένους καὶ σχηματίζονται τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὸ θέμα τῶν

ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν προστεθῇ ἡ κατάληξις -άς, (γεν. -άδος); (δύο) δυ-άς, (τρία) τρι-άς, (δέκα) δεκ-άς, (έκατον) έκατοντ-άς.

Σημ. Τοῦ εἰς (μία, ἐν) τὸ οὐσιαστικὸν εἶναι ἡ μονάς, τοῦ τέτταρα—ἡ τετράς, τοῦ πέντε—ἡ πεντάς (=ή πεντάς), τοῦ εἴκοσι—ἡ είκας (=ή είκοσις, είκοσια), τοῦ τριάκοντα—ἡ τριακάς (=ή τριακοντάς, τριανταριά).

§ 182. γ' Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα. Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, μὲ τὰς δποίας δίδεται ὁρισμένη ἀπάντησις εἰς τὴν ἔρωτησιν ποσάκις. Καὶ τούτων τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν προστεθῇ ἡ κατάληξις -κις ἢ -άκις (ἐπτά) ἐπτά-κις, (δέκα) δεκά-κις—(ἔξ) ἔξ-άκις, (πέντε) πεντά-άκις.

Τῶν τριῶν πρώτων ἀριθμητικῶν (εἰς, δύο, τρεῖς) ἐπιρρήματα εἶναι τοῦ εἰς—ἄπαξ (=μία φορά), τοῦ δύο—δὶς (=δύο φοράς), τοῦ τρεῖς—τρὶς (=τρεῖς φοράς).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ

Ἐλληνικά σημεία Ἀριθμητικά Ψηφία	Ἄριθμοι τοῦ πόλυτον	Ἄριθμοι τοῦ πολυτελούτον	Ἄριθμοι τοῦ πολυτελούτον
α'	1 εἰς, μία, ἐν	πρῶτος, -η, -ον	ἄπαξ
β'	2 δύο	δεύτερος, -α, -ον	δὶς
γ'	3 τρεῖς, τρία	τρίτος, -η, -ον	τρὶς
δ'	4 τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράκις
ε'	5 πέντε	πέμπτος	πεντάκις
Ϛ'	6 ἔξ	ἕκτος	ἔξακις
ζ'	7 ἐπτά	ἕβδομος	ἐπτάκις
η'	8 ὀκτώ	ογδοος	ὀκτάκις
θ'	9 ἐννέα	ἐννατος	ἐνάκις
ι'	10 δέκα	δέκατος	δεκάκις
ια'	11 ἐνδέκα	ἐνδέκατος	ἐνδεκάκις
ιβ'	12 δωδέκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
ιγ'	13 τρεῖς (τρία) καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	τρισκαιδεκάκις
ιδ'	14 τέτταρες (-ρα) καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	τετρακαιδεκάκις
ιε'	15 πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος	πεντεκαιδεκάκις
ιϚ'	16 ἑκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	ἑκκαιδεκάκις
ιζ'	17 ἐπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	ἐπτακαιδεκάκις
ιη'	18 ὀκτωκαίδεκα	ογδοος καὶ δέκατος	ὀκτωκαιδεκάκις
ιθ'	19 ἐννεακαίδεκα	ἐννατος καὶ δέκατος	ἐννεακαιδεκάκις

κ'	20	είκοσι(ν)	είκοστὸς	είκοσάκις
λ'	30	τριάκοντα	τριακοστὸς	τριακοντάκις
μ'	40	τετταράκοντα	τετταρακοστὸς	τετταρακοντάκις
ν'	50	πεντήκοντα	πεντηκοστὸς	πεντηκοντάκις
ξ'	60	έξηκοντα	έξηκοστὸς	έξηκοντάκις
ο'	70	έβδομήκοντα	έβδομηκοστὸς	έβδομηκοντάκις
π'	80	όγδοηκοντα	όγδοηκοστὸς	όγδοηκοντάκις
Ϟ'	90	ένενήκοντα	ένενηκοστὸς	ένενηκοντάκις
ϙ'	100	έκατὸν	έκατοστὸς	έκαντοντάκις
σ'	200	διακόσιοι, -αι, -α	διακοσιοστὸς	διακοσιάκις
τ'	300	τρισκόσιοι, -αι, -α	τριακοσιοστὸς	τριακοσιάκις
υ'	400	τετρακόσιοι, -αι, -α	τετρακοσιοστὸς	τετρακοσιάκις
φ'	500	πεντακόσιοι, -αι, -α	πεντακοσιοστὸς	πεντακοσιάκις
χ'	600	έξακόσιοι, -αι, -α	έξακοσιοστὸς	έξακοσιάκις
ψ'	700	έπτακόσιοι, -αι, -α	έπτακοσιοστὸς	έπτακοσιάκις
ω'	800	όκτακόσιοι, -αι, -α	όκτακοσιοστὸς	όκτακοσιάκις
ϙ'	900	ένακόσιοι, -αι, -α	ένακοσιοστὸς	ένακοσιάκις
,α	1000	χιλιοι, -αι, -α	χιλιοστὸς	χιλιάκις
.β	2000	δισχιλιοι, -αι, -α	δισχιλοστὸς	δισχιλιάκις
,ι	10000	μύριοι, -αι, -α	μυριοστὸς	μυριάκις
,κ	20000	δισμύριοι, -αι, -α	δισμυριοστὸς	δισμυριάκις

Σημ. Τὸ σημεῖον σ', διὰ τοῦ ὅποίου οἱ ἀρχαῖοι παρίστανον τὸ 6, καλεῖται στίγμα, τὸ δὲ σημεῖον Κ', διὰ τοῦ ὅποίου παρίστανον τὸ 90, καλεῖται κόπλα, καὶ τὸ σημεῖον Θ', διὰ τοῦ ὅποίου παρίστανον τὸ 900, καλεῖται σαμπῆ.

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν ἀριθμῶν ἐν γένει οἱ ἀρχαῖοι ἔχρησιμοι ποίουν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαριθμοῦ μὲν μίαν κεραίαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ ἡ κάτω καὶ ἀριστερά. Διέρρουν δὲ πρὸς τοῦτο τὰ 24 στοιχεῖα τοῦ ἀλφαριθμοῦ εἰς τρεῖς διμάδας, α—θ, ι—π, ρ—ω, καὶ τῆς μὲν πρώτης διμάδος τὰ στοιχεῖα τὰ ἔχρησιμοποίουν πρῶτον πρὸς παράστασιν τῶν ἀπλῶν μονάδων ($\alpha=1$, $\beta=2$, $\gamma=3$, κλπ.), τῆς δὲ δευτέρας διμάδος πρὸς παράστασιν τῶν δεκάδων ($\iota=10$, $\kappa=20$, $\lambda=30$, κλπ.) καὶ τῆς τρίτης πρὸς παράστασιν τῶν ἑκατοντάδων ($\ϙ=100$, $\sigma=200$, $\tau=300$, κλπ.).

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν χιλιάδων ἔχρησιμοποίουν τὰ αὐτὰ στοιχεῖα ἀλλὰ μὲ τὴν κεραίαν πρὸς τὸ κάτω καὶ ἀριστερά: $\alpha=1000$, $\beta=2000$, $\gamma=3000$, κλπ., $\omega\alpha\kappa\alpha'=1821$, $\alpha\vartheta\iota\beta'=1912$, $\alpha\vartheta\lambda\zeta'=1937$.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΡΗΜΑΤΑ

Όρισμὸς καὶ παρεπόμενα τοῦ ὅγματος. Γενικά τινα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν.

§ 183. *Ρήματα* λέγονται αἱ λέξεις, αἱ διοῖαι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει τι ἢ εὑρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

§ 184. Πᾶν ὅγμα ἔχει πολλοὺς καὶ διαφόρους τύπους καὶ δι' αὐτῶν δηλοῦνται τὰ παρεπόμενα τοῦ ὅγματος, ἦτοι ἡ διάθεσις, ἡ συζυγία, ἡ φωνή, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ. (Πρβλ. § 45, 3. Σημ.).

§ 185. Διάθεσις ὅγματος λέγεται ἡ ὑπὸ αὐτοῦ σημαίνομένη κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου. Εἶναι δὲ αἱ διαθέσεις τῶν ὅγμάτων τέσσαρες, ἐνεργητικὴ, μέση, παθητικὴ καὶ οὐδετέρα.

1) *Ρήματα ἐνεργητικῆς διαθέσεως* ἢ *ἐνεργητικὰ* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ διοῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, ἢ δὲ ἐνέργειά του ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον· ὁ παῖς *ἐνδύεται* (=ἐνδύει τὸν ἑαυτόν του).

2) *Ρήματα μέσης διαθέσεως* ἢ *μέσα* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ διοῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, ἢ δὲ ἐνέργειά του ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον· ὁ παῖς *λούεται* ὑπὸ τῆς μητρός.

3) *Ρήματα παθητικῆς διαθέσεως* ἢ *παθητικὰ* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ διοῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει· ὁ παῖς *καθεύδει*.

§ 186. *Συζυγία* ὅγμάτων λέγεται τρόπος τῆς κλίσεως αὐτῶν. Εἶναι δὲ αἱ συζυγίαι τῶν ὅγμάτων δύο, ἦτοι ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω, (-ομαι) καὶ ἡ συζυγία τῶν εἰς -μι, (-μαι). λύσις, (λύ-ομαι)—δείκνυ-μι, (δείκνυ-μαι).

§ 187. *Φωνὴ* ὅγματος λέγεται ἐν σύνολον τῶν τύπων αὐτοῦ. Πᾶν δὲ ὅγμα ἔχει δύο φωνὰς ἢ δύο σύνολα τύπων, ἦτοι

1) *τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν*, ἦτοι ἐν σύνολον τύπων, τὸ

δποῖον ἀρχίζει μὲ τὴν κατάληξιν -ω ή -μι· (λύ-ω, λύ-εις, κλπ. δείκνυ-μι, δείκνυ-ς, κλπ.).

2) **τὴν μέσην φωνήν**, ἦτοι ἔτερον σύνολον τύπων, τὸ δποῖον ἀρχίζει μὲ τὴν κατάληξιν -ομαι ή -μαι· (λύ-ομαι, λύ-ῃ, λύ-εται κλπ. δείκνυ-μαι, δείκνυ-σαι κλπ.).

§ 188. **Ἐγκλισις** ὁρίσατος λέγεται ὁ τύπος αὐτοῦ, ὁ δποῖος δηλοὶ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ δμιλοῦντος. Εἶναι δὲ αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ὁρίσατος τῆς ἀρχαίας γλώσσης τέσσαρες, ἦτοι ἡ ὁρίστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ προστακτική καὶ ἡ εὐκτική.

1) **Οριστική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ὁρίσατος, ἡ δποία παριστᾶ τὴν πρᾶξιν ὡς βεβαίαν· προσέχομεν.

2) **Ὑποτακτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ὁρίσατος, ἡ δποία παριστᾶ τὴν πρᾶξιν ὡς ἐπιθυμητὴν ή προσδοκωμένην· προσέχωμεν (=ἄς προσέχωμεν)· ἐὰν ζητῆς καλῶς, ενδρόσεις.

3) **Προστακτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ὁρίσατος, ἡ δποία παριστᾶ τὴν πρᾶξιν ὡς ἀξίωσιν ή προσταγὴν τοῦ δμιλοῦντος· προσέχετε.

4) **Εὐκτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ὁρίσατος, ἡ δποία παριστᾶ τὴν πρᾶξιν ὡς εὐχὴν τοῦ δμιλοῦντος· ὑγιαίνοιτε (=εἴθε νὰ ὑγιαίνετε).

Σημ. 1. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ (δυνητικοῦ) μορίου ἀν κανονικῶς παριστᾶ τὴν πρᾶξιν ὡς δυνατήν· λέγοιτε ἀν (=θὰ ἐλέγατε, ἥμπορεῖτε νὰ λέγετε).

Σημ. 2. Ἡ σημασία ἐκάστης ἐγκλίσεως εἶναι οἵα ἀντερῷος ἐδηλώθη εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις. Τίνας δὲ σημασίας λαμβάνει ἐκάστη ἐγκλισις εἰς τὰς δευτερευούσας προτάσεις, διδάσκει τὸ Συντακτικόν.

§ 189. **Χρόνος** ὁρίσατος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ δποίου δηλοῦται, πότε γίνεται ἡ πρᾶξις.

Οἱ χρόνοι τοῦ ὁρίσατος τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἐπτά, οἱ ἕξης·

1) ὁ **ἐνεστώς**, ὁ δποῖος δηλοὶ ὅτι ἡ πρᾶξις γίνεται τώρα, ἦτοι καθ' ὃν χρόνον δμιλεῖ ὁ λέγων· ὁ μαθητὴς γράφει.

2) ὁ **παρατατικός**, ὁ δποῖος δηλοὶ ὅτι ἡ πρᾶξις **ἔγινετο** (διαρκῶς ή ἐπανειλημμένως) εἰς τὸ παρελθόν· ὁ μαθητὴς **ἔγραψε**.

3) ὁ **μέλλων** (ὁ ἀπλοῦς), ὁ δποῖος δηλοὶ ὅτι ἡ πρᾶξις **θὰ γίνεται** ή **θὰ γίνεται** εἰς τὸ μέλλον· ὁ μαθητὴς **γράψει** (=θὰ γράψῃ ή θὰ γράψῃ).

4) ὁ **ἀόριστος**, ὁ ὄποιος δηλοῖ ἀπλῶς ὅτι ἡ πρᾶξις **ἔγινε** εἰς τὸ παρελθόν· ὁ **παῖς** **ἔγραψε** τὴν ἐπιστολήν.

5) ὁ **παρακείμενος**, ὁ ὄποιος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **ἔχει γίνει**, ἢτοι εἶναι τετελεσμένη· ὁ **παῖς** **γέγραψε** τὴν ἐπιστολήν (=τὴν ἔχει γραμμένη).

6) ὁ **ύπερσυντέλικος**, ὁ ὄποιος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **εἶχε γίνει**, ἢτοι ἵτο τετελεσμένη κατά τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ παρελθόντος· ὁ **παῖς** **ἔγεγράφει** τὴν ἐπιστολήν (=τὴν εἶχε γραμμένη).

7) ὁ **τετελεσμένος μέλλων**, ὁ ὄποιος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **θὰ ἔχῃ γίνει**, ἢτοι θὰ εἶναι τετελεσμένη κατά τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ μέλλοντος· **γεγραφώς** **ἔσομαι** τὴν ἐπιστολήν (=θὰ ἔχω γράψει τὴν ἐπιστολήν). ἡ **ἐπιστολὴ γεγράψεται** (=θὰ ἔχῃ γραφῆ ἢ θὰ εἶναι γραμμένη).

Σημ. 1. Ἡ σημασία ἑκάστου χρόνου εἶναι οὖτα ἐδηλώθη ἀνωτέρῳ μόνον εἰς τὴν δριστικὴν ἔγκλισιν. Περὶ τῆς σημασίας δὲ τῶν χρόνων εἰς τὰς ἄλλας ἔγκλίσεις ἵδε τὸ Συντακτικόν.

Σημ. 2. Ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων (ἀπλοῦς καὶ τετελεσμένος) καὶ ὁ παρακείμενος λέγονται χρόνοι **ἀρχτικοί**, ὁ δὲ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ **ύπερσυντέλικος** λέγονται χρόνοι **παραγόμενοι** ἢ **ἴστορικοί** ἢ **παρωχημένοι**.

Ο παρακείμενος, ὁ **ύπερσυντέλικος** καὶ ὁ **τετελεσμένος** μέλλων λέγονται προσέτι χρόνοι **συντελικοί**.

§ 190. Πρόσωπον ὁήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὄποιον δηλοῦται, τίνος προσώπου εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἢτοι ἵνα τὸ ὑποκείμενον τοῦ ὁήματος εἶναι **πρώτου προσώπου** ἢ **δευτέρου** ἢ **τρίτου** λέγω (ἐγώ), λέγεις (σύ), λέγει (ἐκεῖνος). Ἐδὲ § 162.

§ 191. Αριθμὸς ὁήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὄποιον δηλοῦται, ἂν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ περιλαμβάνει ἓν ἢ πολλὰ πρόσωπα ἢ ζῷα ἢ πράγματα· **παῖς** (ἐγώ, εἰς), **παῖζομεν** (ήμεις, πολλοί), **παίζει** (δι παῖς, εἰς), **παίζουσιν** (οἵ παῖδες, πολλοί).

§ 192. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων ἔγκλίσεων τὸ ὁήμα **ἔχει** προσέτι δύο ὀνοματικὸς τύπους, ἢτοι τὸ **ἀπαρέμφατον** καὶ τὴν **μετοχήν**.

1) Τὸ **ἀπαρέμφατον** εἶναι ὁηματικὸν **οὐσιαστικὸν** δηλοῦν συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· λύειν, λύεσθαι—λῦσαι, λυθῆναι. Καλεῖται δὲ **ἀπαρέμφατον**, διότι εἰς πάντα χρόνον **ἔχει** μίαν μό-

νον κατάληξιν, καὶ μόνον του δέν (παρεμφαίνει, οὐτοι δέν) δηλοῖ ὀρισμένον πρόσωπον καὶ ἀριθμόν·

βούλομαι λέγειν=θέλω νὰ λέγω· βούλομεθα λέγειν=θέλομεν νὰ λέγωμεν· βούλονται λέγειν=θέλουν νὰ λέγουν.

2) Ἡ μετοχὴ εἶναι ὅμηματικὸν ἐπίθετον δηλοῦν συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· (ἰδέ § 145). Καλεῖται δὲ μετοχή, διότι μετέχει τῶν παρεπομένων καὶ τοῦ δονόματος καὶ τοῦ ὅμηματος.

§ 193. Πᾶσαι αἱ ἔγκλισεις καὶ οἱ χρόνοι τοῦ ὅμηματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ἔξαιρέσει ὀρισμένων τύπων αὐτῶν, σχηματίζονται μονολεκτικῶς.

Πρβλ. ὑγιαίνοιτε=εἴθε νὰ ὑγιαίνετε, λεγέτω=Ἄς λέγῃ, κόψω=θὰ κόψω ἢ θὰ κόπτω, κένοφα=ἔχω κόψει, ἐκεκόφειν=εἴχον κόψει—κοπήσομαι=θὰ κοπῶ, κένομαι=ἔχω κοπῆ, ἐκεκόμην=εἴχον κοπῆ, κλπ.

§ 194. Τοῦ ὅμηματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης

1) ὁ ἀπλοῦς μέλλων δὲν ἔχει δύο τύπους ὅπως εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, ἀλλὰ ἔνα μόνον τύπον, δι^ι αὐτοῦ δὲ δηλοῦται ἡ μέλλουσα πρᾶξις εἴτε ἀπλῶς ἐν συνόψει, εἴτε κατὰ διάρκειαν ἢ ἐπανάληψιν· γράψω=θὰ γράψω ἢ θὰ γράφω.

2) ὁ τετελεσμένος μέλλων

α') τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ἐν γένει σχηματίζεται περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ὅμηματος εἰμι· (λύω), λελυκὼς ἔσομαι (=θὰ ἔχω λύσει).

β') τῆς μέσης φωνῆς ἐν γένει σχηματίζεται καὶ μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετόχης τοῦ μέσου παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ὅμηματος εἰμι·

(λύομαι), λελύσομαι—καὶ—λελυμένος ἔσομαι (=θὰ ἔχω λυθῇ ἢ θὰ είμαι λυμένος).

β' Συστατικὰ μέρη τοῦ ρήματος, θέμα, χαρακτήρ.

§ 195. Εἰς τὸν ὅμηματικὸν τύπον κανονικῶς διακρίνομεν δύο θέματα, τὸ χρονικὸν θέμα καὶ τὸ ὅμηματικόν.

1) **Χρονικὸν θέμα** λέγεται ἔκεινο, ἐκ τοῦ ὅποιου σχηματίζονται οἱ τύποι ἐνὸς ὀρισμένου ἢ ὀρισμένων χρόνων τοῦ ὅμηματος. Κανονικῶς δὲ ἔχουν κοινὸν τὸ χρονικὸν θέμα ὃ ἐνεστῶς μετὰ τοῦ παρατατικοῦ, ὃ ἀπλοῦς μέλλων μετὰ τοῦ ἀορίστου καὶ ὃ παρα-

κείμενος μετὰ τοῦ ὑπερσυντελίκου (καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλη λοντος).

Πρβ. κόπτ-ω, ἔ-κοπτ-ον—κόψ-ω, ἔ-κοψ-α—κέκοψ-α, ἔ-κεκόψ-φ-ειν, (κεκοφ-ώς ἔσομαι) κλπ.

2) **Ρηματικὸν θέμα** λέγεται τὸ ἀρχικὸν θέμα τοῦ ὁντικοῦ, ἦτοι ἔκεινο τὸ δόποῖον εἶναι ἡ βάσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρονικῶν θεμάτων αὐτοῦ. Οὕτω τὸ ὁντικὸν θέμα τοῦ ὁντικοῦ εἶναι κοπ-, ἔξ αὐτοῦ δὲ ἔσχηματισθη τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα (κοψ-τ-), τὸ τοῦ μέλλοντος (κοψ=κοπ-σ-) καὶ τὸ τοῦ παρακειμένου (κε-κοφ-, ἐκ τοῦ κε-κοπ-), κλπ.

Σημ. Τὸ ὁντικὸν θέμα ἐνίστε μὲν εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ ἐνεστωτοῦ (λύ-ω, λέγ-ω, μέν-ω), συνήθως ὅμως εὐρίσκεται ἐκ τοῦ ἀορίστου β' (ώς τοῦ βάλλω, ὁντικὸν θ. βάλ-, ἀόρ. β' ἔ-βαλ-ον) καὶ συνηθέστερον ἐκ τινος ἐτυμολογικῶς συγγενοῦς πρὸς τὸ ὁντικα λέξεως (βλάπτω—βλάβη, τύπτω—τύπ-ος, ἔπιπτω—ἔπαφ-ή, ἀγγέλλω—ἄγγελ-ος, αἴρω—ἄρ-σις, κλπ.).

§ 196. Ο χαρακτήρας ἐνὸς χρονικοῦ θέματος λέγεται **χρονικὸς χαρακτήρος**, δ δὲ χαρακτήρα τοῦ ὁντικοῦ θέματος λέγεται **ὅντικος χαρακτήρος**.

§ 197. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὁντικοῦ θέματος αὐτῶν τὰ ὁντικα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** καὶ **συμφωνόληκτα** λύ-ω, χρό-ω—χράφ-ω, κόπτ-ω. (Ίδε § 77).

‘Υποδιαιροῦνται δὲ

1) τὰ μὲν φωνηεντόληκτα ὁντικα εἰς **ἀσυνταίρετα** (κωλύ-ω, βασιλεύ-ω, κρού-ω) καὶ εἰς **συνηρημένα** (τιμάω,-ῶ, φιλέω,-ῶ, πληρόω,-ῶ).

2) τὰ δὲ συμφωνόληκτα εἰς **ἀφωνόληκτα** (ἄγ-ω, βλέπ-ω, πείθ-ω) καὶ **ἐνρινόληκτα** ἢ **ὑγρόληκτα** (μέν-ω, ἀγγέλω, καθαίρω).

§ 198. Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων τύπων ἐνὸς ὁντικοῦ τὸ ὁντικὸν θέμα αὐτοῦ ὑφίσταται διαφόρους μετασχηματισμούς, ἄλλους μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἄλλους δὲ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, πρὸ τῶν ὁντικῶν καταλήξεων.

Πρβλ. ὁντικὸν θέμα **ταργ-**, ἔξ οὗ **τάσσ-ω** ἔ-τασσ-ον, **τάξ-ω**, **ἔ-ταξ-α**, **τέ-ταχ-α**, **ἔ-τε-τάχ-ειν**, **ταχ-θή-σομαι**, **ἔ τάχ θην**, **τέ-τακ-ται**, κλπ.

γ' ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

1. Αὔξησις

§ 199. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ὅημάτων εἰς τὴν ὁριστικὴν ἔχουν αὔξησιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὅποίου ἔκαστος αὐτῶν σχηματίζεται. Ἡ αὔξησις δηλοῦ τὸ παρελθόν⁽¹⁾, εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, συλλαβικὴ καὶ χρονική.

1) **Συλλαβικὴν** αὔξησιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ὅημάτων, τῶν ὅποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον. Εἶναι δὲ ἡ συλλαβικὴ αὔξησις ἐν εψιλούμενον προτασσόμενον πρὸ τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὅποίου σχηματίζεται ἔκαστος τῶν παραγομένων χρόνων.

πιστεύω—ἐ-πίστευ-ον, ἐ-πίστευσ-α, ἐ-πεπιστεύκ-ειν.

ἔπιτω—ἔρ-ριπτ-ον, ἔρ-ριψ-α, ἔρ-ρίψ-ειν (§ 41,1).

2) **Χρονικὴν** αὔξησιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ὅημάτων, τῶν ὅποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν. Εἶναι δὲ ἡ χρονικὴ αὔξησις ἔκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήνετος τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὅποίου σχηματίζεται ἔκαστος τῶν παραγομένων χρόνων (§ 38,2).

Κατὰ τὴν χρονικὴν αὔξησιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος τὸ α ἥ ε γίνεται η ἀγοράζω, ἥγόραζον—ἐλπίζω, ἥλπιζον.

τὸ ο γίνεται ω ὀδύρομαι, ὠδυρόμιην.

τὸ ι γίνεται ι ἵκετεύω, ἵκέτευον.

τὸ υ γίνεται υ ὑβρίζω, ὑβριζον.

τὸ αι ἥ ει γίνεται η· αἰσθάρομαι, ἥσθαρόμην,—εἰκάζω, ἥκαζον.

τὸ αυ ἥ ευ γίνεται ην· αὐξάνω, ἥξανον—εὐρίσκω, ἥρισκον.

τὸ οι γίνεται φ· οἰκτίω, φρτίζω.

Σημ. α' Τὸ ἀρκτικὸν ει γίνεται κατὰ τὴν αὔξησιν η προσέτι εἰς τὸν παρατατικὸν τοῦ ὅηματος εἰμι—ῆσα ἥ γειν καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον τοῦ οἰδα (θ. εἰδ-)—ῆσειν. Εἰς τὰ ἄλλα ὅηματα μένει εἴκω—εἴκον, εἴργω—εἴργον, εἴρω—εἴρον.

Τὸ ἀρκτικὸν α ἥ α, καίτοι είναι μακρόν, τρέπεται κατὰ τὴν αὔξησιν εἰς η ἥ η κατ' ἀναλογίαν ἀθλῶ—ῆθλον, ἀργῶ—ῆργον, ἄδω—ῆδον (ὅπως ἄγω—ῆγον, αἰτῶ—ῆτον).

Σημ. β' Υπερσυντέλικοι ὅημάτων, τῶν ὅποίων ὁ παρακείμενος ἔχει

(1) Τὸ ἐ δηλαδὴ τῆς συλλαβικῆς αὔξήσεως ἀρχῆθεν ἦτο ἐπίρρημα καὶ ἐσήμαινε τότε.

άναδιπλασιασμὸν ε, δὲν ἔχουν αὐξησιν· ἐστράτευκα—ἐστρατεύκειν, ἐξή-
τηκα—ἐξητήκειν.

2. Ἀναδιπλασιασμὸς

§ 200. Οἱ συντελικοὶ χρόνοι (ἥτοι ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερ-
συντελικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων) ἔχουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
θέματος ἀναδιπλασιασμὸν εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις (καὶ εἰς τὸ
ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν).

‘Ο ἀναδιπλασιασμὸς δηλοῖ τὸ τετελεσμένον τῆς πράξεως,
εἶναι δὲ δύο εἰδῶν’.

1) **ἐπανάληψις** τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μετὰ
ἔνδος ε κατόπιν αὐτοῦ. Τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουν τὰ
θέματα, τὰ δποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον πλὴν τοῦ **ρ**,
ἥ ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν δποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἀφωνον καὶ
τὸ δεύτερον ἔνοινον ἥ ὑγρόν.

παιδεύ-ω	—πε-παίδευ-κα,	ἐ-πε-παιδεύ-κειν
θύ-ω	—τέ-θυ-κα,	ἐ-τε-θύκειν
	—(θέ-θυ-κα)	(ἐ-θε-θύ-κειν)
φυτεύω	—πε-φυτευ-κα,	ἐ-πε-φυτεύ-κειν
	—(φε-φυτευ-κα)	(ἐ-φε-φυτεύ-κειν)
χορεύω	—κε-χορευ-κα,	ἐ-κε-χορεύ-κειν
	—(κε-χόρευ-κα)	(ἐ-κε-χόρεύ-κειν) (§ 39,6)
κάμνω [¶] (θ. κμη-)	—κέ-κμη-κα	
πνέω (θ. πνευ-)	—πέ-πνευ-κα	
δρᾶ (δρά-ω)	—δέ-δρα-κα	
γράφ-ομαι	—γέ-γραμ-μαι,	ἐ-γε-γράμ-μην, γε-γράψ-ομαι

2) **δ, τι καὶ ἥ αὔξησις.**

Λαμβάνουν δὲ

α') συλλαβικὴν αὔξησιν δις ἀναδιπλασιασμὸν τὰ δίματα, τῶν
δποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον διπλοῦν ἥ ἀπὸ **ρ** ἥ ἀπὸ
δύο σύμφωνα, χωρὶς διμας νὰ εἶναι τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἀφωνον
καὶ τὸ δεύτερον ἔνοινον ἥ ὑγρόν, ἥ δσων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ
τρία σύμφωνα·

ξήτω	—ἐ-ξήτη-κα	(ὅπως ἐ-ξήτησα)
δίπτω	—ἐδρ-οιφα	(ὅπως ἐδρ-οιφα)
σπείρω (θ. σπερ-, σπαρ-)	—ἐ-σπαρ-κα	(ὅπως ἐ-σπειρα)

φθείρ-ω (θ. φθερ-, φθαρ-) — ἔ-φθαρ-κα (ὅπως ἔ-φθειρα)
στρατεύ-ω — ἐ-στράτευ-κα (ὅπως ἐ-στράτευσα).

β') χρονικὴν αὔξησιν ὡς ἀναδιπλασιασμὸν τὰ δῆματα, τῶν δποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν·

ἀδικῶ	— ἥδίκη-κα	(ὅπως ἥδίκησα)
ἐρημῶ	— ἥρημω-κα	(ὅπως ἥρημωσα)
δμολογῶ	— ὁμολόγη-κα	(ὅπως ὁμολόγησα)
αἰτῶ	— ἥτη-κα	(ὅπως ἥτησα)
οἰκῶ	— ὄφη-κα	(ὅπως ὄφησα)

§ 201. β' Αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμὸς τῶν συνθέτων.

1) **Tὰ μετὰ προθέσεων** σύνθετα (ἢ παρασύνθετα¹⁾) δῆματα ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετὰ τὴν πρόθεσιν·

εἰσ-πέμπω	εἰσ-έ-πεμπον,	εἰσ-πέ-πομφα
συν-οικῶ	συν-ώκουν,	συν-ώκηκα
(παράνομος)		
παρα-νομῶ	παρ-ε-νόμονυ,	παρα-νε-νόμηκα
(ἔγκλωμιον)		
ἐγ-κωμιάζω	ἐγ-ε-κωμίαζον,	ἐγ-κε-κωμίακα
(ἐν χειρὶ τίθημι)		
ἐγ-χειρίζω	ἐγ-ε-χείριζον	ἐγ-κε-χείρικα (§ 39,6)

2) **Tὰ παρασύνθετα** δῆματα, τὰ ἔχοντα πρῶτον συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς προθέσεως, ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὴν ἀρχήν, ὡς ἐὰν ἦσαν ἀπλᾶ δῆματα·

(ἄ-δικος)	ἀδικῶ	— ἥδίκουν,	ἥδίκηκα
(δυσ-τυχῆς)	δυστυχῶ	— ἕδυστυχουν,	δεδυστυχῆκα
(μυθο-λόγος)	μυθολογῶ	— ἔμυθολόγουν,	μεμυθολόγηκα
(οἰκο-δόμος)	οἰκοδομῶ	— ὄφοδόμουν	ὄφοδόμηκα

Σημ. Τὰ παρασύνθετα δῆματα, εἰς τὰ δποῖα πρῶτον συνθετικὸν εἶναι τὸ ἐπίρρημα εῦ, συνήθως δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὐδὲ ἀναδιπλασιασμόν·

(¹) Τί λέγονται **παρασύνθετοι** λέξεις, ίδε κατωτέρω, εἰς τὸ τέλος τοῦ περὶ συνθέσεως κεφαλαίου.

εὐδοκιμῶ	εὐδοκίμουν,	εὐδοκίμησα,	εὐδοκίμηκα
εὐεργετῶ	εὐεργέτουν,	εὐεργέτησα,	εὐεργέτηκα
εὐτύχω	εὐτύχουν,	εὐτύχησα,	εὐτύχηκα
εὐωχοῦμαι	εὐωχούμην	εὐωχήθηρ	

202. Ἀνωμαλίαι αὐξήσεως.

1) Τὰ δῆματα **βούλομαι**, **δύναμαι** καὶ **μέλλω** ἔχουν αὔξησιν κανονικῶς ἐ καὶ ἀνωμάλως ἡ (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ὁ. **ἔθέλω**—ἡθελον).

ἔβουλόμην καὶ ἥβουλόμην—ἔβουλήθην καὶ ἥβουλήθην
ἔδυνάμην καὶ ἥδυνάμην —ἔδυνήθην καὶ ἥδυνήθην
ἔμελλον καὶ ἥμελλον

2) Τὰ δῆματα (**κατ**)άγνυμι, **ἀνοῦμαι** καὶ **ἀθῶ**, ἐνῷ τὸ θέμα των ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν, ἔχουν συλλαβικὴν αὔξησιν ἐ· **κατ-έ-αξα**, **ἐ-ωνούμην**, **ἐ-ώθουν**.

3) Τὰ δῆματα **ἔθιξω**, **ἔλιττω**, **ἔλκω**, **ἔπομαι**, (**περι**)έπω,
ἔργάζομαι, **ἔρπω**, **ἔστιῶ**, **ἔχω** καὶ **ἔω** κατὰ τὴν αὔξησιν τρέπουν τὸ ἀρκτικὸν ε ὅχι εἰς η ἀλλὰ εἰς ει· **εἴθιζον**, **εἴλιττον**, **εἴλκον**, **εἴπόμην**, **περιεῖπον**, **εἴργαζόμην**, **εἴρον**, **εἴστιων**, **εἴχον**, **εἴων**.

Σημ. Τοῦ ἔργάζομαι ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος σχηματίζεται καὶ μὲ κανονικὴν αὔξησιν ἥργαζόμην, ἥργασάμην.

4) Τὸ δῆμα **ἄν-οίγω** εἰς πάντας τοὺς παραγομένους χρόνους, τὸ ὁ. **δρῶ** εἰς τὸν παρατατικόν, καὶ τὸ ὁ. **ἀλίσκομαι** εἰς τὸν ἀόριστον ἔχουν καὶ συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὔξησιν διμοῦ· **ἄν-έφ-**
γον, **ἄν-έψξα**, **έώρων**, **έᾶ’ λων**.

5) Τὸ δῆμα **εἰօρταζω** κατὰ τὴν αὔξησιν ἔκτείνει ὅχι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν ἐ ἀλλὰ τὸ κατόπιν αὐτοῦ ο· **έώρταζον**, **έώρτασα**.

Σημ. Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἀνωμαλίαι τῆς αὐξήσεως εἰναι φαινομενικαὶ καὶ ὁφείλονται εἰς διαφόρους φθογγικὰς παθήσεις· π.χ. τὸ δῆμα **ἔργάζομαι** ἀρχῆθεν ἦτο **費ργάζομαι** καὶ τὸ δῆμα **ἔχω** ἀρχῆθεν ἦτο **σέχω**, ὁ παρατατικὸς δὲ αὐτῶν ἀρχῆθεν ἦτο κανονικῶς **ἐ-費ργαζόμην**, **ἐ-σέχων**, ἐκ τούτων δὲ κατόπιν προηλθον οἱ τύποι **ἔργαζόμην**, **ἔχον**, καὶ μετὰ συναίρεσιν τοῦ εε εἰς ει τέλος οἱ τύποι **είργαζόμην**, **είχον** (ἰδὲ § 40,4).

Ἐπίσης οἱ τύποι **έώρταζον**, **έώρτασα** προηλθον ἐκ παλαιοτέρων κανονικῶν τύπων **ἥρόταζον**, **ἥρότασα** δι' ἀντιμεταχωράρησεως (§ 38,3).

“Ομοίως δὲ ἐκ παλαιοτέρων τύπων **ἄν-ή费ργον** **ἢ-費ρών** (μὲ **ἰσχυροτέραν** συλλαβικὴν αὔξησιν ἡ) προηλθον οἱ τύποι **άν-έψ-** **γον**, **έώρων**, (μὲ δασείαν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ δασυνόμενον **δρῶ**). (§ 38,3).

6) Ἐκ τῶν συνθέτων ἢ παρασυνθέτων δημάτων

α') τὰ δῆματα **ἀμφι-έννυμι**, **ἔγγυος** (ἐκ τῆς λ. ἐγ-γύη), **ἐμπεδῶ** (ἐκ τῆς λ. ἐμ-πεδος), **ἐναντιοῦμαι** (ἐκ τῆς λ. ἐν-αντίος), **ἐπ-είγω**, **ἐπ-ίσταμαι** καὶ **καθ-έζομαι** ἔχουν τὴν αὐξήσιν δλως εἰς τὴν ἀρχήν, ὡσὰν νὰ ἥσαν ἀπλᾶ ἡμφιέννυν, ἡγγύων, ἡμπέδουν, ἡναντιούμην, ἥπειγον, ἥπιστάμην, ἐκαθεζόμην.

β') τὰ δῆματα **ἐκκλησιάζω** (ἐκ τῆς λ. ἐκ-κλησία), **καθ-εύδω**, **καθ-ημαι** καὶ **καθ-ίζω** διφοροῦνται, ἥτοι ἔχουν τὴν αὐξήσιν ἄλλοτε μὲν δλως εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς ἀπλᾶ, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν ἡκκλησίαζον καὶ **ἐξ-εκκλησιάζον**, **ἐκάθευδον** καὶ **καθ-ῆδον**, **ἐκαθήμην** καὶ **καθ-ήμην**, **ἐκάθιζον**, **ἐκάθισα** καὶ **καθ-ίσα**.

γ') τὰ δῆματα **ἀν-έχομαι**, **ἀμφι-σβητῶ** (ἀρχῆθεν ἀμφισβητῶ), **ἐν-οχλῶ** καὶ (**ἐπ**)**ανορθῶ** ἔχουν συγχρόνως δύο αὐξήσεις, ἥτοι καὶ δλως εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς ἀπλᾶ καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν ἥντιχόμην, ἥμφεσβήτουν, ἥν-ώχλουν, (**ἐπ**)**ην-ώρθουν**.

§ 203. Ἀνωμαλίαι ἀναδιπλασιασμοῦ.

1) Τὰ δ. **γιγνώσκω** καὶ **γνωρίζω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ β' εἰδους, ἀντιστρόφως δὲ τὰ δ. **κτῶμαι**, **μιμησκομαι** καὶ **πίπτω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ α' εἰδους, παρὰ τὸν κανόνα (§ 200). **ἔγγρωκα** (θ. γνω-), **ἔγρωκικα** (θ. γνωριδ-) — **κέντημαι** (θ. κτα-), **μέμνημαι** (θ. μνη-), **πέπτωκα** (θ. πιω-).

2) Τὰ δ. **ἔθιζω**, **ἔλιω**, **ἔργαζομαι**, **ἔστιῶ** καὶ **ἔῶ** καὶ τὸ δ. **(ἀν)οίγω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν ὅμοιον μὲ τὴν αὐξήσιν των εἰθικα, εἰλικη, εἰργασμαι, εἰστίακα, εἴσακα — (**ἀν**)**έωχα**, (**ἀν**)**έωγμαι**, (**ἀν**)**εφέξεται**. (§ 202, 3 καὶ 4).

3) Τὰ δ. **(κατ)άγνυμι**, **ἀλίσκομαι**, **δρῶ**, **ἀθοῦμαι** καὶ **ἀνοῦμαι** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν ε, ἀν καὶ ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆν **(κατ)έαγα**, **έσλωκα**, **έδρακα** (καὶ **έώρακα**), **ἔωσμαι**, **έώνημαι**.

4) Τὰ δ. **λαμβάνω**, **λαγχάνω**, **λέγω**, **(συλ)λέγω** καὶ **(δια)-λέγομαι** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν ει· **εἴληφα**, **εἴληχα**, **εἴρηκα** (θ. **Φερ-**, **Φερε-**), **(συν)είλοχα**, **(δι)είλεγμαι**.

Ομοίως **εἴωθα** (=συνηθίζω), **είμαρται** (=εἶναι πεποωμένον) τῶν ἀρχήστων κατ' ἐνεστῶτα δημάτων **ἔθω** (θ. **Φεθ-**, **Φηθ-**) καὶ **μείρομαι** (θ. **σμερ-**, **σμαρ-**).

Σημ. Καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἄλλαι μὲν διφείλονται εἰς φθογγικάς παθήσεις, ἄλλαι δὲ εἰς ὄντας ἀναλογίαν. (Πρόβλ. § 202,5, Σημ.).

§ 204. Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός. Εἰς μερικὰ ὄντας, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἐπαναλαμβάνονται οἱ δύο ἀρκτικοὶ φθόγγοι τοῦ θέματος καὶ συγχρόνως ἔκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀναδιπλασιασμὸς καλεῖται **ἀττικός**. (Πρόβλ. § 96).

ἀκούω	—(θ. ἀκο-)	ἀκ-ήκο-α
ἔλαυνω	—(θ. ἔλα-)	ἔλ-ήλα-κα
ἔλέγχομαι	—(θ. ἔλεγχ-)	ἔλ-ήλεγ-μαι (ἐκ τοῦ ἔλήλεγγ-μαι)
ἔσθιω	—(θ. ἔδε-, ἔδο-)	ἔδ-ήδο-κα
ἔρχομαι	—(θ. ἔλυθ-)	ἔλ-ήλυθ-α
ὄμνυμι	—(θ. ὄμοι-)	ὄμ-ώμο-κα
(ἀπ)όλλυμι	—(θ. ὀλε-)	(ἀπ)ολ-ώλε-κα
(ἀπ)όλλυμαι	—(θ. ὀλ-)	(ἀπ)όλ-ωλ-α
ὅρύττω	—(θ. ὅρυχ-)	ὅρ-ώρυχ-α
φέρω	—(θ. ἔνεκ-)	ἔν-ήροχ-α
ἔγειρομαι	—(θ. ἔγεο-)	ἔγ-ήγερ-μαι
»	—(θ. ἔγοο-)	ἔγο-ήγορ-α (μὲν ἐπανάληψιν ὅχι μόνον τῶν δύο ἀρκτικῶν φθόγγων ἔγ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ρ).

Σημ. α' Ἐκ τῶν ὄντων τούτων αὔξησιν (χρονικήν) εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον ἔχουν μόνον ὅσα ἀρχίζουν ἀπὸ α ἢ ο.

ἀκήκοα — ἡκηκόειν
διμώμοκα — ὀμωμόσκειν
Τὰ ἄλλα δὲν λαμβάνουν αὔξησιν εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον.
ἔλήλακα — ἔληλάκειν
ἔλήλυθα — ἔληλύθειν

Σημ. β' Ἀναδιπλωσις τοῦ ὄντη ματικοῦ θέματος συμβαίνει εἰς τινὰ ὄντας καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν δευτέρων χρόνων αὐτῶν ἢ παραγώγων λέξεων ἔξι αὐτῶν ἄγ-ω, ἥγ-αγ-ον (ἐκ τοῦ ἄγ-αγ-ον), φέρω (θ. ἔνεκ-)
ἥν-εγκ-ον (ἐκ τοῦ ἔν-ενεκ-ον, ἔν-ενεκ-ον § 38,3)—άγωγὴ (ἐκ τοῦ ἄγ-αγ-ῆ), ἐδωδῆ (ἐκ τοῦ ἐδ-εδ-ῆ). Ἰδέ § 38, 1 καὶ 2.

δ' ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΝ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ (=είμαι)

§ 205. Ἀρκετοὶ ὄντη ματικοὶ τύποι τοῦ ὄντη ματικοῦ τῆς ἀρχαίας γλώσσης σχηματίζονται περιφραστικῶς μὲ τὸ ὄντα **είμι** ὃς βοηθη-

τικόν. Προβλ. τῆς νέας γλώσσης ἔχω γράψει — εἶχα γράψει, εἴ-
μαι γραμμένος—ἡμουν γραμμένος).

§ 206. Τὸ δῆμα εἶμι εἶναι ἀνώμαλον, οἱ δὲ χρόνοι αὐτοῦ εἴ-
ναι ἐνεστ. εἶμι, παρατ. ἦν (=ἡμουν), μέλλ. ἔσομαι (=θὰ εἶμαι),
ἄρο. ἐγενόμην (=ὑπῆρξα), παρακ. γέγονα (=ἔχω ὑπάρξει), ὑπερσ.
ἐγεγόνειν (=εἶχα ὑπάρξει). Ἐκ τούτων δις βοηθητικοὶ πρὸς σχη-
ματισμὸν τῶν ὁμιάτων ἐν γένει λαμβάνονται δὲ ἐνεστώς, δὲ παρα-
τατικὸς καὶ δὲ μέλλων, οἱ διποῖοι κλίνονται δις ἔξης·

*Οριστική	*Υποτα- κτική	Εὐκτική	Προστακτική
Ἐνεστώς	Παρατατικός		
εἶμι	ἥ ή ἥν	δῶ	εἴην-
εἰ	ἥ-σθια	ἥς	εἴης
ἐσ-τὶ	ἥν	ἥ	εἴη
ἐσ-μὲν	ἥ-μεν	δῶ-μεν	εἴη-μεν ἢ εἴ-μεν
ἐσ-τὲ	ἥ-τε (ἥσ-τε)	ἥ-τε	εἴη-τε ἢ εἴ-τε
εἰσὶ	ἥσαν	δῶ-σι	εἴη-σαν ἢ εἴ-εν
ἐσ-τὸν	ἥσ-τον	ἥ-τον	εἴητον ἢ εἴ-τον
ἐσ-τὸν	ἥ-στην	ἥ-τον	εἰή-την ἢ εἴ-την

*Απαρέμφ. εἶναι. Μετοχὴ ὧν (ὄντος), οῦσα (οὖσης), ὃν (ὄντος)

Μέλλων Οριστ. ἔσομαι, ἔσῃ (ἢ ἔσει), ἔσται—ἔσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται
Εὐκτ. ἔσοιμην, ἔσοιο, ἔσοιτο — ἔσοιμεθα, ἔσοισθε, ἔσοιγτο

*Απαρ. ἔσεσθαι — Μετοχὴ ἔσόμενος, ἔσομένη, ἔσόμενον.

Σημ. Τὸ γένειον τῆς δριστικῆς τοῦ ἐνεστῶτος (εστὶ) τονίζεται
εἰς τὴν παραλήγουσαν (εστι),

1) ὅταν ἔχῃ τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει ἢ τοῦ ἐπιτρέπεται ἢ εἴ-
ναι δυνατόν· ἔστι θεός — ἔστι λαβεῖν.

2) ὅταν εὑρίσκεται κατόπιν τῶν λέξεων τοῦτ' (=τοῦτο), ἀλλ'
(=ἀλλά), εἰ, καί, οὐκ· τοῦτ' ἔστι. οὐκ ἔστι

3) ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως· ἔστι τις σοφός.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

I. Συζυγία τῶν εἰς -ω ρήματων

§ 207. Ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω ὁμιάτων περιλαμβάνει

1) ὁμιάτα **βαρύτονα**, ἢτοι ὁμιάτα λήγοντα εἰς -ω ἀτονον
(§ 18, 6)· λύω, πείθω.

2) ὁμιάτα **συνηρημένα** ἢ **περισπώμενα**, ἢτοι ὁμιάτα λή-
γοντα εἰς ω περισπώμενον· τιμῶ, φιλῶ (§ 18, 4).

§ 208. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ βαρυτόνος ρήματος

^ε <i>Οριστική</i>		^ε <i>Υποτακτική</i>	
<i>Χρόνοι αρχετικοί.</i>		<i>Χρόνοι παραγόμενοι</i>	
^ε <i>Εργατώς</i> <i>Παρατηκός</i>	λῦ-ω λύ-εις λύ-ει λύ-ομεν λύ-ετε λύ-ουσι	ἐ-λῦ-ον ἐ-λυ-ες ἐ-λυ-ε (ν) ἐ-λύ-ομεν ἐ-λύ-ετε ἐ-λυ-ον	(ΐνα) λύ ω λύ-ης λύ-η λύ-ωμεν λύ-ητε λύ-ωσι
<i>Mέλλων</i>	λῦ'-σω λύ σεις λύ-σει λύ σομεν λύ σετε λύ σουσι		
^ε <i>Αρχοντος α'</i>		ἐ-λῦ-σα ἐ-λυ-σας ἐ-λυ-σε(ν) ἐ-λύ-σαμεν ἐ-λύ-σατε ἐ-λυ-σαν	(ΐνα) λύ-σω λύ-σης λύ-ση λύ-σωμεν λύ-σητε λύ-σωσι
<i>Παρακείμενος</i> <i>Υπεροντικός</i>	λέ-λῦ-κα λέ-λυ-κας λέ λυ-κε(ν) λε-λύ-καμεν λε-λύ-κατε λε λύ-κασι	ἐ-λε-λῦ'-κειν ¹ ἐ-λε-λύ-κεις ἐ-λε-λύ-κει ἐ-λε-λύ-κεμεν ² ἐ-λε-λύ-κετε ἐ-λε-λύ-κεσαν	(ΐνα) λε-λύ-κω λε-λύ-κης λε-λύ-κη, κλπ. καὶ συνηθέστερον λελυκώς ὥ, ίς, ή, λελυκότες ὅμεν, ήτε, ὥσι
<i>Τεταλ. Μέλλων</i>	λελυκώς ἔσομαι, ἔσει, ἔσται λελυκότες ἔσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται		

1) Αρχαιότεροι τύποι προσέτι· ἐλελύ-κη, ἐλελύ-κης, ἐλελύ-κει (ν).

2) Μεταγενέστεροι τύποι προσέτι· ἐλελύ-κειμεν, ἐλελύ-κειτε, ἐλελύ-

κεισαν.

<i>Εὐκτική</i>	<i>Προστακτική</i>	<i>Απαρέμφατον Μετοχή</i>
(εἴθε) λύ-οιμι λύ-οις λύ-οι λύ οιμεν λύ-οιτε λύ-οιεν	— λῦ-ε λυ-έτω — λύ-ετε λυ-όντων ⁵ ἢ λυ-έτωσαν	λύ ειν λύ-ων (λύ-οντος) λύ-ουσα (λυ-ούσης) λῦ-ον (λύ-οντος)
(ὅτι) λύ-σοιμι ³ λύ-σοις λύ-σοι λύ-σοιμεν λύ-σοιτε λύ-σοιεν		λύ-σειν λύ-σων (λύσοντος) λύ-σουσα (λυσούσης) λῦ σον (λύσοντος)
(εἴθε) λύ-σαιμι λύ-σαις ἢ λύ-σειας ⁴ λύ-σαι ἢ λύ-σειε λύ-σαιμεν λύ-σαιτε λύ-σαιεν ἢ λύ-σειαν	— λῦ-σον λυ-σάτω — λύ-σατε λυ-σάντων ⁵ ἢ λυ-σάτωσαν	λῦ σαι λύ-σας (λύσαντος) λύ-σασα (λυσάσης) λῦ-σαν (λύσαντος)
(εἴθε) λε-λύ-κοιμι λε-λύ-κοις λε-λύ-κοι κλπ. καὶ συνηθ. λελυκώς εἴην, εἴης, εἴη λελυκότες εἴημεν ἢ εἴμεν εἴητε, εἴησαν ἢ εἴεν	— λελυκώς ἵσθι, — λελυκότες ἔστε, —	λελυ-κέναι λελυ-κώς (λελυ κότος) λελυ-κυῖα (λελυκυίας) λελυ-κός (λελυ κότος)
(ὅτι) λελυκώς ἔσοιμην, ἔσοιο, ἔσοιτο ³ λελυκότες ἔσοιμεθα, ἔσοισθε, ἔσοιντο		λελυκώς ἔσεσθαι λελυκώς ἔσόμενος λελυκότες ἔσόμενοι

3) Ἡ εὐκτική τοῦ μέλλοντος ἐν γένει οὐδέποτε λαμβάνεται ως εὐχετική.

4) Οἱ τύποι τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνέργη. ἀρ. α' οἱ λήγοντες εἰς -ειας, -ειε,
-ειαν λέγονται αἰολικοί καὶ είναι εὐχρηστότεροι τῶν ἄλλων.

5) Οἱ τύποι τοῦ γ' πληθ. τῆς προστακτικῆς οἱ λήγοντες εἰς -ντων
είναι εὐχρηστότεροι τῶν ληγόντων εἰς -τωσαν.

§ 209. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ βαρυτόνου δήματος μέσης φωνῆς

Χρόνιναι ἀικτίκοι:		Οριστικὴ	Υποτακτικὴ
Χρόνοι πτραγόμενοι		Χρόνοι πτραγόμενοι	
Ἐρεστὸς Παραπάνκος	λῦ' ομαι λύ-η (ἢ λύ-ει) ¹ λύ-εται λυ όμεθα λύ-εσθε λύ-ονται	ἐ-λῦ-όμην ἐ λύ-ου ἐ-λύ-ετο ἐ λυ-όμεθα ἐ-λύ-εσθε ἐ-λύ-οντο	(ἰνα) λύ-ωμαι λύ-η λύ-ηται λυ ώμεθα λύ-ησθε λύ-ωνται
Μέσος μέλλων	λῦ'-σομαι λύ-σῃ (ἢ λύ-σει) ¹ λύ-σεται λυ σόμεθα λύ-σεσθε λύ σονται		
Μέσος ἀδόξοτος α'		ἐ-λῦ-σάμην ἐ λύ σω ἐ-λύ σατο ἐ-λυ σάμεθα ἐ λύ-σασθε ἐ λύ σαντο	(ἰνα) λύ σωμαι λύ-σῃ λύ σηται λυ-σώμεθα λύ-σησθε λύ-σωνται
Παραχέμενος Ὑπερσυνέλλικος	λέ-λη-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ ται λε-λύ-μεθα λέ-λυ σθε λέ-λυ-νται	ἐ-λε-λῦ'-μην ἐ λέ-λυ-σο ἐ λέ λυ-το ἐ-λε-λύ μεθα ἐ-λέ-λυ-σθε ἐ-λέ-λυ-ντο	(ἰνα) λελυμένος ὅ λελυμένος ἦς λελυμένος ἦ λελυμένοι ὅμεν λελυμένοι ἦτε λελυμένοι ὕσι
Τετελ. Μέλλων	λε-λῦ'-σομαι ἢ λελυμένος ἔσομαι λε-λύ-σῃ » ἔσει λε λύ σεται » ἔσται λε-λυ-σόμεθα ἢ λελυμένοι ἔσόμεθα λε λύ σεσθε » ἔσεσθε λε-λύ-σονται » ἔσονται		

1. Ἀντὶ τῶν εἰς -η παλαιοτέρων τύπων τοῦ προσώπου τούτου συνηθέστεροι εἶναι οἱ εἰς -ει. Οὗτοι δὲ κανονικῶς ἐκφέρονται διὰ τοῦ -ει τὰ δεύτερα ἑνίκα τοῦ βούλομαι, οἶμαι καὶ ὅψομαι· (βούλει, οἴει, ὅψει).

μέσης διαθέσεως (§ 185, 2). Λύομαι=λύω τὸν ἑαυτόν μου

E ν κ τ ι κή

Προστακτική

*Απαρέμφατον
Μετοχή*

(εἴθε) λυ-οίμην	—	λύ-εσθαι
λύ-οιο	λύ-ου	
λύ-οιτο	λυ-έσθω	λυ-όμενος
λυ-οίμεθα	—	λυ-ομένη
λύ-οισθε	λύ-εσθε	λυ-όμενον
λύ οιντο	λυ-έσθων ² ή λυ-έσθωσαν	
(ὅτι) λυ-σοίμην		λύ-σεσθαι
λύ σοιο		
λύ-σοιτο		λυ-σόμενος
λυ-σοίμεθα		λυ-σομένη
λύ-σοισθε		λυ-σόμενον
λύ-σοιντο		
(εἴθε) λυ-σαίμην	—	λύ-σασθαι
λύ-σαιο	λύ-σαι	
λύ-σαιτο	λυ-σάσθω	λυ-σάμενος
λυ-σαίμεθα	—	λυ-σαμένη
λύ-σαισθε	λύ σασθε	λυ-σαμένη
λύ-σαιντο	λυ-σάσθων ² ή λυ-σάσθωσαν	λυ-σαμενον
(εἴθε) λελυμένος εἴην	—	λε-λύ-σθαι
λελυμένος εἴης	λέ-λυ-σο	
λελυμένος εἴη	λε-λύ-σθω	λε-λυ-μένος
λελυμένοι εἴημεν ή εἴμεν	—	λε-λυ-μένη
λελυμένοι εἴητε ή εἴτε	λέ-λυ-σθε	λε-λυ-μένην
λελυμένοι εἴησαν ή εἴεν	λε-λύ-σθων ² ή λε-λύ-σθωσαν	λε-λυ-μένον
λε-λυ-σοίμην ή λελυμένος ἐσοίμην		λε-λύ-σεσθαι ή
λε-λύ-σοιο » ἐσοιο		λελυμένος ἐσεσθαι
λε-λύ-σοιτο » ἐσοιτο		
λε-λυ-σοίμεθα ή λελυμένοι ἐσοίμεθα		λε-λυ-σόμενος, -η, -ον ή
λε-λύ-σοισθε » ἐσοισθε		λελυμένος ἐσόμενος, -η, -ον
λε λύ-σοιντο » ἐσοιντο		λελυμένοι ἐσόμενοι, -αι, -α

2. Οἱ εἰς -σθων τύποι εἶναι παλαιότεροι καὶ συνηθέστεροι.

§ 210. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ βαρυτόνου ρήματος μέσης φωνῆς

‘Οριστικὴ Χρόνοι ἀρχητικοί.		‘Υποτακτικὴ Χρόνοι παραγόμενοι
Ἐργοτος Παρατακός	λύ-ομαι λύ-ῃ (ἢ λύ-ει) λύ-εται κλπ.	ἐ-λῦ-όμην ἐ-λύ-ου ἐ-λύ-ετο κλπ.
ὅπως τῆς μέσης φωνῆς		
Παθητ. μέλλων α' Παθητ. μέλλων α'	λυ-θή-σομαι λυ-θή-σῃ (ἢ-σει) λυ-θή-σεται λυ-θη-σόμεθα λυ-θή-σεσθε λυ-θή-σονται	
Παρασκευενος Υπερσηνηλάκος		ἐ-λύ'-θην ἐ-λύ-θης ἐ-λύ-θη ἐ-λύ-θημεν ἐ-λύ-θητε ἐ-λύ-θησαν
Παρασκευενος Υπερσηνηλάκος	λέ-λυ-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται κλπ.	ἐ-λε-λύ'-μην ἐ-λέ-λυ-σο ἐ-λέ-λυ-το κλπ.
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		
Τετελ. μέλλων	λε-λύ'-σομαι λε-λύ-σῃ (ἢ-σει) λε-λύ-σεται κλπ.	
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		

1. Οἱ τύποι οὗτοι προηλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιοτέρων τύπων λυ-θή-ω, λυ-θή-ης, λυ-θή-ῃ κλπ.

παθητικῆς διαθέσεως (§ 185, 3). Λύομαι=λύομαι ὑπὸ ἄλλου

<i>Εὐκτικὴ</i>	<i>Προστακτικὴ</i>	<i>Απαρέμφατον Μετοχὴ</i>
(εἴθε) λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο κλπ.	λύ-ου λυ-έσθω κλπ.	λύ-εσθαι λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		
(ὅτι) λυ-θη-σοίμην λυ-θή-σοιο λυ-θή-σοιτο λυ-θη-σοίμεθα λυ-θή-σοισθε λυ-θή-σοιντο		λυ-θή-σεσθαι λυθη-σόμενος λυ-θη-σομένη λυθη-σόμενον
(εἴθε) λυ-θείην ² λυ-θείης λυ-θείη λυ-θείημεν ³ λυ-θεῖμεν λυ-θείητε $\tilde{\eta}$ λυ-θεῖτε λυ-θείησαν $\tilde{\eta}$ λυ-θεῖεν ³	λύ-θη-τι ⁴ λυ-θή-τω — λύ-θη-τε λυ-θέ-ντων $\tilde{\eta}$ λυ-θή-τωσαν	λυ-θηναι λυ-θείς ⁵ (λυ-θέντος) λυ-θεῖσα (λυ-θείσης) λυ-θὲν (λυ-θέντος)
(εἴθε) λελυμένος εἴην εἴης εἴη κλπ.	— λέ-λυ-σο λε-λύ-σθω κλπ.	λε-λύ-σθαι λε-λυ-μένος, -η, -ον
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		
λε-λυ-σοίμην λε-λύ-σοιο λε-λύ-σοιτο κλπ.		λε-λύ-σεσθαι λε-λυ-σόμενος, -η, -ον κλπ.
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		

2. Ἐκ τῶν λυ-θε-ίη-ν, λυ-θε-ίη-ς κλπ.

3. Οἱ βραχύτεροι τύποι λυθεῖμεν, λυθεῖτε, λυθεῖεν εἰναι συνηθέστεροι τῶν μακροτέρων λυθείημεν, λυθείητε, λυθείησαν.

4. Ἐξ ἀρχικοῦ τύπου λύ-θη-θι. Ἰδε § 39, 6, Σημ.

5. Ἐξ ἀρχικῶν τύπων λυ-θέ-ντ-ις, λυ-θέ-ντ-ια, λυ-θέ-ντ. Ἰδε § 39, 12.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

§ 211. Τὰ δήματα μέσης καὶ παθητικῆς διαθέσεως, ἵτοι τὰ μέσα καὶ παθητικὰ δήματα, ἔχουν πάντας τὸν χρόνον κοινοὺς πλὴν τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου λύνομαι (=λύω τὸν ἑαυτόν μου ἢ λύομαι ὑπὸ ἄλλου), ἐλυνόμην, λέλυμαι, ἐλελύμην, λελύσομαι —ἄλλὰ—λύσομαι (=θὰ λύσω τὸν ἑαυτόν μου), λυθήσομαι (=θὰ λυθῶ ὑπὸ ἄλλου), ἐλυσάμην (=ἐλυσα τὸν ἑαυτόν μου), ἐλύθην (=ἐλύθην ὑπὸ ἄλλου).

§ 212. Αἱ καταλήξεις τοῦ μέλλοντος ἐν γένει (ἐνεργητικοῦ, μέσου, παθητικοῦ καὶ μονολεκτικοῦ τετελεσμένου) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστῶτος:

λύσ-ω (λύ-ω), λύσ-ομαι, λυθήσ-ομαι, λελύσ-ομαι (λύ-ομαι).

Ἄλλα

1) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου (ἀπλοῦ ἢ τετελεσμένου μονολεκτικοῦ) μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων **δ χρονικὸς χαρακτῆρας αὐτοῦ σ.**

(λύ-ω) λύ-σ ω, (λύ-ομαι) λύ-σ-ομαι, λελύ-σ-ομαι

2) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρῶτον **τὸ πρόσφυμα ψη** καὶ ἔπειτα δ χρονικὸς χαρακτῆρας πρὸ τῶν καταλήξεων (λύ-ομαι) λυ-θή-σ-ομαι.

§ 213. Χρονικὸν χαρακτῆρα σ ἐκτὸς τοῦ μέλλοντος ἔχει καὶ δ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀδριστος α'· ἐλυ-σ-α, ἐλυ-σ ἀμην.

§ 214. Ο ἐνεργητικὸς παρακείμενος πλείστων δημάτων σχηματίζεται εἰς -κα, δὲ ὑπερσυντέλικος αὐτῶν εἰς -κειν, ἵτοι δ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ δ ὑπερσυντέλικος τῶν φωνηντολήκτων, τῶν ὁδοντικολήκτων καὶ τῶν ἐνοινολήκτων ἢ ὑγρολήκτων δημάτων ἔχει **χρονικὸν χαρακτῆρα κ** (λύ-ω) λέλυ-κ-α, ἐλελύ-κ-ειν, (πείθω, θ. πειθ-) πέπει-κ-α, (φαίνω, θ. φαν-), πέφαγ-κ-α, (καθαίρω, θ. καθαρ-) κεκάθαρ-κ-α.

§ 215. Τὸ ο καὶ τὸ ε, ἀπὸ τὰ δοῖα ἀρχίζουν πᾶσαι σχεδὸν αἱ καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ καθὼς καὶ τοῦ μέλλοντος ἐνεργ. καὶ μέσου ἢ παθητικοῦ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις,

πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς, καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν λέγονται **θεματικὰ φωνήεντα** τῶν ἐγκλίσεων τούτων.

Σημ. Κανονικῶς τὸ μὲν θεματικὸν φωνῆεν **ο** ὑπάρχει πρὸ τοῦ **μ** ἢ τοῦ **ν** ἢ πρὸ φωνήεντος **λύ-ο-μεν**, **λύ-ο-νται**, **ἔλυ-ο-ν**, **λύ-ο-ιμεν** τὸ δὲ θεματικὸν φωνῆεν εὑπάρχει πρὸ τοῦ **σ** ἢ τοῦ **τ** **λύ-ε-σθε**, **λύ-ε-ται**.

Τύποι οἷοι λύουσι, λέγονται κ.τ.τ. προηλθόν ἐκ παλαιοτέρων τύπων λύονται, λέγονται, οἱ δοποῖοι πάλιν προηλθόν ἐξ ἀρχικῶν τύπων λύονται, λέγονται. (Ίδε § 39,5 καὶ § 38,2).

*Ομοίως τύποι οἷοι δὲ λύωσι προηλθόν ἐκ παλαιοτέρων λύωνται—λύωνται. (Ίδε § 39,5).

*Ομοίως τύποι οἷοι λελύκασι, γεγράφασι κ.τ.τ. προηλθόν ἐκ παλαιοτέρων τύπων λελύκανται—λελύκανται, γεγράφανται—γεγράφανται. (Ίδε § 39,5).

Τύποι δὲ οἷοι οἱ τοῦ β' ἔνικου τοῦ μέσου ἢ παθητικοῦ ἐνεστῶτος κλπ. λύη (=λύεσαι), λέγη (=λέγεσαι) κ.τ.τ. προηλθόν διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιοτέρων λύει, λέγει, οἱ δοποῖοι πάλιν προηλθόν ἐξ ἀρχικῶν τύπων λύεσαι, λέγεσαι. (Ίδε § 40,4). (Ίδε καὶ ὑποσημ. 1 τῆς σελ. 100).

*Ομοίως τύποι οἷοι ἐλύον, ἐλέγουν κλπ., ἐλύσω, ἐτάξω κλπ., προηλθόν διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιοτέρων τύπων ἐλύ-εο, ἐλέγ-εο κλπ., ἐλύ-σ-αο, ἐτάξ-αο, κλπ., οἱ δοποῖοι πάλιν προηλθόν ἐξ ἀρχικῶν τύπων ἐλύ-εσο, ἐλέγ-εσο κλπ., ἐλύ-σ-ασο, ἐτάξ-ασο κλπ., (Ίδε § 40,4).

*Ομοίως προηλθόν τύποι τῆς εὐκτικῆς οἷοι λύοι, παιδεύσαιο κ.τ.τ. ἐξ ἀρχικῶν τύπων λύ-οισο, παιδεύ-σαιο κλπ. (Ίδε § 40,4).

*Ομοίως προηλθόν τύποι τῆς προστακτικῆς λύον, παιδεύον κλπ. ἐκ παλαιοτέρων τύπων λύ-εο, παιδεύ-εο κλπ., οἱ δοποῖοι πάλιν προηλθόν ἐξ ἀρχικῶν τύπων λύ-εσο, παιδεύ-εσο κλπ. (Ίδε § 40,4).

Τοῦ δὲ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τύποι οἷοι λύειν, λέγειν κλπ., προηλθόν διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιοτέρων τύπων λύ-εν, λέγ-ε-εν, κλπ. ήτοι ἡ κατάληξις τοῦ ἐνεργ. ἀπαρεμφάτου -ειν προηλθεν ἐκ τῆς -εεν.

§ 216. *Η ὑποτακτικὴ πάντων τῶν χρόνων τῆς τε ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς ἔχει θεματικὰ φωνήεντα **ω** καὶ **η** (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ θεματικὰ φωνήεντα **ο** καὶ **ε** τῆς δριστικῆς) **λύ-ω-μεν** (λύ-ο-μεν), **λύ-η-σθε** (λύ-ε-σθε).

§ 217. *Ο ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀδριστος α' εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς καὶ δὲ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἰς τὴν δριστικὴν ἔχουν θεματικὸν φωνῆεν **α'** **ἐλύσ-α-μεν**, **ἐλύσ-α-ντο**, **λύσ-α-ιμεν**, **λύσ-α-σθε**, **λύσ-α-ιντο**—λελύκ-α-μεν.

§ 218. *Ο ἐνεργ. ὑπεροχντέλικος εἰς τὴν δριστικὴν εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἔχει θεματικὸν φωνῆεν **ει**, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν (καὶ τὸν δυϊκὸν) **ε'** **ἐλελύκ-ει-ν**, **ἐλελύκ-ε-μεν**, (**ἐλελύκ-ε-τον**, **ἐλελυκ-έ-την**).

§ 219. 1) Ό ένεργητικός παρακείμενος εἰς τὴν ὑποτακτικήν, τὴν εὐκτικήν καὶ τὴν προστακτικήν σπανίως σχηματίζεται μονολεκτικῶς (λελύκω, λελύκοιμι, λελυκέτω). συνηθέστερον δὲ σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ ὅγματος εἰμι· λελυκώς ὁ, λελυκώς εἴην, λελυκώς ἔστω.

2) Ό μέσος παρακείμενος εἰς μὲν τὴν ὑποτακτικήν καὶ τὴν εὐκτικήν σχηματίζεται πάντοτε περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς του καὶ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ ὅγματος εἰμὶ (λελυμένος ὁ, λελυμένος εἴην), εἰς δὲ τὴν προστακτικήν σχηματίζεται καὶ μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς· λέλυσσος ἡ λελυμένος ἵσθι.

§ 220. Εἰς πάντας τοὺς τύπους τοῦ μέσου καὶ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου τοὺς σχηματίζομένους μονολεκτικῶς δὲν ὑπάρχουν θεματικὰ φωνήνετα, αἱ δὲ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ· λέλυ-μαι, ἐλέλυ-ντο, λελύ-σθαι, λελυ-μένος.

§ 221. 1) Καὶ οἱ τύποι τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἐν γένει σχηματίζονται ἀνευ θεματικῶν φωνηέντων, ἀλλὰ πρὸς σχηματισμὸν αὐτῶν προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων τὸ πρόσφυμα **θη**, τὸ δποῖον πρὸ τοῦ (ἐγκλιτικοῦ) φωνήνετος ει καὶ πρὸ τοῦ ντ πάσχει συστολὴν καὶ γίνεται **θε-** ἐλύ-θη-ν, ἐλύ-θη-σαν—λν-θε-η-μεν, λν-θε-η-ντων. (Ίδε § 38,2 καὶ § 212,2),

2) Τὸ πρόσφυμα **θη** εἰς τὴν ὑποτακτικήν τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου συναιρεῖται μὲ τὰς καταλήξεις καὶ οὕτω προκύπτουν αἱ (φαινομενικαὶ) καταλήξεις **-θῶ**, **-θῆς**, **-θῆ**, κλπ (Ίδε § 210, ὑποσ.).

Σημ. Καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἡ κατάληξις **-θῆνται** προηλθε διὰ συναιρέσεως ἐκ τοῦ **-θηέται** (λν-θη-έναι) λν-θῆνται.

§ 222. Η εὐκτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήνετα εη ἡ ἀπλοῦν ει, τὰ δποῖα προστίθενται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων μετὰ τὸ θεματικὸν φωνῆν, (ὅπου τοιοῦτον φωνῆν ὑπάρχει). Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆν ει συναιρεῖται μετὰ τοῦ προηγουμένου φωνήνετος τοῦ θέματος λν-θε-η-μεν, λν-θε-η-μεν, λύ-ο-ι-μεν, λύσ-α-ι-μεν, λύσ-α-ι-ντο.

Ο ΔΥ·Ι·ΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 223. Τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁημάτων ἐν γένει ἴδιαίτεραι καταλήξεις ὑπάρχουν μόνον διὰ τὸ β' καὶ τὸ γ' πρόσωπον, εἶναι δὲ αἱ ἔξης.

I. Τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς

α') τῆς ὁριστικῆς εἰς τὸν ἀρκτικὸν χρόνους καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήνετος) -τον, -τον· λύ·ε·τον, λύ·ε·τον—λύσ·ε·τον, λύσ·ε·τον—λελύκ·α·τον, λελύκ·α·τον.

λύ·η·τον, λύ·η·τον, λύσ·η·τον, λύσ·η·τον—(λελύκ·η·τόν, λελύκ·η·τον).

β') τῆς ὁριστικῆς εἰς τὸν παραγομένους χρόνους καὶ τῆς εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἥ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήνετος) -τον, -την·

ἐλύ·ε·τον, ἐλυ·έ·την—ἐλύσ·α·τον, ἐλυσ·ά·την—ἐλελύκ·ε·τον, ἐλελυκ·έ·την.

λύ·οι·τον, λυ·οί·την—λύσ·οι·τον, λυσ·οί·την—λύσ·αι·τον, λυσ·αι·την—(λελύκ·οι·τον, λελυκ·οί·την).

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήνετος) -τον, -των·

λύ·ε·τον, λυ·ε·των—λύσ·α·τον, λυσ·ά·των—(λελύκ·ε·τον, λελυκ·έ·των).

II. Τῆς μέσης φωνῆς (ἐξαιρέσει τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου)

α') τῆς ὁριστικῆς εἰς τὸν ἀρκτικὸν χρόνους καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήνετος) -σθον, -σθον· λύ·ε·σθον, λύ·ε·σθον—λύσ·ε·σθον, λύσ·ε·σθον—λυθήσ·ε·σθον, λυθήσ·ε·σθον—λέλυ·σθον, λέλυ·σθον—λελύσ·ε·σθον, λελύσ·ε·σθον.

λύ·η·σθον, λύ·η·σθον—λύσ·η·σθον, λύσ·η·σθον.

β') τῆς ὁριστικῆς εἰς τὸν παραγομένους χρόνους καὶ τῆς εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἥ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήνετος) -σθον, -σθην·

ἐλύ·ε·σθον, ἐλυ·έ·σθην—ἐλύσ·α·σθον, ἐλυσ·ά·σθην—ἐλελυ·σθον, ἐλελυ·σθην.

λύ·οι·σθον, λυ·οί·σθην—λύσ·οι·σθον, λυσ·οί·σθην—λύσ·αι·σθον, λυσ·αι·σθην—λυθήσ·οι·σθον, λυθησ·οί·σθην.

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήνεντος) *-σθον, -σθων*.

λύ·ε·σθον, λυ·έ·σθων—λύσ·α·σθον, λυσ·ά·σθων—λέλυ·σθον, λελύ·σθων.

Σημ. Τοῦ δυϊκοῦ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἐν γένει καταλήξεις εἶναι αἱ τοῦ δυϊκοῦ τῶν ἀντιστοίχων ἔγκλισεων τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήνεντος) ἐλύθη·τον, ἐλυθή·την—λυθή·τον, λυθή·τον—λυθεί·τον ἢ λυθεῖ·τον, λυθειή·την ἢ λυθειή·την—λύθη·τον, λυθή·των.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

α' Ἐνεστῶς καὶ παρατατικός.

§ 224. Τῶν ἀφωνολήκτων ὁμηρίων ὅλιγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ θέματος ἀμεταβλήτου, ὡς ἄγ·ω, ἄδ·ω, ἀλείφ·ω, ἀμείβ·ω, ἄρ·χω, βλέπ·ω, γράφ·ω, διώκ·ω, ἔχ·ω, πείθ·ω, τρέπ·ω, φεύγ·ω, ψεύδ·ω, κλπ.

Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ἀφωνολήκτων ὁμηρίων σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ θέματος μετεσχηματισμένου, ἦτοι

1) **τὰ χειλικόληητα** ἀφωνόληκτα ὁμηρία πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνοντος εἰς τὸ ὁμηρικόν των θέματος τὸ πρόσφυμα **τ** καὶ οὕτω **λήγουν εἰς -πτω**: (θ. κοπ-) **κόπτω**, (θ. βλαβ-, βλάβ-τω) **βλάπτω**, (θ. κρυφ-, κρύφ-τω) **κρύπτω**. (Ἴδε § 39, 1).

2) **τὰ οὐρανικόληητα καὶ τὰ ὀδοντικόληητα** πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνοντος εἰς τὸ ὁμηρικόν των θέματος τὸ πρόσφυμα **յ** καὶ οὕτω **οὔτω**

α') τὰ οὐρανικόληκτα καὶ ἐκ τῶν ὀδοντικολήκτων τὰ ἔχοντα καρακτῆρα **φ** ἢ **τ** λήγουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα εἰς **-ττω** ἢ **-σσω**:

(θ. φυλακ-, φυλάκ-**յω**) **φυλάττω** ἢ **φυλάσσω**

(θ. ἀλλαγ-, ἀλλάγ-**յω**) **ἀλλάττω** ἢ **ἀλλάσσω**

(θ. ταραχ-, ταράχ-**յω**) **ταράττω** ἢ **ταράσσω**

(θ. ἀρμοτ-, ἀρμότ-**յω**) **ἀρμόττω** ἢ **ἀρμόσσω**

(θ. πυρετ-, πυρέτ-**յω**) **πυρέττω** ἢ **πυρέσσω** (§ 39, 12, γ').

β') τῶν ὁδοντικολήκτων τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα δ λήγουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα εἰς -ζω·

(θ. ἐλπίδ-, ἐλπίδ-ιω) ἐλπίζω

(θ. ὁδ-, ὁδ-ιω) ὁζω

(θ. παιδ-, παιδ-ιω) παιζω

Σημ. Ἐνεστῶτα εἰς -ζω σχηματίζουν καὶ τινα ὅγματα οὐρανικό-ληκτα σημαίνοντα συνήθως ἦχον·

(θ. οἰμωγ-, οἰμώγ-ιω) οἰμώζω

(θ. στεναγ-, στενάγ-ιω) στενάζω

(θ. ἀλαλαγ-, ἀλαλάγ-ιω) ἀλαλάζω

(θ. κραγ-, κράγ-ιω) κράζω

(θ. ὀλολυγ-, ὀλολύγ-ιω) ὀλολύζω.

β' Οι ἄλλοι χρόνοι

§ 225. α' Τῶν ὁδοντικολήκτων ὁγμάτων

1) δι μέλλων δ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σω καὶ δι μέσος εἰς -σομαι, δι ἀδριστος α' δ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σα καὶ δι μέσος εἰς -σάμην (ὅπως καὶ τῶν φωνηντολήκτων ὁγμάτων. Ἰδε § 212 κ. ἑ.)

(θ. πειθ-), πεί-σω (ἐκ τοῦ πειθ-σω), πεί-σομαι (ἐκ τοῦ πειθ-σομαι).

(θ. σπενδ-), σπεί-σω (ἐκ τοῦ σπένδ-σω), σπεί-σομαι (ἐκ τοῦ σπένδ-σομαι)

(θ. γυμναδ-), ἐγύμνα-σα (ἐκ τοῦ ἐγύμναδ-σα), ἐγυμνα-σάμην (ἐκ τοῦ ἐγυμναδ-σάμην).

Ἄλλα τὰ ὑπερδισύλλαβα ὁδοντικόληκτα εἰς -ιζω, δσα ἔχουν χαρακτῆρα δ, σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ εἰς -ιῶ, -ιοῦμαι (κατὰ τὰ εἰς -εω συνηρημένα ὅγματα).

(θ. κομιδ-), κομιῶ (κομιεῖς, κομιεῖ), κομιοῦμαι (κομιεῖ, κομιεῖται).

Σημ. Μέλλοντα ἀσιγμον συνηρημένον κατὰ τὰ εἰς -ωα συνηρημένα ὁγματα ἔχει καὶ τὸ ὅγμα βιβάζω· βιβῶ (βιβᾶς, βιβᾶ κλπ.).

2) δι ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -ηα καὶ δι ὑπερσυντέλικος εἰς -ηειν·

(θ. κομιδ-), κεκόμι-κα, ἐκεκομί-κειν. (Ἰδε § 214).

3) δι παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -σθήσομαι καὶ δι παθητικὸς ἀδριστος α' εἰς -σθην·

(θ. ψευδ-), ψευσθήσομαι (ἐκ τοῦ ψευδ-θήσομαι), ἐψεύσθην (ἐκ τοῦ ἐψεύδ-θην)

(θ. ἀριθμοτ-), ἡριμόσθην (ἐκ τοῦ ἡριμότ-θην). Ἰδὲ § 39,2.

4) δέ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -σματικός ληγμός λήγει εἰς -σματικός ληγμός λήγει εἰς -σμην*

(θ. πειθ-), πέπεισμαι (ἐκ τοῦ πέπειθ-μαι), ἐπεπείσμην (ἐκ τοῦ ἐπεπείθ-μην).

(θ. κομιδ-), κεκόμισμαι (ἐκ τοῦ κεκόμιδ-μαι), ἐκεκομίσμην (ἐκ τοῦ ἐκεκομίδ-μην).

§ 226. Τῶν οὐρανικολήητων δημάτων

1) δέ μέλλων δέ ενεργητικὸς λήγει εἰς -ξω καὶ δέ μέσος εἰς -ξομαι, δέ ἀδριστος α' δέ ενεργητικὸς λήγει εἰς -ξα καὶ δέ μέσος εἰς -ξάμην*

(θ. φυλάκ-), φυλάξω, ἐφύλαξα (ἐκ τοῦ φυλάκ-σω, ἐφύλακ-σα).

(θ. ταγ-), τάξουμαι, ἐταξάμην (ἐκ τοῦ τάγ-σουμαι, ἐταγ-σάμην). Ἰδὲ § 39,10.

2) δέ ενεργ. παρακείμενος λήγει εἰς -χα καὶ δέ ὑπερσυντέλικος εἰς -χειν, (ἥτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους δέ οὐρανικὸς χαρακτήρ τοῦ δηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἴναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ).
(θ. κηρουκ-), κεκήρυχα, ἐκεκηρύχειν

(θ. ταγ-), τέταγα, ἐτετάχειν.

3) δέ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -χθήσομαι καὶ δέ παθητικὸς ἀδριστος α' εἰς -χθην*

(θ. πλεκ-), πλεχθήσομαι, ἐπλέχθην

(θ. ἀγ-), ἀχθήσομαι, ἥχθην (ἐκ τοῦ πλεκ-θήσομαι, ἀγ-θήσομαι, κλπ. Ἰδὲ § 39,1).

4) δέ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -γματικός ληγμός λήγει εἰς -γμην*

(θ. πλεκ-), πέπλεγμαι, ἐπεπλέγμην (ἐκ τοῦ πέπλεκ-μαι, ἐπεπλέκ-μην).

(θ. ταραχ-), τετάραγμαι, ἐτεταράγμην (ἐκ τοῦ τετάραχ-μαι, ἐτεταράχ-μην. Ἰδὲ § 39,3).

227. Τῶν χειλικολήητων δημάτων

1) δέ μέλλων δέ ενεργητικὸς λήγει εἰς -ψω καὶ δέ μέσος εἰς -ψομαι, δέ ἀδριστος α' δέ ενεργητικὸς λήγει εἰς -ψα καὶ δέ μέσος εἰς -ψάμην*

(θ. κοπ-), *κόψω*, *ἔκοψα* (ἐκ τοῦ κόπ-σω, ἔκοπ-σα)
(θ. τρίβ-), *τρίψομαι*, *ἔτριψάμην* (ἐκ τοῦ τρίβ-σομαι, ἔτριβ-σάμην)
(θ. γραφ-), *γράψομαι*, *ἔγραψάμην* (ἐκ τοῦ γράφ-σομαι, ἔγραφ-σά-
μην. Ἰδε § 39, 11).

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς **-φα** καὶ ὁ ὑπερσυ-
τέλικος εἰς **-φειν**, (ῆτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ χειλικὸς χα-
ρακτὴρ τοῦ δηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπε-
ται εἰς δασύ·)

(θ. κοπ-), *κένοφα*, *ἔκενόφειν*

(θ. τρίβ-), *τέτριφα*, *ἔτετρίφειν*. (Προβλ § 226, 2).

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς **-φθήσομαι** καὶ ὁ πα-
θητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς **-φθην**.

(θ. πεμπ-), *πεμφθήσομαι*, *ἔπεμφθην* (ἐκ τοῦ πεμπ-θήσομαι,
ἔπεμπ-θην).

(θ. καλυβ-), *καλυφθήσομαι*, *ἔκαλυφθην* (ἐκ τοῦ καλυβ-θήσομαι,
ἔκαλυβ-θην. Ἰδε § 39, 1).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς **-μμαι** καὶ ὁ ὑπερσυντέ-
λικος εἰς **-μην**.

(θ. κοπ-), *κένομαι*, *ἔκενόμην* (ἐκ τοῦ κένοπ-μαι, κλπ.)

(θ. τρίβ-), *τέτριμμαι*, *ἔτετριμμην* (ἐκ τοῦ τέτριβ-μαι, κλπ.)

(θ. γραφ-), *γέγραμμαι*, *ἔγγεγράμμην* (ἐκ τοῦ γέγραφ-μαι κλπ.).

§ 228. Ἐκ τῶν ἀφωνολήκτων δημάτων

1) τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δηματικοῦ θέματος ε,
ἀντὶ τοῦ ε τούτου εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυ-
τέλικον ἔχουν **ο**.

κλέπτω (θ. κλεπτ-) — *κένλοφα*, *ἔκενλόφειν*

τρέπω (θ. τρεπ-) — *τέτροφα*, *ἔτετρόφειν*

φέρω (θ. ἐνεκ-) — *ἐνήνοχα*, *ἔνηνόχειν* (§ 204).

2) τὰ δήματα **στρέψω**, **τρέπω** καὶ **τρέφω** εἰς τὸν μέσον πα-
ρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ ε τοῦ δηματικοῦ θέμα-
τος ἔχουν **α** (βραχύ·)

(θ. στρεφ-), *ἔστραμμαι*, *ἔστράμμην*

(θ. τρεπ-), *τέτραμμαι*, *ἔτετράμμην*

(θ. θρεφ-), *τέθραμμαι*, *ἔτεθράμμην*.

§ 229. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

κλίσεως μέσου παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου
ἀφωνολήκτων ὁμάτων

¹ Οριστική	Προστακτική	² Απαρέμφατον Μετοχή
ἐψευσ-μαι	ἐψεύσ-μην	—
ἐψευ-σαι	ἐψευ-σο	ἐψευ-σο
ἐψευσ-ται	ἐψευσ-το	ἐψεύ-σθω
ἐψεύσ-μεθα	ἐψεύσ-μεθα	—
ἐψευ-σθε	ἐψευ-σθε	ἐψευ-σθε
ἐψευσμένοι εἰσὶ	ἐψευσμένοι ἦσαν	ἐψεύ-σθων
πέπραγ-μαι	ἐπεπράγ-μην	—
πέπραξαι	ἐπέπραξο	πέπραξο
πέπρακ-ται	ἐπέπρακ-το	πεπράχ-θω
πεπράγ-μεθα	ἐπεπράγ-μεθα	—
πέπραχ-θε	ἐπέπραχ-θε	πέπραχ-θε
πεπραγμένοι εἰσὶν	πεπραγμένοι ἦσαν	πεπράχ-θων
γέγραμ-μαι	ἐγεγράμ-μην	—
γέγραψαι	ἐγέγραψο	γέγραψο
γέγραπ-ται	ἐγέγραπ-το	γεγράφ-θω
γεγράμ-μεθα	ἐγεγράμ-μεθα	—
γέγραφ-θε	ἐγέγραφ-θε	γέγραφ-θε
γεγραμμένοι εἰσὶ	γεγραμμένοι Ἠσαν	γεγράφ-θων

Ίδε § 39 καὶ § 40, δ.

Σημ. Συμφωνολήκτων ὁμάτων ἐν γένει μονολεκτικοῦ τύπου τοῦ γηγενθυντικοῦ προσώπου τοῦ μέσου παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου εἰναι σπανιώτατοι, ώς τετάχαται (=τεταγμένοι εἰσὶ), γεγράφαται (=γεγραμμένοι εἰσὶ), ἐφθάραται (=ἐφθαρμένοι εἰσὶ), ἐιτέταχατο (=τεταγμένοι Ἠσαν)

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΤΩΝ ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

α' ²Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς

§ 230. Καὶ τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ὁμάτων πολὺ

δολίγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ὅηματικοῦ θέματος ἀμεταβλήτου, ὡς δέο-ω, μέν-ω, νέμ-ω, κλπ.

Τὰ πλεῖστα δὲ ἐνορινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὅηματα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ὅηματικοῦ θέματος μετεσχηματισμένου, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν προσετέθη τὸ πρόσφυμα. Οὕτω

1) τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα λ τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα ἔχει διπλασιασμένον τὸ λ·

(θ. βαλ-, βάλ-ιω) βάλλω

(θ. ἀγγελ-, ἀγγέλ-ιω) ἀγγέλλω. (Ίδε § 39, 12, α').

2) τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα ν ἢ ρ τὸ θέμα, τὸ ὄποιον ἀρχῆθεν ἔληγεν εἰς -αν, -αρ, -εν, -ερ, -ιν, -ιρ, -ύν, -ύρ, μετεσχηματίσθη εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ λήγει εἰς -αιν, -αιρ, -ειν, -ειρ, -ιν, -ιρ, -ύν, -ύρ.

(θ. ὑφαν-, ὑφάν-ιω) ὑφαίνω

(θ. καθαρ-, καθάρ-ιω) καθαίρω

(θ. κτεν-, κτέν-ιω) κτείνω

(θ. σπερ-, σπέρ-ιω) σπείρω

(θ. κρύν-, κρίν-ιω) κρύνω, (θ. οἰκτίρ-, οἰκτίρ-ιω) οἰκτίρρω

(θ. πλύν-, πλύν-ιω) πλύνω, (θ. σύρ-, σύρ-ιω) σύρρω.

Ίδε § 40, 1 καὶ § 39, 12, β'.

Σημ. Τὸ ὅημα δφείλω προηλθεν ἐκ παλαιοτέρου τύπου δφέλλω, δ ὄποιος πάλιν προηλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου δφέλνω. (Πρβλ. § 39, 13).

β' Οἱ ἄλλοι χρόνοι

§ 231. Τῶν ἐνορινόληκτων καὶ ὑγροληκτων ὅημάτων

1) δ ἐνεργητικὸς καὶ δ μέσος μέλλων σχηματίζεται ἀνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ (συνηρημένος) εἰς -ῶ, -οῦμαι, (ἥτοι κατὰ τὰ εἰς -έω συνηρημένα ὅηματα).*

νέμω (θ. νεμ-, νεμέω) νεμῶ, (νεμέομαι) νεμοῦμαι

μένω (θ. μεν-, μενέω) μενῶ

ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-, ἀγγελέω) ἀγγελῶ

καθαίρω (θ. καθαρ-, καθαρέω) καθαρῶ

κτείνω (θ. κτεν-, κτενέω) κτενῶ

Σημ. Ο συνηρημένος οὗτος μέλλων προηλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου νεμ-έσ-ω, ἀγγελ-έσ-ω κλπ. Ίδε § 40, 4.

2) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος ἀόριστος α' σχηματίζεται ἀνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ εἰς -α, -άμην, μὲν ἐκτεταμένον τὸ πρότον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δηματικοῦ θέματος βραχὺ φωνῆν, ἥτοι μὲν ἔκτασιν τοῦ ἄπειρου εἰς η (ἥ κατόπιν ε ἥ ε ἥ ρ εἰς ἄ), τοῦ ε εἰς ει, τοῦ ἕτεροῦ εἰς τῇ ἥ σ.

ὑφαίνω	(θ. ὑφάν)	— ὑφην-α	ὑφην-άμην
λεαίνω	(θ. λεᾶν-)	— ἐλεᾶν-α	(λεᾶναι)
μιαίνω	(θ. μιᾶν-)	— ἐμιάν-α	(μιᾶναι)
μαραίνω	(θ. μαρᾶν-)	— ἐμάραν α	(μαρᾶναι)
καθαίρω	(θ. καθάρ-)	— ἐκάθηρ-α	ἐκαθηρ-άμην
ἀγγέλλω	(θ. ἀγγελ)	— ἡγγειλ-α	ἡγγειλ-άμην
νέμω	(θ. νεμ·)	— ἐνειμ-α	ἐνειμ-άμην
μέρω	(θ. μεν-)	— ἐμειν-α	
κρίνω	(θ. κρῖν-)	— ἐκρῖν-α	(κρῖναι)
ἀμύνω	(θ. ἀμύν-)	— ἡμμῦν-α	(ἀμῦναι).

Σημ. α' Οἱ τύποι οὗτοι προηλθον ἐκ παλαιοτέρων ὑφαν-σα, ὑφαν-να—ἐκάθηρ-σα, ἐκάθαρροα—ἡγγειλ-σα, ἡγγειλα—ἐκρῖνα, κλπ. Ἰδε § 39, 13.

Σημ. β' Ἐχουν ἄπειρη εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον α' προσέτι τὰ δήματα αἴρω, ἀλλομαι, κερδαίνω καὶ κοιλαίνω, ἀν καὶ δὲν προηγεῖται πρὸ τοῦ α εἰς τὸ θέμα αὐτῶν (ἄρ-, ἀλ-, κερδαν- κοιλαν-) ε ἥ ε ἥ ρ ἥρα (ὑποτ. ἄρρω, εὔκτ. ἄρρωμι, προστ. ἄρρων, ἀπρρ. ἄρραι), ἡλάμην, (ὑποτ. ἄλλωμαι, εὔκτ. ἄλλαιμην, κλπ.), ἐκέρδανα (ἀπαρρ. κερδᾶναι), ἐκοιλάνα (κοιλᾶναι).

Εἰς τὴν δριστικὴν ἔχουν η ἀντὶ α οἱ ἀόριστοι ἥρα καὶ ἡλάμην ἐνεκα τῆς αὐξήσεως. (Ιδε § 199, 2, Σημ. α').

3) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται εἰς **κα** καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς **-κειν** (§ 214).

φαίνω	(θ. φαν-)	— πέφαγ-κα (§ 39, 7).
ἀγγέλλω	(θ. ἀγγελ-)	— ἡγγειλ-κα, ἡγγέλ-κειν

4) ὁ παθητικὸς μέλλων α' καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' σχηματίζονται κανονικῶς εἰς **-θήσομαι, -θην**.

μιαίνομαι	(θ. μιαν-)	— μιαρ-θήσομαι, ἐμιάν-θην
ἀγγέλλομαι	(θ. ἀγγελ-)	— ἀγγελ-θήσομαι, ἡγγέλ-θην

5) ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος

α') τῶν ὑγρολήκτων δημάτων σχηματίζεται κανονικῶς εἰς
-μαι, -μην.

ἀγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-) — ἡγγελ-μαι, ἡγγέλ-μην
αἴρομαι (θ. ἀρ-) — ἡρ-μαι, ἡρ-μην

β') τῶν ἐνοινολήκτων μὲν χαρακτῆρα ν σχηματίζεται ἄλλων
μὲν (κανονικῶς) εἰς -μαι, -μην, ἄλλων δὲ εἰς -σμαι, -σμην.
δξύνομαι (θ. δξυν-) — ὁξυμμαι, ὁξύμμην
φαίνομαι (θ. φαν) — πέφασμαι, ἐπεφάσμην (§ 39,9, Σημ.).

§ 232. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ἐνεργ. καὶ μέσου μέλλοντος καὶ μέσου παρακειμένου καὶ
ὑπερσυντελίκου ἐνοινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων δημάτων.

Οριστικὴ	Εὐκτική.	Απαρέμφατον Μετοχὴ
νεμ-ῶ	νεμ-οῖμι ἢ νεμ-οίην	νεμ-εῖν
νεμ-εῖς	νεμ-οῖς ἢ νεμ-οίης	
νεμ εῖ	νεμ-οῖ ἢ νεμ-οίη	
νεμ-οῦμεν	νεμ-οῖμεν	νεμ-ῶν (νεμ-οῦντος)
νεμ-εῖτε	νεμ-οῖτε	νεμ-οῦσα (νεμ-ούσης)
νεμ-οῦσι	νεμ οἶν	νεμ-οῦν (νεμ-οῦντος)
νεμ-οῦμαι	νεμ-οίμην	
νεμ-εῖ	νεμ-οῖο	νεμ-εῖσθαι
νεμ εῖται	νεμ-οῖτο	
νεμ ούμεθα	νεμ-οίμεθα	νεμ-ούμενος
νεμ-εῖσθε	νεμ-οῖσθε	νεμ-ουμένη
νεμ οῦνται	νεμ-οῖντο	νεμ-ούμενον

ἡγγελ μαι	ἡγγέλ μην	—	ἡγγέλ-θαι
ἡγγελ σαι	ἡγγελ-σο	ἡγγελ-θο	
ἡγγελ-ται	ἡγγελ-το	ἡγγέλ-θω	ἡγγελ-μένος
ἡγγέλ-μεθα	ἡγγέλ-μεθα	—	ἡγγελ-μένη
ἡγγελ-θε	ἡγγελ-θε	ἡγγελ-θε	ἡγγελ-μένον
ἡγγελμένοι εἰσὶ	ἡγγελμένοι ἥσαν	ἡγγέλ-θων	

ῳξυμ-μαι	ῳξύμι-μην	—	ῳξύν-θαι		
ῳξυν-σαι	ῳξυν-σο	ῳξυν-σο	ῳξυμ-μένος		
ῳξυν-ται	ῳξυν-το	ῳξύν θω	ῳξυμ-μένη		
ῳξύμι-μεθα	ῳξύμι-μεθα	—	ῳξυμ-μένον		
ῳξυν-θε	ῳξυν-θε	ῳξυν-θε	πεφάν-θαι		
ῳξυμμένοι εἰσὶ	ῳξυμμένοι ἦσαν	ῳξύν-θων	πεφάν-θε		
πέφασ-μαι	ἐπεφάσ-μην	—	πεφάν-θε		
πέφαν-σαι	ἐπέφαν-σο	πέφαν-σο	πεφάσ-μένος		
πέφαν-ται	ἐπέφαν-το	πεφάν-θω	πεφάσ-μένη		
πεφάσ-μεθα	ἐπεφάσ-μεθα	—	πεφάσ-μένον		
πέφαν-θε	ἐπέφαν θε	πέφαν-θε	πεφασμένοι εἰσὶ	πεφάσμενοι εἰσὶ	πεφάν-θων

(Ιδὲ § 39, 9).

§ 233. Τὰ ἐνοινόληκτα δήματα **κρίνω, κλίνω, πλύνω** καὶ **τείνω** τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' τοὺς σχηματίζουν ἐκ τοῦ ὁμοτικοῦ θέματος μετ' ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος **ν-**

(θ. κλιν-) κέ-κλι-κα, κέκλι-μαι, κλι-θήσομαι, ἐκλί-θην
 (θ. κριν-) κέ-κρι-κα, ἐκεκρί-κειν, κρι-θήσομαι, ἐκρί-θην
 (θ. πλυν-) πέ-πλυ-κα, ἐπεπλύ-κειν, πλυ-θήσομαι, ἐπλύ-θην
 (θ. τεν-, τα-) τέ-τα-κα, ἐτετά-κειν, τα-θήσομαι, ἐτά-θην

§ 234. Τὰ ἐνοινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα δήματα, τὰ ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον μὲν θεματικὸν φωνῆν **ε**, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον α', εἰς τὸν μέσον παθητικὸν καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' ἢ β' ἀντὶ τοῦ θεματικοῦ φωνήντος **ε** ἔχουν ἄ. (Προβλ. § 228,2).

σπείρω (θ. σπερ-) ἐ-σπαρ-κα, ἐσπάροκειν, ἐσπαρμαι, ἐσπάψμην,
 σπαρ-ήσομαι, ἐσπάρ-ην
στέλλω (θ. στελ-) ἐ-σταλ-κα, ἐστάλκειν, ἐσταλμαι, ἐστάλμην,
 σταλ-ήσομαι, ἐστάλ-ην
τείνω (θ. τεν-, τα-) τέ-τα-κα, ἐτετάκειν, τέταμαι, ἐτετάμην,
 τα-θήσομαι, ἐτά-θην

φθείρω (θ. φθεό-) ἔ-φθασ-κα, ἔφθάρκειν, ἔφθαρμαι, ἔφθάρμην,
φθαρ-ήσομαι, ἔφθάρ-ην.

ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 235. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος καὶ ὁ μέσος ἀόριστος πολλῶν δημάτων σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος **σ** καὶ μὲ θεματικὸν φωνῆν οὐχὶ τὸ **α** ἀλλὰ τὸ **ο** καὶ τὸ **ε**: ἔλαβ-ο-ν, ἔλαβ-ό-μην. (Ἴδε § 213 καὶ § 215).

Ο τοιοῦτος ἀόριστος λέγεται ἐνεργητικὸς ἀόριστος β' ἢ μέσος ἀόριστος β', καὶ εἰς μὲν τὴν δριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου παρατατικοῦ (ἔλαβ-ον, ἐλάμβαν-ον—ἔλαβ-όμην, ἐλαμβαν-όμην), εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστῶτος.

Π.χ. ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β' τοῦ ὅ. **βάλλω** καὶ ὁ μέσος ἀόριστος β' τοῦ ὅ. **γίγνομαι** κλίνονται ὡς ἔξης:

*Οριστικὴ	*Υποτακτικὴ	Εὐκυκὴ	Προστακτικὴ	*Ἀπαρέμφατον Μετοχὴ
ἔβαλ-ον	βάλ-ω	βάλ-οιμι	—	
ἔβαλ-ες	βάλ-ης	βάλ-οις	βάλ-ε	βαλ εῖν
ἔβαλ-ε	βάλ-η	βάλ-οι	βαλ-έτω	
ἔβάλ-ομεν	βάλ-ωμεν	βάλ-οιμεν	—	βαλ-ών
ἔβάλ-ετε	βάλ-ητε	βάλ-οιτε	βάλ-ετε	βαλ-οῦσα
ἔβαλ-ον	βάλ-ωσι	βάλ-οιεν	βαλ-όντων	βαλ-ὸν
ἔγεν-όμην	γέν-ωμαι	γεν-ούμην	—	
ἔγεν-ουν	γέν-η	γέν-οιο	γεν-οῦ	γεν-έσθαι
ἔγεν-ετο	γέν-ηται	γέν-οιτο	γεν-έσθω	
ἔγεν-όμεθα	γεν-ώμεθα	γεν-ούμεθα	—	γεν-όμενος
ἔγεν-εσθε	γέν-ησθε	γέν-οισθε	γεν-εσθε	γεν-ομένη
ἔγεν-οντο	γέν-ωνται	γέν-οιντο	γεν-έσθων	γεν-όμενον

Σημ. α' Τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ, εἴτε ἀπλὰ εἴτε σύνθετο, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης λαβεῖν—παραλαβεῖν, λαβών (λαβὸν)—παραλαβών (παραλαβόν).

Πέντε δημάτων, ἦτοι τῶν δημάτων λέγω, ἔσχομαι, εὐθίσκω,

δρῶ καὶ **λαμβάνω** προσέτι τὸ β' ἔνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου β' ἀπλοῦν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης* εἰπέ, ἐλθέ, εὑρέ, θέ, λαβέ. (Ἄλλὰ πρόσειπε, ἀπελθε, ἔξευρε, ἔπιδε, παράλαβε).

Σημ. β' Τοῦ μέσου ἀορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης:

(ἄγομαι —ἡγαγόμην) ἀγαγέσθαι
(γίγνομαι—έγενόμην) γενέσθαι.

Τὸ δεύτερον ἔνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' ἐὰν μὲν εἶναι πολυσύλλαβον, εἴτε ἀπλοῦν εἴτε σύνθετον, τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (ἐλαβόμην—λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ, ἐγενόμην—γενοῦ, παραγενοῦ), ἐὰν δὲ εἶναι μονοσύλλαβον, συντιθέμενον μὲ δισύλλαβὸν πρόθεσιν, ἀναβιβάζει τὸν τόνον (ἔχομαι, ἐσχόμην—σχοῦ, παράσχον ἔπομαι, ἐπόμην—σποῦ, ἐπίσπον).

§ 236. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος πολλῶν δημάτων σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος **ἢ** ἂνευ δασύνσεως τοῦ ψιλοῦ **ἢ** μέσου ἀφώνου χαρακτῆρος τοῦ θέματος. (Πρβλ. § 214, § 226, 2 καὶ § 227, 2).

Ο τοιοῦτος ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος λέγεται **δεύτερος**, κλίνεται δὲ ὅπως ἀκριβῶς δ' α', ἀλλὰ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ συνήθως ἀντὶ τοῦ **ε** τοῦ δηματικοῦ θέματος ἔχει **ο** καὶ ἀντὶ τοῦ **ᾳ** ἔχει **η** (**ἢ** **ᾶ** κατόπιν **ρ**).

κτείνω	(θ. κτεν-)	(ἀπ)έ-κτον-α,	(ἀπ)εκτόν-ειν
τίκτω	(θ. τεκ-)	τέ-τοκ-α,	ἐτετόκ-ειν
λείπω	(θ. λειπ-)	λέ-λοιπ-α,	ἐλελοίπ-ειν
φαίνω	(θ. φάν-)	πέ φην-α,	ἐπεφήν-ειν
μαίνομαι	(θ. μάν-)	μέ-μην-α,	ἐμεμήν-ειν
πράττω	(θ. πρᾶγ-)	πέ-πρᾶγ-α,	ἐπεπράγ-ειν
κράζω	(θ. κράγ-)	κέ-κρᾶγ-α,	ἐκεκράγ-ειν.

§ 237. Ο παθητ. μέλλων καὶ δ' παθητ. ἀορίστος πολλῶν δημάτων σχηματίζεται μὲ πρόσφυμα **ῃ** καὶ δχι **θη**, ἢτοι ἄνευ τοῦ **ῳ** **κόπτομαι** (θ. κοπ-)—κοπ-ή-σομαι, ἐκόπ-η-ν.

(πρβλ. νῦν : ἐγράφ-θη-κα **ἢ** ἐγράφ-τη-κα καὶ ἐγράφ-η-κα).

Ο τοιοῦτος παθητικὸς μέλλων καὶ παθητικὸς ἀορίστος λέγεται **δεύτερος**, κλίνεται δὲ ὅπως ἀκριβῶς καὶ δ' α'.

Π.χ. δῆπαθητικὸς μέλλων β' καὶ δ' παθητικὸς ἀορίστος β' τοῦ δ. **γράφομαι** κλίνονται ὡς ἔξῆς.

^ο Οριστική	^ο Υποτακτική	Εύκτική	Προστακτική	^ο Απαρέμφατον Μετοχή
ραφ-ή-σομαι		γραφ-η-σοίμην		γραφ-ή-σεσθαι
ραφ-ή-σει		γραφ-ή-σοιο		
ραφ-ή-σεται		γραφ-ή-σοιτο		
ραφ-η-σόμεθα		γραφ-η-σοίμεθα		γραφ-η-σόμενος
ραφ-ή-σεσθε		γραφ-ή-σοισθε		γραφ-η-σομένη
ραφ-ή σονται		γραφ-ή-σοιντο		γραφ-η-σόμενον
γράφ-η-ν	γραφ-ῶ	γραφ-είην		γραφ-η-ναι
γράφ-η-ς	γραφ-ῆς	γραφ-είης	γράφ-η-θι	
γράφ-η	γραφ-ῆ	γραφ-είη	γραφ-ή-τω	
γράφ-η-μεν	γραφ-ῶμεν	γραφ-είημεν	—	γραφ-εὶς
γράφ-η-τε	γραφ-ῆτε	γραφ-είητε	γράφ η τε	γραφ-εῖσα
γράφ-η-σαν	γραφ-ῶσι	γραφ-είησαν ¹	γραφ-έ-ντων	γραφ-έν

Σημ. Ό παθητικὸς ἀόριστος β' εἰς τὸ β' ἔνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει (τὴν ἀρχικὴν) κατάληξιν -θι *ἀλλάγηθι*, φάνηθι. (Ιδε § 210, ὑποσημ. 4).

§ 238. 1) Τὰ δόματα (*ἐκ*)πλήττομαι ἢ (*κατα*)πλήττομαι, σήπομαι καὶ τήκομαι εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ η τοῦ δηματικοῦ θέματος ἔχουν ἄ·

(θ. πληγ-)	ἐκ-πλάγ-ήσομαι	κατα-πλάγ-ήσομαι
	ἔξ-επλάγ-ην,	κατ-επλάγ-ην
(θ. σηπ-)	σᾶπ-ήσομαι	ἔσπά-ην
(θ. τηκ-)	τάκ-ήσομαι	ἔτακ-ην

2) Τὰ δόματα κλέπτω, πλένω καὶ τρέπω εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' καὶ τὰ δόματα στρέψω καὶ τρέψω εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα β' καὶ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ ε τοῦ δηματικοῦ θέματος ἔχουν ἄ·

(θ. κλεπ-) ἐ-κλάπ-ην, (θ. πλεκ-) ἐ-πλάκ-ην, (θ. τρεπ-) ἐ τράπ-ην
(θ. στρεφ-) στραφ-ήσομαι, ἐ-στράφ-ην
(θ. τρεφ-) τραφ-ήσομαι, ἐ-τράφ-ην. (Πρβλ. § 228, 2).

1. ἦ: γραφ-εῖμεν, γραφ-εῖτε, γραφ-εῖσιν.

§ 239. Σπανίως δὲ αὐτὸς χρόνος ἐνὸς ὅγματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β'(¹), ὡς (διαφθείρω) διέφθαρκα καὶ διέφθορα, (ἀλλάπτομαι) ἥλλαχθην καὶ ἥλλάγην, (βλάπτομαι) ἔβλάφθην καὶ ἔβλαβην. Συνήθως δὲ τότε δὲ εἰς τύπος ἔχει διάφορον σημασίαν τοῦ ἑτέρου· π. χ.

πέπεικα (=ἔχω πείσει), πέποιθα (=εἴμαι πεπεισμένος)

πέφαγκα (=ἔχω φανερώσει), πέφηρα (=ἔχω φανερωθῆν)

ἐτρεψάμην (τινὰ = ἐτρεψά τινα εἰς φυγήν), ἐτραπόμην (=διηνθύνθην)

ἐφάνθην (=ἀπεδείχθην ὑπὸ ἄλλου), ἐφάνην (=ἐδείχθην ἐγώ).

2. ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ Ἡ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 240. Περισπώμενα ἢ συνηρημένα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν εἶναι τὰ φωνηντόληκτα ὅγματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα α(²) ἢ ε ἢ ὁ. Ταῦτα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις, ἢτοι

- 1) τὴν τάξιν τῶν εἰς-άω· τιμάω—τιμᾶ.
- 2) τὴν τάξιν τῶν εἰς -έω· ποιέω—ποιῶ
- 3) τὴν τάξιν τῶν εἰς -όω· δουλόω—δουλῶ.

Κλίνονται δὲ ταῦτα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

1. Μόνον τὸ ὁ. τρέπω ἔχει πάντας τοὺς ἀορίστους α' καὶ β', ἐτρεψα—ἐτραπον (ποιητικός), ἐτρεψάμην—ἐτραπόμην, ἐτρέφθην—ἐτράπην.

2. Τὰ ὁ. κάω καὶ κλάω, (τὰ δύοια ἀρχῆθεν ἦσαν κάφ-յω, κλάφ-յω, ἔπειτα καίF-ω, κλαίF-ω, καί τέλος καί-ω, κλαί-ω), μένουν ἀσυναίρετα. Πρβλ. § 40, 1 καὶ 4.

§ 241. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου δήματος εἰς -άω, θ. τιμά-

Ἐνεργητικὸν

Μέσον καὶ Παθητικὸν

<i>Ορθοτοχὴ δημοτῶν</i>	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμᾶς (τιμάει) τιμᾶ (τιμάομεν) τιμῶμεν (τιμάετε) τιμᾶτε (τιμάουσι) τιμῶσι	(τιμάομαι) τιμῶμαι (τιμάῃ, -ει) τιμᾶ (τιμάεται) τιμᾶται (τιμάομεθα) τιμώμεθα (τιμάεσθε) τιμᾶσθε (τιμάονται) τιμῶνται
<i>Ορθοτοχὴ παθητικῶν</i>	(ἐτίμαον) ἐτίμων (ἐτίμαες) ἐτίμας (ἐτίμαε) ἐτίμα (ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν (ἐτιμάετε) ἐτιμᾶτε (ἐτίμαον) ἐτίμων	(ἐτιμαόμην) ἐτιμώμην (ἐτιμάον) ἐτιμῶ (ἐτιμάετο) ἐτιμᾶτο (ἐτιμαόμεθα) ἐτιμώμεθα (ἐτιμάεσθε) ἐτιμᾶσθε (ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο
<i>Υποτακτικὴ</i>	(τιμάω) τιμῶ (τιμάῃς) τιμᾶς (τιμάῃ) τιμᾶ (τιμάομεν) τιμῶμεν (τιμάετε) τιμᾶτε (τιμάωσι) τιμῶσι	(τιμάωμαι) τιμῶμαι (τιμάῃ) τιμᾶ (τιμάεται) τιμᾶται (τιμαόμεθα) τιμώμεθα (τιμάησθε) τιμᾶσθε (τιμάωνται) τιμῶνται
<i>Εὐχετικὴ</i>	(τιμάοιμι) τιμῷμι ἢ τιμῷην (τιμάοις) τιμῷς ἢ τιμῷης (τιμάοι) τιμῷ ἢ τιμῷη (τιμάοιμεν) τιμῷμεν (τιμάοιτε) τιμῷτε (τιμάοιεν) τιμῷεν	(τιμαοίμην) τιμῷμην (τιμάοιο) τιμῷο (τιμάοιτο) τιμῷτο (τιμαοίμεθα) τιμῷμεθα (τιμάοισθε) τιμῷσθε (τιμάοιντο) τιμῷντο
<i>Προστακτικὴ</i>	(τίμαε) τίμα (τιμαέτω) τιμάτω (τιμάετε) τιμάτε (τιμαόντων) τιμῶντων	(τιμάον) τιμῶ (τιμαέσθω) τιμάσθω (τιμάεσθε) τιμᾶσθε (τιμαέσθων) τιμάσθων
<i>Απαρ.</i>	(τιμάειν) τιμᾶν	(τιμάεσθαι) τιμᾶσθαι
<i>Μετοήη</i>	(τιμάων) τιμῶν (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμῶν	(τιμαόμενος) τιμώμενος (τιμαομένη) τιμωμένη (τιμαόμενον) τιμώμενον

§ 242. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου ὁντικού εἰς -έω, θ. ποιε-
·Ἐνεργητικὸν

Οριστικὴ ἐνεργητικός	(ποιέω) ποιῶ (ποιέεις) ποιεῖς (ποιέει) ποιεῖ (ποιέομεν) ποιοῦμεν (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιέουσι) ποιοῦσι	(ποιέομαι) ποιοῦμαι (ποιέῃ, -ει) ποιῇ ἢ ποιεῖ (ποιέεται) ποιεῖται (ποιεόμεθα) ποιούμεθα (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιέονται) ποιοῦνται
	(ἐποίεον) ἐποίουν (ἐποίεες) ἐποίεις (ἐποίεε) ἐποίει (ἐποιέομεν) ἐποιοῦμεν (ἐποιέετε) ἐποιεῖτε (ἐποίεον) ἐποίουν	(ἐποιεόμην) ἐποιούμην (ἐποιεόν) ἐποιοῦ (ἐποιεέτο) ἐποιεῖτο (ἐποιεόμεθα) ἐποιούμεθα (ἐποιεέσθε) ἐποιεῖσθε (ἐποιεόντο) ἐποιοῦντο
	(ποιέω) ποιῶ (ποιέης) ποιῆς (ποιέῃ) ποιῇ (ποιέομεν) ποιῶμεν (ποιέητε) ποιῆτε (ποιέωσι) ποιῶσι	(ποιέωμαι) ποιῶμαι (ποιέῃ) ποιῇ (ποιέηται) ποιῆται (ποιεώμεθα) ποιωμεθα (ποιέησθε) ποιῆσθε (ποιέωνται) ποιῶνται
	(ποιέοιμι) ποιοῦμι ἢ ποιούνη (ποιέοις) ποιοῖς ἢ ποιούνης (ποιέοι) ποιοῖ ἢ ποιούνη (ποιέοιμεν) ποιοῦμεν (ποιέοιτε) ποιοῖτε (ποιέοιεν) ποιοῖεν	(ποιεόμην) ποιούμην (ποιέοιο) ποιοῖο (ποιέοιτο) ποιοῖτο (ποιεόμεθα) ποιούμεθα (ποιέοισθε) ποιοῖσθε (ποιέοιντο) ποιοῖντο
	(ποίεε) ποίει (ποιεέτω) ποιείτω (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιεόντων) ποιούντων	(ποιέον) ποιοῦ (ποιεέσθω) ποιείσθω (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιεέσθων) ποιείσθων
	(ποιέειν) ποιεῖν	(ποιέεσθαι) ποιεῖσθαι
Merozή	(ποιέων) ποιῶν (ποιέουσα) ποιοῦσα (ποιέον) ποιοῦν	(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον

Σ 243. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου δήματος εἰς -όω, θ. δουλο-

*Ενεργητικόν

Μέσον καὶ Παθητικόν

Δημοτική δημοτικού παρατακτικοῦ *Ορθοτική δημοτικού παρατακτικοῦ *Υποτακτική Ενεργητική Προστακτική Απαρχή Μετοχή	(δουλόω) δουλῶ (δουλόεις) δουλοῖς (δουλόει) δουλοῖ (δουλόομεν) δουλοῦμεν (δουλόετε) δουλοῦτε (δουλόουσι) δουλοῦσι	(δουλόομαι) δουλοῦμαι (δουλόη, -ει) δουλοῖ (δουλόεται) δουλοῦται (δουλούμεθα) δουλοῦμεθα (δουλόεσθε) δουλοῦσθε (δουλόονται) δουλοῦνται
	(ἐδοιύλοον) ἐδοιύλουν (ἐδοιύλοες) ἐδοιύλους (ἐδοιύλοε) ἐδοιύλου (ἐδοιύλοομεν) ἐδοιύλουμεν (ἐδοιύλόετε) ἐδοιύλοῦτε (ἐδοιύλοον) ἐδοιύλουν	(ἐδοιύλοομην) ἐδοιύλουμην (ἐδοιύλοου) ἐδοιύλου (ἐδοιύλόετο) ἐδοιύλοῦτο (ἐδοιύλοομεθα) ἐδοιύλουμεθα (ἐδοιύλόεσθε) ἐδοιύλοῦσθε (ἐδοιύλόοντο) ἐδοιύλοῦντο
	(δουλόω) δουλῶ (δουλόης) δουλοῖς (δουλόη) δουλοῖ (δουλόωμεν) δουλῶμεν (δουλόητε) δουλῶτε (δουλόωσι) δουλῶσι	(δουλόωμαι) δουλῶμαι (δουλόη) δουλοῖ, (δουλόηται) δουλῶται (δουλούμεθα) δουλῶμεθα (δουλόησθε) δουλῶσθε (δουλόωνται) δουλῶνται
	(δουλόοιμι) δουλοῖμι ὥ -οίη (δουλόοις) δουλοῖς ὥ -οίης (δουλόοι) δουλοῖ ὥ -οίη (δουλόοιμεν) δουλοῖμεν (δουλόοιτε) δουλοῖτε (δουλόοιεν) δουλοῖεν	(δουλοοίμην) δουλοίμην (δουλόοιο) δουλοῖο (δουλόοιτο) δουλοῖτο (δουλοοίμεθα) δουλοίμεθα (δουλόοισθε) δουλοίσθε (δουλόοιντο) δουλοίντο
	(δούλοε) δούλου (δούλοέτω) δούλούτω (δούλοετε) δούλοῦτε (δούλοόντων) δούλούντων	(δούλόου) δούλου (δούλοέσθω) δούλούσθω (δούλοεσθε) δούλοῦσθε (δούλοόσθων) δούλούσθων
	(δουλόειν) δουλοῦν	(δουλόεσθαι) δουλοῦσθαι
	(δουλόων) [δουλῶν (δουλόουσα) δουλοῦσα (δουλόον) δουλοῦν	(δουλοόμενος) δουλούμενος (δουλοομένη) δουλούμενη (δουλοόμενον) δουλούμενον

§ 244. Εἰς τὰ συνηρημένα ὁρήματα γίνονται αἱ ἔξῆς συναιρέσεις
1) Εἰς τὰ εἰς ἄω, -ῶ ὁρήματα συναιροῦνται

α') τὸ $\alpha + \epsilon$ ἢ $\alpha + \eta$ εἰς ἄ· (τίμαε) τίμā, (τιμάτε) τιμᾶτε

β') τὸ $\alpha + \epsilon i$ ἢ $\alpha + \eta$ εἰς α· (τιμάει) τιμᾶ, (τιμάῃ) τιμᾶ

γ') τὸ $\alpha + \sigma$ ἢ $\alpha + \omega$ ἢ $\alpha + \sigma \omega$ εἰς ω· (τιμάομεν) τιμῶμεν, (τιμάωμεν) τιμῶμεν, (τιμάουσι) τιμῶσι.

Σημ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ $\alpha + \epsilon i$ συναιρεῖται εἰς α ἀπλοῦν (καὶ ὅχι εἰς α), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἐκ τῆς καταλήξεως -εεν καὶ δὲν περιεῖχεν ἔξ ἀρχῆς ι. (Ιδὲ § 215, Σημ.).

2) Εἰς τὰ εἰς ἄω, -ῶ ὁρήματα συναιροῦνται

α') τὸ $\epsilon + \epsilon$ εἰς ει· (ποίεε) ποίει, (ποιέετε) ποιεῖτε

β') τὸ $\epsilon + \sigma$ εἰς ου· (ποιέομεν) ποιοῦμεν

γ') τὸ ϵ μὲ μακρὸν φωνῆν ἢ δίφθογγον εἰς τὸ αὐτὸν μακρὸν φωνῆν ἢ δίφθογγον, (ητοι $\epsilon + \omega = \omega$, $\epsilon + \eta = \eta$, $\epsilon + \epsilon i = \epsilon i$ κλπ) (ποιέω) ποιῶ, (ποιέητε) ποιῆτε, (ποιέεις) ποιεῖς, (ποιέουσι) ποιοῦσι κλπ.

3) Εἰς τὰ εἰς ἄω, -ῶ ὁρήματα συναιροῦνται

α') τὸ $\sigma + \epsilon$ ἢ $\sigma + \sigma$ ἢ $\sigma + \sigma \omega$ εἰς ου· (δηλόετε) δηλοῦτε, (δηλόμεν) δηλοῦμεν, (δηλόουσι) δηλοῦσι

β') τὸ $\sigma + \eta$ ἢ $\sigma + \omega$ εἰς ω· (δηλόητε) δηλῶτε, (δηλόω) δηλῶ

γ') τὸ $\sigma + \epsilon i$ ἢ $\sigma + \eta$ ἢ $\sigma + \sigma i$ εἰς οι· (δηλόει) δηλοῖ, (δηλόη) δηλοῖ, (δηλόιμεν) δηλοῖμεν.

Σημ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ $\sigma + \epsilon$ συναιρεῖται εἰς ου (καὶ ὅχι εἰς οι), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἐκ τῆς καταλήξεως -εεν καὶ δὲν περιεῖχεν ἔξ ἀρχῆς ι. (Ιδὲ § 215, Σημ.).

§ 245. Τὰ δ. ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι ἔχουν θέμα μὲ χαρακτῆρα η (καὶ ὅχι α), καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα, ἃν καὶ ἐν γένει κλίνονται κατὰ τὰ εἰς -άω^συνηρημένα ὁρήματα, ἐν τούτοις ἔχουν η (ἢ η) δπου τὰ εἰς -άω^σ ἔχουν ἄ (ἢ α).
(ζή ω), ζῶ, ζῆσ, ζῆ, ζῶμεν, ζῆτε, κλπ.

(ἔζη ον) έζων, έζησ, έζη, έζῶμεν, έζῆτε κλπ.
ζῆ, ζῆτω, κλπ.—ζῆν—ζῶν, ζῶσα, ζῶν.

(πεινή-ω) πεινῶ, πεινῆσ, πεινῆ, πεινῶμεν, πεινῆτε, κλπ.
(ἐπείνη-ον) ἐπείνων, ἐπείνησ, ἐπείνη, ἐπεινῶμεν, ἐπεινῆτε, κλπ.
πεινῆν κλπ.

(διψή-ω) διψῶ, διψῆσ, διψῆ, διψῶμεν, διψῆτε, κλπ.

(ἔδιψη·ον) ἔδιψων, ἔδιψης, ἔδιψη, ἔδιψῶμεν, ἔδιψῆτε κλπ.
διψῆν κλπ.

(χρή·ομαι) χρῶμαι, ἵχρη, χρῆται, χρώμεθα, χρῆσθε κλπ.
(ἐχοη·όμην) ἐχρώμην, ἐχρῶ, ἐχρῆτο, ἐχρώμεθα, ἐχρῆσθε κλπ.
χρῶ, χρῆσθω κλπ.
χρῆσθαι κλπ.—χρώμενος, χρωμένη, χρώμενον.

Σημ. Τοῦ δ. ζῶ οἱ τύποι ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτε, ζήτω ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν κοινὴν διμιλουμένην.

§ 246. Τὰ εἰς -έω δήματα μὲ μονοσύλλαβον θέμα (δις πλέ·ω, πνέ·ω, δέ·ομαι) συναιροῦνται μόνον ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα ε ἀκολουθεῖ ε ἢ ει τῆς καταλήξεως:

πλέ·ω, πλεῖς, πλεῖ, πλέ·ομεν, πλεῖτε κλπ.

ἐπλε·ον, ἐπλεῖς, ἐπλεῖ, ἐπλέ·ομεν, ἐπλεῖτε κλπ. πλεῖν, κλπ.

δέ·ομαι, δέῃ (ἢ δέει), δεῖται, δε·όμεθα, δεῖσθε κλπ.

ἔδε·όμην, ἔδέουν, ἔδεῖτο, ἔδε·όμεθα, ἔδεῖσθε κλπ.

δεῖσθαι—δε·όμενος, δε·ομένη, δε·όμενον.

Σημ. Τὸ δ. δέω, τὸ σημαίνον δένω (καὶ ὅχι ἔχω ἀνάγκην), συνήθως συναιρεῖται εἰς πάντας τοὺς τύπους:

(δέ·ω) δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν, δεῖτε, δοῦσι

(ἔδε·ον) ἔδουν, ἔδεις, ἔδει κλπ.

§ 247. Τὸ δ. **ἔιγω**, τὸ δποῖον κλίνεται ἐν γένει κατὰ τὰ εἰς -όω, ἔχει θέμα μὲ χαρακτῆρα ω (καὶ ὅχι ο) καὶ διὰ τοῦτο συνηρημένον ἔχει ω ἢ φ, ὅπου τὰ εἰς -όω ἔχουν ου ἢ οι·

(ὅιγώ·ω) ὄιγῶ, ὄιγῶς, ὄιγῷ, κλπ.

(ἔροιγω·ον) ἔροιγων, ἔροιγως κλπ.

(ὅιγω·οίην) ὄιγώην, ὄιγώης, κλπ.

(ὅιγώ·ειν) ὄιγῶν—(ὅιγώ·ων) ὄιγῶν, ὄιγῶντος κλπ.

§ 248. Τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔνεργ. ἔνεστῶτος τῶν συνηρημένων δημάτων τὰ τρία ἐνικὰ σχηματίζονται συνηθέστερον μὲ τὰς καταλήξεις -οίην, -οίης, -οίη, αἱ δποῖαι λέγονται **ἀττικαὶ καταλήξεις**:

(τιμαοίην) **τιμώην**, (τιμαοίης) **τιμώης**, (τιμαοίη) **τιμώῃ**
(καλεοίην) **καλοίην**, (καλεοίης) **καλοίης**, (καλεοίη) **καλοίη**
(δηλοοίην) **δηλοίην**, (δηλοοίης) **δηλοίης**, (δηλοίη) **δηλοίη**

ΟΙ ΆΛΛΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

§ 249. Οι άλλοι πλὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνοι τῶν φωνηντολήκτων ὅμημάτων ἐν γένει, συνηρημένων καὶ ἀσυναιρέτων, σχηματίζονται, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς τὸ ὅμηματικὸν θέμα αἱ σχετικαὶ καταλήξεις (-σω, -σα, -κα, -κειν, -σομαῖ, -σάμην, -θήσομαι, -θην, μαι, -μην).

Άλλὰ εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ βραχὺς χαρακτήρος τοῦ θέματος πρὸ τῶν (ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων) καταλήξεων τούτων κα νονικῶς **ἐκτείνεται**, ἥτοι τὸ ἄ γίνεται **η** (ἢ ἡ κατόπιν ε ἢ ε ἡ **ρ**), τὸ **ε** γίνεται ὠδσαύτως **η**, τὸ **ο** γίνεται **ω** καὶ τὸ (ἢ ἡ) **υ** γίνεται (ἢ ἡ) **υ**.

τιμῶ (θ. τιμᾶ-) — **τιμή-σω**, **ἐτίμη-σα**, **τετίμη-κα**, **ἐτετιμή-κειν**, **τιμή-σομαι**, **ἐτιμη-σάμην**, **τιμη-θήσομαι**, **ἐτιμή-θην**, **τετίμη-μαι**, **ἐτετιμή-μην**.

ἔῶ (θ. ἔᾶ-) — **ἔā'-σω**, **εἴā-σα**, **εἴā-κα**, **ἔā'-σομαι**, **εἰā'-θην**, **εἴā-μαι**.

ἶῶμαι (θ. **ἴā**) — **ἴā'-σομοι**, **ἴā-σάμην**, **ἴā'-θην**

θηρῶ (θ. **θήρā**) — **θηρā'-σω**, **ἐθήρā-σα**, **τεθήρā-κα**, **ἐτεθήρā'-κειν**, **θηρā'-σομαι**, **ἐθηρā-σάμην**, **θηρā-θήσομαι**, **ἐθηρā-θην**, **τεθήρā-μαι**, **ἐτεθηρā'-μην**.

μηγνύω (θ. **μηγν**) — **μυνῆ'-σω**, **ἐμηγνῆ-σα**, **μεμηγνῆ-κα**, **ἐμεμηγνῆ'-κειν**, **μηγνῆ'-σομαι**, **ἐμηγνῆ-σάμην**, **μηγνῆ-θήσομαι**, **ἐμηγνῆ'-θην** **μεμηγνῆ-μαι**, **ἐμεμηγνῆ'-μην**.

Σημ (**Ἀκροάομαι**) **ἀκροῶμαι** — **ἀκροᾶ'-σομαι**, **ἡκροᾶσάμην**, **ὅπως** (**θηράομαι**, **θηρῶμαι**) **θηρᾶ'-σομαι**, **ἐθηρᾶσάμην**.

§ 250. Παρὰ τὸν προηγούμενον κανόνα ἀρκετὰ φωνηντόληκτα ὕματα εἰς τοὺς ἄλλους, πλὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνους πάντας ἡ τινας μόνον

1) διατηροῦν τὸν βραχὺν χαρακτῆρα τοῦ θέματος.

2) διατηροῦν τὸν χαρακτῆρα βραχὺν ἡ τὸν ἐκτείνουν καὶ συγχρόνως προσλαμβάνουν **σ** πρὸ τοῦ **θ** τοῦ προσφύματος **θη** (**θε**) ἡ καὶ πρὸ τούτου καὶ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὅποιαι ἀρχίζουν ἀπὸ **μ** ἡ **τ**.

3) παρουσιάζουν προσέτι διαφόρους ἄλλας ἀνωμαλίας, οἷον

ἐπ-αινέ-ω, -ῶ	(παρ-)αινέ-σω ἐπ-αινέ-σομαι (=θὰ ἐπαινέσω)	(ἐπ-)γίνε σα (ἐπ-)γίνε-θην	(ἐπ-)γίνε-κα (ἐπ-)γίνη-μαι
αἰρέ-ω, -ῶ (=συλλαμβά- νω, κυριεύω. θ. αἰρε-, Φελ-)	αἴρη-σω	εῖλον	ἵδη-κα
αἰροῦμαι (=ἐκλέγω, προτιμῶ)	αἴρη-σομαι	εἰλόμην	ἵδη-μαι
αἰροῦμαι (=ἐκλέγομαι)	αἴρε-θήσομαι	ἵρε-θην	ἵδη-μαι
δέω, -ῶ (=δένω)	δή-σω	ἔδη-σα	δέ-δε-κα
δέομαι, δοῦμαι	δε-θήσομαι	ἔ δέ-θην	δέ-δε-μαι
δύ-ω (=βυθίζω)	δύ'-σω	ἔδυ σα	δέ-δυ-κα
δύ-ομαι (=βυθίζομαι)	δύ'-σομαι	ἔδυν	δέ-δυ-μαι
θύ-ω (=θυσιάζω)	θύ'-σω	ἔθυ σα	τέ-θύ-κα
θύ-ομαι (=προσφέρω θυσίαν)	θύ'-σομαι	ἔθυ-σάμην	τέ-θύ-μαι
θύ-ομαι (=θυσιάζομαι)	θύ-θήσομαι	ἔτυ'-θην (§ 39,6)	
λύ-ω	λύ'-σω	ἔλυ-σα	λέλυ-κα
λύ-ομαι	λύ'-σομαι	ἔλυ-σάμην	λέλυ μαι
χέ-ω (=χύνω. θ. χευ-, χε Φ -, χυ-)	χέ-ω	ἔχε-α	κέχυ κα
χέ-ομαι	χέ-ομαι	ἔχε-άμην	κέχυ μαι
	χύ-θήσομαι	ἔχυ'-θην	
αἰδέ-ομαι (=ἐντρέπομαι, σέβομαι. θ. αἰδεσ-, αἰδε-)	αἰδέ-σομαι	ἡδε-σάμην ἡδέ-σ θην	ἥδε-σ-μαι
άνυ-ω ή ἄνυτω (=τε- λειώνω)	άνυ'-σω	ῆνυ σα ῆνυ'-σ-θην	ῆνυ κα ῆνυ-σ-μαι
γελά-ω, -ῶ (θ. γελασ-, γελα-)	γελά'-σομαι (=θὰ γελάσω) γελά-σ-θήσομαι	ἔγέλα σα ἔγελά'-σ-θην	γεγέλα-κα γεγέλα-σ-μαι

σπάω, -ῶ (=ἔλκω. θ. σπασ-, σπα-)	σπᾶ' σω	ἔσπᾶ-σα	ἔσπα-κα
σπάωμαι, -ῶμαι	σπᾶ'-σομαι	ἔσπᾶ-σάμην	ἔσπα σ-μαι
χαλάω, -ῶ (=χαλαρώνω)	σπᾶ-σ-θήσομαι χαλᾶ'-σω	ἔσπᾶ'-σ-θην ἔχαλᾶ-σα ἔχαλᾶ'-σ-θην	
τελέω, -ῶ (=ἔκτελῶ)	τελῶ	ἔτελε-σα	τετέλε-κα
τελέωμαι, -οῦμαι	τελε-σ θήσομαι	ἔτελε-σάμην	τετέλε-σ-μαι
καλέω, -ῶ	καλῶ	ἔκαλε-σα	κέκλη-κα
καλέωμαι, -οῦμαι	καλοῦμαι	ἔκαλε-σάμην	κέκλη-μαι
	κληθήσομαι	ἔκλη-θην	
δράω, -ῶ (=πράττω)	δρᾶ'-σω	ἔδρᾶ-σα	δέδρᾶ-κα
χόω ἢ χώνυμι (=σκεπάζω μὲν χῶμα)	χώ-σω	ἔχω-σα	κέχω-κα
χρίω (=ἀλείφω, μυριώνω)	χρῖ'-σω	ἔχρι-σα	κέχρι-κα
		ἔχρι σάμην	κέχρι-μαι
		ἔχρι'-σ-θην	
ἀκούω	ἀκού-σομαι	ήκου-σα	ἀκήκο-α
(θ. ἀκού-, ἀκοφ-, ἀκο-)	(=θὰ ἀκούσω)	ήκου-σ-θην	ήκου-σ μαι
θραύω (=σπῶ, συντρίβω)	—	ἔθραυ-σα	
κελεύω (=διατάξω)	κελεύ-σω	ἔκελευ σα	κεκέλευ-κα
		ἔκελευ-σ-θην	κεκέλευ σ-μαι
κλείω (ἢ κλήω)	κλεί-σω	ἔκλει-σα	κέκλει κα
	—	ἔκλει-σάμην	
παύω	κλει-σ-θήσομαι	ἔκλει-σ-θην	κέκλει-μαι
(θ. παυσ-, παυ-)	παύ-σω	ἔπαυ-σα	πέπαυ-κα
	παύ-σομαι	ἔπαυ-σάμην	πέπαυ-μαι
σείω	παυ-σ-θήσομαι σεί-σω	ἔπαυ-σ θην ἔσει-σα	
		ἔσει-σάμην	σέσει-κα
		ἔσει σ θην	σέσει-σ-μαι

πλέ-ω (θ. πλευ-, πλεF-, πλε-)	πλεύ-σομαι ḥ πλευ-σοῦμαι	ἐπλευ-σα ἐπνευ-σα	πέπλευ-κα πέπλευ-σ-μαι πέπνευ-κα
πνέ-ω (θ. πνευ-, πνεF-, πνε-)	πνεύ-σομαι ḥ πνευ-σοῦμαι		

Σημ. Τὸ σ τὸ ὑπάρχον μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν ἀπὸ θ, μ, τ ἀρχομένων καταλήξεων εἰς τινα τῶν ἀνωτέρω ὁμοάτων ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, καὶ ἀρχιστοι ὡς δ ἐτέλεσ-σα, ἐγέλα-σα προῆλθον ἐκ παλαιοτέρων τύπων ἐτέλεσ-σα, ἐγέλασ-σα δι' ἀπλοποιήσεως τῶν δύο σ εἰς ἐν. (Ίδε § 40, 4, Σημ.).

Εἰς ἄλλα τὸ σ τοῦτο παρενεβλήθη κατ' ἀναλογίαν.

Ο συνηρημένος μέλλων τῶν ὁμοάτων καὶ τελῶ προῆλθεν ἐξ ἀρχικῶν τύπων καλέ-σω, τελέ-σω. (Ίδε § 231, 1, Σημ.).

Ο ἔνσιγμος καὶ συχγρόνως συνηρημένος μέλλων πλευσοῦμαι, πνευσοῦμαι τῶν ὁμοάτων πλέω καὶ πνέω καλεῖται δωρικός.

II. Συζυγία τῶν εἰς -μι ὁμοάτων

§ 251. Τὰ εἰς -μι ὁμοάτα διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις.

1) τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -μι, ἦτοι τὰ ἔχοντα ὁμοατικὸν θέμα μὲ χαρακτῆρα φωνῆεν· (ὅ. θ. δω-) δί-δω-μι.

2) τὰ συμφωνόληκτα εἰς -μι, ἦτοι τὰ ἔχοντα ὁμοατικὸν θέμα μὲ χαρακτῆρα σύμφωνον· (ὅ. θ. δεικ-) δείκ-νυ-μι.

§ 252. Τὰ εἰς -μι ὁμοάτα ἐν γένει κλίνονται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω ὁμοάτα μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικόν. Τεσσάρων μόνον φωνηεντολήκτων εἰς -μι ὁμοάτων, ἦτοι τῶν ὁμοάτων ἵστημι, τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι κλίνεται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω ὁμοάτα καὶ δ ἀρχιστος β' ἐνεργητικὸς καὶ μέσος.

§ 253. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῶν εἰς -μι ὁμοάτων

1) τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν πλείστων, σχηματίζεται ἐκ τοῦ ὁμοατικοῦ θέματος, ἀφοῦ τοῦτο λάβῃ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν. Ἐνεστωτικὸς δὲ ἀναδιπλασιασμὸς εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲν ἐν ι κατόπιν αὐτοῦ.

(ὅ. θ. δω-) δέ-δω-μι, (ὅ. θ. θη-, θί-θη-μι) τί-θη-μι, (ὅ. θ. στη-, σί-στη-μι) ἴ-στη-μι, (ὅ. θ. jή-, jí-jή-μι) ī-η-μι. (Ίδε § 39, 6 καὶ § 40, 4).

2) τῶν συμφωνολήκτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ δηματικοῦ θέματος, ἀφοῦ προστεθῇ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσφρυμα **νν**.

(ὅ. θ. ζευγ-) **ζεύγ-νν μι**, (ὅ. θ. μειγ-) **μείγ-νν μι**.

Σημ. Τῶν σιγμολήκτων εἰς-μι δημάτων ὁ χαρακτήρ σ' ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ ἔπομενον ν τοῦ προσφύματος νν καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λήγουν εἰς -ννυμι (ὅ. θ. κερασ-, κερά-ννυμι) κερά-ννυμι, (ὅ. θ. σβεσ-, σβέσ-νυμι) σβέ-ννυμι: (Πρβλ. Πέλοπος νῆσος—Πελοπόννησος).

Κατὰ ταῦτα ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ὁ. σιρώ-ννυμι, τοῦ δποίου τὸ δηματικὸν θέμα εἶναι **στρω**.

Τὸ (ἀπ)όλλυμι προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου (ἀπ)όλ-ννυμι. (Πρβλ. § 230, 2, Σημ.).

§ 254. Τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα τῶν εἰς-μι δημάτων εἶναι **ἰσχυρὸν** (*ἰστη-*, *δεικνῦ-*, *κλπ.*) καὶ **ἀσθενὲς** (*ἰστᾶ-*, *δεικνῦ-*, *κλπ.* Πρβλ. § 75). Καὶ ἐκ μὲν τοῦ **ἰσχυροῦ** θέματος σχηματίζονται τὰ τρία ἐνικὰ πρόσωπα τῆς δριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ, τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἡ ὑποτακτικὴ ἐν γένει, ἐκ δὲ τοῦ **ἀσθενοῦς** θέματος σχηματίζονται πάντες οἱ ἄλλοι τύποι αὐτῶν.

§ 255. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου δήματος εἰς-μι,
ἡτοι εἰς-ννυμι (ἢ -ννυμι)

**Ἐνεργητικὴ φωνὴ*

Μέση φωνὴ

<i>*Οριστικὴ</i>	δείκ-νῦ-μι	δείκ-νῦ-μαι
	δείκ-νῦ-ς	δείκ-νῦ-σαι
	δείκ-νῦ-σι	δείκ-νῦ-ται
	δείκ-νῦ-μεν	δεικ-νῦ'-μεθα
	δείκ-νῦ-τε	δείκ-νῦ-σθε
	δεικ-νῦ' ασι	δείκ-νῦ-νται
<i>*Ενεστώς</i>	ἐδείκ-νῦ-ν	ἐδεικ-νῦ'-μην
	ἐδείκ-νῦ-ς	ἐδείκ-νυ-σο
	ἐδείκ-νῦ	ἐδείκ-νυ-το
	ἐδείκ-νῦ-μεν	ἐδεικ-νύ-μεθα
<i>Παρατατικὸς</i>	ἐδείκ-νυ-τε	ἐδείκ-νυ-σθε
	ἐδείκ-νυ-σαν	ἐδείκ-νυ-ντο

<i>Υποτακτικὴ</i>	δεικ-νύ-ω, δεικ-νύ-ης, δεικ νύ η κλπ.	δεικ-νύ-ωμαι, δεικ-νύ-η, δεικ-νύ-ηται κλπ.
<i>Εὐκτικὴ</i>	δεικ-νύ-οιμι, δεικ-νύ-οις, δεικ-νύ-οι κλπ.	δεικ-νυ οίμην, δεικ-νύ-οιο, δεικ νύ-οιτο κλπ.
<i>Προστικτικὴ</i>	δείκ-νῦ, δεικ-νῦ'-τω δείκ-νυ-τε, δεικ-νύ-ντων	δείκ-νῦ-σο, δεικ-νύ-σθω δείκ-νυ-σθε, δεικ-νύ-σθων
<i>Απαρέμφατον</i> <i>καὶ</i> <i>Μετοχὴ</i>	δεικ-νῦ'-ναι δεικ-νύ-ς, δεικ-νῦ-σα, δεικ-νὺ-ν ([°] Ιδὲ § 148, 7, Σημ.)	δείκ-νῦ-σθαι δεικ νύ-μενος, δεικ-νυ- μένη, δεικ νύ-μενον
<i>Μέλλων</i> <i>Αόριστος</i> <i>Παραγ.</i>	δείξω ἔδειξα δέδειχα (§ 226, 2)	δείξομαι—δειχ-θήσομαι ἔδειξάμην—ἔδειχ-θην δέδειγ-μαι

**§ 256. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ κλίσεως φωνηντολήκτων
εἰς -μι όημάτων**

A' Ἐνεργητικὴ φωνὴ

1. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς

(θ. ἴστη-, ἴστᾰ-) (θ. τιθη-, τιθε-) (θ. ἵη-, ἵε-) (θ. διδω-, διδο-)

<i>Ορθοτάκη - Εργοτός</i>	ἴ-στη-μι ἴστη-ς ἴστη-σι ἴ-στᾰ-μεν ἴστᾰ-τε ἴστᾶσι	τí-θη-μι τíθη-ς τíθη-σι τí-θε-μεν τíθε-τε τιθέ-ασι	ἴ-η μι ἴη-ς ἴη-σι ἴ-ε-μεν ἴε-τε ἴᾶσι	δί-δω-μι δίδω-ς δίδω-σι δί-δο-μεν δίδο-τε διδό-ασι
---------------------------	---	---	---	---

<i>Παρατακός</i>	ἴ-στη-ν	ἐ-τί-θη-ν	ἴ-η-ν	ἐ-δί-δον-ν
	ἴστη-ς	ἐτίθει-ς	ἴει-ς	ἐδίδον-ς
	ἴστη	ἐτίθει	ἴει	ἐδίδον
	ἴ-στᾶ-μεν	ἐ τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	ἐδί-δο-μεν
	ἴστα τε	ἐτίθε-τε	ἴε-τε	ἐδίδο-τε
	ἴστα-σαν	ἐτίθε σαν	ἴε-σαν	ἐδίδο-σαν
<i>Υποτακτική</i>	ἴ-στῶ	τι-θῶ	ἴ-ῶ	δι-δῶ
	ἴστῆς	τιθῆς	ἴῆς	διδῷς
	ἴστῇ	τιθῇ	ἴῇ	διδῷ
	ἴστῶμεν	τιθῶμεν	ἴῶμεν	διδῶμεν
	ἴστῃτε	τιθῇτε	ἴῇτε	διδῷτε
	ἴστῶσι	τιθῶσι	ἴῶσι	διδῶσι
<i>Εὐχαριστία</i>	ἴ-σταιη-ν	τι-θείη-ν	ἴ-είη-ν	δι-δούη-ν
	ἴσταιη-ς	τιθείη-ς	ἴείης	διδούης
	ἴσταιη	τιθείη	ἴείη	διδούη
	ἴσταιη-μεν,	τιθείη-μεν,	ἴείη-μεν,	διδούη μεν,
	ἴσται-μεν	τιθεῖ-μεν	ἴεῖ-μεν	διδοῖ-μεν
	ἴσταιη-τε,	τιθείη-τε	ἴείη-τε,	διδούη-τε,
<i>Προστακτική</i>	ἴσται-τε	τιθεῖ-τε	ἴεῖ-τε	διδοῖ-τε
	ἴσταιη-σαν	τιθείη σαν,	ἴείη-σαν,	διδούη-σαν,
	ἴσται-εν	τιθεῖ-εν	ἴεῖ-εν	διδοῖ-εν
	ἴ-στη	τί-θει	ἴ-ει	δί-δον
	ἴστά-τω	τιθέ-τω	ἴέ-τω	διδό-τω
	ἴστα-τε	τίθε-τε	ἴε-τε	δίδο-τε
<i>Απαρ.</i>	ἴστάν-των	τιθέ-ντων	ἴέ ντων	διδό-ντων
	ἴ-στᾶ'-ναι	τι-θέ-ναι	ἴ-έ-ναι	δι-δό-ναι
	ἴ στᾶς (ἴστάν-τος)	τι-θεὶς (τιθέν τος)	ἴ-εὶς (ἴέν-τος)	δι-δοὺς (δι- δόντος)
	ἴ-στᾶσα (ἴ στάσης)	τι-θεῖ-σα (τι- θείσης)	ἴ-εῖσα (ἴεί- σης)	δι δοῦσα (δι- δούσης)
	ἴ-στᾶν (ἴστάν-τος)	τι-θεν (τιθέν- τος)	ἴ-έν (ἴέντος)	δι-δὸν (διδόν- τος)

'Οριστική'	ἔ-στη-ν	ἔ-θη-κα	ῆ-κα	ἔ-δω-κα
	ἔ-στη-ς	ἔ-θη-κας	ῆ-κας	ἔ-δω-κας
	ἔ-στη	ἔ-θη κε	ῆ-κε	ἔ-δω-κε
	ἔ-στη-μεν	ἔ-θε μεν	εῖ-μεν	ἔ-δο-μεν
	ἔ-στη-τε	ἔ θε-τε	εῖ-τε	ἔ-δο-τε
	ἔ-στη-σαν	ἔ-θε-σαν	εῖ-σαν	ἔ-δο-σαν
'Υποτακτική'	στῶ	θῶ	ῷ	δῶ
	στῆς	θῆς	ῆς	δῷς
	στῆ	θῆ	ῆ	δῷ
	στῶμεν	θῶμεν	ῷμεν	δῶμεν
	στῆτε	θῆτε	ῆτε	δῶτε
	στῶσι	θῶσι	ῷσι	δῶσι
'Εὐκτική'	σταίη-ν	θείη-ν	εῖη-ν	δοίη-ν
	σταίη-ς	θείη-ς	εῖη-ς	δοίη-ς
	σταίη	θείη	εῖη	δοίη
	σταίη-μεν,	θείη-μεν,	εῖη-μεν,	δοίη-μεν
	σταῖ-μεν	θεῖ-μεν	εῖ-μεν	δοῖ-μεν
	σταίη-τε,	θείη-τε,	εῖη-τε,	δοίη-τε,
'Προστακτική'	σταῖ-τε	θεῖ-τε	εῖ-τε,	δοῖ-τε
	σταίη-σαν,	θείη-σαν,	εῖη-σαν,	δοίη-σαν
	σταῖ-εν	θεῖ-εν	εῖ-εν	δοῖ-εν
	στῆ-θι	θέ-ς	ἔ-ς	δό-ς
	στῆ-τω	θέ-τω	ἔ-τω	δό-τω
	στῆ-τε	θέ-τε	ἔ-τε	δό-τε
'Απαρ.'	στά-ντων	θέ-ντων	ἔ-ντων	δό-ντων
	στῆναι	θεῖναι	εῖναι	δοῦναι
	στάς, στάντος	θείς, θέντος	εῖς, ἔντος	δούς, δόντος
	στᾶσα, στάσης	θεῖσα, θείσης	εῖσα, εῖσης	δοῦσα, δούσης
	στάν, στάντος	θέν, θέντος	ἔν, ἔντος	δόν, δόντος

B' Μέση φωνὴ
1. Ἐρεστῶς καὶ Παρατακὸς

Προστακή	Ἐπερτίχη	Παρατακός	Οροισή
	Ἐρεστῶς		
Ἴ-στα-μαι	τί-θε-μαι	Ἴ-ε-μαι	δί-δο-μαι
Ἴστα-σαι	τίθε-σαι	Ἴε-σαι	δίδο-σαι
Ἴστα-ται	τίθε-ται	Ἴε ται	δίδο-ται
Ἴστά-μεθα	τιθέ-μεθα	Ἴε-μεθα	διδό-μεθα
Ἴστα-σθε	τίθε-σθε	Ἴε-σθε	δίδο-σθε
Ἴστα-νται	τίθε-νται	Ἴε νται	δίδο-νται
Ἴ-στά'-μην	ἔ-τι θέ· μην	Ἴ-έ-μην	ἔ-δι-δό-μην
Ἴστα-σο	ἔτίθε-σο	Ἴε-σο	ἔδιδο-σο
Ἴστα-το	ἔτίθε-το	Ἴε-το	ἔδιδο-το
Ἴστά-μεθα	ἔτιθέ· μεθα	Ἴε· μεθα	ἔδιδό-μεθα
Ἴστα-σθε	ἔτίθε-σθε	Ἴε-σθε	ἔδιδο-σθε
Ἴστα-ντο	ἔτίθε-ντο	Ἴε-ντο	ἔδιδο-ντο
Ἴ-στῶμαι	τι· θῶμαι	Ἴ-ῶμαι	δι-δῶμαι
Ἴστῃ	τιθῆ	Ἴῃ	διδῷ
Ἴστῆται	τιθῆται	Ἴηται	διδῶται
Ἴστώμεθα	τιθώμεθα	Ἴώμεθα	διδώμεθα
Ἴστῆσθε	τιθῆσθε	Ἴησθε	διδῶσθε
Ἴστῶνται	τιθῶνται	Ἴῶνται	διδῶνται
Ἴ-σται· μην	τι· θεῖ· μην	Ἴ-εί· μην	δι-δοί· μην
Ἴσται· ο	τιθεῖ· ο	Ἴει· ο	διδοῖ· ο
Ἴσται· το	τιθεῖ· το	Ἴει· το	διδοῖ· το
Ἴσται· μεθα	τιθεί· μεθα	Ἴεί· μεθα	διδοί· μεθα
Ἴσται· σθε	τιθεῖ· σθε	Ἴει· σθε	διδοῖ· σθε
Ἴσται· ντο	τιθεῖ· ντο	Ἴει· ντο	διδοῖ· ντο
Ἴ-στα-σο	τί-θε-σο	Ἴ-ε-σο	δί-δο-σο
Ἴστά-σθω	τιθέ-σθω	Ἴε-σθω	διδό-σθω
Ἴστα σθε	τίθε-σθε	Ἴε-σθε	δίδο-σθε
Ἴστά-σθων	τιθέ-σθων	Ἴε-σθων	διδό-σθων

<i>Aπαρ.</i>	η·στά·σθαι	τί·θε·σθαι	η·ε·σθαι	δί·δο·σθαι
<i>Mετοχή</i>	η·στά·μενος ηστα·μένη ηστά·μενον	τι·θέ·μενος τιθε·μένη τιθέ·μενον	η·έ·μενος ηε·μένη ηέ·μενον	δι·δό·μενος διδο·μένη διδό·μενον

2. *Άρρωστος*

<i>Όριστική</i>	ἐ·θέ·μην ἐ·θου ἐ·θε·το ἐ θέ·μεθα ἐ·θε·σθε ἐ·θε ντο	εῖ·μην εῖ·σο εῖ·το εῖ·μεθα εῖ·σθε εῖ·ντο	ἐ·δό·μην ἐ·δου ἐ·δο·το ἐ·δό·μεθα ἐ·δο·σθε ἐ·δο ντο
<i>Υποτακτική</i>	θῶμαι θῆ θῆται θώμεθα θῆσθε θῶνται	ῶμαι ῆ ῆται ῶμεθα ῆσθε ῶνται	δῶμαι δῷ δῶται δώμεθα δῶσθε δῶνται
<i>E δύντική</i>	θεί·μην θεῖ·ο θεῖ·το θεί·μεθα θεῖ·σθε θεῖ·ντο	εῖ·μην εῖ·ο εῖ·το εῖ·μεθα εῖ·σθε εῖ·ντο	δοί·μην δοῖ·ο δοῖ·το δοί·μεθα δοῖ·σθε δοῖ·ντο
<i>Προστακική</i>	θοῦ θέ·σθω θέ·σθε θέ·σθων	οῦ ξ·σθω ξ·σθε ξ·σθων	δοῦ δό·σθω δό·σθε δό·σθων

<i>Απαρ</i>		θέ-σθαι	ξ-σθαι	δό-σθαι
<i>Metrojī</i>		θέ-μενος θε μένη θέ-μενον	ξ-μενος ξ-μένη ξ-μενον	δό-μενος δο-μένη δό μενον

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 257. 1) Οι τύποι τῶν εἰς -μι δημάτων οἱ κλινόμενοι διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω δήματα σχηματίζονται ἀνευ θεματικοῦ φωνήνετος, αἱ δὲ προσωπικαὶ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα. Προβλ. ἵστα-μεν, δείκνυ-μεν—λέγ-ο-μεν (§ 215).

2) Πάντα τὰ εἰς -μι δήματα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς -ω δημάτων, τὰ δὲ εἰς -νυμι ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς -ω καὶ εἰς τὴν εὐκτικήν δεικνύ-οιμι, δεικνυ-οίμην.

3) Εἰς τὰ φωνηντόληκτα εἰς -μι δήματα αἱ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συναιροῦνται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆν τοῦ θέματος, ἥτοι

α') τὸ η+η εἰς η καὶ τὸ η+η εἰς η· (ίστη-ητε) ίστητε, (τιθή-ης) τιθῆς.

β') τὸ η+ω ἢ ω+η ἢ ω+ω εἰς ω καὶ τὸ ω+η εἰς ω· (ίστη-ω) ίστω, (διδώ-ητε) διδῶτε, (διδώ-ω) διδῶ—(διδώ-η) διδῷ.

4) Εἰς τὴν εὐκτικὴν τῶν φωνηντολήκτων εἰς -μι δημάτων τὸ ι τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηντῶν ιη ἢ ι συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆν τοῦ (ἀσθενοῦς) θέματος α ἢ ε ἢ ο εἰς αι, ει, οι· (ίστα-ίη-ν) ίστατην, (τιθε-ί-μεθα) τιθείμεθα, (διδο-ίη-ν) διδοίην. (Προβλ. § 222).

5) Τῆς καταλήξεως τῆς μέσης φωνῆς σο τὸ σ διατηρεῖται εἰς τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ, εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς ὁριστικῆς τοῦ ἀορίστου β' εῦμην· ἐδείκνυσο, δείκνυσο, ἐτίθεσο, τίθεσο, ἵστασο—εῖσο· (ἄλλα ίστατο, ἔθου, δοῦ κλπ. §, 40, 4).

§ 258 1) Τῶν δημάτων τίθημι καὶ ήμι τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν τῆς ὁριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ αὐτῶν κανονικῶς σχηματίζονται

κατὰ τὰ συνηρημένα δήματα (εἰς -έω). τίθει, ἔει—εἴθεις, εἰίθει,
ζεις, ζει. Οὕτω σχηματίζεται σπανίως καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς δοι-
στικῆς τοῦ ἐνεστῶτος· τιθεῖς (=τίθης), ιεῖς (=ἱης).

2) Τοῦ δ. δίδωμι τὰ τρία ἐνικὰ τῆς δοιστικῆς τοῦ ἐνεργητι-
κοῦ παρατατικοῦ καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργη-
τικοῦ ἐνεστῶτος αὐτοῦ σχηματίζονται ὁμοίως κατὰ τὰ συνηρη-
μένα δήματα (εἰς -όω) ἐδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου—δίδου.

§ 259. Ὁ αόριστον β' κατὰ τὰ εἰς -μι κλινόμενον τὸ μὲν δῆμα
ἴστημι ἔχει μόνον ἐνεργητικῆς φωνῆς (**ἴστην**), τὰ δὲ δήματα τί-
θημι, ζημι καὶ δίδωμι ἔχουν καὶ ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φω-
νῆς· ἐθηκα, ἐθέμην· -ῆκα, εἴμην—ἔδωκα, ἐδόμην.

§ 260. Ὁ αόριστος **ἴστην**

1) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετο-
χῆς (καὶ τοῦ δευτέρου τύπου τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς
στάντων) σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἴσχυροῦ θέματος (**στη-**).

2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς του ἔχει κατάληξιν **-θι-**
στῆ-θι.

§ 261. Οἱ αόριστοι **ἐθηκα, ζημα** καὶ **ἔδωκα**

1) εἰς τὰ τρία ἐνικὰ τῆς δοιστικῆς σχηματίζονται ώς πρῶτοι
αόριστοι, ἀλλὰ μὲ χαρακτῆρα **κ.** (Πρβλ. § 213).

2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἔχουν κατάληξιν **-ς** θέ-ς,
-ς, δό-ς.

3) εἰς τὰς ἄλλας πλὴν τῆς δοιστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου
ἐγκλίσεις ἐν γένει σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις
τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος (ἄνευ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ). Πρβλ.
θῶμαι, θείμην, κλπ.—τιθῶ, τιθῆς, τιθῆ κλπ.

Σημ. Καὶ τῶν μέσων αόριστων **ἐθέμην, εἴμην, ἐδόμην** αἱ ἄλλαι
πλὴν τῆς δοιστικῆς ἐγκλίσεις σχηματίζονται δπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλί-
σεις τοῦ μέσου ἐνεστῶτος (ἄνευ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ). Πρβλ.
θῶμαι, θείμην, κλπ.—τι-θῶμαι, τι-θείμην κλπ.

§ 262. Ὁ τόνος τῶν εἰς -μι δημάτων, ὅταν ταῦτα συντί-
θενται μετὰ προθέσεως,

1) εἰς τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου αό-
ριστου β' ἀναβιβάζεται, ἀλλ' ὅχι καὶ πέραν τῆς ληγούσης τῆς
προθέσεως, ἐάν αὕτη εἶναι δισύλλαβος· ἀρά-στηθι, ἀπό-δος, ἐπί-
-θεις, ἀπό-δοτε, κατά-θου, κατά-θεσθε.

Ἄλλὰ τοῦ β' ἔνικοῦ τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β'
ὅ τόνος δὲν ἀναβιβάζεται, ὅταν τοῦτο συντίθεται μὲ πρόθεσιν
μονοσύλλαβον ἢ μὲ δισύλλαβον πάσχουσαν πρὸ αὐτοῦ ἐκθλιψιν.
(θοῦ) ἐνθοῦ, (οῦ, ἀπό-οῦ) **ἀφοῦ** (τοῦ ὃ. ἀφ-ίεμαι).

2) εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν διατηρεῖται ὅπου καὶ
ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ· (ἴσταναι) ἀφιστάναι, (τιθέναι) συντιθέναι, (δοῦ-
ναι) ἀποδοῦναι, (θέσθαι) μεταθέσθαι—(ἴστας) συνιστάς, (τιθεὶς)
μετατιθείς.

§ 263. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -μι ὁημά-
των **ἴστημι**, **τίθημι**, **ἴημι** καὶ **δίδωμι** σχηματίζονται ὅπως τῶν
φωνηεντολήκτων ἐν γένει ὁημάτων, ἥτοι ἄλλοι ὅμαλῶς καὶ ἄλλοι
ἄνωμάλως. (Ἴδε § 249 κ. ἔ.).

Ἐνεστώς	Μέλλων	Αόριστος	Παρακείμενος
ἴστημι (=στή- νω. ὃ. θ. στη-, στᾶ-)	στή-σω στή-σομαι στᾶ-θήσομαι ἔστηξω	ἔστη σα ἔστη-σάμην, (ἔστη-ν) ἔστᾶ'-θην	ἔστηκα (=στέκο- μαι) εἶστή-κειν (=ε- στεκόμην)
τίθημι (=θέ- τω. ὃ. θ. θη-, θε-)	θή-σω θή-σομαι τε-θήσομαι	(ἔθη-κα) ἔτέ-θην (§ 39, 6)	τέθη-κα (ἢ τέ- θει-κα) τέθει-μαι (κεῖμαι == εῖμαι τοποθετημένος)
ἴημι (=ὅπτω. ὅ. θ. ἡ-, ἔ-) (§ 253, 1)	ἡ-σω ἡ-σομαι ἔ-θήσομαι	(ἡ-κα) εἵ-θην	εἵ-κα εἵ-μαι
δίδωμι (=δί- δω. ὃ. θ. δω-, δο-)	δώ-σω δώ-σομαι δο-θήσομαι	(ἔδω-κα) ἔδό-θην	δέδω-κα δέδο-μαι

§ 264. Ὁ παρακείμενος **ἔστηκα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος **εἰστήκειν** ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους σχηματιζομένους κατὰ τὰ εἰς -**μι** ἐκ τοῦ θέματος **ἔστα-**. Τοιοῦτοι τύποι συνήθεις εἶναι οἱ ἔξῆς.

Οοιστ. **ἔστα-μεν**, **ἔστα-τε**, **ἔστασι**. Υπερσ. **ἔστα-σαν**. Απαρ. **ἔστά ναι**. Μετχ. **ἔστως**, **ἔστωσα**, **ἔστως** (ἢ **ἔστός**, κατὰ τὰ πολλὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. παρακείμενου, π.χ. τὸ γεγον-ός), γεν. **ἔστωτος**, **ἔστώσης**, **ἔστωτος**.

§ 265. Άλλα δήματα εἰς -**μι**, συμφωνόληκτα κλινόμενα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὸ **δείκνυμι**, ὑπάρχουν ἀρκετά, ὡς **κατ-άγνυμι**, **ἀμφι-έννυμι**, **ζεύγνυμι**, **ζόννυμι**, **μείγνυμι**, κλπ.

Φωνητεντόληκτα δὲ εἰς -**μι** δήματα συνήθη εἶναι τὰ **ἔξῆς** ἐξ κλινόμενα κατὰ τὸ **ἴστημι**—**ἴσταμαι**.

Ἐνεστώς-Παρατ.	Μέλλων	Ἄσριστος	Παρακείμενος	
δ-νί-νη-μι (= ὁ φελῶ)	δνή-σω	δνη-σα		δ. θ. δνη-, ἐνεστ. θ. δ-νι-νη-, δ-νι-να-
πρτ. ῳφέλοντ	δνή-σομαι	δνή-μην		
δ-νί-να-μαι		δνή-θην		
δνινά μην				
πίμ-πλη-μι (= γεμίζω)	πλήσω	ἐπλη-σα	πέπλη-κα	δ. θ. πλη-, ἐνεστ. θ. πι-μ-
ἐ-πίμπλη-ν	πλη-σ θή-	ἐπλησά-μην		πλη-, πι-μ-
πίμ-πλα-μαι	σομαι	ἐπλή-σ-θην	πέπλη-σ-μαι	πλα-
ἐπιμπλά-μην				
πίμ-ποη-μι (= πυρπόλω, καίω)	πρήσω	ἐπρη-σα		δ. θ. ποη-,
ἐ-πίμποη-ν				ἐνεστ. θ. πι-
πίμ-πρα-μαι				μ-ποη-, πι-μ-
(ἐπιμπράμην)				πρα-
		ἐπρή-σ-θην		

ἀγα-μαι θαυμάζω)	(ἀγά σομαι)	(ἡγα-σάμην)		ὅ. θ. ἀγα-
ἡγάμην		ἡγά-σ-θην		
δύνα-μαι ἐδυνά-μην, (ἐ- δύνω, ἐδύνατο, κλπ.)	δυνή-σομαι	ἐδυνή-θην(ἢ ἐδυνά-σθην)	δεδύνη-μαι	ὅ. θ. δυνα- Ιδὲ § 202, 6
ἐπί-σταμαι (= γνωρίζωκαλῶς) ἥπιστά μην (ἥ- πιστω, ἥπιστα- το, κλπ.)	ἐπιστήσομαι	(ἥπιστή- θην)		ὅ. θ. ἐπι-στα- Ιδὲ § 202, 6

Ομοίως πρὸς τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἔνεστῶτα τῶν τριῶν τελευταίων (ἀποθεματικῶν) ὁμηάτων κλίνεται καὶ ὁ (ἄσιγμος) μέσος ἀόριστος α' (τοῦ δ. ὠνοῦμαι) ἐποιάμην (=ἡγόρασα), ἐποίω, ἐποίατο, ἐποιάμεθα κλπ.

Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ πάντων τούτων τονίζεται κατὰ τὰ βαρύτονα·

Ὑποτ. δύνωμαι, δύνῃ, δύνηται πλπ.
ἐπίστωμαι, ἐπίσιη, ἐπίστηται, κλπ.
πρίωμαι, πρίη, πρίηται, κλπ.
Εὔκτ. δυναίμην, δύναιο, δύναιτο κλπ.

Ἄόριστοι β' βαρυτόνων ὁμηάτων
κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι.

§ 266. Ο ἀόριστος β' μερικῶν βαρυτόνων ὁμηάτων κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, δμοίως μὲ τὸν ἀόριστον β' ἔστην' (Ιδὲ § 260).

Τὸ ὁμηατικὸν θέμα τῶν ὁμηάτων τούτων ἔχει χαρακτῆρα
1) ἄ ἢ η—ἄ· ἀποδιδράσκω—ἄπ-έδρα-ν (θ. δρᾶ-, δρᾶ-)
βαίνω—ἔβη-ν (θ. βη-, βᾶ-).

- φθάνω—*ξφθη-ν* (θ. φθη-, φθά-)
- 2) η—ε· δέω—*ξδρύη-ν* (θ. δυη-, δυε-)
χαίρω—*ξχάρη ν* (θ. χαρη-, χαρε-)
- 3) ω—ο· ἀλίσκομαι—*ξάλω ν* (θ. Φαλω-, ἀλω-, ἀλο-)
ζῶ—*ξβίω-ν* (θ. βιω-, βιο-).
γιγνώσκω—*ξγνω-ν* (θ. γνω-, γνο-)
- 4) ὑ—ύ· δύομαι—*ξδῦ-ν* (θ. δῦ-, δῦ-)
φύομαι—*ξφῦ-ν* (θ. φῦ-, φῦ-).

‘Οροική	(ἀπ-) ξδρα-ν	ξβη-ν	ξρ-ρύη-ν	ξγνω-ν	ξδυ-ν
	ξδρα-ς	ξβη-ς	ξρ-ρύη-ς	ξγνω-ς	ξδυ-ς
	ξδρα	ξβη	ξρ-ρύη	ξγνω	ξδυ
	ξδρα-μεν	ξβη-μεν	ξρ-ρύη- μεν	ξγνω-μεν	ξδυ- μεν
	ξδρα-τε	ξβη-τε	ξρ-ρύη-τε	ξγνω-τε	ξδυ-τε
	ξδρα-σαν	ξβη-σαν	ξρ-ρύη-σαν	ξγνω-σαν	ξδυ- σαν
‘Υπορακτική	δρῶ	βῶ (πβ. στῶ)	ρυῶ (πβ. θῶ)	γνῶ (πβ. δῶ)	δύ-ω(πβ. δεικνύω)
	δρᾶς	βῖς	ρυῆς	γνῆς	δύ-ης
	δρᾶ	βῖ	ρυῆ	γνῆ	δύ-η
	δρῶμεν κλπ.	βῶμεν κλπ.	ρυῶμεν κλπ.	γνῶμεν κλπ.	δύ-ωμεν κλπ.
	δραίη-ν	βαίη-ν	ρυείη-ν	γνοίη-ν	
Εὐκτική	δραίη-ς	βαίη-ς	ρυείη-ς	γνοίη-ς	
	δραίη	βαίη	ρυείη	γνοίη	
	δραῖ-μεν	βαῖ-μεν	ρυεῖ- μεν	γνοῖ-μεν	
	κλπ.	κλπ.	κλπ.	κλπ.	
	δρᾶ-θι	βῖ-θι		γνῶ θι	δῦ-θι
Ποστακτική	δρᾶ-τω	βῖ-τω		γνῶ-τω	δύ-τω
	δρᾶ-τε	βῖ-τε		γνῶ τε	δῦ-τε
	δρᾶ ντων	βᾶ-ντων		γνό-ντων	δύ-ντων
	δρᾶ-ναι	βῖ-ναι	ρυῖ-ναι	γνῶ-ναι	δῦ-ναι
Απαρ.					

<i>Μετοχή</i>	δράς, δράντος δρᾶσα, δράσης δράν, δράντος	βάς, βάντος βᾶσα, βάσης βάν, βάντος	ὅνείς, ὅνεντος ὅνεισα, ὅνεισης ὅνεν, ὅνεντος	γνούς, γνόντος γνοῦσα, γνούσης γνόν, γνόντος	δύς, δύντος δῦσα, δύσης δύν, δύντος
---------------	--	--	---	---	---

§ 267. Κατὰ τὰ εἰς -μι μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας κλίνονται προσέτι τὰ ἔξης δῆματα.

1. **Φημὶ**—λέγω, συμφωνῶ, ἵσχυοίζομαι. (ὅ. θ. φη-, φᾶ-. ³Ιδὲ καὶ § 254).

*Οριστ. ³ Ενερώς	Παρατατικὸς	*Υποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ
φη-μὶ	ἔ-φη-ν	φῶ	φαίη-ν	—
φή̄ς (ἢ φή̄ς)	ἔ-φη-σθα	φῆ̄ς	φαίη-ς	φά-θι
φη-σὶ	ἔ-φη	φῆ̄	φαίη	φά-τω
φᾶ μὲν	ἔ-φα-μεν	φῶμεν	φαῖ-μεν	—
φα-τὲ	ἔ-φα-τε	φῆ̄τε	φαῖ-τε	φά-τε
φᾶ-σὶ	ἔ-φα-σαν	φῶσι	φαῖ εν	φά-ντων

³Απαρ. φά-ναι. Μετοχὴ φάσκων, φάσκουσα, φάσκον
Μέλλων φή-σω. ³Αόρ. ἔφη-σα.

Σημ. α' Ο παρατατικὸς ἔφην καθὼς καὶ ἡ υποτακτική, ἡ εὐκτική, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἔχουν προσέτι σημασίαν ἀορίστου (=εἴπα, κλπ.).

Σημ. β' Οταν τὸ φημὶ σημαίνῃ ἀπλῶς λέγω, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι ἔρω ἢ λέξω καὶ ἀόριστος εἶπον ἢ ἔφην. Οταν δὲ σημαίνῃ συμφωνῶ ἢ ἵσχυοίζομαι, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι φήσω καὶ ἀόριστος ἔφησα.

2. **Εἶμι**—θὰ πάω. (ὅ. θ. εἰ-, ἴ-).

<i>*Οριστ. Ερεστ.</i>	<i>Παρατατικός</i>	<i>*Υποτακτική</i>	<i>Εύκτική</i>	<i>Προστακτική</i>
εῖ-μι	η̄-α ἢ η̄-ειν	η̄-ω	η̄-οιμι	—
εἶ	η̄-εις ἢ η̄-εισθα	η̄-ης	η̄-οις	η̄-θι
εῖ σι	η̄-ει	η̄-η	η̄-οι	η̄-τω
η̄-μεν	η̄-μεν	η̄-ωμεν	η̄-οιμεν	—
η̄-τε	η̄-τε	η̄ ητε	η̄-οιτε	η̄-τε
η̄-ασι	η̄-σαν ἢ η̄-εσαν	η̄-ωσι	η̄-οιεν	η̄-όντων

² Απαρ. η̄-έναι. Μετοχή η̄-ών (ιόντος), η̄-ούσα (ιούσης), η̄-όν(ιόντος).

Σημ. α' Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ φημὶ καὶ τοῦ εἶμι ὁ τόνος εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται ἀπόφημι, σύμφαδι-ἀπειμι, ἀπιθι.

Σημ. β' 'Ο ἐνεστώς εἶμι εἰς μὲν τὴν ὁριστικὴν ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν ἄλλοτε ἐνεστῶτος καὶ ἄλλοτε μέλλοντος (τοῦ ἔρχομαι).

3. *Οἰδα*=γνωρίζω, η̄ξεύω. (ὅ. θ. Φειδ-, ἔξ οὖθ-, η̄δ-).

<i>*Οριστ. Ερεστ.</i>	<i>Παρατατικός</i>	<i>*Υποτακτική</i>	<i>Εύκτική</i>	<i>Προστακτ.</i>
οῖδ-α	η̄-δη ἢ η̄δειν	εἰδῶ	εἰδείην	—
οῖ-σθα	η̄δησθα η̄δεις	εἰδῆς	εἰδείης	η̄σ-θι
οῖδ-ε	η̄δει η̄δειν	εἰδῆ	εἰδείη	η̄σ-τω
η̄σ-μεν	η̄δε-μεν η̄σμεν	εἰδῶμεν	εἰδεῖμεν	—
η̄σ-τε	η̄δε τε η̄στε	εἰδῆτε	εἰδεῖτε	η̄σ-τε
η̄σασι	η̄δε-σαν η̄σαν	εἰδῶσι	εἰδεῖεν	η̄σ-των

² Απαρ. εἰδ-έναι. Μετοχή εἰδ-ώς (εἰδότος), εἰδ-υῖα (εἰδυίας), εἰδ-ὸς (εἰδότος). Μέλλων εἴσομαι καὶ εἰδήσω.

Σημ. Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ οἰδα ὁ τόνος εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται σύνοιδα, σύνισθι.

4. **Τέθνηκα**(=ἔχω ἀποθάνει, παρακείμενος τοῦ ὅ. θνήσκω) καὶ **δέδοικα** ἢ δέδια (=φοβοῦμαι, παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος, τοῦ οὐχὶ εὐχρήστου ὅ. δείδω).

Ταῦτα ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ τοὺς ἑξῆς εὐ-
χρήστους τύπους κατὰ τὰ εἰς -μι·

α') Ὁριστ. τέθνα-μεν, τέθνα-τε, τεθνᾶσι. ⁵Υπερσ. ἐτέθνα-σαν.
Ἄπαρφ. τεθνά-ναι. Μετ. τεθνεώς (γεν. τεθνεῶτος), τεθνε-ῶσα
(γεν. τεθνεώσης), τεθνε-ώς ἢ τεθνεός (γεν. τεθνεῶτος. Προβλ. § 264).

β') Ὁριστ. Δέδι-α, δέδι-ας, δέδι-ε, δέδι-μεν, δέδι-τε, δέ-
δια-σι. ⁵Υπερσ. ἐδέδι-σαν.

Ἄπαρφ. δεδι-έναι. Μετχ. δεδι-ώς (δεδιότος), δεδι-υῖα (δεδιυίας),
δεδι-δς (δεδιότος).

5. **Ἔοικα**=δμοιάζω. Παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος.
(ὅ. θ. Φεικ., εἰκ., ἐξ οὗ οἰκ-, ἐοικ.). ⁵Ιδὲ § 202, 5, Σημ.).

Ὅριστ. ἔοικ-α, ἔοικ-ας, ἔοικ-ε, ἔοίκ-αμεν κλπ.

⁵Υπερσ. ἐώκ-ειν, ἐώκ-εις, ἐώκ-ει κλπ. (§ 38, 3).

Ἄπαρφ. εἰκ-έναι. Μετοχὴ εἰκ-ώς (εἰκότος), εἰκ-υῖα (εἰκυίας),
εἰκ-δς (εἰκότος).

6. **Κεῖματι**=κείτομαι, εῖμαι βαλμένος. ⁵Ιδὲ § 263.

Ἐνεστῶς	Παρατατικός	Προστακτικὴ	Ἄπαρφέμφ. Μετοχὴ
κεῖ-μαι	ἐ-κεί-μην	—	κεῖ-σθαι
κεῖ-σαι	ἐ-κει-σο	κεῖ-σο	κεί-μενος
κεῖ-ται	ἐ-κει-το	κεί-σθω	κει-μένη
κεί-μεθα	ἐ-κεί-μεθα	—	κεί-μενον
κλπ.	κλπ.	κεῖ-σθε κλπ.	

Μέλλων κεί-σομαι, κεί-σῃ, κεί-σεται κλπ.

Σημ. Εἰς τὰ σύνθετα, ἔξαιρεσει τοῦ ἀπαρφέμφάτου, ὁ τόνος ἀνα-
βιβάζεται κατάκεισο, ἄλλα κατακεῖσθαι.

7. **καθ-ηματι**. (ὅ. θ. καθ-ησ-, καθ-η-).

<i>Ἐγεστώς</i>	<i>Παρατατικός</i>	<i>Προστατική</i>	<i>Απαρέμφ. Μετοχή</i>
κάθη-μαι	ἐ-καθή-μην	—	καθή-σθαι
κάθη-σαι	ἐ-κάθη-σο	καθη-σο	—
κάθη-ται	ἐ-κάθη-το	καθή-σθω	καθή-μενος
καθή-μεθα	ἐ-καθή-μεθα	—	καθη-μένη
κλπ.	κλπ.	κάθη-σθε κλπ.	καθή-μενον

Μέλλων (συνηρημένος) καθεδοῦμαι (ἐκ τοῦ δ. καθέζομαι)

8) **Χρή** (=ύπαρχει χρεία, χρειάζεται).

Οριστ. ἐνεστ. χρή. Πρτ. χρῆν ἢ ἐχρῆν. Υπτ. χρῆ. Εὐκτ. χρείη.
Απρφ. χρῆναι. Μετχ. (τὸ) χρεών. (Ίδε § 116, 6, α').

Σημ. Τὸ χρή εἶναι ἀρχῆθεν ὄνομα οὐσιαστικὸν (=χρεία, ἀνάγκη), οἱ δὲ ἀνωτέρῳ τύπῳ προηλθόν ἐξ συνεκφορᾶς τῶν λέξεων χρὴ ἦν—χρὴ ἢ—χρὴ εἴη—χρὴ εἶναι—χρὴ δν. (Ίδε § 38, 3).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ Ἡ ΤΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

§ 268. Α' Πλείστων δημάτων τὸ δηματικὸν θέμα μεταβάλλεται ποικιλοτρόπως κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρόνων αὐτῶν. Οὕτω δημάτων τινῶν

1) τὸ δηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται δι^ο ἐνὸς ε πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ ἢ τινῶν ἢ πάντων τῶν ἄλλων χρόνων π. χ.

α') δ. θ. δοκ-, ἔξ οὖ δοκε-. (Δοκ-έ-ω) δοκῶ (=φαίνομαι), παρατ. (ἐδόκ-ε-ον) ἐδόκουν, μέλλ. δόξω, ἀόρ. ἐδοξα, παθ. παρακμ. δέ-δοκ-ται, ὑπερσ. ἐδέ-δοκ-το.

β') δ. θ. νεμ-, ἔξ οὖ νεμε-. Νέμ-ω (=μοιράζω, βόσκω), πρτ. ἐνεμ-ον, μέλλ. νεμ-ῶ (ἐκ τοῦ νεμ-έ-σω), ἀόρ. ἐνειμα, παρακμ. νε-νέμη η κα.

Νέμ-ομαι, παρατ. ἐνεμ-όμην, μέσ. μέλλ. νεμοῦμαι (ἐκ τοῦ νεμ-έ-σομαι), μέσ. ἀόρ. ἐνειμάμην, παθ. ἀόρ. ἐνεμ-ή-θην, παρακμ. νε-νέμη-η-μαι. (Ίδε § 249).

γ') δ. θ. βουλ-, ἐξ οὗ **βουλε-**. *Βούλ·ομαι* (=θέλω), παρατ.
ἐβουλ-όμην, μέσ. μέλλ. *βουλ-ή·σομαι*, παθ. ἀόρ. ἐβουλ-ή-θην,
παρακμ. *βεβούλ-η·μαι*. (Ἴδε § 202, 1)

2) τὸ δηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται διὰ τοῦ προσφύματος **σκῆνης**
πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατατικοῦ, πολλάκις δὲ
συγχρόνως καὶ δι' ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ (§ 253, 1), π. χ.

α') δ. θ. γνω-, ἐξ οὗ **γνω-σκ-**. *Γιγνώσκω* (=γνωσίζω,
φρονῶ), παρατ. ἐγίγνωσκ-ον, μέσ. μέλλ. *γνώ·σομαι*, ἀόρ. β'
ἔγνωρ (§ 266), παρακμ. *ἔγνω* κα, ὑπερσ. *ἔγνω·κειν*.

Γιγνώσκ-ομαι, παρατ. ἐγίγνωσκ-όμην, παθ. μέλλ. *γνω-σ-θήσομαι*,
παθ. ἀόρ. *ἔγνω-σ-θην*, παρακμ. *ἔγνω-σ-μαι*, ὑπερσ. *ἔγνω-σ-μην*.

β') δ. θ. εὑρ-, ἐξ οὗ **εὑρ-ισκ-**, **εὑρε-**. *Εὑρίσκω*, παρτ. *ηὕρισκ-*
ον, μέλλ. *εὑρ-ή-σω*, ἀόρ. β' *ηὕρον*, παρακμ. *ηὕρη-κα*.

Εὑρίσκ-ομαι, παρτ. *ηὕρισκ-όμην*, μέσ. μέλλ. *εὑρ-ή σομαι*,
μέσ. ἀόρ. β' *εὑρ-όμην*, παθ. μέλλ. *εὑρ-ε-θήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ηὕρ-ε-θην*,
παρακμ. *ηὕρη-μαι*, ὑπερσ. *ηὕρ-ή-μην*.

γ') δ. θ. μην-, ἐξ οὗ (**μι-μην-ισκ-**), **μιμηγσκ-**. *Ανα-μιμηγήσκω*
(=ἐνθυμίζω), παρτ. *ἀν-εμιμηγσκ-όμην*, παθ. μέλλ. *ἀνα-μηνή-σω*, ἀόρ.
ἀν-έ-μην-σα.

Ανα-μιμηγήσκ-ομαι, παρτ. *ἀν-εμιμηγσκ-όμην*, παθ. ἀόρ. *ἀν-εμιμηγή-σ-θην*,
μέσ. μηνή-σ-θήσομαι, παθ. ἀόρ. *ἀν-εμινή-σ-θην*, παρακμ. μέ-μην μαι,
ὑπερσ. *ἐμε-μηνή-μην*, τετελ. μέλλ. *με-μηνή-σομαι*.

3) τὸ δηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ

α') διὰ τοῦ προσφύματος **ν-**.

δ. θ. **καμ-**, ἐκ τούτου δὲ **καμν-**. *Κάμνω* (=κοπιάζω, κουράζομαι), παρτ. *ἐκαμν-ον*, μέσ. μέλλ. *καμοῦμαι* (§ 231, 1),
ἀόρ. β' *ἐκαμ-ον*, παρακμ. *κέ-κμη-κα*.

β') διὰ τοῦ προσφύματος **αν** (πολλάκις συγχρόνως μὲν **ν**
πρὸ τοῦ **χαρακτῆρος αὐτοῦ**)¹.

δ. θ. **βλαστ-**, ἐκ τούτου δὲ **βλαστ-αν-**. *Βλαστάνω*, παρτ. *ἐ-βλάσταν-ον*,
ἀόρ. β' *ἐ-βλαστ-ον*, ὑπερσ. *ἐ-βλαστ-ή-κειν*.

δ. θ. **μαθ-**, ἐκ τούτου δὲ **μα-ν-θ-αν-**. *Μανθάνω*, παρτ. *ἐ-μάνθαν-ον*,
μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) *μαθ-ή-σομαι*, ἀόρ. β'

ἐ-μαθ-ον, παρακ. με-μάθ-η-κα, ὑπερσ. ἐ-με-μαθ-ή-κειν. Μαν-
θάν· ομαι.

γ') διὰ τοῦ προσφύματος **νε***

ὅ. θ. ἵκ-, ἐκ τούτου δὲ **ἵκ-νε-**. (Ἄφ-ικ-νέ ομαι) ἀφ-ικνοῦμαι
(= φθάνω), παρατ. (ἀφ-ικ-νε-όμην) ἀφ-ικνούμην, μέσος μέλλων
ἀφ-ίξομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἀφ-ικ-όμην, παρακ. ἀφ-ίγ-μαι, ὑπερσυν.
ἀφ-ίγ-μην.

δ') διὰ τοῦ προσφύματος **νι** ἢ **νν** (μὲν μετάθεσιν τοῦ **ι** ἢ τοῦ
ν τούτου πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος).

ὅ. θ. βη-, βα-, ἐκ τούτου δὲ **βα-νι-** καὶ ἐκ τούτου **βαιν-**.
Baiν-ω (= βαδίζω), παρατ. ἔ-βαιν-ον, μέσ. μέλλων (μὲν ἐνεργ. ση-
μασίαν) βή-σομαι, ἀόρ. β' ἔ-βη-ν, (§ 266), παρακ. βέ-βη-κα, ὑπερσ.
ἔβε-βή-κειν. **Baiν-ομαι**, παθ. ἀόρ. (παρ)εβάθην, παρακ. βέβαμαι.

ὅ. θ. ἔλα-, ἐκ τούτου δὲ **ἔλα-νυ-** καὶ ἐκ τούτου **ἔλαυν-**.
Ἐλαύν-ω, παρατ. ἥλαυν-ον, μέλλ. (συνηρημένος) ἔλω, (ἔλαζ, ἔλα,
καλπ. ἐκ τοῦ ἔλα-σω), ἀόρ. ἥλα-σα, παρακ. ἔλήλα-κα. **Ἐλαύν-ομαι**,
παρακ. ἔλήλα-μαι, ὑπερσ. ἔληλά-μην. (Ίδε § 204).

4) οἱ χρόνοι δὲν σχηματίζονται πάντες ἐξ ἑνὸς θέματος, ἀλλ᾽
ἐκ διαφόρων θεμάτων συγγενῶν κατὰ τὴν σημασίαν π.χ.

Ἀγορεύ-ω, παρατ. ἡγόρευ-ον, μέλ. ἀγορεύ-σω καὶ (ἀπ-, συν-,
προσ-) **ἔρω**, ἀόρ. ἡγόρευσα καὶ (ἀν-, ἀπ-, κατ-, προσ-) **εἴπον**,
παρακ. (ἀν-, συν-, ἀπ-) **εἰρηκα**, ὑπερσ. εἰρήκειν. **Ἀγορεύ-ομαι**,
παρατ. ἡγορευ-όμην, παθ. μέλλ. (ἀνα-, προσ-) **ἔρηκομαι**, παθ.
ἀόρ. (ἀν-, ἀπ-) **ἔρεγήθην**. (θ. ἀγορευ-, ἔρε-, δε-, εἰπ-).

§ 269. Β' Πολλῶν δημάτων χρόνοι τινὲς δὲν ἔχουν σημα-
σίαν σύμφωνον μὲν τὴν κατάληξιν αὐτῶν.

Οὕτω δήματά τινα ἔχουν

1) ἐνεργητικὸν ἀόριστον ἢ παρακείμενον μὲν σημασίαν μέσου
ἢ παθητικοῦ ἀορίστου ἢ παρακειμένου.

ἴστημι—ἔστη-ν (= ἔσταθην, ἔσταμάτησα), **ἔστηκα** (= στέκο-
μαι). **φύω—ἔφυν** (= ὑπῆρξα ἐκ φύσεως), **πέφυκα** (= εἶμαι ἐκ
φύσεως).

2) μέσον μέλλοντα μὲν σημασίαν ἐνεργ. ἢ παθ. μέλλοντος.

ἄδω—ἄσομαι (= θὰ τραγουδήσω). **ἀδικῶ—ἀδικήσομαι** (= θὰ
ἀδικηθῶ ὑπ' ἄλλου).

παθητικὸν μέλλοντα ἢ ἀόριστον μὲ σημασίαν μέσου μέλλοντος.

ἀπαλλάττω—ἀπαλλαγῆσομαι (=θὰ ἀπαλλάξω τὸν ἑαυτόν μου), ἀπηλλάγην (=ἀπήλλαξα τὸν ἑαυτόν μου). ἀτιᾶ—ἡνιάθην (=ἔλύπησα τὸν ἑαυτόν μου).

Σημ. "Οπως βλέπει τις εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 267 κ.ε.), πολλὰ ὄντα ἔχουν πολλὰς συγχρόνως ἀνωμαλίας.

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 270. Ἀποθετικὰ ὄντα λέγονται τὰ ὄντα, τὰ διποῖα ἔχουν μόνον τὴν μέσην φωνῆν· δέχομαι, ἔρχομαι, μάχομαι· (δέχω, ἔρχω, κλπ. δὲν ὑπάρχουν).

Τῶν ἀποθετικῶν ὄντων

1) ἄλλα ἔχουν μόνον μέσον ἀόριστον (α' ἢ β') μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν·

ἀσπάζομαι—ἥσπασάμην (=ἐχδιρέτισα), αἰσθάνομαι—ἥσθόμην (=ἔκαταλαβα).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικὰ μέσα.**

2) ἄλλα ἔχουν μόνον παθητικὸν ἀόριστον μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν· βούλομαι—ἔβουλήθην (=ἥθέλησα), ἐπιμέλομαι—ἔπεμπλήθην (=ἔφρόντισα).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικὰ παθητικά.**

3) ἄλλα ἔχουν καὶ μέσον καὶ παθητικὸν ἀόριστον, τὸν μὲν μέσον μὲ σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἀορίστου, τὸν δὲ παθητικὸν μὲ σημασίαν παθητικοῦ·

αἰτιῶμαι—ἥτιασάμην (=κατηγόρησα), ἥτιάθην (=κατηγορήθην). ἰῶμαι—ἰασάμην (=ἔθερψάπευσα), ἰάθην (=ἔθερψαπεύθην).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικὰ μεικτά.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Ἐπιρρήματα.

§ 271. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ ἀκλίτοι λέξεις, αἱ διποῖαι προσδιορίζουν συνήθως τὰ ὄντα δηλοῦσαι **τόπον, χρόνον, τρόπον, ποσὸν** κλπ.

- 1) **Τοπικὰ** ἐπιφρόνηματα· ἐνθάδε (=ἐδῶ), ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ἀνω.
κάτω κλπ.
- 2) **Χρονικὰ** ἐπιφρόνηματα· νῦν (=τώρα), σήμερον, χθές, αὔριον, τότε κλπ.
- 3) **Τροπικὰ** ἐπιφρόνηματα· ὥδε, οὕτω (=ἔτσι), εὖ, καλῶς, κακῶς κλπ.
- 4) **Ποσοτικὰ** ἐπιφρόνηματα· ἄγαν, λίαν (=πολύ), ἄπαξ, δίς, κλπ.
- 5) **Βεβαιωτικὰ** ή **ἀρνητικὰ** ἐπιφρόνηματα· ναί, μάλιστα, δή, δῆτα—οὐ, μή—ἄρα, μῶν (=μήπως) κλπ.

Σημ. Ως ἐπιφρόνηματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ τύποι ὀνομάτων ή ὁνημάτων· δημοσίᾳ, ίδιᾳ, προῖκα (=δωρεάν)—ἄγε, ἵθε, φέρε (=ἔλα) κλπ.

2. Προθέσεις

§ 272. Προθέσεις λέγονται αἱ ἀκλιτοὶ λέξεις (ἀρχῆθεν ἐπιφρόνηματα καὶ αὐταί), αἱ δποῖαι συνήθως **τιθενται πρὸ τῶν κλιτῶν λέξεων πρὸς δῆλωσιν διαφόρων ἐπιφρόνηματικῶν σχέσεων, ἄλλαι μὲν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, ἄλλαι δὲ μόνον ἐν συντάξει· παρὰ τὴν θάλασσαν, παραθαλάσσιος, παραπλέω—μέχρι τοῦ θέρους.**

§ 273. 1) Αἱ προθέσεις, αἱ δποῖαι λαμβάνονται καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, λέγονται **κύριαι** καὶ εἶναι 18, ἔξι μονοσύλλαβοι καὶ δώδεκα δισύλλαβοι· εἰς, ἐν, ἐξ ή ἐκ, πρό, πρός, σύν—άνα, διά, κατά, μετά, παρά, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ. (Ἔιδε § 33, Σημ., § 39, 7 κ. Ἑ. 40, 7, Σημ.).

2) Αἱ προθέσεις, αἱ δποῖαι λαμβάνονται μόνον ἐν συντάξει, λέγονται **καταχρηστικαὶ** καὶ εἶναι 9· α') ἄχοι, μέχρι, ἀνευ, χωρίς, πλήν, ἔνεκα ή ἔνεκεν, αἱ δποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, καὶ β') ὡς, νή, μά, αἱ δποῖαι συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς.

3. Σύνδεσμοι

§ 274. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ ἀκλιτοὶ λέξεις, (ἀρχῆθεν αἱ πλεῖσται ἐπιφρόνηματα καὶ αὐταί), αἱ δποῖαι λαμβάνονται, ίνα **συνδέουν** λέξεις ή προτάσεις πρὸς ἀλλήλας· **Πλάτων τε καὶ Ἀριστοτέλης. χαίρω, δτι εὐδοκιμεῖς.**

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι

✓ 1) **συμπλεκτικοί· τέ, καί, οὕτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ**

- ✓ 2) διαξευκτικοί· ἥ, ἥτοι—ἥ, εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε,
—ἄντε, ἥντε—ἥντε.
- ✓ 3) ἀντιθετικοί· μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μήν, ἀλλὰ μήν, εἰ
καὶ, καίτοι, καίπερ, καὶ μήν.
- ✓ 4) αιτιολογικοί· γάρ, ὅτι, ώς, διότι, ἐπεί, ἐπειδή.
- 5) τελικοί· ἵνα, δύως, ώς.
- 6) συμπερασματικοί· ἄρα, δή, οὖν, τοίνυν, ώς, οὕκουν,
οὐκοῦν, τοιγάροι, τοιγαροῦν, ὥστε.
- 7) χρονικοί· ώς, ὅτε, δύότε, ἐπεί, ἐπειδή, ἔως, ἔστε, ἄχρι,
μέχρι, ἡνίκα, ποίν.
- 8) εἰδικοί· ὅτι, ώς.
- 9) ὑποθετικοί· εἰ, ἐάν, ἂν, ἥν.

4. Έπιφωνήματα

§ 275. Έπιφωνήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ διοῖαι
δηλοῦν ψυχικόν τι πάθημα, ώς ἔκρηξιν χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ,
ἀγανακτήσεως κλπ.

Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι

- 1) γελαστικά· ἄ ἄ ἄ !
 - 2) θαυμαστικά· ἄ, ὥ, βαβαῖ, παπαῖ !
 - 3) θειαστικά (ἥτοι δηλοῦντα ἐνθουσιασμόν)· εὔοῖ !
 - 4) σχετλιαστικά (ἥτοι δηλοῦντα σφοδρὰν λύπην ἢ ἀγανά-
κτησιν)· παπαῖ, οὐαῖ, οἴμοι, φεῦ, ἴώ, ἴοῦ !
 - 5) κλητικά· ώ (Ίδε § 46, Σημ.).
-

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ¹⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

§ 276. Αἱ πλεῖσται λέξεις προέρχονται ἐξ ἄλλων λέξεων διὰ παραγωγῆς ἢ διὰ συνθέσεως. Πρβλ. γράφ-ω, γραφ-εύς, γραφ-ή, γραμ-μή, γράμ-μα, γραμματ-εύς, γραμματεύ-ω—(βιβλίον πωλῶ) βιβλιοπώλης, (πρῶτος, ἀγωνιστής) πρωταγωνιστής.

1) Λέξις, ἡ δοπία δὲν προέρχεται ἐξ ἄλλης λέξεως, ἀλλὰ σχηματίζεται ἐκ τινος (δίζης, ἥτοι) ἀρχικοῦ θέματος διὰ τῆς προσθήκης ἀμέσως εἰς αὐτὸν καταλήξεως μόνον, λέγεται πρωτότυπος ἢ ἀπλῆ λέξις· (θ. γράφ-) γράφ-ω, (θ. πόλι-) πόλι-ς.

2) Λέξις, ἡ δοπία προέρχεται ἐκ μιᾶς ἄλλης λέξεως διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ θέμα αὐτῆς παραγωγικοῦ τινος προσφύματος, λέγεται παράγωγος· (φύσι-ς) φυσι-κό-ς, (ἴα-ομαι, ίῶμαι) ία-τρό-ς.

3) Λέξις, ἡ δοπία προέρχεται ἐκ δύο ἄλλων λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγώγων, διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν θεμάτων αὐτῶν, λέγεται σύνθετος· (ναῦ-ς, πήγ-νυμι) ναυ-πηγ-ός, (λόγο-ς, γράφ-ω) λογο-γράφ-ος.

Σημ. Μία καὶ ἡ αὐτὴ λέξις εἴς τινα σειράν συγγενῶν πρὸς αὐτὴν ἐτυμολογικῶς λέξεων δύναται νὰ είναι παράγωγος ὡς πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ πρωτότυπος ὡς πρὸς τὴν ἐπομένην.

Πρβλ. πόλι-ς, (ἐκ ταύτης) πολι-της, (ἐκ ταύτης) πολιτ-ικός καὶ πολιτ-εύω, (ἐκ ταύτης) πολιτεύ-μα.

277. Κατὰ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν σύνθεσιν κανονικῶς λαμβάνονται θέματα λέξεων καὶ οὐχὶ ἀκέραιαι λέξεις. Πρβλ. (πόλι-ς) πολι-της, (λόγο-ς, γράφ-ω) λογο-γράφ-ος.

(1) *"Ετυμος*=ἀληθής, βέβαιος, πραγματικός. *"Ετυμολογία* δὲ λέγεται ἡ ἀνάλυσις λέξεως εἰς τὰ συστατικά της μέρη καὶ ἡ εῦρεσις τῆς προελεύσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς σημασίας αὐτῆς.

§ 278. Γενική προεισαγωγική παρατήρησις.

1) Κατὰ τὴν παραγωγὴν τὰ θέματα τῶν πρωτοτύπων λέξεων σπανίως μένουν ἀκέραια καὶ ἀμετάβλητα, συνήθως δὲ ἀποβάλλουν ἔνα ἢ περισσοτέρους ἐκ τῶν τελικῶν φθόγγων αὐτῶν, ὑφίστανται ποιοτικὴν μεταβολὴν τοῦ θεματικοῦ φωνήνετος ἢ ἄλλας μεταβολὰς (§ 38 κ.ἔ.).

Πρβλ. ὥρα (θ. ὥρα-), ὥραῖος (ἐκ τοῦ ὥρα-ιος), ἄλλὰ ὥρ-ιμος, τέλος (θ. τελεσ-, πρβλ. τελεσ-φόρος), τέλειος (ἐκ τοῦ τέλεσ-ιος, τέλε-ιος), ἄλλὰ τελ-ικός.

φρήν (θ. φρην-, φρεν-), φρον-έω.

2) Αἱ πλεῖσται παραγωγικαὶ καταλήξεις προέρχονται ἐξ ἀλλων καταλήξεων διὰ τῆς ἐνώσεως μετά τινος ἢ μετά τινων τελικῶν φθόγγων τοῦ θέματος λέξεων, ἢ διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων δύο ὁμοειδῶν καταλήξεων.

Πρβλ. βασιλεύ-ς, βασιλεύ-ω, ἵδιωτ-ης, ἵδιωτ-εύω, πίναξ (πίνακ-ος), πινακ-ίς, (πινακ-ίδ-ος), πινακ-ίδ-ιον.

1. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΡΗΜΑΤΑ

α' Ἐξ ὀνομάτων (οὔσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων)

§ 279. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παράγωγα ὅντα τὰ θέματα ἔχουν ποικίλας σημασίας, συνήθως δὲ σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ γίνεται ἢ ἔχει ἢ παρέχει ἢ ποιεῖ δ.τι δηλοῦ τὸ πρωτότυπον.

1) Ἀρχικὴ παραγωγικὴ κατάληξις εἶναι -jω.

τιμή, (θ. τιμα-, τιμά- jω) τιμάω, -ῶ· ἀνία, (θ. ἀνια-, ἀνιά- jω) ἀνιάω, -ῶ.

δρθαλμία, (δρθαλμιά- jω) δρθαλμιάω, -ῶ.

πόνος, (θ. πονε-, πονέ- jω), πονέω, -ῶ, δοῦλος, (θ. δουλο-, δουλό- jω) δουλώω, -ῶ, βασιλεύς (βασιλεύ- jω) βασιλεύ- ω, φύλαξ, (φυλάκ- jω) φυλάσσω, παῖς, (παίδ- jω) παῖζω, ἐλπίς, (ἐλπίδ- jω) ἐλπίζω.

μέλας, (μελάν- jω) μελάίω, καθαρός, (καθάρ- jω) καθαρόω. (Ἴδε § 39, κ.ἔ.).

2) Ἐκ παραδειγμάτων οἷα τὰ προηγούμενα προηλθον αἱ πα-

ραγωγικαὶ καταλήξεις -άω, -ιάω, -έω, -όω, -εύω, -ζω, -άζω,
-ίζω, -νω, αίνω, -ύνω, αίρω κλπ. (Ἴδε § 278, 2).

σφρῆγος—σφρῆγ-άω, -ῶ (=ἔχω σφρῆγος), ἐρυθρὸς—ἐρυθρ-ι-
άω, -ῶ (=γίνομαι ἐρυθρός).

εὐδαίμων—εὐδαίμον-έω, -ῶ (=εἶμαι εὐδαίμων), πλήρης—
πληρ ὄω, -ῶ (=ποιῶ πλῆρες), δοῦλος—δουλ-εύω (=εἶμαι δοῦλος).

δόξα—δοξά-ζω (=παρέκω δόξαν), ἡσυχος—ἡσυχάζω.

φενάκη—φενακ-ίζω, ὑστερος—ὑστερ ίζω.

ἥδυς—ἥδυ-νω, ὑγιὴς—ὑγι-αίνω, χαλεπός—χαλεπ-αίνω.

λαμπρός—λαμπρ ὕνω, μέγας—μεγαλ-ύνω, μῆκος—μηκ-ύνω
μέγας—μεγ-αίρω, κλπ.

Σημ. α' የΡήματα παράγωγα ἔξ ὀνομάτων κυρίων ἢ ἔθνικῶν ἢ ἔξ
ὄνομάτων ζῷων μὲ τὴν κατάληξιν -άζω, ἢ συνηθέστερον -ίζω, ση-
μαίνουν συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον μιμεῖται ἢ ἀκολουθεῖ τὰ φρο-
νήματα ἐκείνου, τὸ δποτὸν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.
βοιωτός—βοιωτάζω (=μιμοῦμαι τὰ ἥθη ἢ τὴν γλώσσαν τῶν Βοιωτῶν),
Φιλιππός—φιλιππίζω (=ἀκολουθῶ τὰ πολιτικὰ φρονήματα τοῦ Φιλίππου),
πίθηκος—πιθηκίζω. (Πρβλ. παπαγάλος-παπαγαλίζω=μιλῶ σὰν παπαγάλος).

Σημ. β' የΡήματα παράγωγα ἔξ δονομάτων μὲ τὴν κατάληξιν -άω
ἢ -ιάω σημαίνουν συνήθως ἢ ἔφεσιν, ἢτοι σφοδράν ἐπιθυμίαν πρὸς
ἐκεῖνο, τὸ δποτὸν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἢ πάθησιν.
θάνατος—θανατάίω (=ἐπιθυμῶ σφοδρῶς τὸν θάνατον), στρατηγός—στρατη-
γιάω, λιθός—λιθάω (=πάσχω ἀπὸ λιθίασιν), σπλήν—σπλην-ιάω.

β' Ἐκ ρημάτων.

§ 280. Τὰ ἔξ ἄλλων ὄντων παράγωγα δήματα εἶναι

1) **ἐναρωτικά**, ἢτοι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀρχίζει νὰ
κάμνῃ ἢ νὰ πάσχῃ ἐκεῖνο, τὸ δποτὸν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κα-
τάληξις αὐτῶν εἶναι -σκω·

γηράω—γηρά-σκω, ἥβάω, -ῶ—ἥβα-σκω (=ἀρχίζω νὰ γί-
νωμαι ἔφηβος).

2) **θαμιστικά**, ἢτοι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐκτελεῖ
(θαμά, ἢτοι) συχνὰ καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν ἐκεῖνο, τὸ δποτὸν δηλοῖ
τὸ πρωτότυπον. Συνήθης κατάληξις αὐτῶν εἶναι -άζω, -ίζω, -ύζω·

στένω—στεν-άζω, αἰτῶ—αἰτ-ίζω (=αἰτῶ συγγὰ καὶ πολύ),
ἔρπω—ἔρπ-ύζω.

3) ἔφετικά, ἥτοι σημαίνουν ἔφεσιν, δηλαδὴ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ δποῖον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι -ιάω ἢ -είω καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ μέλλοντος τοῦ πρωτοτύπου

κλαίω, (κλαύσ-ομαι) κλαυσ-ιάω, -ῶ, τυραννῶ, (τηραννήσ-ω) τυραννησ-είω (=ἐπιθυμῶν νὰ τυραννήσω, ἥτοι νὰ γίνω τύραννος). Πρβλ. § 279, 2, Σημ. β'.

γ' Ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων

§ 281. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παράγωγα ὁντιματα σημαίνουν συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ ποιεῖ ἐκεῖνο, τὸ δποῖον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι -ξω (-άξω, -ίξω, -ύξω).

δίχα—διχά-ζω, ἀλαλά—ἀλαλά-ζω, γρῦ—γρύ-ζω, ἐγγὺς—ἐγ-γ-ίξω, ἐλελεῦ—ἐλελ-ίξω. (Πρβλ. νῦν: γαῦ, γαῦ—γαυγ-ίξω, τσάκ—τσακίξω).

2. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

α' Ἐκ ρημάτων

§ 282. Τὰ ἐκ ὁνημάτων παράγωγα οὖσιαστικὰ σημαίνουν

1) τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι εὔς, -ός, -της, -τήρ, -τωρ. (Θηλυκὰ τῶν εἰς -της, -τήρ, -τωρ σχηματίζονται μὲ τὰς καταλήξεις -τις, -τειρα, -τρια, -τρις).

γράφω—γραφ-εύς, νέμω—νομ-εύς, πέμπω—πομπ-ός, τρέφω—τροφ-ός.

ποιέω—ποιη-τήρ, (ποιή-τρια), πρό-φημι—προφή-της, προφῆτις), αὐλέω—αὐλη-τήρ, (αὐλη-τρις).

καλέω—κλη-τήρ, σφύζω—σω-τήρ, (σώ-τειρα), συλ-λαμβάνω—συλ-λήπτωρ, (συλ-λήπτ-τρια).

Σημ. Παράγωγα ἐκ ὁνημάτων οὖσιαστικὰ εἰς -τήρ δηλοῦντα τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον δὲ λίγα εἶναι εὐχρηστα εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς, ὡς κλητήρ, μηνητήρ, σωτήρ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ εἰς τοὺς εἰρημένους συγγραφεῖς τὰ τοιαῦτα παράγωγα εἰς -τήρ δηλοῦν τὸ ὄργανον· ζώνυμο—ζωστήρ, καίω—καν-τήρ, νίπτω (ἢ νίξω)—νιπ-τήρ, κλπ.

2) τὴν ἐνέργειαν. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -α, -η, -ος (γεν. -ου), -ία, (-εία), -μός, -σις, -σία.

φθείρω, (θ. φθεό-) φθορ·ά, τρέπω — τροπ·ή, ἀμείβω — ἀμοιβ·ή, λέγ·ω — λόγ·ος.

μαίνομαι, (θ. μαν-) μαν·ία, βασιλεύ·ω — βασιλεία, κολακεύω — κολακεία.

δύνομαι — δύνομος, λύω — λύ·σις, πράττω — (πρᾶγ·σις) πρᾶ·ξις, θύω — θυ·σία.

3) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -μα, -μή, -ος, (γεν. -ους).

ποιέω — ποίη·μα, γράφω — γράμ·μα, γραμ·μή, γιγνώσκω — γνώ·μη, ψεύδομαι — ψεῦδ·ος.

4) τὸ δργανον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τρον, -θρον.

ἀρόω, -ῶ — ἄρο·τρον, πλήττω (θ. πληγ·) — πλῆκ·τρον, κλείω — κλεῖ·θρον.

5) τὸν τόπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τήριον, -τρον, -θρον.

βουλεύομαι — βουλευ·τήριον, δικάζω (θ. δικαδ·) — δικασ·τήριον, θεάομαι, -ῶμαι — θέα·τρον, βαύνω (θ. βα-) — βά·θρον.

Σημ. Τὸ δργανον σημαίνουν καὶ τινα τῶν εἰς -εύς σφάττω — σφαγεύς (=τὸ ξίφος), τέμωτο — τομεύς (=σκυτοτομικὸν δργανον, τὸ κοπ(δί)).

Μερικὰ δὲ τῶν εἰς -τρον, ιδίᾳ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν, σημαίνουν τὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν σχετικὴν ἐνέργειαν.

λύω — τὰ λύτρα, διδάσκω — τὰ δίδακτρα, τρέφω (θ. θρεψ·) — τὰ θρέπτρα (=ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν τροφήν).

β' ΕΞ ἐπιθέτων

§ 283. Τὰ ἔξι ἐπιθέτων παράγωγα οὖσιαστικὰ ἐν γένει εἶναι ἀφηγημένα. (Ιδε § 47, 2). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ία, -ιά, (-ειά, -οιά), -ος (γεν. ους), -σύνη, -οσύνη, -της (γεν. -τητος) ἢ — τής, (γεν. -τητος).

σοφὸς — σοφ·ία, κακὸς — κακ·ία, ἀληθῆς (θ. ἀληθεσ·, ἀλήθεσ·-ια, ἀλήθεια) ἀλήθεια, εὔνοος, (εὔνο·-ία) εὔνοια, εὐρὺς — εὐρ·ος.

δίκαιος — δικαιο·σύνη, σώφρων — σωφρο·οσύνη, κέρδος — κερδ·οσύνη, ἰερὸς — ιερω·οσύνη.

ταχ-νς—ταχύ-της (ταχύτητος) ή ταχυ-τής (ταχυτήτος).

Σημ. α' Τὰ παράγωγα οὐσιαστικὰ τῶν ἐπιθέτων **βοηθός** καὶ **ἐνεργός** εἰναι **βοηθεια**, **ἐνέργεια** (ὅπως **ἀλήθεια**). Ἀντιθέτως δὲ τοῦ ἐπιθέτου **ἀμαθής** παράγωγον οὐσιαστικὸν εἶναι **ἀμαθία** (ὅπως **σοφία**).

Τῶν δὲ ἐπιθέτων **ἀγαθός**, **καλός**, **ἔρδιος** οὐσιαστικὰ εἶναι ή **ἀρετή**, ή **καλλονή** ή **τὸ κάλλος**, ή **ἔργστων**. (Πρβλ. ὑπερθ. **ἔργστος**).

Σημ. β' Ἐπιθέτων τινῶν τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικὸν γίνεται ἐκ τοῦ θηλυκοῦ αὐτῶν, ὅπως εἶναι ή μὲν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου **αῖτιος** (**αἴτια**)—ή **αἴτια**, **ᾶξιος** (**ᾶξια**)—ή **ᾶξια**, ἀνδρεῖος (**ἀνδρεία**)—ή **ἀνδρεία**, **ἔχθρος** (**ἔχθρα**)—ή **ἔχθρα**. (Πρβλ. νῦν: **θερμός**, **θερμη**—ή **θερμη**. **ζεστός**, **ζεστή**—ή **ζεστη**).

Παρομοίως δὲ παράγονται οὐσιαστικὰ ἐν γένει καὶ ἐκ μετοχῶν διὰ καταβιβασμοῦ τοῦ τόνου. (**ἀκοῦμαι**) **ἀκούμενος**—**Ακούμενός**. (ἐδεξάμην, δεξάμενος) **δεξαμένη**—**δεξαμενή**.

γ' Ἐξ οὐσιαστικῶν

§ 284. Τὰ ἔξ ἄλλων οὐσιαστικῶν παράγωγα οὐσιαστικὰ εἶναι

1) **παρώνυμα**, σημαίνοντα ἀπλῶς τὸν ἔχοντα σχέσιν μὲν ἐκεῖνο, τὸ δοποῖον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον, ή τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτό. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-εύς** (θηλ. **-εια**), **-της** (θηλ. **-τις**), **-έτης**, **-ίτης**, **-ώτης**, **-ιώτης** (Πρβλ. § 282, 1).

ἴππος—ίππ-εύς, ιερόν—ίερ-εύς, (ίέρ-εια).

δῆμος—δημό της, πόλις—πολί-της, (πολῖ-τις), φυλὴ—φυλ-έτης δπλον—δπλ-ίτης, θίασος—θιασ-ώτης, σιρατιά—σιρατ-ιώτης.

2) **ὑποκοριστικά**, ήτοι παριστάνουν τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαινόμενον ὡς **μικρόν**, εἴτε διότι τοῦτο ὅντως εἶναι μικρὸν εἴτε χάριν θωπείας ή σκώμματος ή καταφρονήσεως. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-άριον**, **-ιον**, **-ίδιον**, **-ίς** (γεν. **-ίδος**), **-σκος**, **-ίσκος**, **-ίσκη**, **-ύδριον**, **-ύλλιον**.

παῖς — παιδ-άριον, δύναξ — δύνακ ιον, θυγάτηρ — θυγάτρ-ιον, πίναξ—πινάκ-ιον, πινακ-ίς—πινακίδ-ιον.

ξίφος—ξιφ-ίδιον, πύλη—πυλ-ίς, νεανίας—νεανί-σκος, οίκος—οίκ-ίσκος, παῖς—παιδ-ίσκη.

νέφρος—νεφ-ύδριον, δένδρον—δενδρ-ύλλιον.

(Πρβλ. νῦν: παιδ-άκι, ἀνθρωπ-άκος, πορτ-οῦλλα, κλπ.).

3) **μεγεθυντικά**, ήτοι παριστάνουν ὅτι τις ἔχει μέγα το ὑπό

τοῦ πρωτοτύπου σημαινόμενον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι -ίας, -ίων.

μέτωπον—μετωπ-ίας, γαστήρ—γάστρ-ων, χεῖλος—χείλ ων.
(Πρβλ. νῦν : κεφάλ-ας, δοντ-ᾶς, κοιλ-αρᾶς, κλπ.).

4) **τοπικά**, ἥτοι σημαίνουν τὸν τόπον, ὅπου διαμένει ἢ δρᾶ τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαινόμενον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι -ιον, -εῖον.

στρατηγός—στρατήγ-ιον (νῦν: στρατηγ-εῖον), ἔμπορος—ἔμπορ-ιον (=ἔμπορικὸς λιμῆν), χαλκεὺς (χαλκέως, χαλκέ-ιον)—χαλκεῖον.

ἱατρός—ἱατρ-εῖον, διδάσκαλος—διδασκαλ-εῖον (=οἰκία διδασκάλου, σχολεῖον).

5) **περιεκτικά**, ἥτοι σημαίνουν τόπον, ὃ ὅποιος περιέχει πολλὰ ἔξ εκείνων, τὰ δποῖα δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ών, -ιά, -ωνιά.

ἐλαία—ἐλαι-ών, ὅρνις—ὅρνιθ ών, μύρμηξ—μυρμηκ-ιά, δόδον—δοδ-ών καὶ δοδ-ωνιά.

Οὕτω καὶ στρατός—στρατ-ιά.

6) **πατρωνυμικά**, ἥτοι σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ τὴν θυγατέρα ἢ τὸν ἀπόγονον ἐκείνου, τὸν δποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότοπον (ὄνομα πατρός ἢ μητρός ἢ προγόνου τινός). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -δης, -άδης, -ιάδης, -ιδης (-είδης, -οίδης), -ιων* (θηλ.-άς, γεν. -άδος, -ίς, γεν. -ίδος).

Βούτης — Βουτά δης, Βορέας — Βορεά-δης, Ἀσκληπιός — Ἀσκληπι-άδης.

Πέλοψ — Πελοπ-ίδης, Ἀτρεύς — Ατρείδης, Ἡρακλῆς — Ἡρακλείδης, Αητώ — Αητοίδης, Κρόνος — Κρον-ίων.

Θέστιος — Θεστι-άς (Θεστιάδος), Δαναός — Δανα-ΐς (Δαναίδος).

(Πρβλ. νῦν κατάληξιν -πουνλλος, -πουνλλο, π.χ. τὸ ἀρχοντόπουνλλο).

Σημ. Μὲ τὰ πατρωνυμικὰ ἔχουν σχέσιν καὶ τὰ ἐκ συγγενικῶν ὄνομάιων παραγόμενα ὄνόματα μὲ τὰς καταλήξεις -αδοῦς, -αδῆ, -ιδοῦς, -ιδῆ
ἀνεψι-αδοῦς (=υἱὸς ἀνεψιοῦ ἢ ἀνεψιᾶς, ἥτοι ἔξαδέλφου ἢ ἔξαδέλφης),
ἀνεψι-αδῆ, ἀδελφ-ιδοῦς, ἀδελφ-ιδῆ (=κόρη ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς).

7) **γονεωνυμικά**, ἥτοι σημαίνουν νεογνὸν ζῷον ἢ μικρὸν κατὰ τὴν ἡλικίαν ζῶον εἴδους τινός. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιδεύς· ἀετός—ἀετ-ιδεύς, λύκος—λυκ-ιδεύς, λαγώς—λαγ-ιδεύς.

Μερικῶν ὅμως ζώων τὸ νεογνὸν δηλοῦται συνήθως δι^π ἴδιαιτέρου ὀνόματος, ὡς ἀμυδὲς (=τὸ νεογνὸν τοῦ προβάτου, ἀρνάκι), δέλφαξ (=χοιρίδιον), ἔριφος (=κατσικάκι), μόσχος (=μοσχάρι). νεβρὸς (=έλαφάκι), νεοσσὸς (=πουλάκι), πῶλος (=ἄλογάκι ἢ γαϊδουράκι· πρβλ. πουλάρι), σκύλαξ (=σκυλάκι), σκύλωνς (=λεονταράκι).

8) ἐθνικὰ ἢ τοπωνυμικά, ἵτοι σημαίνουν τὸν καταγόμενον ἐκ τινος χώρας ἢ πόλεως ἢ τόπου ἐν γένει, τὸν ὄποιον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιος, (θηλ. -ία), -ενς (θηλ. ίς), -νος, -ηνός, -ηνος, -της, (θηλ. -τις), -άτης, -ιάτης, -ήτης, -ίτης, -ώτης.

Κόρινθος — Κορίνθ-ιος, Κορινθ-ία. Μέγαρα — Μεγαρ-εύς, Μεγαρ-ίς.

Ἄσια—Ἄσια-νός, Λάμψακος,—Λαμψακ-ηνός, Τάρας—Ταραντ-ηνος.

Τεγέα—Τεγεά-της, Τεγεᾶ-τις, Γύθειον—Γυθε-άτης, Κρότων—Κροτων-ιάτης, Αἴγινα — Αἰγιν-ήτης, Ἰος — Ἰ-ήτης, Σιάγιρα — Σιαγιρ-ήτης, Σικελία — Σικελι-ώτης, Λαύρειον — Λαυρε-ώτης.

Κατὰ ταῦτα καὶ ἥπειρος — ἥπειρ-ώτης, νῆσος—νησ-ιώτης.

Σημ. 1. Τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων -ιον, -ίδιον, -ιος, -ίδης τὸ ι, ἐὰν μὲν προηγηται βραχὺ φωνῆν, κανονικῶς συναντεῖται μετ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲ προηγηται μακρὸν φωνῆν, ὑπογράφεται ὑπ' αὐτῷ.

χαλκέν (θ. χαλκε-), χαλκείον, λέξις (θ. λεξε-), λεξίδιον, βοῦς (θ. βο-), βοΐδιον, Ἀτρεύς (θ. Ἀτρε-), Ἀτρείδης, Αἴηρ (θ. Αἴτο-), Αἴητοίδης, Χίος (θ. Χι-, Χι-ιος), Χίος, Λάρισα (θ. Λαρισα-), Λαρισαῖος, Ἀργος (θ. Ἀργε-), Ἀργεῖος—γραῦς (θ. γρᾶ-), γράδιον, λαγώς (θ. λαγω-), λαγύθιον, Κῶς (θ. Κω-), Κφος.

Σημ. 2. Εἰς τὰ εἰς -ος οὐδέτερα τριτόκλιτα, προστιθεμένης τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως -ίδιον, ἀποβάλλεται ὅχι μόνον ὁ καροκτήρος τοῦ θέματος σ. ἀλλὰ καὶ τὸ ε τὸ πρὸ αὐτοῦ.

ξίφος (θ. ξιφεσ-), ξιφ-ίδιον, σκάφος (θ. σκαφεσ-), σκαφ-ίδιον, (δξος—δξίδιον=ξιδι).

Κατὰ ταῦτα κατόπιν καὶ λέξις—λεξίδιον (ἐκτὸς τοῦ κανονικοῦ λεξίδιον), κ.τ.τ.

3. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

α' Ἐκ ρημάτων

§ 285. Ἐπίθετα ἐκ ὅημάτων παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις -τος καὶ -τέος* (κυρίως ὁηματικὰ ἐπίθετα). Ἐκ τούτων

α') τὰ εἰς **-τος** σημαίνουν ὅ, τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τοῦ δῆματος, ἢ τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ ὅ, τι δηλοῖ τὸ δῆμα.

γράφω — γραπ-τὸς (= γεγραμμένος), μείγνυμι — μεικ-τὸς (= μεμειγμένος).

ἀλίσκομαι — ἀλω-τὸς (= ὁ δυνάμενος νὰ ἀλωθῇ), βαίνω — βατός, ἄβα-τος (= ὁ δυνάμενος ἢ μὴ δυνάμενος νὰ πατηθῇ), ἐπαινῶ — ἐπαινε-τός, θαυμάζω — θαυμασ-τός (= ἄξιος νὰ ἐπαινῆται — νὰ θαυμάζεται).

β') τὰ εἰς **-τέος** σημαίνουν ὅτι τις ὀφείλει νὰ πάθῃ ὅ, τι δηλοῖ τὸ δῆμα.

γράφω — γραπ-τέος (= ὅστις πρέπει νὰ γραφῇ), διαβαίνω — δια-βατέος (= ὅστις πρέπει νὰ διαβαθῇ).

(Προβλ. τὸ ἐνοίκιον προπληρωτέον, ἀφαιρετέος, πολλαπλασιαστέος, διαιρετέος).

2) μὲ τὰς καταλήξεις **-άς**, **-ής**, **-ός**, **-νός**, **-ανός**, **-οός**, **-ερός**. Ταῦτα σημαίνουν ὅ, τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἢ τοῦ παρακειμένου τοῦ δῆματος.

φεύγω (θ. φυγ-) — φυγ-άς (= ὁ φεύγων), μείγνυμι (θ. μιγ-) — μιγ-άς (= ὁ μεμειγμένος), ἀ-μιγ-ής (= ὁ μὴ μεμειγμένος), λείπομαι — λοιπ-ός (= ὁ ὑπολειπόμενος)

στίλβω — στιλπ-νός (= ὁ στίλβων), στέγω — στεγ-ανός (= ὁ καλῶς στέγων, ἵτοι καλύπτων), λάμπω — λαμπρ-ός, θάλλω — θαλ-ερός, μιαίνω (θ. μια[ν]-) — μια-ρός.

3) μὲ τὰς καταλήξεις **-ικός**, **-τικός**, **-ιμος**, **-μων**, **-τήριος**. Ταῦτα σημαίνουν ἴκανότητα ἢ ἐπιτηδειότητα ἢ κλίσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ δποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

ἄρχω — ἄρχ-ικός (= ἴκανός νὰ ἄρχῃ), ἀμύνομαι — ἀμυν-τικός (= ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἀμύνεσθαι), ἐρίζω (θ. ἐριδ-) — ἐρισ-τικός (= ἔχων κλίσιν εἰς τὸ ἐρίζειν).

ώφελῶ — ὠφέλ-ιμος, μάχομαι — μάχ-ιμος (= ἴκανός νὰ μάχεται), φρονῶ — φρόν-ιμος.

νοέω, -ῶ — νοή-μων (= ἐπιτήδειος εἰς τὸ νοῦν), ἐλεέω, -ῶ — ἐλεή-μων (= ἔχων κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἐλεῖ), ἐπιλανθάνομαι (θ. ἐπιληθ-) — ἐπιλήσ-μων, σφύζω (θ. σω-) σω-τήριος (= ἴκανός νὰ σφύξῃ).

§ 286. Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν καὶ σπανίως ἐπιθέτων) παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις -ιος (-αιος, -ειος, -οιος, -ῷος), -κὸς (-ικός, -ακός). Ταῦτα σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ δοῦλον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον.

οὐρανὸς—οὐράν-ιος, ἄγορὰ—(ἄγορά-ιος) ἀγοραῖος, κῆπος—κηπ-αῖος, χέρσος—χερσ-αῖος.

οἰκος (θ. οἶκε-, οἰκέ-ιος)—οἰκεῖος, ἵππος—ἵππ-ειος, βασιλεὺς (βασίλε-ιος)—βασιλεῖος (=τοῦ βασιλέως), Κίμων—Κιμών-ειος)

γέλως (θ. γελο[σ]-, γελό-ιος)—γελοῖος, ἥρως—(ἥρω-ιος) ἥρως, πάππος—παπ-φος.

φύσι-ς—φυσι-κός, πανήγυρις—πανηγυρι-κός, λίθυ-ς—λιθυ-κός, θῆλυ-ς—θηλυ-κός, Ἀθηναῖος—Αθηνα-ϊκός, Ῥόδιος—Ῥοδι-ακός (=τῶν Ῥοδίων).

Σημ. Εἰς -ειος (καὶ οὐχὶ εἰς -ιος) κανονικῶς λήγουν τὰ ἐπίθετα τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων προσώπων ἢ ζῴων. Ὁμηρος—Ομήρ-ειος, Πν-θαγόρας—Πυθαγόρ-ειος, δῆνος—δην-ειος, κύκνος—κύκν-ειος, βοῦς (βο-δες)—βό-ειος κλπ.

2) μὲ τὰς καταλήξεις -εος, (-οῦς), -ινος. Ταῦτα σημαίνουν ὑλην ἢ (σπανίως) χρῶμα·

ἀργυρος—(ἀργύρ-εος), ἀργυροῦς, χρυσός—χρυσοῦς, κύανος—κυάν-εος) κυανοῦς, λίθος—λίθ-ινος.

3) μὲ τὰς καταλήξεις -μος, -ιμος. Ταῦτα σημαίνουν τὸν κατάλληλον πρὸς ἐκεῖνο, τὸ δοῦλον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον·

καῦσις—καύσι-μος (=κατάλληλος πρὸς καῦσιν), χρῆσι-ς—χρή-σι-μος, ἐδωδὴ—ἐδώδι-ιμος (=φαγώσιμος), πένθος — πένθι-ιμος.

4) μὲ τὰς καταλήξεις -εις (γεν. -εντος), -όεις, -νός, -εινός, -λός, -ηλός, -λέος, -ρός, -αρός, -ερός, -ηρός, -ώδης. Ταῦτα σημαίνουν πλησμονήν, ἦτοι ἀφθονίαν ἐκείνου, τὸ δοῦλον δηλοῦ τὸ πρωτότυπον·

χάροις—χαρί-εις (=πλήρης χάριτος), ἀστὴρ—ἀστερ-όεις, ἵ-χθνος—ἱχθυ-όεις.

σκότος, (θ. σκοτεσ-, σκοτεσ-νός, σκοτεννός)—σκοτεινός, φῶς—φωτ-εινός. (Πρβλ. § 39. 13).

δέος (θ. δεεσ-)—δειλός, παχὺς—παχυ-λός, φειδώ—φειδω-λός, ἀπάτη—ἀπατη-λός, ψυφος—ψυψη-λός.

δίψα—διψα-λέος, ψώρα—ψωρα-λέος.

ἀνία—ἀνια-ρός, ἵσχυς—ἵσχυ-ρός, φθόνος—φλονε-ρός, λίπος—λιπ-αρός, σκιά—σκιε-ρός, λύπη—λυπη-ρός, ὅγκος—ὅγκη-ρός, ἄνθος—ἄνθη-ρός.

ἀφρός—ἀφρο-ώδης (=πλήρης ἀφροῦ).

Σημ. Τὰ εἰς -ώδης σημαίνουν πολλάκις ὄμοιότητα ἢ τὸν ἀριμό-ζοντα γάλα—γαλακτ-ώδης (=γαλακτοειδής), σφῆξ—σφηκ-ώδης (=σφη-κοειδής), παιδάριον—παιδαρι-ώδης (=ἀριμόςων εἰς παιδάριον).

5) μὲ τὰς καταλήξεις **-αῖος**, **-ιαῖος**, **-ήσιος**, **-ινός**, **-ερινός**. Ταῦτα σημαίνουν μέτρον ἢ χρόνον.

πῆχυς—πηχυ-αῖος (=ἔχων μῆκος ἐνὸς πήχεως), στάδι-ον—σταδι-αῖος, πλέθρον, πλεθρ-ιαῖος, σπιθαμὴ—σπιθαμ-ιαῖος.

ἔτος—ἔτ-ήσιος.

ἡμέρα—ἡμερ-ινός, ἔαρ—έαρ-ινός, θέρος—θερ-ινός, φθινό-πωρον—φθινοπωρ-ινός, μεσημβρία—μεσημβρ-ινός, νῦξ—νυκτ-ερινός, χειμῶν—χειμ-ερινός.

γ' Ἔξ ἐπιφρενημάτων

§ 287. Ἔξ ἐπιφρενημάτων (ἴδιως τοπικῶν καὶ χρονικῶν) παράγονται ἐπίθετα

1) μὲ τὰς καταλήξεις **-ιος**, **-ιμος**, **-νός**, **-ινός**.

πρόσθεν—πρόσθ-ιος, ὅπισθεν—ὅπισθ-ιος, ὅψη—ὅψ-ιος καὶ ὅψ-ιμος, πρῷ ἢ πρωΐ—πρώ-ιος ἢ πρῶρος καὶ πρώ-ιμος, πέρυσι—περυσι-νός, χθὲς—χθεσ-ινός. (Ἴδε καὶ § 159).

2) μὲ τὰς καταλήξεις **-αῖος**, **-ικός**.

ξάγδην—ξαγδ-αῖος, χύδην—χυδ-αῖος, καθόλου—καθολ-ικός.

4. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 288. Επιφρενημάτα παράγονται ἐκ παντός κλιτοῦ μέρους λόγου ἢ ἔξ ἄλλων ἐπιφρενημάτων.

1) **Τοπικά** ἐπιφρενημάτα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις

α') **-ασι**, **-ησι**, **-οι**, **-θι** πρὸς δήλωσιν στάσεως ἐν τόπῳ.

Πλαταιαὶ—Πλαται-ᾶσι (=ἐν Πλαταιαῖς), **Ἀθῆναι**—**Ἀθήν-**

ησι, Μέγαρα—Μεγαρ-οῖ, οἰκος—οἶκ-οι, ἄλλος—ἄλλο-θι, αὐτὸς—αὐτό-θι.

β') -θεν, -οθεν, -ωθεν πρὸς δήλωσιν κινήσεως ἀπὸ τόπου· οἰκος—οἶκο-θεν (=ἐκ τοῦ οἴκου), ἄλλος—ἄλλο-θεν, ἔκει—ἔκει-θεν, ἄνω—ἄνω-θεν, πᾶς—πάντ-οθεν, ἀμφότεροι—ἀμφοτέρ-οθεν.

γ') -δε, -ξε, -σε πρὸς δήλωσιν κινήσεως εἰς τόπον·

Μέγαρα—Μεγαρά-δε (=εἰς τὰ Μέγαρα), Ἀθῆναι—(Αθήνας-δε) Ἀθήναζε, ἄλλος—ἄλλο-σε (=εἰς ἄλλο μέρος).

2) **Χρονικὰ** ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὴν κατάληξιν -τε· ἄλλος—ἄλλο-τε, ἔκαστος—ἔκάστο-τε.

3) **Τροπικὰ** ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις

α') -ως, -ῶς· δίκαιος—δικαί-ως, κακός—κακ-ῶς, βαρὺς—βαρέ-ως, εὐγενής—εὐγεν-ῶς, ἄλλος—ἄλλ-ως, δυολογούμενος—δυολογούμεν-ως, ἐσκεμμένος—ἐσκεμμέν-ως.

β') -δην, -άδην, -ίνδην, -δόν, -ηδόν· βαίνω (θ. βα-)—βά-δην, μείγ-νυμι—μίγ-δην, τρέχω—τροχ-άδην, ἄριστος—ἀριστ-ίνδην, ἀγέλη—ἀγεληδόν, ταῦρος—ταυρ-ηδόν.

γ') -ί, -εί, -τί· ἄμισθος—άμισθ-ί, ἐθέλων—ἐθελοντ-ί, πάνδημος—πανδημ-εί, ἐλληνίζω—ἐλληνισ-τί, δυομάζω—δυομασ-τί.

δ') -ς· ἀναμείγ-νυμι—(ἀναμίγ-ς) ἀναμίξ, ἐναλλάσσω—(ἐναλλάγ-ς) ἐναλλάξ.

4) **Ποσοτικὰ** ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις -κις, -άκις·

ἐπιτά—ἐπιά-κις, δέκα—δεκά-κις, μύριοι—μυρι-άκις, πολὺς—πολλ-άκις, πόσος—ποσ-άκις. (Ιδε § 182).

B' ΣΥΝΘΕΣΙΣ

§ 289. Εἰσαγωγή. Ἐκ τῶν δύο λέξεων, αἱ δποῖαι ἐνούμεναι σχηματίζουν μίαν ἄλλην λέξιν σύνθετον, ἥ ἔχουσα τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ συνθέτῳ λέγεται **πρῶτον συνθετικὸν** (μέρος) αὐτῆς, ἥ δὲ ἔχουσα τὴν δευτέραν θέσιν λέγεται **δεύτερον συνθετικὸν** (μέρος) αὐτῆς. Π. χ. ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει **ταυπηγὸς** ἥ λέξις **ταῦς** εἶναι α' συνθετικὸν (μέρος) αὐτῆς, ἥ δὲ λέξις **πήγ-νυμι** β' συνθετικόν· ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει **κατάγω** ἥ λέξις **κατὰ** εἶναι α' συνθετικὸν καὶ ἥ λέξις **ἄγω** β' συνθετικόν.

‘Εκάτερον ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν μιᾶς συνθέτου λέξεως δύναται νὰ εἶναι κλιτὸν ἢ ἀκλιτὸν φυγόπονος (φεύγω, πόνος), εὐγενῆς (εὖ, γένος), ὑπεράνω (ὑπέρ, ἄνω).

§ 290. Γενικὴ προεισαγωγικὴ παρατήρησις.

1) Πρωτοκλίτου ἢ δευτεροκλίτου δνόματος ὁ χαρακτὴρ αἱ οτοῦ θέματος αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχιζῃ ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆν, κανονικῶς ἀποβάλλεται·

(κιθάρα, θ. κιθαρα, ωδὴ) κιθαρ-ῳδός, (ἴππος, θ. ἵππο-, ἀρχω) ἵππ-αρχος.

2) Τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν τοῦ β' συνθετικοῦ, ὅταν εἶναι βραχὺ (ἄ, ε, ο), κανονικῶς ἔκτείνεται (§ 38,2) (ἄ, ἀκέομαι) ἀν-ήκεστος, (ὑπό, ἀκούω) ὑπ-ήκοος, (στρατός, ἄγω) στρατ-ηγός, (λόχος, ἄγω) λοχ-ἄγός, (ἄρμα, ἐλαύνω) ἀρματ-ηλάτης, (εὖ, δνομα) εὐ-ώνυμος.

Σημ. α') "Αν τὸ β' συνθετικὸν ἥρχιζέ ποτε ἀπὸ Φ ἢ σ, τότε διατηρεῖται τὸ τελικὸν αἱ ο τοῦ θέματος τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, καὶ συνήθως συναιρεῖται μὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν τοῦ β' συνθετικοῦ"

(θεός, εἶδος, Φειδος) θεο-ειδής, (θύρα, ὁράω, θυρα-ορόδες) θυρ-ῳδός, (κακός, ἔργον, Φέργον—κακό-εργος) κακ-οεῦργος, κλῆρος, ἔχω, σέχω—κληρόδοχος) κληροῦχος.

Σημ. β') Καὶ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν τοῦ β' συνθετικοῦ δὲν ἔκτείνεται, ἀν τὸ β' τοῦτο συνθετικὸν ἥρχιζέ ποτε ἀπὸ Φ ἢ σ, ἢ ἀν τὸ ἀρκτικὸν φωνῆν αὐτοῦ εἶναι θέσει μακρὸν (§ 12, 2·)

(αἰχμή, ἀλωτός, Φαλίσκομαι) αἰχμ-ἄλωτος, (ήνια, ἔχω, σέχω) ἥνιος, (ἄγκι, ἄλε, σάλε) ἄγκι-ἄλος, (ναῦς, ἀρχω) ναύ-αρχος, (τὸ α τοῦ ἄρχω εἶναι θέσει μακρόν).

Αἱ λέξεις ὀλεθρος καὶ ὀθόφος ὡς β' συνθετικὰ δὲν ἔκτείνουν τὸ ἀρκτικὸν ο, ὅταν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι μακρὰ (φύσει ἢ θέσει)

δη-ώροφος, πάν-ωλεθρία—ἀλλὰ—χρῆσ-όροφος, ψῆχ-όλεθρος, ὑψ-όροφος, (τὸ ν τῆς λέξεως ὑψος θέσει μακρόν). Πρβλ. καὶ § 41, 1, β',

A' ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

1. ΚΛΙΤΟΝ.

α' Ὀνομα οὐσιαστικὸν

§ 291. Τὸ θέμα οὐσιαστικοῦ, ὅταν τοῦτο λαμβάνεται ὡς α' συνθετικόν, κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, ἵδια ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο εἶναι δευτεροκλιτον. (Ίδε § 50 κ. ἐ.)

(ἀγορά, θ. ἀγορα-) **ἀγορα·νόμος**, (σκιά, θ. σκια-) **σκια·μαχῶ**,
(νίκη, θ. νικη-) **νικη·φόρος**, (δῆμος, θ. δημο-) **δῆμο·κρατία**, (λίθος, θ. λιθό-) **λιθό·στρωτος**, (βούς, θ. βου-) **βου·κέφαλος**, (ναῦς, θ. ναυ-) **ναυ·μάχος**, (τέλος, θ. τελεσ-) **τελεσ·φόρος**.

Ἄλλα

1) συνήθως τὸ θέμα πρωτοκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὄνομάτων λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτεροκλίτα, ἥτοι λήγει εἰς **ο**.

(θ. ἡμερα-) **ἡμερο·δρόμος**, (θ. ὑλη-) **ὑλο·τόμος**, (θ. ἀμαξα-) **ἀμαξο·πηγός**, (θ. παιδ-) **παιδο·νόμος**, (θ. ἵχθυ-) **ἱχθυ·ο·πώλης**, (θ. κρεασ-) **κρεο·ο·πώλης**, (θ. ἀνθεσ-) **ἀνθο·ο·πώλης**, (θ. ριν-) **ριν·ό·κερως**.

2) σπανίως καὶ τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὄνομάτων, λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν, μετασχηματίζεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα, ἥτοι λήγει εἰς **η** ἢ **α**.

(θ. ἐλαφο-) **ἐλαφη·βόλος**, (θ. θανατο-) **θανατη·φόρος**, (θ. βιβλιο-) **βιβλια·γράφος**, (θ. λαμπαδ-) **λαμπαδ·η·φόρος**.

Σημ. α') Τῶν εἰς **·μα** οὐδετέρων τριτοκλίτων ὄνομάτων λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν πολλάκις τὸ θέμα ἀποβάλλει τὴν τελικήν συλλαβήν **ατ**'.

(θ. ἀρματ-) **ἄρματ·ηλάτης**, (θ. αίματ-) **αίματο·σταγής**, (θ. σωματ-) **σωματο·ειδής** — ἀλλὰ — **σωμα·ασκῶ**, **αἴμα·ο·βαφῆς**.

Σημ. β') Τῶν ὄνομάτων γῆ, πῦρ, ὑδωρ ὡς πρώτων συνθετικῶν θέμα είναι **γη·η·γεω-**, **πυρ·η·πυρι-** ἢ **πυρο-** ἢ **πυρο-** ἢ **πυρο-** ἢ **ὑδρο-** γη·γενής, γεω·μετρης, γεω·γράφος πυρ·φόρος, πυρι·φλεγής, πυρο·ειδής ὑδατο·ειδής, ὑδρο·πότης, ὑδρο·αγωγός.

β' Ἐπίθετον

§ 292. Τῶν ἐπιθέτων, λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν, λαμβάνεται κανονικῶς τὸ θέμα τοῦ ἀρσενικοῦ, οἵουδήποτε γένους καὶ ἀν εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ διοῖν λαμβάνεται ὡς β' συνθετικόν, ἢ τὸ ὅλον σύνθετον.

(ἄκρα, πόλις) **ἀκρό·πολις**, (Μεγάλη, πόλις) **Μεγαλό·πολις**, (Θεομαί, πύλαι) **Θεομο·πύλαι**.

(ἄξιος, νίκη) **ἀξιό·νικος**, (διακόσιοι, μέδιμνοι) **διακοσιο·μέδιμνος**, (χίλια, τάλαντα) **χιλιο·τάλαντος**.

Σημ. α') Τοῦ ἐπιθέτου **ἥμισυ** ώς α' συνθετικοῦ θέμα είναι **ἥμι-** (ἥμι-θεος **ἥμιτάλαντος**), τοῦ ἐπιθέτου **καλὸς** είναι **καλλι-** (**καλλί-μορφος**, **καλλί-γυνος**) καὶ τοῦ ἐπιθέτου **πᾶς** είναι **παντο-**, **παν-** (**παντο-πόρος**, **παν-σέληνος**).

Σημ. β') Τῶν τεσσάρων πρώτων κλιτῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν **εἰς**, **δύο**, **τρεῖς**, **τέσσαρες** λαμβανομένων ώς πρώτων συνθετικῶν θέμα είναι **μονο-**, **δι-**, **τρι-**, **τετρα-** (ἔν, είδος) **μονο-ειδής**, **δι-δραχμον**, **τρι-πους**, **τετρα-πηχυς**.

Τὰ δὲ ἄκλιτα ἀπόλυτα ἀριθμητικά ώς πρῶτα συνθετικά ή μένουν ἀμετάβλητα ή μετασχηματίζονται καὶ λήγουν εἰς α' (κατὰ τὸ ἔπτα, ἔννέα, δέκα):

πεντέ-πους, **πεντά-δραχμον**, **ἕξ-έτης**, **ἕξα-έτης**, **εἰκοσί-πηχυς**, **εἰκοσά-πηχυς**, **ἕκατόμ-πεδος**, **ἕκατοντα-έτης**.

γ' "Pῆμα

§ 293. Τοῦ ὅγματος ώς πρώτου συνθετικοῦ λαμβάνεται τὸ θέμα ή τὸ ὅγματικὸν ή τὸ χρονικὸν (κανονικῶς **τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀσορίστου** ή **μέλλοντος**)

1) **ἀμετάβλητον**, ὅταν τὸ β' συνθετικόν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆν· (ἔχω, ἔγγυη) **ἔχ-έγγυον**, **φθιν-όπωρον**, **πειθ-αρχῶ**, **ὅψιψ-ασπις**.

2) **μετεσχηματισμένον** διὰ τῆς προσλήψεως ἐνὸς ε ή ι ή ο, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον· **ἔχ-έ-φρων**, **χαιρ-έ-κακος**, **ἀρχ-ι-τέκτων**, **κρυψ-έ-νους**, **φυγ-ό-δικος**, **στρεψ-ό-δικος**, **δωσ-έ-δικος**, **εὑρησ-έ-λογος**.

Σημ. Οὕτω καὶ ἐκ τῶν εἰς -έω συνηρημένων ὅγμάτων ώς πρώτων συνθετικῶν πρὸς φωνήντος μὲν λαμβάνεται τὸ θέμα ἀνευ τοῦ χαρακτῆρος ε, πρὸς συμφόνου δὲ λαμβάνεται τὸ θέμα μὲ ο ἀντὶ τοῦ χαρακτῆρος ε' (φιλέ-ω) **φιλ-άνθρωπος**, (μισέ-ω) **μισο-γύνης**.

2. "Ακλιτον

§ 294. Ἐκ τῶν ἄκλιτων ώς πρῶτα συνθετικὰ δύνανται νὰ λαμβάνωνται

1) **ἐπιφρεγήματα**. Ταῦτα ή μένουν ἀπαθῆ ή πάσχουν φθογγικὰς παθήσεις ή ἀναλογικοὺς μετασχηματισμοὺς κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν·

ἀεί-μνηστος, **ἀγχί-νους**, **ἀνω-φερόής**, **ἀρτι-τελής**, **εύ-γενής**, **παλιν-φδία**, **παλιρ-ροια**, **χαμαλ-ζηλος**, **ὑψι-πέτης**.

(ἀγκυ) ἀγχέ-μαχος, (χαμαὶ) χαμ-ερπής, (δψι) δψι-μαθής,
(ἐνδον) ἐνδό-μυχος, (ὅπισθεν) δπισθό-δομος, δπισθο-φύλαξ.

2) αἱ κύριαι προσθέσεις. Αὗται

α') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ὁῆμα, ἔχουν κανονικῶς ἐπιρηματικὴν σημασίαν· εἰσ-άγω=ἄγω ἐντός, ἐπι-τίθημι=θέτω ἐπάνω, συμ-μένω=μένω μαξῖ.

β') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ὄνομα, ἀλλοτε μὲν ἔχουν ἐπιρηματικὴν σημασίαν (**ἀμφι-θάλασσος**=ὅ ἔχων **ἀμφοτέρωθεν** θάλασσαν, **σύν-τροφος**=ὅ τρεφόμενος **μαξῖ**), ἀλλοτε δὲ τὴν συνήθη προσθετικὴν σημασίαν· **ἄνα-**λογος (=ὅ ἀνὰ λόγον), **παρά-**λογος (=ὅ παρὰ λόγον), **ἐν-**τιμος (=ὅ ἐν τιμῇ), **ὑπερ-**άνθρωπος (=ὅ ὑπὲρ ἀνθρώπον). Ἰδε § 31 κ. ἑ. § 40, 7, Σημ.

3) ἀχώριστα μόρια. Οὕτω καλοῦνται ἐπιρηματικάι τινες λέξεις, αἱ ὅποιαι οὐδέποτε λαμβάνονται μεμονωμέναι, ἀλλὰ πάντοτε ἐν συνθέσει ὡς πρῶτα συνθετικά· (πρβλ. νῦν: **ξε**, π.χ. γράφω—ξεγράφω, λέω—ξελέω).

Ἄχώριστα μόρια τῆς ἀρχαίας γλώσσης συνήθη εἶναι

α') τὸ στερεοτικὸν **ἀ-** καὶ τὸ στερεοτικὸν **νη-**, τὰ δποῖα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ **ἄνευ** ἢ **δχι**: **ἄ-καρπος** (=ἄνευ καρποῦ), **ἄ-γνωστος** (=ἄχι γνωστός), **ἄ-τυχής** (=ἄτυχος)—**νη-ποιεὺς** (=ἀτιμωρητί), **νηρεμία** (=ἔλλειψις ἀνέμου), **νωδὸς** (ἐκ τοῦ νη-δδοὺς=ἄνευ δόδυτων).

Τὸ στερεοτικὸν **ἀ-** πρὸ φωνήνετος συνήθως γίνεται **ἄν-** ἀξιος, **ἄν-εύθυνος**. Ἀλλά· **ἀ-ήτητος**, **ἀ-οπλος**, **ἀ-υπνος**, **ἄκων** (ἐκ τοῦ ἀ-έκων), **ἀργός** (ἐκ τοῦ ἀ-εργός). Πρβλ. § 289, 2, Σημ. α'.

β') τὸ **δυσ-**, τὸ δποῖον ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ **κακδς** ἢ τοῦ **δύσκολος**: **δυσ-ώδης** (=κακῶς δζων), **δυσ-ειδής** (=ἔχων κακὴν μορφήν, **ἄσχημος**), **δυσ-άλωτος** (=δυσκόλως ἀλισκόμενος).

γ') τὰ **ἐπιτατικὰ** μόρια **ἀ-**, **ἀρι-**, **ἐρι-**, **ζα-**, τὰ δποῖα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ **πολύ**, **πάρα πολύ**.

ἀ-τενής (=λίαν τεταμένος), **ἀ-χανής** (=λίαν χαίνων, πολὺ ἐκτεταμένος).

ἀρι-ζήλωτος (=λίαν ζηλωτός), **ἐρι-τιμος** (=πολύτιμος), **ζά-πλουτος** (=βαθύπλουτος).

Β' ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

1. Κλιτόν.

α' Ούσιαστικόν

§ 295. Σύνθετον ὄνομα μὲ ούσιαστικὸν ὡς β' συνθετικὸν δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ ούσιαστικόν, δυνατὸν ὅμως νὰ εἶναι ἐπίθετον.

1) "Οταν σύνθετον ὄνομα μὲ ούσιαστικὸν ὡς β' συνθετικὸν εἶναι καὶ αὐτὸ ούσιαστικόν, τότε τὸ β' συνθετικὸν συνήθως μένει ἀμετάβλητον."

(ἄριμα, ἄμαξα) ἀρμ-άμαξα, (ξίφος, μάχαιρα) ξιφο-μάχαιρα, (ἱππος, δρόμος) ἵππο-δρομος, (ἀμφί, θέατρον), ἀμφι-θέατρον, (ὅπισθεν, φύλαξ) δρισθ-φύλαξ.

Σημ. Εἰς μερικὰ τοιαῦτα σύνθετα τὸ ούσιαστικόν, τὸ ὅποιον εἶναι β' συνθετικόν, μετασχηματίζεται εἰς -ον ἢ -ιον.

(πρό, θύρα) πρό-θυρ-ον, (ἡμισυς, μέδιμνος) ἥμιι-μέδιμν-ον, (ἡμισυς, δροῦλος) ἥμιι-ωβόλ-ιον (πρβλ. ἥμιι-τάλαντ-ον), (πρό, ἀστυ) προ-άστ-ιον.

2) "Οταν σύνθετον ὄνομα μὲ ούσιαστικὸν ὡς β' συνθετικὸν εἶναι ἐπίθετον, τότε τὸ β' συνθετικὸν

α') μένει ἀμετάβλητον, ἢν εἰς τὸ ὄλον σύνθετον παρέχεται μορφὴ ἐπιθέτου (δικαταλήκτου ἢ μονοκαταλήκτου).

ἄ-υπνος, εὐ-άριθμος, πάν-δημος, ἄ-τοπος, εὐ-δαίμων, ἄ-χιτων, εὐ-χαρις, δίψη-ασπις, εὐ-παις, μακρό-χειρ.

β') μετασχηματίζεται κατὰ τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς -ος, -ιος, -ης, -ων.

(μηχανή) πολυ-μήχαν-ος, (σπονδὴ) ὁμό-σπονδ-ος, (σῶμα) ἀ-σώματ-ος, (αἷμα) ὅμιι-αιμ-ος, (ἀνήρ) ἄν-ανδρ-ος, (θάλαττα) ἐπι-θαλάττ-ιος, (πατήρ, μήτηρ, γαστήρ) ὅμοιο-πάτρ-ιος, ὅμοιο-μήτρ-ιος, ὅμοιο-γάστρ-ιος, (ἄλει) ἐν-άλ-ιος, (τέλος) εὐ-τελ-ής, (εῖδος) εὐ-ειδ-ής, (μέγεθος) ὑπερ-μεγέθ-ης, (φρὴν) ἄ-φρων, σώ-φρων, (πρᾶγμα) πολυ-πράγμ-ων, (κτῆμα) ἀ-κτήμ-ων.

Σημ. Τὰ ὄνόματα πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ ὡς δεύτερα συνθετικὰ ἐπιθέτων μὲ α' συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς Ιτῆς λέξεως ὅμος (=εἰς καὶ ὁ αὐτὸς) μεταβάλλουν τὴν λήγουσαν ηρ εἰς ωρ' ἄ-πάτωρ, ἄ-μήτωρ, προ-γάστωρ.

"Η λέξις γῆ ὡς β' συνθετικὸν ἐπιθέτων μετασχηματίζεται εἰς -γεως ἢ -γαιος (ἢ -γειος) λεπτό-γεως, μεσό-γαιος, (μεσό-γειος).

Αἱ λέξεις ἀγορὰ καὶ ὅνομα ὡς β' συνθετικὰ μετασχηματίζονται εἰς -ήγνωσις, -ώνυμος· παν-ήγνωσις, δύμ-ήγνωσις, εὖ-ώνυμος, ἀν-ώνυμος.

β' Ἐπίθετον

§ 296. Τὸ ἐπίθετον ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον· (γνωστὸς) ἄγνωστος, (ἴσος) ἄντισος, (ποικίλος) πολυποίκιλος, (συνήθης) ἀσυνήθης. (Προβλ. νεοελλ. μον-άκριβος, διοδο-κόκκινος).

γ' Πῆμα

§ 297. Λέξεις σύνθετος μὲν ὁ̄μ̄ημα ὡς β' συνθετικὸν δυνατὸν νὰ εἶναι πάλιν ὁ̄μ̄ημα, δυνατὸν δὲν εἶναι ὅνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον· (γράφω) ἄντι-γράφω, ζω-γράφος—(ἀκούω) ὑπ-ακούω, ὑπ-ήκοος.

1) Τὸ ὁ̄μ̄ημα ὡς β' συνθετικὸν κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, μόνον ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι πρόθεσις· ἄλλως σχηματίζεται παρασύνθετον ὁ̄μ̄ημα εἰς -έω ἐκ συγγενοῦς συνθέτου δηλοῦντος τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον· συγ-γράφω, ἀλλὰ ζωγράφη-έω, -ῶ, (ἐκ τοῦ ζωγράφος)—-ξ-εργάζομαι, κατ-εργάζομαι, ἀλλὰ εὖ-εργετ-έω, -ῶ (ἐκ τοῦ εὑεργέτης).

Σημ. Σύνθετα ὁ̄μ̄ηματα οἰα τὰ τῆς νέας γλώσσης βιοπαλαιῶ, χαρτοπαίζω, καλοτρώγω, κακογράφω, κλπ. κανονικῶς δὲν σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαὶαν γλῶσσαν. *Υπὸ τῶν μεταγενεστέρων δὲν ἀρχίζουν νὰ σχηματίζωνται τοιαῦτα σύνθετα, ὡς ἀμπελο-τέμνω, θρυ-κόπιω, κλπ.

2) Ὅταν μὲν ὁ̄μ̄ημα ὡς β' συνθετικὸν σχηματίζεται ὅνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, τότε τὸ θέμα τοῦ ὁ̄μ̄ηματος, τὸ διποῖον λαμβάνεται ὡς β' συνθετικόν, προσλαμβάνει τὰς καταλήξεις

α') -σ· (θηρά-ω) δρυιθο-θήρα-ς, (νικά-ω) δλυμπιο-ρίνη-ς, (γιγνώ-σκω) ἀγρώ-ς (=ἄγνωστος ἢ ἀγνοῶν), (δωνέ-ομαι) τελ-ώνη-ς, (πωλέ-ω) βιβλιο-πώλη-ς, (θνήσκω, θ. θνη-) ήμι-θνή-ς, (πλήττω, θ. πληγ-) οἰστρο-πλήξ (=οἰστροπλήγ-ς).

β') -ης (γεν. -ον), -ος· (ἀρχω) σχολ-άρχη-ς, (πέτομαι) ὑψιπέτ-ης, (γράφω) ζω-γράφ-ος, (πήγ-νυμι) ναυ-πηγ-ός.

γ') -ής (γεν. -ονς)· (βλάπτω, θ. βλαβ-) ἀ-βλαβή-ς, (μανθάνω, θ. μαθ-) εὖ-μαθ-ής, (σέβομαι) εὖ-σεβ-ής, (πίπτω, θ. πετ-) προ-πε-τής-

δ') -της, -τωρ· (ἴστη-μι, θ. στα-) ἐπι-σιά-της, (δίδωμι, θ. δο-) προ-δό-της, (λαμβάνω, θ. ληβ-) ἀντι-λήπτ-τωρ.

δ' "Ακλιτον

§ 298. Λέξεις ἄκλιτος ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητος· ἔκ-παλαι, ὑπέρ-ευ, ὑπερ-άνω, σύν-αμα.

ΝΟΘΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ

§ 299. *Νόθη σύνθεσις*. Μερικαὶ σύνθετοι λέξεις σχηματίζονται κατά τε τὸ α' καὶ κατὰ τὸ β' συνθετικόν, ἥ μόνον κατὰ τὸ α', οὐχὶ ἐκ θεμάτων ἀπλῶν, ἀλλ' ἐξ ἀκεραίων τύπων λέξεων· (νέα, πόλις) *νεάπολις*, (ἐνῷ ἄκρα πόλις—ἀκρόπολις), (ναῦς, νεώς, οἶκος) *νεώσοικός*, (δοιά, κτητὸς) *δορίκτητος*, (πᾶσι, γνωστὸς) *πασιγνωστος*, (νοῦν, ἔχω) *νουνεχής*.

Οὕτω ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λέξεις *Πελοπόννησος* (ἐκ τῶν λέξεων *Πέλοπος νῆσος*).

Τὰ τοιαῦτα σύνθετα καλοῦνται **νόθα**.

§ 300. 1) Αἱ παραγόντες λέξεις, αἱ δποῖαι παραγόνται ἐξ ἄλλων λέξεων (οὐχὶ ἀπλῶν, ἀλλὰ) συνθέτων, λέγονται **παρασύνθετοι**. (στρατός, ἄγω—στρατηγός) *στρατηγ-έω, -ῶ*, (σύκον, φαίνω—συκοφάντης) *συκοφαντ-έω, -ῶ*, (πολύς, πρᾶγμα—πολυπράγμων) *πολυπραγμον-έω, -ῶ*.

2) Παρασύνθετα παραγόνται καὶ ἐκ δύο ἥ πλειοτέρων λέξεων, αἱ δποῖαι συνεκφέρονται μὲν κανονικῶς καὶ ἀποτελοῦν μίαν σύννοιαν, ἀλλὰ δὲν ἔνοῦνται εἰς μίαν λέξιν σύνθετον.

(*Ἄρειος Πάγος*) *Άρεοπαγίτης*, (καλὸς κάγανθὸς) *καλοκογ-θία, (ἐν κειρὶ τίθημι) ἐγχειρίζω, (κατὰ χώραν τίθημι) καταχωρίζω, (δ ἀπὸ τῶν κειρῶν ἔχων τὸν βίοτον) ἀποκειροβίτος*. (Προβλ. νῦν: Μαύρη Θάλασσα—*Μαυροθαλασσίτης*, *Ἐρυθρὸς Σταυρὸς—Ἐρυθροσταυρίτης*, ἔξω φρενῶν—*ἔξωφρενικός*).

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

α' *Toνισμὸς*

§ 301. Παρὰ τὸν κανόνα (§ 17,11) δὲν ἀναβιβάζεται κατὰ τὴν σύνθεσιν δ τόνος, δταν β' συνθετικὸν εἶναι

1) οὐσιαστικὸν λῆγον εἰς -ά, -ή, -μός, -εύς, -τής, -τήρ·

(φορὰ) μισθο-φορά, (βολὴ) προσ-βολή, (σιτισμὸς) ἐπι-σιτι-
σμός, (γραφεὺς) συγ-γραφεύς, (ἱερεὺς) ἀρχ-ιερεύς, (ἀγωνιστής)
ἀντ-αγωνιστής, (πλωτὴρ) συμ-πλωτήρ. (Ἄλλὰ δεσμὸς—σύνδε-
σμος).

2) δηματικὸν ἐπίθετον εἰς -τέος ἢ ἐπίθετον ἐν γένει λῆγον
εἰς -ής ἢ -ικός·

(δοτέος) ἀπο-δοτέος, (σαφῆς) ἀ-σαφής, (ἐπιεικῆς) ἀν-επιεικής,
(συμβούλευώ) συμβουλευτικός.

Σημ. Τὰ δηματικὰ ἐπίθετα εἰς -τος ώς β' συνθετικά, ὅταν μὲν
ἐν τῷ συνθέτῳ ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τοῦ δυνατοῦ, διατηροῦν τὸν τόνον
ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ εἶναι τρικατάληκτα, ὅταν δὲ ἐν τῷ συνθέτῳ
ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἀναβιβάζουν τὸν τόνον
καὶ εἶναι δικατάληκτα (§ 285, 1, α').

αἵρετος—ἔξαιρετός, -ή, -όν (=δυνάμενος νὰ ἔξειρεθῇ)—ό, ἢ ἔξαιρε-
τος, τὸ ἔξαιρετον (=ἔξηρημένος, ἔκλεψεγμένος).

λιντός—διαλιντός, -ή, -όν (=δυνάμενος νὰ διαλυθῇ)—ό, ἢ διάλυτος, τὸ
διάλυτον (=διαλευμένος). Οὕτω δ, ἢ ἄγραπτος (=μὴ γεγραμμένος), δ, ἢ
χειροποίητος (=χειρὶ πεποιημένος), δ, ἢ νεόδαρτος (=νεωστὶ δεδαρμένος),

§ 302. Τὰ εἰς -ος σύνθετα, τῶν δποίων τὸ μὲν α' συνθε-
τικὸν εἶναι θέμα ὀνοματικόν, τὸ δὲ β' συνθετικὸν εἶναι θέμα δη-
ματικόν, τονίζονται συνήθως, ὅταν μὲν ἔχουν ἐνεργητικὴν σημα-
σίαν, εἰς τὸ β' συνθετικόν, ἥτοι εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὅταν δὲ
ἔχουν παθητικὴν ἢ ἀμετάβατον σημασίαν, εἰς τὸ α' συνθετικόν,
ἥτοι εἰς τὴν προπαραλήγουσαν·

λογο-γράφος (=δ γράφων λόγους)—αὐτό-γραφος (=δ ὑπ' αὐ-
τοῦ γραφείς), πρωτο-τόκος (=ἡ τὸ πρῶτον τεκοῦσα)—πρωτό-το-
κος (=δ τεχθὲις πρῶτος), αὐτό-μολος (=δ αὐτὸς μολών, ἥτοι ἐλθών).

Ἐὰν δημοτικά τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἔχουν τὴν παραλήγουσαν φύ-
σει ἢ θέσει μακρόν, τότε τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης·

ναυ-πηγός, ἀργυρ-αμοιβός, κυν-ηγός, ψυχο-πομπός.

Σημ. Παρὰ τὸν ἀνωτέρῳ κανόνα ἀναβιβάζουν τὸν τόνον, ἄν καὶ
ἔχουν ἐνεργητικὴν σημασίαν,

α') τὰ εἰς -ος σύνθετα μετὰ προθέσεως ἢ μετὰ τοῦ ἐπιρρήματος
-εῦ ἢ μετὰ τῶν ἀχωρίστων μορίων ἀ- καὶ δυσ-.

πρό-μαχος, διά-δοχος, εῦ-φροσος, ἄ-γονος, δύσ-τροπος.

β') τὰ λήγοντα εἰς -οχος, -αρχος καὶ -σῦλος (ἐκ τῶν ὁ. ἔχω, ἄρχω,
σῦλω) ἥντι-οχος ναύ-αρχος, ἴερο-συλος.

γ') αἱ σύνθετοι λέξεις ἐπίβολος, κακοῦργος, πανοῦργος (§ 290, 2, Σημ. α').

β' Σημασία τῶν συνθέτων

§ 303. Τὰ σύνθετα κατὰ τὴν σημασίαν αὐτῶν διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κυρίως τάξεις, ἦτοι

1) **τὰ δριστικά.** Οὗτοι καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ δποῖα, ὅταν ἀναλύονται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ α' συνθετικὸν γίνεται προσδιορισμὸς τοῦ β' συνθετικοῦ ἐπιθετικὸς ἢ ἐπιφηματικὸς ἢ κατὰ πτῶσιν γενικήν ἀκρόπολις (=ἄκρα πόλις), παλαιγενῆς (=πάλαι γενόμενος), δψιμαθῆς (=δψέ μαθών), δημογέρων (=τοῦ δήμου γέρων), δλιγαρχία (=δλίγων ἀρχή), πάμπρωτος (=πάντων πρῶτος).

2) **τὰ ἀντικειμενικά ἢ σύνθετα ἔξαρτησεως.** Οὗτοι καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ δποῖα, ὅταν ἀναλύονται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν μερῶν λαμβάνει θέσιν ἀντικειμένου τοῦ ἑτέρου.

λογογράφος (=δ γράφων λόγους), δεισιδαίμων (=δ δεδιώς, ἦτοι φοβούμενος τοὺς δαιμονας), ἀρχέκακος (=δ ἄρχων, ἦτοι κάμνων ἀρχὴν κακοῦ).

3) **τὰ κτητικά.** Οὗτοι καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ δποῖα δύνανται νὰ ἀναλύονται εἰς τὴν μετοχὴν ἔχων (φέρων, παράγων, κλπ.) μὲ ἀντικείμενον αὐτῆς ἀμφότερα τὰ συνθετικὰ μέρη τοῦ συνθέτου, τὸ ἐν ᾧ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἑτέρου.

ἀργυρότοξος (=δ ἔχων ἀργυροῦν τόξον), σώφρων (=δ ἔχων σώας τὰς φρένας), πολύκαρπος (=δ ἔχων ἢ φέρων ἢ παράγων πολλοὺς καρπούς).

(Πρβλ. ξανθομάλλης=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ξανθὰ μαλλιά, ἀνοιχτομάτης=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἀνοιχτὰ τὰ μάτια του, κλπ.)

4) **τὰ συνδετικά.** Οὗτοι καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ δποῖα δηλοῦν ἀπλῶς συνύπαρξιν τῶν σημαινομένων ὑπὸ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν τοῦ συνθέτου, ἦτοι τὰ σύνθετα τὰ δποῖα ἐκφράζουν ὅτι καὶ τὰ δύο συνθετικὰ μέρη αὐτῶν συνδεόμενα διὰ τοῦ **καὶ**.

ἴατρόμαντις (=ἴατρὸς συγχρόνως καὶ μάντις), πλονθυγίεια (=πλοῦτος καὶ ὑγίεια), τραγέλαφος (=τραγός συγχρόνως καὶ ἔλαφος), γλυκύπικρος (=γλυκὺς καὶ πικρός).

Σημ. Συνδετικὰ σύνθετα πολὺ ὀλίγα ἔχει ἢ ἀρχαία γλῶσσα, πλεῖστα δὲ ἢ μεσαιωνικὴ καὶ ἴδιως ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ, ὡς θεάνθρωπος, ἥμερονύκτιον, ίατροφιλόσοφος, νυχθημερόν—ἀμπελοχώραφα, γυναικόπαιδα, μαυροκίτρινος, στενόμακρος—ἀνοιγωλείνω, μπανιωβγαίνω κλπ.

Ίδε καὶ § 294, 2.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

"Αγαμαι." Ιδὲ σελ. 140.

"Αγνυμι. " Ιδὲ Κατάγνυμι.

"Αγορεύω. " Ιδὲ σελ. 147.

"Αγω (=οδηγῶ, φέρω, θ. ἀγ-), παρτ. ἥγον, μέλλ. ἄξω, ἀόρ. β' ἥγαγον (§ 204, Σημ. β'), παρακ. ἥχα ἢ ἀγήοχα (§ 40, 8)—"Αγομαι, παρτ. ἥγόμην, μέσ. μέλλ. ἄξομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἥγαγόμην, παθ. μέλλ. ἀχθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἥχθην, παρακμ. ἥγμαι, ὑπερσ. ἥγμην.

"Ἄδω (=τραγουδῶ, ψάλλω. θ. ἀειδ-, ἀδ-), παρτ. ἥδον, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργητικὴν σημασίαν) ἄσομαι (=θὰ τραγουδήσω ἢ θὰ τραγουδῶ), ἀόρ. ἥσα.—"Άδομαι, παθ. ἀόρ. ἥσθην.

"Αἰδοῦμαι. " Ιδὲ σελ. 127.

"Αἴρεω, -ῶ. " Ιδὲ σελ. 127. "Ιδὲ καὶ "Αλίσκομαι.

"Αἴρω (=ὑψώνω, σηκώνω. θ. ἀρ-, ἔξ οὖς αἰρ- § 230, 2), παρτ. ἥρον, μέλλ. ἀρῶ, ἀόρ. ἥρα (ὑποτ. ἀρω, προστ. ἀρον, κλπ. § 231, 2, Σημ. β'), παρκμ. ἥρκα—Αἴρομαι, παρτ. ἥρόμην, μέσ. μέλλ. ἀροῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἥράμην, παθ. ἀόρ. ἥρθην, παρκμ. ἥρμαι.

"Αἰσθάνομαι (ἀποθετικὸν=καταλαβαίνω. θ. αἰσθ- , ἔξ οὖς αἰσθαν , § 268, 3, β', αἰσθε), παρτ. ἥσθανόμην, μέσ. μέλλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἥσθόμην, παρκμ. ἥσθημαι, ὑπερσυντ- ἥσθήμην.

"Ακοῦμαι (ἀποθετικὸν=θεοραπεύω. θ. ἀκεσ-), μέλλ. (συνηρημένος) ἀκοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἥκεσάμην (§ 250,1).

"Ακούω. " Ιδὲ σελ. 128.

"Αλίσκομαι (ἀποθετικόν, παθητικὸν τοῦ αἴρεω, -ῶ, =συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι. θ. Φαλ-, ἄλ-, ἔξ οὖς ἀλισκ-, ἄλω- § 202,4,

§ 203,3, § 266,3) παρτ. ἡλισκόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ παθητικὴν σημασίαν) ἀλώσομαι, ἐνεργ. ἀόρ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἔάλων, ἐνεργ. παρκ. (μὲ παθ. σημασίαν) ἔάλωκα, ὑπερσ. ἡλώκειν.

¹Αμαρτάνω (=ἀποτυγχάνω. θ. ἀμαρτ-, ἐξ οὗ ἀμαρταν- § 268, 3, β', ἀμαρτε- § 268,1), παρτ. ἡμάρταρον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἀμαρτήσομαι, ἀόρ. β' ἡμαρτον, παρκμ. ἡμάρτηκα—Παθ. (ἀποσώπως) ἀμαρτάνεται, παρτ. ἡμαρτάνετο, παθ. ἀόρ. ἡμαρτήθη, παρκμ. ἡμάρτηται.

²Αμφιέννυμι (ἀμφὶ-ἐννυμι=ἐνδύω. θ. Φεσ-, ἐσ-, ἐξ οὗ ἐννυ- ἐκ τοῦ ἐσνυ- § 253, 2, Σημ.), παρτ. ἡμφιέννυν, μέλλ. (συνηρημένος) ἀμφιῶ,-εῖς, κλπ., ἀόρ. ἡμφίεσα.—³Αμφιέννυμαι, παρτ. ἡμφιέννυμην, μέσ. μέλλ. ἀμφιέσομαι, παρκ. ἡμφίεσμαι (§ 202, 6).

⁴Αναλίσκω ἢ ἀναλόω,-ῶ (=ἐξοδεύω. θ. ἀν-αλ-, ἐξ οὗ ἀναλισκ- § 258,2, ἀν-αλο-), παρτ. ἀνήλισκον ἢ ἀνήλονυν, μέλλ. ἀναλώσω, ἀόρ. ἀνήλωσα, παρκ. ἀνήλωκα.—⁵Αναλίσκομαι, παρτ. ἀνηλισκόμην ἢ ἀνηλούμην, παθ. μέλλ. ἀναλωθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἀνηλώθην, παρκ. ἀνήλωμαι.

⁶Αν·οίγω ἢ ἀνοίγνυμι (ἀνά-οίγω.θ. Φοιγ-, οἰγ-, ἐξ οὗ οἰγνυ-, § 253, 2), παρτ. ἀνέφογον, μέλλ. ἀνοίξω, ἀόρ. ἀνέφοξα, παρκμ. ἀνέφωχα—⁷Αροίγομαι, παρτ. ἀνεφογόμην, παθ. ἀόρ. ἀνεφώχην, παρκμ. ἀνεφωγμαι, τετέλ. μέλλ. ἀνεφώξομαι (=θὰ εἴμαι ἀνοικτός).
⁸Ιδὲ § 202, 4.

⁹Ανύω ἢ ἀνύτω (=τελειώνω). ¹⁰Ιδὲ σελ. 127.

¹¹Απ·-εχθάνομαι (ἀποθετικὸν=καθίσταμαι μισητός. θ. ἐχθ-, ἐξ οὗ ἐχθαν- § 268, 3, β', ἐχθε-), παρτ. ἀπηχθανόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ παθ. σημασίαν) ὀπεχθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἀπηχθόμην, παρκμ. ἀπήχημαι.

¹²Απο·-διδράσκω (=δραπετεύω.θ. δρᾶ-,-ῆξ οὗ διδρασκ-, § 268, 2), παρτ. ἀπ·-εδίδρασκον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἀποδράσομαι, ἀόρ. β' ἀπ·-έδραν (§ 266), παρκμ. ἀπο-δέδρακα.

¹³Απο·-θρήσκω (θ. θαν-, θρη-, ἐξ οὗ θρησκ-, ἐκ τοῦ θρησκ- § 268,2), παρτ. ἀπ·-έθρησκον, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) ἀπο-θανόμαι, ἀόρ. β' ἀπ·-έθανον, παρκμ. τέθρηκα, ὑπερσ. ἐτεθρήκειν, τετέλ. μέλλ. τεθρήξω (§ 267, 4).

¹⁴Απ·-όλλυμι (=καταστρέφω, χάνω. θ. δλ-, ἐξ οὗ δλλυ- ἐκ τοῦ δλλυ- § 253, 2, Σημ.), παρτ. ἀπ·-ώλλυν, μέλλ. (συνηρημένος)

ἀπ·ολῶ, ἀόρ. ἀπ·ώλεσα, παρκ. ἀπ·ολώλεκα.—³Απ·όλλυμαι, παρτ. ἀπ·ωλλύμην, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) ἀπ·ολοῦμαι, ἀόρ. β' ἀπ·ωλόμην, ἐνεργ. παρκμ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἀπ·όλωλα (= ἔχω καταστραφῆ, εἴμαι χαμένος), ὑπερσ. ἀπ·ωλώλειν (§ 205).

³Αρέσκω (θ. ἀρ-, ἀρε-, ἐξ οὐδεσκ- § 260, 2), παρτ. ἡρεσκον, μέλλ. ἀρέσω, ἀόρ. ἡρεσα—³Αρέσκομαι, παρατ. ἡρεσκόμην, μέσ. μέλλ. ἀρέσαμην.

³Αρκέω, -ῶ, ἀόρ. ἡρκεσα (§ 250, 1).

³Αρόω, -ῶ (=ἀροτοιῶ. θ. ἀρο-), ἀόρ. ἡροσα (§ 250, 1).

³Αφ·ίημι. ³Ιδὲ ³Ιημι.

³Αφ·ικνέομαι, -οῦμαι (=φθάνω). ³Ιδὲ σελ. 147.

³Αχθομαι (ἀποθετικὸν=δυσαρεστοῦμαι, ἀγανακτῶ. θ. ἀχθ-, ἀχθεσ-), παρτ. ἡχθόμην, μέσ. μέλλ. ἀχθέσομαι, παθ. ἀόρ. (μὲ μέσην σημασίαν) ἡχθέσθην (250, 2).

Βαίνω (=βαδίζω). ³Ιδὲ σελ 147.

Βάλλω (=δίπτω, κτυπῶ. θ. βαλ-, ἐξ οὐδεβαλλ- § 230, 1, βληγ-), παρτ. ἔβαλλον, μέλλ. (συνηρημένος) βαλῶ, ἀόρ. β' ἔβαλον, παρκμ. βέβληκα, ὑπερσ. ἔβεβλήκειν.—Βάλλομαι, παρτ. ἔβαλλόμην, μέσ. μέλλ. (περι)βαλοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' (περι)έβαλόμην, παθ. μέλλ. βληθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἔβληθην, παρκμ. βέβλημαι, ὑπερσ. ἔβεβλήμην.

Βιβάζω (εὔχροντον σύνθετον ἀναβιβάζω, διαβιβάζω κλπ.), παρτ. ἔβιβαζον, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) βιβῶ, -ᾶς, -ᾶ, κλπ., ἀόρ. ἔβιβασα.—Βιβάζομαι, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) βιβῶμαι, -ᾶ, -ᾶται κλπ., μέσ. ἀόρ. ἔβιβασάμην.

Βλαστάρω. ³Ιδὲ σελ. 146.

Βούλομαι. ³Ιδὲ σελ. 146.

Γηράσκω (θ. γηρα-, ἐξ οὐδεγασκ- § 268, 2), παρτ. ἔγήρασκον, μέλλ. γηράσω καὶ μέσος (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) γηράσομαι, ἀόρ. ἔγήρασα καὶ ἀόρ. β' ἔγήραν (§ 266), παρκμ. γεγήρακα.

Γίγνομαι (ἀποθετικόν. θ. γεν-, ἐξ οὐδεγεν-, γεν·γν- § 38,

6, γενε-), παρτ. ἐγιγνόμην, μέσ. μέλλ. γενήσομαι, μέσ. ἀόρ, β' ἐγενόμην, παρκμ. γεγένημαι καὶ ἐνεργ. παρκμ. β' (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) γέγονα, ὑπερσ. ἐγεγόνειν. (Πρβλ. § 253, 1).

Γιγνώσκω (=γνωρίζω, φρονῶ, ἀποφασίζω). Ἰδὲ σελ. 146.

Δάκνω. (=δαγκάνω. θ. δηκ-, δακ-, ἐξ οὗ δακν-, § 268, 3, α'), παρτ. ἐδακνον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν) δήξομαι (=θὰ δαγκάνω ἢ θὰ δαγκάσω), ἀόρ. β' ἐδακν—Δάκνομαι, παρατ. ἐδακνόμην, παθ. ἀόρ. (καὶ ὡς μέσος) ἐδήχθην, παρκμ. δέδηγμαι.

Δέω, -ῶ (=δένω). Ἰδὲ σελ. 127 καὶ § 246, Σημ.

Δέω (=ἐχω ἀνάγκην. θ. δε-, ἐξ οὗ δεε. § 268, 1), πρτ. ἐδεον, μέλλ. δεήσω, ἀόρ. ἐδέησα· (συνήθως ὡς ἀπόσωπον δῆμα· δεῖ, ἐδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδέηκε).—Δέομαι (=ἐχω ἀνάγκην ἢ παρακαλῶ), πρτ. ἐδεόμην, μέσ. μέλλ. δεήσομαι, παθ. ἀόρ. (μὲ μέσην σημασίαν) ἐδεήθην (=ἔλαβον ἀνάγκην ἢ παρεκάλεσα), παρκμ. δεδέημαι (§ 249).

Δια-λέγομαι (ἀποθετικὸν=συνομιλῶ, συζητῶ), παρτ. διελεγόμην, μέσ. μέλλ. διαλέξομαι, παθ. ἀόρ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) διελέχθην, πρκμ. διείλεγμαι. Ἰδὲ Λέγω.

Δίδωμι. Ἰδὲ σελ. 131 κ.ξ.

Δοκέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 145.

Δράω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Δύναμαι. Ἰδὲ σελ. 140.

Δύω. Ἰδὲ σελ. 127 καὶ § 266.

Ἐγείρω. (=σηκώνω. θ. ἐγερ-, ἐξ οὗ ἐγειρ- § 230, 2 καὶ ἐγρ- § 28, 5), πρτ. ἥγειρον, μελλ. (συνηρημένος) ἐγερῶ, ἀόρ. ἥγειρα.—Ἐγείρομαι, πρτ. ἥγειρόμην, μέσ. ἀόρ. β' ἥγρομην, παθ. ἀόρ. (καὶ ὡς μέσος) ἥγερθην, πρκμ. β' (μὲ ἀμετάβατον σημασίαν) ἐγρήγορα (=εῖμαι ξύπνιος, ἀγουπνῶ, § 204).

Ἐθέλω ἢ (σπανιώτερον) θέλω (θ. ἐθελ-, ἐξ οὗ ἐθελε-, § 268, 1),

πρτ. ἡθελον, μελλ. ἡθελήσω, ἀόρ. ἡθέλησα, πρκμ. ἡθέληκα, ὑπερσ. ἡθελήκειν (§ 249).

Ἐλιμ (ἐνεστώς μὲ σημασίαν μέλλοντος=θὰ πορευθῶ, θὰ πάω).
Ἴδε σελ. 143.

Ἐίσωθα (παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος=συνηθίζω. θ. Φηθ-, Φωθ-, ὁθ-), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατατικοῦ) εἰσώθειν (=συνήθιζον. § 203, 4).

Ἐκ-πλήττω (=προξενῶ ἔκπληξιν), πρτ. ἐξ-έπληττον, μέλλ. ἐκ-πλήξω, ἀόρ. ἐξ-έπληξα— Ἐκ-πλήττομαι, πρτ. ἐξ-επληττόμην, παθ. μέλλ. (μὲ μέσ. σημασίαν) ἐκ-πλαγήσομαι, παθ. ἀόρ. β' (καὶ ὡς μέσος) ἐξ-επλάγην, πρκμ. ἐκ-πέπληγμαι, ὑπερσ. ἐξ-επεπλήγμην.

Ομοιώς σχηματίζονται οἱ χρόνοι τοῦ Καταπλήττω. Ἴδε καὶ Πλήττω.

Ἐλαύνω (=κτυπῶ νὰ πάῃ ἐμπρός). Ἴδε σελ. 147.

Ἐλκω (=σύρω, τραυῶ. θ. Φελκ-, ἔλκ-, ἔλκν-), πρκμ. εἴλκον, μέλλ. ἔλξω, ἀόρ. εἴλκνσα, πρκμ. εἴλκυκα.— Ἐλκομαι, πρκτ. εἴλ-κόμην, μέσ. ἀόρ. εἴλκνσάμην, παθ. ἀόρ. εἴλκνσθην, πρκμ. εἴλκν-σμαι (202, 3).

Ἐμέω, -ῶ (=κάμνω ἐμετόν, ξερνῶ. θ. ἐμεσ-), ἀόρ. ἥμεσα (250, 1).

Ἐσικα. Ἴδε σελ. 144.

Ἐπαινῶ. Ἴδε σελ. 127.

Ἐπιλανθάρομαι (ἀποθετικὸν=λησμονῶ), πρκτ. ἐπελανθανόμην, μέσ. μέλλ. ἐπιλήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐπελαθόμην, πρκμ. ἐπιλέλησμαι, ὑπερσ. ἐπελεήσμην. (Ἴδε Λανθάρω).

Ἐπιμελέομαι, -οῦμαι ἢ ἐπιμελομαι (ἀποθετικὸν=φροντίζω. θ. ἐπι-μελ-, ἐπι-μελε-), πρκτ. ἐπεμελούμην, μέσ. μέλλ. ἐπιμελήσομαι, παθ. ἀόρ. (ὡς μέσος) ἐπεμελήθην, πρκμ. ἐπιμεμέλημαι.

Ἐπίσταμαι (=γνωρίζω καλῶς). Ἴδε σελ. 140.

Ἐπομαι (ἀποθετικὸν=ἀκολουθῶ. θ. σεπ-, ἐπ-, σπ-), πρκτ. εἰπόμην, μέσ. μέλλ. ἐψομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐσπόμην. (Ἴε § 38, 6, § 40, 4, § 202, 7 καὶ § 235, Σημ. β').

Ἐρχομαι (ἀποθετικόν). Ἐκ τοῦ θ. ἐρχ- σχηματίζεται μόνον ἢ δριστικὴ τοῦ ἐνεστῶτος, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι ἐκ τοῦ θέματος εἰ-, ἵ-, ἔλνθ-, ἔλθ-), πρκτ. ἥρα, μέλλ. εἴμι (=θὰ ἔλθω ἢ θὰ πάω § 267, 2, Σημ. β'), ἀόρ. β' ἥλθον, πρκμ. ἔλήλυθα, ὑπερσ. ἔληλύθειν (§ 204).

⁷ Ερωτῶ (θ. ἐρωτα-, ἐρ-, ἐρε-), παρατ. ἡρώτων, μέλλ. ἐρωτήσω καὶ μέσος (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) ἐρήσομαι, ἀόρ. ἡρώτησα καὶ μέσ. ἀόρ. β' (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἡρόμην, παρακ. ἡρώτηκα.—⁷ Ερωτῶμαι, παρτ. ἡρώτωμην, παθ. ἀόρ. ἡρωτήθην, παρκμ. ἡρώτημαι.

⁷ Εσθίω (=τρώγω. θ. ἐδ-, ἐδε-, ἐσθι-, φαγ-), παρτ. ἡσθιον, μέσ. μέλλ. (ἀσιγμος, μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἔδομαι (=θὰ φάγω ἢ θὰ τρώγω), ἀόρ. β' ἔφαγον, παρκ. ἐδήδοκα, παθητ. παρακμ. ἐδήδεσμαι (§ 204).

Ενδίσκω. ⁷ Ιδὲ σελ. 146.

⁷ Εχω (θ. σεχ-, ἔχ-, ἔχε-, σχ-, σχε-), παρτ. εἰχον, μέλλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β' ἔσχον, (ύποτ. σχῶ, σχῆς, σχῆ, κλπ., εὐκτ. σχοίην, σχοίης, σχοίη, σχοῖμεν κλπ., ἀλλὰ παράσχοιμι, παράσχοις κλπ., προστ. σχέσ, σχέτω κλπ., ἀπαρφ. σχεῖν, μετχ. σχών), πρκμ. ἔσχηκα.—⁷ Εχομαι, παρτ. εἰχόμην, μέσ. μέλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἔσχόμην, (ύποτ. σχῶμαι, σχῆ, σχῆται κλπ.), πρκμ. ἔσχημαι (§ 38, 6, § 40, 4, § 202, 3).

⁷ Εψω (=βράζω. θ. ἔψ-, ἔψε-), παρτ. ἡψον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἔψήσομαι (=θὰ βράζω ἢ θὰ βράσω), ἀόριστος ἡψησα—⁷ Εψομαι.

Ζεύγνυμι (=ζευγνύω, ζεύθ. θ. ζευγ-, ἔξ οὖ ζευγνυ-, § 253, 2 καὶ ζυγ-), πρτ. ἔζεύγνυν, ἀόρ. ἔζευξα.—⁷ Ζεύγνυμαι, μέσ. ἀόρ. ἔζευξάμην, παθ. ἀόρ. α' ἔζεύχθην καὶ β' ἔζύγην, πρκμ. ἔζευγμαι.

Ζῶ (θ. ζη-, βιω-, βιο-), παρτ. ἔζων, μέλλ. ζήσω καὶ μέσ. (μὲ τὴν ίδίαν σημασίαν) βιώσομαι, ἀόρ. β' ἔβίων, πρκμ. βεβίωκα.

Ζώννυμι (=ζωννύω, ζώνθ. θ. ζωσ-, ἔξ οὖ ζωννυ- ἐκ τοῦ ζωσνυ- 253, 2, Σημ.), ἀόρ. ἔζωσα, παθ. πρκμ. ἔζωσμαι ἢ ἔζωμαι (§ 250, 2).

Ηδομαι (ἀποθετικὸν=εὐχαριστοῦμαι. θ. ἥδ-), παθ. μέλλ. (ώς μέσος) ἥσθησομαι, παθ. ἀόρ. (ώς μέσος) ἥσθηθην (§ 39, 2).

Θέω (=τρέχω. θ. θευ·, ἐξ οὗ θεF-, θε-), παρτ. ἔθεον, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) θεύσομαι (=θὰ τρέχω ή θὰ τρέξω)—**Θέομαι** (§ 40, 4). Ἐδὲ καὶ *Τρέχω*.

Θιγγάνω (=ἐγγίζω, ψαύω. θ. θιγ-, ἐξ οὗ θιγγαν-), ἀόρ. β' ἔθιγον (§ 268, 3, β').

Θρήσκω. Ἐδὲ *Αποθρήσκω*.

Θραύω. Ἐδὲ σελ. 128.

Θύω (=θυσιάζω). Ἐδὲ σελ. 127.

"Ιζω. Ἐδὲ *Καθίζω*.

"Ιημι. Ἐδὲ σελ. 131 κ. ἔ.

"Ικνέομαι, -οῦμαι. Ἐδὲ *Αφικνοῦμαι*.

"Ιλάσκομαι (ἀποθετικὸν=ἐξιλεώνω. θ. ἵλα-, ἐξ οὗ ἵλασκ-, § 268, 2), πρτ. ἵλασκόμην, μέσ. μέλλ. ἵλάσομαι, μέσ. ἀόρ. ἵλασάμην, παθ. ἀόρ. ἵλάσθην.

"Ιστημι. Ἐδὲ σελ. 131 κ. ἔ.

Καθέξομαι (ἀποθετικὸν=πηγαίνω νὰ καθίσω. θ. σεδ-, ἔδ-, ἐξ οὗ ἔξ- ἐκ τοῦ ἔδj- § 224, 2, β' καὶ ἔδε-), πρτ. (μὲν σημασίαν ἀορίστου) ἐκαθέξόμην (=ἐκάθισα), μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) καθεδοῦμαι.

Καθεύδω (=κοιμῶμαι. *Κατὰ+εῦδω*. θ. εῦδ-), πρτ. ἐκάθηευδον ή καθηῦδον, μέλλ. καθευδήσω, (§ 202, 6, β').

Κάθημαι. Ἐδὲ σελ. 145.

Καθίζω (κατὰ+ίζω=βάζω ἄλλον νὰ καθίσῃ. θ. σιδ-, ἔδ-, ἐξ οὗ ἴζ- ἐκ τοῦ ἴδj- § 224, 2, β'), πρτ. ἐκάθιζον, μέλλ. (συνηρημένος) καθιῶ, -εῖς, κλπ., ἀόρ. ἐκάθισα ή καθῆσα.—**Καθίζομαι**, πρτ. ἐκαθίζόμην, μέσ. μέλλ. καθιζήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐκαθισάμην (§ 202, 6, β' καὶ § 225, 1).

Καλέω, -ῶ. Ἐδὲ σελ. 128.

Κάμω. Ἐδὲ σελ. 146.

Κατάγνυμι (κατὰ+ἄγνυμι=συνεργίβω, τσακίζω. θ. F αγ-, ἄγ-

ἔξ οὖ ἀγνυ- § 253), μέλλ. κατ-άξω, ἀόρ. κατ-έαξα—Κατ-άγνυμαι, παθ. ἀόρ. β' κατ-εάγην, ἐνεργ. παρακ. β' (μὲ παθητικὴν σημασίαν) κατ-έαγα (=εἴμαι τσακισμένος).

Κεῖμαι. Ἰδὲ σελ. 144.

Κελεύω. Ἰδὲ σελ. 128.

Κεράννυμι (=ἀνακατεύω, ἐπὶ ὑγρῶν. θ. κερασ-, ἔξ οὖ κεραννυ- ἐκ τοῦ κεραστοῦ. § 253, 2, Σημ., κρα-), ἀόρ. ἐκεράσα—Κεράννυμαι, μέσ. ἀόρ. ἐκερασάμην, παθ. μέλλ. κραθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐκράθην, παρακ. κέκραμαι, ὑπερσ. ἐκεκράμην.

Κλαίω ḥ κλάω (θ. κλαν-, κλαF-, ἔξ οὖ κλαFj=κλαι-, κλαε-), παρτ. ἐκλαιον ḥ ἐκλαον, μέλλ. κλαήσω ḥ (μέσος μὲ τὴν ἰδίαν σημασίαν) κλαύσομαι, ἀόρ. ἐκλαυσα.—Κλαίομαι, μέσ. ἀόρ. ἐκλαυσάμην.

Κλείω. Ἰδὲ σελ. 128.

Κράζω (θ. κραυγ-, κραγ-, ἔξ οὖ κραζ-—κραγή. § 224, 2, β', Σημ.), ἀόρ. β' ἐκραγον, παρκμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος) κέκραγα (=φωνάζω δυνατά), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατ.) ἐκεκράγειν. (§ 236).

Κρεμάννυμι (=κρεμᾶ. θ. κρεμασ-, ἔξ οὖ κρεμαννυ-—κρεμασνυ. § 253, 3, Σημ.), ἀόρ. ἐκρέμασα—Κρεμάννυμαι, παθ. ἀόρ. ἐκρεμάσθην, παρκμ. κρέμαμαι (ἐνεστῶς μὲ σημασίαν παρκμ.).

Λαγχάνω (=λαμβάνω διὰ κλήρου. θ. ληχ-, λαχ-, ἔξ οὖ λαγχαν- § 268, 3, β'), παρτ. ἐλάγχανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) λήξομαι (=θὰ λάβω διὰ κλήρου), ἀόρ. β' ἐλαχον, παρκ. εἰληχα.—Λαγχάνομαι, παθ. ἀόρ. ἐλήχθην, παρκ. εἰληγμαι. (§ 203, 4).

Λαμβάνω (θ. ληβ-, λαβ-, ἔξ οὖ λαμβαν- § 268, 3, β'), παρτ. ἐλαμβανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) λήψομαι (=θὰ λαβώ), ἀόρ. β' ἐλαβον, παρκ. εἰληφα, ὑπερσ. εἰλήφειν.—Λαμβάνομαι, παρτ. ἐλαμβανόμην, μέσ. ἀόρ. ἐλαβόμην, παθ. μέλλ. ληφθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐλήφθην, παρκμ. εἰλημμαι, ὑπερσ. εἰλήμμην (§ 203, 4.)

Λανθάνω (=μένω ἀπαρατήρητος, διαφεύγω τὴν προσοχήν. θ.

ληθ-, λαθ-, ἐξ οὗ λανθαν-, § 268, 3, β'), παρτ. ἐλάνθανον, μέλλ. λήσω, ἀδό. β' ἔλαθον, παρκμ. λέληθα, ὑπερσ. ἐλελήθειν. (Ίδε καὶ Ἐπιλανθάνομαι).

Αέγω (θ. λεγ-, Φεοε-, ἐρε-, δε-, εἰπ-), παρτ. ἐλεγον, μέλλ. λέξω ἢ ἐρῶ (συνηρημένος), ἀδό. α' ἐλεξα ἢ εἰπα, ἀδό. β' εἰπον, παρκμ. εἴρηκα, ὑπερσ. εἰρήκειν.—Αέγομαι, παρτ. ἐλεγόμην, παθ. μέλλ. λεχθήσομαι ἢ δρηθήσομαι, παθ. ἀδό. ἐλέχθην ἢ ἐρρήθην, παρκμ. λέλεγμαι ἢ εἴρηγμαι, ὑπερσ. εἰρήγμην, τετελ. μέλλ. εἰρήσομαι (§ 203, 4). Ίδε καὶ Διαλέγομαι καὶ Συλλέγω.

Δείπω (=ἀφήνω. θ. λειπ-, λιπ-, λοιπ-), παρτ. ἐλειπον, μέλλ. λείψω, ἀδό. β' ἔλιπον, παρκ. λέλοιπα, ὑπερσ. ἐλελοίπειν (§ 236).—Δείπομαι, παρτ. ἐλειπόμην, μέσ. μέλλ. λείψομαι, μέσ. ἀδό. β' ἔλιπόμην, παθ. μέλλ. λειφθήσομαι, παθ. ἀδό. ἐλείφθην, παρκμ. λέλειμμαι, ὑπερσ. ἐλελείμην, τετελ. μέλλ. λελείψομαι.

Λεύω (θ. λεν-. Ενῦχοηστον τὸ σύνθετον καταλεύω=λιθοβολῶ, φυνεύω διὰ λιθοβολισμοῦ), παρτ. κατ-έλευνον, ἀδό. κατ-έλενσα. Παθ. μέλλ. κατα-λενσθήσομαι, παθ. ἀδό. κατ-ελεύσθην (§ 250, 2).

Μανθάνω. Ίδε σελ. 146.

Μάχομαι (ἀποθετικόν. θ. μαχ-. μαχε-), παρτ. ἐμαχόμην, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) μαχοῦμαι, μέσ. ἀδό. ἐμαχεσάμην, παρκ. μεμάχημαι.

Μείγνυμι (=σμίγω. θ. μειγ-, ἐξ οὗ μειγνυ- § 253, 2, καὶ μιγ-), παρτ. ἐμείγνυν, μέλλ. μείξω, ἀδό. ἐμειξα.—Μείγνυμαι, παρτ. ἐμειγνύμην, μέσ. ἀδό. ἐμειξάμην, παθ. μέλλ. μειχθήσομαι, παθ. ἀδό. ἐμείχθην (καὶ β' ἐμίγην), παρκ. μέμειγμαι, ὑπερσ. ἐμεμείγμην.

Μέλει (ἀποόσωπον=ὑπάρχει φροντίς. θ. μελ-, μελε-), παρτ. ἐμελε, μέλλ. μελήσει, ἀδό. ἐμέλησε, παρκ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμελήκει.

Μέλλω (=σκοπεύω, ἀναβάλλω. θ. μελλ-, μελλε-), παρτ. ἐμελλον ἢ ἥμελλον (§ 202, 1), μέλλ. μελλήσω, ἀδό. ἐμέλλησα.—Μέλλεται.

Μένω (θ. μεν-, μενε-), παρατ. ἔμενον, μέλλ. (συνηρημένος) μενῶ, ἀδό. ἔμεινα, παρκμ. μεμένηκα (§ 268, 1).

Μιμηγήσκω. (Εὔχρηστα τὰ σύνθετα ἀναμιμηγήσκω=θυμίζω, ὑπομιμηγήσκω=ὑπενθυμίζω. θ. μηγ-, ἐξ οὗ μιμηγήσκω=μιμηγησκ- § 268, 2, γ'), παρτ. ἔμιμηγησκον, μέλλ. μηγήσω, ἀδό. ἔμηγσα.—
“*Αρα-μιμηγήσκωμαι*, παρτ. ἔμιμηγησκόμην, μέσ. μέλλ. μηγήσομαι, παθ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν, καὶ ἀπλοῦς) μηγησθήσομαι, παθ. ἀδό. (μὲν μέσην σημασίαν, καὶ ἀπλοῦς) ἔμηγησθην, παρκμ. (μὲν σημασίαν ἐνεστῶτος) μέμηγμα (==ἐνθυμοῦμα), ὑπεροσ. (μὲν σημασίαν παρτ.) ἔμεμηγήμην (==ἐνεθυμούμην), τετελ. μέλλ. μεμηγήσομαι.

Νέμω. Ἰδὲ σελ. 145.

Νέω (==πλέω, κολυμβῶ. θ. νευ-, νεF-, νε-), παρτ. ἔνεον, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) νεύσομαι (=θὰ πλέω ἢ θὰ πλεύσω), ἀδό. ἔνευσα, παρκμ. νένευκα.

Ξέω (==ξύνω. θ. ξεσ-), ἀδό. ἔξεσα (§ 250, 1).

Οἶδα. Ἰδὲ σελ. 143.

Οἶομαι ἢ *οἶμαι* (ἀποθετικὸν=νομίζω. θ. οἰ-, οἰε-), παρτ. ωδόμην ἢ ωδμην, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) οἰήσομαι (=θὰ νομίζω ἢ θὰ νομίσω), παθ. ἀδό. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) ωήθην (=ἐνόμισα).

Οἴχομαι (ἀποθετικόν. Ἐνεστῶς μὲ σημασίαν παρακειμένου=ἔχω ἀπέλθει. θ. οἰχ-, οἰχε-), παρτ. (μὲ σημάσιαν ἀορίστου) ωχόμην (=ἀπῆλθον), μέσ. μέλλ. οἰχήσομαι.

“*Ολλυμι*. Ἰδὲ *Ἀπόλλυμι*.

“*Ομνυμι* (==διμνύω, διμόνω. θ. δμ-, ἐξ οὗ δμνυ-, § 253, 2, δμο-), παρτ. ωμνυν, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) διμοῦμαι (=θὰ διμνύω ἢ θὰ διμόσω), ἀδό. ωμοσα, παρκ. διμώμοκα, ὑπεροσ. ωμωμόκειν.—“*Ομνυμαι*, παρτ. ωμνύμην, μέσ. ἀδό. ωμοσάμην,

παθ. μέλλ. δμοσθήσομαι, παθ. ἀόρ. ωμόσθην, παρκ. δμώμοται,
ὑπερσ. ωμώμοτο, μετχ. δμωμοσμένος. (Ίδε § 204 καὶ § 258, 1).
Οὐίνημι. Ίδε σελ. 139.

Οράω, -ῶ (=βλέπω. θ. Φορά-, δρα-, δπ-, Φειδ-, Φιδ-, ἵδ-),
παρτ. ἔωρων, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) δψομαι (=θὰ
βλέπω ἢ θὰ ἵδω), ἀόρ. β' εἰδον, (ὑποτ. ἵδω, εὐκτ. ἵδοιμι, προστ.
ἵδε, ἀπαρ. ἵδεν, μετχ. ἵδών), προκμ. ἔργακα ἢ ἔωρακα, ὑπερσ.
ἔωράκειν.—Ορῶμαι, παρτ. ἔωρώμην, μέσ. ἀόρ. β' εἰδόμην,
(ὑποτ. ἵδωμαι, κλπ.), παθ. μέλλ. δφθήσομαι, παθ. ἀόρ. ὕφθην,
παρκμ. ἔργαμαι καὶ ὕμαμι.

Οφείλω (=χρεωστῶ. θ. δφελ-, ἔξ οὖ δφειλ- ἐκ τοῦ δφειλν- §
230,2, Σημ. καὶ δφειλε-), παρτ. ὕφειλον, μέλλ. δφειλήσω, ἀόρ.
δφειλησα καὶ ἀόρ. β' ὕφειλον, παρκμ. δφειλήκα, ὑπερσ. δφει-
λήκειν.—Οφείλομαι, παρτ. δφειλόμην, παθ. ἀόρ. (ὕφειλήθην),
μετχ. δφειληθεῖσα.

Οφλισκάρω (=καταδικάζομαι νὰ πληρώσω πρόστιμον. θ.
δφλ-, ἔξ οὖ δφλισκαν- § 268, 3, β', καὶ δφλε-), παρτ. δφλίσκα-
νον, μέλλ. δφλήσω, (ἀόρ. α' μτγν. δφλησα καὶ) ἀόρ. β' δφλον,
παρκ. δφληκά, ὑπερσ. δφλήκειν.

Παίζω (θ. παιδ-, ἔξ οὖ παιζ- ἐκ τοῦ παιδj- § 224,2,β' καὶ
παιγ-), παρτ. ἔπαιζον, μέσ. μέλλ. (δωρικὸς μὲ ἐνεργ. σημασίαν)
παιξοῦμαι (=θὰ παίξω ἢ θὰ παίζω), ἀόρ. ἔπαισθην.—Παθ. παρκ.
πέπαισμαι.

Παίω (=κτυπῶ. θ. παι-), παρτ. ἔπαιον, μέλλ. παίσω, ἀόρ.
ἔπαισα, προκμ. πέπαικα.—Παθ. ἀόρ. ἔπαισθην. (Ίδε καὶ τὰ συν-
ώνυμα Πατάσσω, Πλήττω καὶ Τύπτω).

Πάσχω (θ. πενθ-, παθ-, πασχ-, ἐκ τοῦ παθ·σκ- § 268,2),
παρτ. ἔπασχον, μέσ. μέλλ. πείσομαι (ἐκ τοῦ πένθ-σομαι), ἀόρ. β'
ἔπαθον, παρκμ. πέπονθα, ὑπερσ. ἔπεπόνθειν.

Πατάσσω (=κτυπῶ. θ. παταγ-), ἀόρ. ἔπάταξα. (Ίδε καὶ τὰ
συνώνυμα Παίω, Πλήττω, Τύπτω.)

Παύω. Ίδε σελ. 128.

Πείθω(θ.πειθ-, πιθ-), παρτ. ἔπειθον, μέλλ. πείσω, ἀόρ. ἔπεισα,

παρομ. πέπεικα, ὑπερος. ἐπεπείκειν.—Πείθομαι, παρτ. ἐπειθόμην, μέσ. μέλλ. πείσομαι, ἀδό. β' ἐπιθόμην, παθ. μέλλ. πεισθήσομαι, παθ. ἀδό. ἐπείσθην, παρκ. πέπεισμαι, ἐνεργ. παρομ. β' (μὲ μέσ. σημασίαν) πέποιθα (=ἔχω πεποίθησιν, θαρρῶ), ὑπερος. ἐπεποίθειν.

Πετάννυμι (=ἀνοίγω. Εὔχρηστον σύνθετον ἀνα-πετάννυμι, κλπ. θ. πετασ-, ἐξ οὗ πεταννυ- ἐκ τοῦ πετασνυ- § 253, 2, Σημ. καὶ πτα-), παρτ. ἐπετάννυν, ἀδό. ἐπέτασα.—Πετάννυμαι, παρτ. ἐπεταννύμην, παρκ. πέπταμαι.

Πέτομαι (ἀποθετικὸν=πετῶ. θ. πετ-, πτε-, πτ-), μέσ. μέλλ. πτήσομαι, μεσ. ἀδό. β' ἐπιτόμην.

Πήγνυμι ἢ πηγνύω (=ἐκμπήγω. θ. πηγ-, ἐξ οὗ πηγνυ- § 253, 2, καὶ παγ-), ἀδό. ἐπηξα.—Πήγνυμαι, παρτ. ἐπηγνύμην, μέσ. ἀδό. ἐπηξάμην, παθ. μέλλ. β' παγήσομαι, παθ. ἀδό. β' ἐπάγην, ἐνεργ. παρκ. β' (μὲ μέσην σημασίαν) πέπηγα (=εῖμαι πεπηγμένος), ὑπερος. ἐπεπήγειν.

Πίμπλημι. ¹Ιδὲ σελ. 139.

Πίμπλημι. ¹Ιδὲ σελ. 139.

Πίνω (θ. πī-, πīν-, πο-, πω-), παρτ. ἐπīνον, μέσ. μέλλ. (ἄσιγμος, μὲ ἐνεργ. σημασίαν) πī'ομαι (=θὰ πίνω ἢ θὰ πίω), ἀδό. β' ἐπīον, παρομ. πέπωκα.—Πī'ομαι, παρτ. ἐπινόμην, παθ. ἀδό. ἐπόθην, παρομ. πέπομαι.

Πιπράσκω (=πωλῶ. θ. πρα-, ἐξ οὗ πιπρασκ- § 268, 2), παρομ. πέπρακα, ὑπερος. ἐπεπράκειν.—Πιπράσκομαι, παθ. ἀδό. ἐπράθην, παρομ. πέπραμαι, ὑπερος. ἐπεπράμην, τετελ. μέλλ. πεπράσομαι. (¹Ιδὲ καὶ Πωλῶ).

Πίπιτω (θ. πετ-, ἐξ οὗ πīπτ-, ἐκ τοῦ πιπετ-, § 38, 6, καὶ πτω-), παρτ. ἐπιπτον, μέσ. μέλλ. (δωρικὸς) πεσοῦμαι, ἀδό. β' ἐπεσον, παρομ. πέπιτκα, ὑπερος. ἐπεπιτώκειν.

Πλέκω. ¹Ιδὲ σελ. 119, § 238, 2.

Πλέω. ¹Ιδὲ σελ. 129.

Πλήττω (=κτυπῶ. θ. πληγ-, πλαγ-), παρομ. β' (μὲ σημ. ἐνεργ.) πέπληγα.—Παθ. μέλλ. πληγήσομαι, παθ. ἀδό. ἐπλήγην, παρομ. πέπληγμαι, τετελ. μέλλ. πεπλήξομαι. (Μόνον οὕτοι οἱ χρόνοι τοῦ ἀπλοῦ πλήττω μὲ τὴν σημασίαν τοῦ κτυπῶ εἶναι εὔχρηστοι, καὶ ἀντ¹ αὐτῶν δὲ καὶ ἀντ¹ ἄλλων χρησιμοποιοῦνται οἱ ἀντίστοιχοι

χρόνοι τῶν συνωνύμων ὁμηράτων παίω, πατάσω καὶ τύπτω ἢ συνώνυμοι ἐκφράσεις, ὡς πληγὰς δίδωμι, πληγὰς ἐμβάλλω κ.ἄ.).
·Ιδὲ καὶ Ἐκπλήττω.

Πνέω. ·Ιδὲ σελ. 129.

Πράττω (θ. πρᾶγ-), παρτ. ἔπραττον, μέλλ. πράξω, ἀόρ. ἔπραξα, παρκμ. πέπραχα καὶ ἀμετάβ. πέπραγα, ὑπερσ. ἐπεπράχειν καὶ ἀμετάβ. ἐπεπράγειν.—Πράττομαι, κλπ.

Πρέω (=προινίζω. θ. πρῆ-), ἀόρ. ἔπρισα.—Παθ. παρκμ. πέπρισμαι (§ 250, 2).

Πτύνω, ἀόρ. ἔπτύσσα (§ 250, 1).

Πτάρνυμαι (ἀποθετικὸν=φτερονίζομαι. θ. πταρ-, ἐξ οὗ πταρν- § 253, 2), ἐνεργ. ἀόρ. β' ἔπταρον.

Πυνθάνομαι (ἀποθετικὸν=πληροφοροῦμαι. θ. πενθ-, πυνθ-, ἐξ οὗ πυνθαν- § 268, 3, β'), παρτ. ἔπυνθάνόμην, μέσ. μέλλ. πεύσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἔπυνθόμην, παρκμ. πέψυσμαι, ὑπερσυν. ἐπεπύσμην.

Πωλέω, -ῶ ἢ ἀποδίδομαι, παρτ. ἔπωλουν ἢ ἀπεδιδόμην, μέλλ. πωλήσω ἢ ἀποδώσομαι, ἀόρ. ἀπεδόμην, παρκμ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν.—Πωλοῦμαι ἢ πιπράσκομαι, παρτ. ἔπωλούμην, παθ. ἀόρ. ἔπωλήθην ἢ ἔπράθην, παρκμ. πέπράμαι, ὑπερσ. ἐπεπράμην, τετελ. μέλλ. πεπράσομαι. (·Ιδὲ Πιπράσκω).

·Ρέω (θ. ρέω-, ρέε-, ρέν-, ρυε-), παρτ. ἔρρεον, μέσ. μέλλ. (μὲν ἐνεργ. σημασίαν) ρυνήσομαι, ἀόρ. ἔρρεύην (§ 266), παρκμ. ἔρρεύκα.

·Ρήγνυμι (=σχίζω. θ. ρήγ-, ἐξ οὗ ρήγνυ- § 253, 2, ρωγ-, ραγ- § 30, 2), παρτ. ἔρρηγνυν, μέλλ. ρήξω, ἀόρ. ἔρρηξα.—·Ρήγνυμαι, παρτ. ἔρρηγνύμην, μέσ. ἀόρ. ἔρρηξάμην, παθ. ἀόρ. β' ἔρραγήν, ἐνεργ. παρκμ. (μὲν μέσην ἢ παθητ. σημασίαν) ἔρρωγα, ὑπερσ. ἔρρωγειν.

·Ριγῶ. ·Ιδὲ σελ. 125 (§ 247).

·Ρώννυμι (=δυναμώνω. θ. ρώσ-, ἐξ οὗ ρώννυ- ἐκ τοῦ ρώσ- νυ- § 253, 2, Σημ.), μέλλ. ρώσω, ἀόρ. ἔρρωσα.—Παθ. ἀόρ. (καὶ μὲν μέσην σημασίαν) ἔρρωσθην, παρκ. ἔρρωμάι (μετκ. ἔρρωμένος ὡς ἐπίθετον=γερός, δυνατός. § 154, 1).

Σβέννυμι (=σβήνω. θ. οβεσ-, ἔξ οὖ σβεννυ- ἐκ τοῦ σβεσνυ-
§ 253, 2, Σημ., σβητ-. Συνήθ. σύνθετον ἀπο-, κατα-σβέννυμι),
παρτ. ἐσβέννυν, μέλλ. σβέσω, ἀόρ. ἐσβεσα.—**Σβέννυμαι**, παρτ.
ἐσβεννύμην, μέσ. μέλλ. σβήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐσβέσθην, ἐνεργ.
ἀόρ. β' (μὲ παθητ. σημασίαν) ἐσβῆν (πρόβλ. § 266), ἐνεργ. παρκ.
(μὲ παθ. σημασίαν) ἐσβῆκα (=ἔχω σβησθῆ).

Σείω. Ἰδὲ σελ. 128.

Σήπω (=σαπίζω. θ. σηπ-, σάπ- § 38, 1).—**Σήπομαι**, παθ.
μέλλ. β' σαπήσομαι, παθ. ἀόρ. β' ἐσάπην, ἐνεργ. παρκ. β' (μὲ
παθ. σημασίαν) σέσηπα.

Σκοπέω, -ῶ ἢ σκοπέομαι, οῦμαι (=παρατηρῶ, ἔξετάζω,
σκέπτομαι. θ. σκεπ-, σκοπε-), παρτ. ἐσκόπουν ἢ ἐσκοπούμην,
μέσ. μέλλ. σκέψομαι, μέσ. ἀόρ. ἐσκεψάμην, παρκ. ἐσκεμμαι,
τετέλ. μέλλ. ἐσκέψομαι.

Σπάω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Στρώννυμι (=στρώνω. θ. στρω-, ἔξ οὖ στρωννυ- § 253, 2,
Σημ. καὶ στορ-, ἔξ οὖ στορνυ-, στορεσ-), παρτ. ἐστρώννυν, ἀόρ.
ἐστρόφεσα.—**Στόρνυμαι**, παρκ. ἐστρωμαι.

Συλ-λέγω, παρτ. συν-έλεγον, μέλλ. συλ-λέξω, ἀόρ. συν-έλεξα,
παρκ. συν-είλοχα.—**Συλλέγομαι**, μέσ. μέλλ. συλλέξομαι, μέσ.
ἀόρ. συν-ελεξάμην, παθ. μέλλ. β' συλ-λεγήσομαι, παθ. ἀόρ. α'
(μὲ μέσην σημασίαν) συν-ελέχθην καὶ β' συν-ελέγην, παρκ. συν-
είλεγμαι. (Ἴδε καὶ Λέγω καὶ Διαλέγομαι καὶ § 203, 4).

Τείνω. Ἰδὲ σελ. 116 (§ 234).

Τελέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Τέμνω (=κόπτω. θ. τεμ-, ἔξ οὖ τεμν-, § 268. 3, α', καὶ τμε-),
παρτ. ἐτεμνον, μέλλ. (συνηρημένος) τεμῶ, ἀόρ. β' ἐτεμον, παρκ.
τέτμηκα.—**Τέμνομαι**, παρτ. ἐτεμνόμην, μέσ. μέλλ. (συνηρ.) τε-
μοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐτεμόμην, παθ. μέλλ. τμηθήσομαι, παθ.
ἀόρ. ἐτμήθην, παρκ. τέτμημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, τετελ. μέλλ.
τετμήσομαι.

Tήκω (=λειώνω. θ. *τηκ-*, *τάκ-* § 38, 1), παρτ. *ἔτηκον*, ἀόρ.
ἔτηξα.—*Tήκομαι*, παθ. ἀόρ. α' *ἔτήχθην* καὶ β' *ἔτάκην*, ἐνεργητ.
παρκυ. β' (μὲ μέσην ἢ παθ. σημασίαν) *τέτηκα*, ὑπερσ. *ἔτετήκειν*.

Tίθημι. ¹Ιδὲ σελ. 131 κ. ἔ.

Tίκτω (=γεννῶ. θ. *τεκ-*, *τικτ-* ἐκ τοῦ *τι-τκ-*, *τι-τεκ-*, § 38, 6,
τοκ-), παρτ. *ἔτικτον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *τέξομαι*
(=θὰ γεννήσω ἢ θὰ γεννῶ), ἀόρ. β' *ἔτεκον*, παρκυ. *τέτοκα*.

Tίνω (=πληρώνω. θ. *τει-*, *τῖ-*, *τύ-*, *τίν-*), παρτ. *ἔτινον*, μέλλ.
τείσω, ἀόρ. *ἔτεισα*, παρκυ. *τέτεικα*.—*Tίνομαι*, μέσ. μέλλ. *τέίσομαι*,
μέσ. ἀόρ. *ἔτεισάμην*, παθ. ἀόρ. *ἔτεισθην*, παρκυ. *τέτεισμαι*.

Tιτρώσκω (=πληγώνω. θ. *τρωF-*, *τραυ-*, *τρω-*, ²ἔξ οὖτις *τιτρωσκ-*
§ 268, 2), παρτ. *ἔτιτρωσκον*, μέλλ. *τρώσω*, ἀόρ. *ἔτρωσα*.—*Tι-*
τρώσκομαι, παρτ. *ἔτιτρωσκόμην*, παθ. μέλλ. *τρωθήσομαι*, παθ.
ἀόρ. *ἔτρώθην*, παρκυ. *τέτρωμαι*, ὑπερσ. *ἔτετρώμην*.

Tρέπω. ¹Ιδὲ σελ. 119 (§ 238).

Tρέφω. ¹Ιδὲ σελ. 119 (§ 238).

Tρέχω (θ. *θρεχ-*, *τρεχ-* § 39, 6, *δραμ-*, *δραμε-*), παρτ.
ἔτρεχον, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *δραμοῦ-*
μαι, ἀόρ. β' *ἔδραμον*, παρκυ. *δεδράμηκα*, ὑπερσ. *ἔδεδραμήκειν*.
(²Ιδὲ καὶ Θέω).

Tυγχάνω (=ἐπιτυγχάνω, ενδρίσκω, τυχαίνω. θ. *τευχ-*, *τυχ-*,
²ἔξ οὗ *τυγχαρ-* § 268, 3, β', *τυχε-*), παρτ. *ἔτύγχανον*, μέσ. μέλλ.
(μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *τεύξομαι* (=θὰ ἐπιτύχω), ἀόρ. β' *ἔτυχον*,
παρκυ. *τετύγηκα*.

Tύπτω (=κτυπῶ. θ. *τυπτ-*, *τυπτ-*, § 224, 1, *τυπτε-*), παρατ.
ἔτυπτον, μέλλ. *τυπτήσω*, (ἀόρ. *ἐπάταξα* ἢ *ἔπαισα* ἢ *πληγάς* *ἔδω-*
κα, παρκ. *πέπληγα* ἢ *πληγάς* *δέδωκα*).—*Tύπτομαι* (ἢ *πληγάς*
λαμβάνω, παρτ. *πληγάς* *ἔλαμβανον*, παθ. μέλλ. *πληγάς* *λήψομαι*,
παθ. ἀόρ. *πληγάς* *ἔλαβον*), παρκυ. *τέτυμαι* (ἢ *πέπληγμαι* ἢ *πλη-*
γάς *εῖληφα*). ¹Ιδὲ καὶ *Παίω*, *Πατάσσω*, *Πλήττω*.

**Υπ-ισχνέομαι*, -οῦμαι (ἀποθετικὸν=ὑπόσχομαι. θ. *σεχ-*,
σχε-, *σχ-*, ²ἔξ οὗ *ἰσχ-* ἐκ τοῦ *σισχ-*, § 252, 1 καὶ *ἰσχνε-* § 268, 3,
γ'), παρτ. *ὑποσχνόυμην*, μέσ. μέλλ. *ὑποσχήσομαι*, μέσ. ἀόρ. β'

ὑπεσχόμην, (ύποτ. ὑπόσχωμαι, εὑκτ. ὑποσχοίμην, ὑπόσχοιο, κλπ.) παρκμ. ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχήμην.

Φέρω (θ. φερ·, οἰ·, ἐνεκ·, ἔγκ· § 38, 6), παρτ. ἔφερον, μέλλ. οἴσω, ἀόρ. α' (ἀσιγμος) ἡνεγκα καὶ β' ἡνεγκον, παρκμ. ἐνήνυχα, ὑπερσ. ἐνηνόχειν.—**Φέρομαι**, παρτ. ἔφερόμην, μέσ. μέλλ. οἴσομαι, μέσ. ἀόρ. α' (ἀσιγμος) ἡνεγκάμην, παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι καὶ ἐνεχθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἡνέχθην, παρκμ. ἐνήνεγμαι, ὑπερσ. ἐνηνέγμην (§ 204).

Φεύγω (=τοέπομαι εἰς φυγήν, καταδιώκομαι, εἶμαι ἔξοιτος. θ. φευγ·, φυγ·), παρτ. ἔφευγον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) φεύξομαι καὶ (δωρικὸς) φευξοῦμαι, ἀόρ. β' ἔφυγον, παρκμ. πέφευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν.

Φημί. Ἰδὲ σελ. 142.

Φθάνω (=προφθάνω, προλαβαίνω.- θ. φθη·, φθα·, φθᾶν·), παρτ. ἔφθανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) φθήσομαι, ἀόρ. α' ἔφθασα καὶ β' ἔφθη (§ 266), παρκμ. ἔφθακα.

Φθείρω. Ἰδὲ σελ. 116 (§ 234).

Φύω. Ἰδὲ σελ. 141 (§ 266).

Χαίρω (=χαίρομαι. θ. χαρ·, ἔξ οὖ χαιρ·, § 230, 3, χάιρε·), παρτ. ἔχαιρον, μέλλ. χαιρήσω, ἀόρ. β' ἔχάρην, (§ 266), παρκμ. γέγηθα.

Χαλάω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Χέω. Ἰδὲ σελ. 127.

Χόω ἢ χώννυμι. Ἰδὲ σελ. 128.

Χράω, -ῶ (=χρησμοδοτῶ. θ. χρη·, χρὰ·), ἀόρ. ἔχρησα.—**Χρῶμαι** (=ἔρωτῶ τὸ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν), μέσ. ἀόρ. ἔχρησάμην, παθ. ἀόρ. ἔχρησθην.

Χρή. Ἰδὲ σελ. 145.

Χρίω. Ἰδὲ σελ. 118.

Χρῶμαι (=μεταχειρίζομαι). Ἰδὲ σελ. 124 (§ 245).

³Ωθέω, -ῶ (=σπρώχνω. θ. *Fωθ-*, ὁθ-, ὀθε-), παρτ. ἐώ·
θονν, μέλλ. ὄσω, ἀόρ. ἔωσα.—³Ωθοῦμαι, παρτ. ἐωθούμην, μέσ.
μέλλ. ὄσομαι, μέσ. ἀόρ. ἔωσάμην, παθ. μέλλ. ὄσθήσομαι, παθ.
ἀόρ. ἔώσθην, παρακμ. ἔωσμαι (§ 202, 2).

³Ωνέομαι, -οῦμαι (ἀποθετικὸν=ἀγοράζω. θ. *Fωνε-*, ὄνε-,
πρια-), παρτ. ἐωνούμην, μέσ. μέλλ. ὄνήσομαι, μέσ. ἀόρ. α' (ἄ-
σιγμος) ἐπριάμην (=ἡγόρασα), παθ. ἀόρ. ἔωνήθην, παρακμ. ἐώ-
νημαι, ὑπερσ. ἔωνήμην (§ 202, 2 καὶ § 265).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

- **Ακατάληπτα τριτόκλιτα*, σελ. 34,
§ 74.
- **Αναδιπλασιασμός* (ὅμιμάτων) σελ.
92, § 200—ἀνώμαλος, σελ. 95,
§ 203—ἀττικός, σελ. 96, § 204
—ἐνεστωτικός, σελ. 129, § 253, 1.
- **Ανάπτυξις* συμφώνου, σελ. 22, § 41.
- **Αρουροίωσις* συμφώνου, σελ. 19, §
39, 6—συλλαβῆς, σελ. 22, § 40, 8.
- **Αντέκτασις*, σελ. 17, § 38, 2.
- **Αντιμεταχώρησις*, σελ. 17, § 38, 3.
- **Αντωνυμίαι*, σελ. 72, § 161 κ. ἐ.
- **Ανώμαλα ούσιαστικά*, σελ. 50, §
116—ἐπίθετα, σελ. 63, § 144—
παραθετικά, σελ. 69, § 155—
- **Ανώμαλα ὁγματα*, σελ. 142, § 267
κ. ἐ. σελ. 172 κ. ἐ. (κατάλογος ἀ-
νωμάλων ὁγμάτων).
- **Αόριστοι δεύτεροι κλινόμινοι κατὰ
τὰ εἰς -μι*, σελ. 140, § 266.
- **Απαρεμφατον*, σελ. 88, § 192, 1.
- **Αποβολὴ φωνήντος*, σελ. 17, §
38, 6—συμφώνου, σελ. 20, §
40 κ. ἐ.
- **Αποθετικά ὁγματα*, σελ. 148, § 270.
- **Αρθρον*, σελ. 25, § 46.
- **Αριθμητικά*, σελ. 82, § 178 κ. ἐ.
- **Αριθμοὶ ὄνομάτων*, σελ. 25, § 45,
2—ὅμιμάτων, σελ. 88, § 191.
- **Ατονοὶ λέξεις*, σελ. 10, § 21.
- **Αιτικόκλιτα ούσιαστικά*, σελ. 33,
§ 69—ἐπίθετα, σελ. 57, § 129.
- Αῦξησις* διμαλή, σελ. 91, § 199—ἀ-
νώμαλος, σελ. 94, § 202.
- **Αρφυμοίωσις* φωνήντος, σελ. 17,
§ 38, 4—συμφώνου, σελ. 18, §
39, 4.
- **Αφωνόληπτα τριτόκλιτα*, σελ. 39,
89 κ. ἐ.—ὅγματα, σελ. 108, §
224 κ. ἐ.
- Γένος*, σελ. 24, § 45, 1 — σελ. 26,
§ 49.
- Γράμματα*, σελ. 3, § 1 κ. ἐ.
- Δεύτεροι χρόνοι ὁγμάτων*, σελ. 117,
§ 235 κ. ἐ.
- Διάθεσις* ὁγματος, σελ. 86, § 185.
- Δίγαμμα*, σελ. 4, § 2, Σημ.
- Διπλόθεμα τριτόκλιτα*, σελ. 34, §
75, 1.
- Διφθογγοι*, σελ. 6, § 7 κ. ἐ.
- Δινήκος* ἀριθμὸς ὄνομάτων, σελ.
50, § 115—ὅμιμάτων, σελ. 107,
§ 223.
- **Εγκλισις* τόνου, σελ. 11, § 22 κ. ἐ.
—ὅγματος, σελ. 87, § 188.
- **Εγκλιτικαὶ λέξεις*, σελ. 11, § 23.
- Εἰμι* (βοηθητικόν), σελ. 96, §
205 κ. ἐ.

- *Εκθλιψις*, σελ. 15, § 31.
- *Εκτασις φωνήεντος*, σελ. 17, § 38, 2.
- *Εγρινόληκτα τριτόκλιτα*, σελ. 42, § 95 κ. ἔ.—ὅμιλατα, σελ. 112, § 230 κ. ἔ.
- *Επίθετα*, σελ. 54, § 117 κ. ἔ.—παραγωγα, σελ. 158, § 285 κ. ἔ.
- *Επιφρόνιματα (ἀριθμητικά)*, σελ. 84, § 182 — (*παραθετικά*), σελ. 71, § 160 — σελ. 148, § 271 — (*παραγωγα*), σελ. 161, § 288.
- *Επιφωνήματα*, σελ. 150, § 275.
- *Εινυμολογικόν*, σελ. 151, § 276 κ. ἔ.
- Εὐφωνικά σύμφωνα*, σελ. 16, § 34 κ. ἔ.
- *Ημιφωνόληκτα τριτόκλιτα*, σελ. 42, § 94 κ. ἔ.
- Θέμα (λέξεως ἐν γένει)*, σελ. 23, § 43, 1—ἀσθενές, ἰσχυρόν, σελ. 34, § 75, 2 — ὅμιλατικόν, χρονικόν, σελ. 89-90, § 195.
- Καταληγτικά τριτόκλιτα*, σελ. 34, § 74.
- Κατάληξις (λέξεως ἐν γένει)*, σελ. 23, § 43, 1—καταλήξεις πρωτοκλίτων, σελ. 28, § 53, δευτεροκλίτων, σελ. 31, § 63, τριτοκλίτων, σελ. 37, § 82.
- Κλίσις πρώτη*, σελ. 27, § 50 κ. ἔ.—δευτέρα, σελ. 30, § 60 κ. ἔ.—τρίτη, σελ. 34, § 72, κ. ἔ.
- Κρᾶσις*, σελ. 14, § 29.
- Μέρη τοῦ λόγου*, σελ. 23, § 42—*ακλιτά*, σελ. 25, § 46 κ. ἔ.—*ἄκλιτα*, σελ. 148, § 271 κ. ἔ.
- Μετάθεσις φωνήεντος*, σελ. 17, § 38, 5—*σύμφωνον*, σελ. 20, § 40 κ. ἔ.
- Μετοχὴ (χλίσις μετοχῶν)*, σελ. 64, § 145—σελ. 89, § 192, 2.
- Μονόθεμα τριτόκλιτα*, σελ. 34, § 75.
- Ουσιαστικά*, σελ. 25, § 47 κ. ἔ.—πιστα, σελ. 154, § 282 κ. ἔ.
- Παραγωγή*, σελ. 151, § 276, 2 κ. ἔ.
- Παραθετικά*, σελ. 66, § 150 κ. ἔ.—ἐπίθετα, σελ. 66, § 150 κ. ἔ.—ἐπιφρόνιματα, σελ. 71, § 160.
- Παρασύνθετα*, σελ. 169, § 300.
- Παρεπόμενα ὄνομάτων*, σελ. 25, § 45, 3, Σημ.—ὅμιλατα, σελ. 86, § 184.
- Πινεύματα*, σελ. 8, § 13 κ. ἔ.
- Προθέσεις*, σελ. 149, § 272.
- Πρόσφυμα*, σελ. 104, § 212, 2.
- Πρόσωπα (τοῦ λόγου)*, σελ. 72, § 162—ὅμιλατος, σελ. 88, § 190.
- Πτώσεις*, σελ. 24, § 44.
- *Ρῆμα*, σελ. 86, § 183 κ. ἔ.
- *Ρήματα ἀποθετικά*, σελ. 148, § 270—βαρύτονα, σελ. 97, § 207, 1 — ἀφωνόληκτα, σελ. 108, § 224 κ. ἔ.—ὑγρόληκτα, σελ. 112, § 230 κ. ἔ.—περισπώμενα ἢ συνηρημένα, σελ. 120, § 240 κ. ἔ.—εἰς -μι, σελ. 129, § 251 κ. ἔ.—κλινόμενα κατὰ τὰ εἰς -μι, σελ. 139, § 265 — παραγωγα, σελ. 152, § 279 κ. ἔ.
- Σημεῖα τοῦ γραπτοῦ λόγου*, σελ. 12, § 25.
- Σιγμόληκτα τριτόκλιτα*, σελ. 46, § 103 κ. ἔ.
- Συγκοπή (φωνήεντος)*, σελ. 17, § 38, 6.
- Συγκοπιόμενα ὄνόματα*, σελ. 45, § 100 κ. ἔ.

Συζυγία, σελ. 86, § 186 — τῶν εἰς
·ω, σελ. 97, § 207 κ. ἐ. — τῶν
εἰς -μι, σελ. 129, § 251 κ. ἐ.
Συλλαβή, σελ. 6, § 9 — ποσότης
συλλαβῆς, σελ. 8, § 12.
Συλλαβισμός, σελ. 6, § 9 κ. ἐ.
Συμπνευματισμός, σελ. 18, § 39, 1.
Σύμφωνα, σελ. 4, § 4 κ. ἐ.
Συμφωνόληπτα, τριτόκλιτα, σελ. 39,
§ 89, κ. ἐ. — ὁμίλατα, σελ. 108,
§ 224 κ. ἐ.
Συναίρεσις, σελ. 14, § 27.
Σύνδεσμοι, σελ. 149, § 274.
Συνηρημένα δύναματα, σελ. 29, §
57 — σελ. 32, § 66 — ὁμίλατα,
σελ. 120, § 240 κ. ἐ.
Σύνθεσις, σελ. 151, § 276, 3 —
σελ. 162, § 289 κ. ἐ.
Σύνθετα, σελ. 151, § 276, 3. — σελ.
163, § 290 κ. ἐ. — νόθα, σελ.
169, § 299 — συνθέτων σημασία,
σελ. 171, § 303 — τονισμός, σελ.
169, § 301.
Συστολή (φωνήνετος), σελ. 17, §
38, 2.

Τονισμός, τόνοι, σελ. 8, § 15 κ. ἐ.
— τονισμοῦ κανόνες, σελ. 9 — 10,
§ 17 — τονισμὸς τῶν συνθέτων,
σελ. 169, § 301 κ. 1.

Υγρόληπτα τριτόκλιτα, σελ. 43,
§ 97. κ. ἐ. — ὁμίλατα, σελ. 112,
§ 230 κ. ἐ.

Φθόγγοι, σελ. 3, § 1 κ. ἐ.
Φθογγικὰ πάθη, σελ. 14, § 26 κ.
ἐ. — φωνηέντων, σελ. 17, § 38
— συμφώνων, σελ. 18, § 39 κ. ἐ.
Φωνὴ ὁμίλατος, σελ. 86, § 187.
Φωνηστόληπτα τριτόκλιτα, σελ. 35,
§ 78 κ. ἐ. — ὁμίλατα, σελ. 90, §
197 καὶ σελ. 120, § 240 κ. ἐ.
Χαρακτήρ θέματος, σελ. 23, § 43,
2 — χρονικός, ὥμιλατικός, σελ.
90, § 196 καὶ σελ. 104, § 212 κ. ἐ.
Χρόνοι ὥμιλατος, σελ. 87 § 189.

024000028151

~~Αγρού Καστελλών.~~

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου